

ಇದ್ರಾ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನ

∴ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನ :-

1930 .

గోమకొండ సంస్థానాధిప

పై భూపాలశేఖరాస్థాన కవిపుంగవ

రాపాక లక్ష్మీపతి కవి విరచిత

1127
4

భద్రాయురభ్యుదయము

ఇది

ఐమంతు రాజా రాజేశ్వరరావు బహద్దరు వర్త

సంస్థాన్ దోమకొండగారి యాజ్ఞానసారము

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడి

ప్రకటింపబడియె.

పీఠిక

యు. భక్త్యధియుగము యిమ్మహా ప్రబంధమును దోమకొండ సం
సర్వకుల పూర్వము కానినేని వంశశేఖరుడు రామభగవంతుడు రా
భూపాల పుత్రుడగు శ్రీమద్రామరాజును చౌదరిభూపాల వర్యునకు సంకిలముగ
నదాస్థాన కవికులగాణాని శాశ్వతుడగు రాపాకలక్ష్మీపతి కవిగారిచే రచింపబడి
నది. ఈ కవిసార్వభౌమ భక్తిప్రవాముర భ్యదయము రచించుటకు యూర్వమే శంక
రవిజయము, నీళావివాహము, శ్రీహనుమా పాళ్యానము, శ్రీకృష్ణ విలాసమును గ్రం
థములు లగు రచించిన నా దినియు శ్రీమద్రామచంద్ర సాయప్రసాద ప్రాప్తోధ
య భావాకవితా ధుగంధుండునము రాపాకవంశ సంజనితుడు బదారామభగవంతు
డు నగులింగ నాయకనికొం బుత్తుడనియు నీక్రిందివద్య గద్యములవలనఁ దెలియు
చున్నది

సీ॥ అద్వితీ యానందో హనుభూతిప్రసి
ద్ధాచార్య విజయమాం ధాంచిలముగ
ఘనగజాక్షాత్తా కారణశ్రీమదుమా
పాళ్యానము తెనుంగు నై దలిర్ప
లలితపదార్థాశ్వా లంకార సహితనీ
శావివాహముసముల్లాసమమరఁ
గృతులు డెచ్చంగ్రీ కృష్ణవిలాసంబు
జనమనోహరముగ మునుతచించి.

గీ॥ ముచ్చియున్నట్టి నన్నవ, ర్థించ దరమె
ప్రబు రాపాక వంశసంభవవీన
జననకవః ప్రభవనభా, పావిశేష
లక్ష్మణ ప్రతిభాధుర్య, లక్ష్మణార్య

భద్రాముర భ్యదయమా

3. తనగుహాత్మముపేర ♦ జనకునిపేరను

దనయన్న పేరను ♦ దనదుపేర

దమ్మలపేరను ♦ దనయపేరిట దల్లి

పేరను సాదరి ♦ పేరభాగ్య

పేరమరందలి ♦ పేరను లింగాపు

రంబునుగాచాపు ♦ రంబుజంగ

మారెడ్డిపురము కామారెడ్డి యును నెల్ల

రెడ్డిపేటయు మల్ల రెడ్డికామ

॥ రెడ్డిపేటలు తిచ్చాపు ♦ రంబు సిరుల

బాదలు లింగాపు రంబును బోతసాని

పల్లెయును రుంచగట్టింప ♦ భవ్యకీర్తి

ప్రబలు మామన్న శ్రీకామి ♦ రెడ్డిఘనుడు

నధర్మోత్తరావతరణికపద్యమువలన కామారెడ్డి ధరాధీశుండు లిం

నాపురము జంగమరెడ్డిపురము కామారెడ్డి పేటయెల్లారెడ్డిపేట, మల్ల-

రెడ్డిపేటతిచ్చాపురము పోతసానిపల్లెయును గ్రామములను నిర్మించి

గ్గడిచెరువులు కుంటలు వాటికి కాలువలు బావులు చలేంద్రంబులను

శ్రీసిద్ధరామేశ్వరస్వామికినొక దేవాలయంబును నిర్మించినట్లు పైతటా

చుటకు రు. 500000 ప్రయమయినట్లు అషరత్ మిననత్ అలఫ్

హిజరినాటి తాతనపత్రము సంస్థానాధీశుల చెంతగలదు. ఈహిం

సను రాజభూషాలుడు 1822 సంవత్సరములకు బూర్వముండినవా

చున్నది.

జన్నచౌధరి భూషాలుండు కృతిజెందిన శ్రీకృష్ణ విలాసము

నాయు రభ్యవయమును మఱియు నిజనంత భూషణుండ

లారెడ్డికవి రచించిన పట్టకపత్రి చరిత్రము శివ ధర్మోత్తరము

య మొదలగు గ్రంథముల ముద్రింపజేసి యాంధ్ర లోకము

కారం బొనర్చించిన వర్తమాన దోమకొండ సంస్థానాధీశ వరే

తు రాజారాజేశ్వర రావు బహద్దరు వర్మ గారిని శ్రీ వారి పుత్ర

దీశ్వరుడు రక్షించుగాత

ఉమాబాగ్

నల్లి స్టేషన్ రోడ్

) బాద్ దక్కన్

}

ఇట్లు

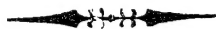
పెద్ద మండలి పేంకట కృష్ణకవి

సంస్థాన్ దోమకొండ

(శ్రీ ర మ్మ

భ ద్రాయు ర భ్యు ద య ము .

ప ౧ భ మో ల్లా స ము ,

త్రై పథిష్టులిదం సమస్త చిదచి , జ్ఞేగీయమానవ్రవం
చావిర్భావతిరో విధానకరుల , న్యోన్యా వినాభావవే
మావిష్కారులు పూర్వదంపతులు స.త్యానంమలైనట్టియా
శ్రీపథిష్టులఁ బార్వతీశర్వరుల నే - నేమితునేతత్కృతిక - ౧

శా. శ్రీమద్వాదత ముఖ్యవర్ణ ముఖమి , శ్రీభూత వానామను
స్వామిత్యాంచితయై పరావర రహ , స్యనేనుయై స్వప్రభా
యామామేయ చిదంబరాకృతియునై . హర్దస్తతింజెందునా
శ్రీమాతస్పరిశుద్ధ మానసమునక . నేమితునే తత్కృతిక .

శా. శ్రీసంకాశ దనూపమారుణ సితాం , ధ్రిగ్యానమేశజ్జగ
ద్యాసాభాన కరంబుగాఁగ నిజపు , భావోపపన్నంబు

వాసింజెందిన వారిజాననముఖ • న్యాపారముల్ స్వప్రభా
రాసంయుక్తత నొందుచోఁ దగు మహా • రాజ్ఞ్క దలంతున్పుటిక.

3

మ. విలసత్పాత్రిక వింశదక్షరనమా • విరూపత మన్వంతరతో
జ్వలదాత్మ ప్రతిభా నభక్తిసమయా • చారంబులోనిల్లువా
రలకిష్టార్థ మొసంగి లోకముల నం • రక్షించునున్నట్టి శ్రీ
లలితాంబా కళయైన జేవిఁ దలఁతుం • లక్షించి యేతత్పుటిక

౪

శా. ప్రాకాశాభా నిజాననాంతరమునక • భాస్వత్ప్రకాశంభుఁడా
లోకించక దదుదారభావమును ముక • లోగొంచు నానాప్రకా
రాకారంబుల గల్లు లోకములనె • య్యంబొప్పు గల్పించితా
నేకాకారతనొందు నాన్పురణనే • నేతత్పుటిక గల్పెదక.

౫

చ. విలసితమైన యమ్మిహార • బిందువు ముద్దు మొగంబుగాఁగనా
జ్వలన సుధాంశుబిందువులు • చక్కసిసిబృహ గల్పిగుబ్బలై
యలరఁ బరార్థమెన్నరశఁనాన్పదమై విలసిల్లుదుండ • వ
ర్తిలు తదభేదయైన పర • జేవిఁదలంచెద నీమహాత్పుటిక.

౬

మ. అమితాలంకరణాభి శోభితయు మహా • యాపాయ దుర్మంత్రచం
క్రమణప్రక్రమ మార్గదుర్గజయవి • ఘ్నప్రాజ్య యంత్రాద్యవ
క్రమనిర్వక్ర పరాక్రమ స్థితివిశు • క్రపాణ హృచ్చాపశౌ
ర్యమునక మించి నటించితాత్మయగు వా • రాహిక్ మదిక దల్పెదక. ౭

మ. కర మొప్పన్కుసుతాళ భేదనియతుల్ • కాలక్రియానూనముల్
పరివిస్ఫుర్జిత మూర్ఛనాంతరములు • త్పాసించి వీణావినో
దరతిక సొంపుజనింపుపెంపుగల మా • తంగంగనల్ బాడను
స్థిరసింహాసన వానయై దనరు ల • క్ష్యోక నెన్మదిక గొల్పెదక.

౮

శా. కాదంబాభి చకోరికాపికి శుక, క్రౌంచాదిపః స్ఫుర
త్కాదంబ ప్రసవ ప్రభూత మధుసం • ఘాతాన్పుతాకారయై
కాదంబర్జన ప్రమోదననల • త్కాంతా నిహదార్పణీ
కాదంబస్థితి గల్లు జేవినిఁ బుర • స్కారితు నేతత్పుటిక.

౯

శా. ఆదికదివ్య విమళయాపిణియు నై • యాశ్రీ ప్రకాశాత్మతా
మోదంబేర్పడ నీచరాచర జగ • న్మూలంబు తానయ్యు త

త్రౌడుహృత్ పగా ద్విక్షేభజితే : భాసిల్లుచోముండహం
తేదంతైక్యము నొపరాతిలనునే . నేతత్కృతింగోల్పదఁ .

మ. సకలస్థావర జంగమాస్మృతజగఁ జ్ఞాలంబు నిష్ఠించిత
త్రృకటి భూతములైన కావ్యములనా . త్పాదించి బ్రాహ్మండక
ల్పకుండ నిర్మలసాధునక వెలయునా . బాహ్యధీశుండు ది
వ్యకవిత్యాచితయైన మత్కృతిని ని . త్యానంగ మొందించుతఁ, ౧౧

మ. సమసూక్ష్మక దశానమేత చిదిచి . జ్ఞానస్వయాపంబు జెం
దమహా స్థూలదశానమేత చిదిచి . త్కార్య స్వరూపంబునక
బ్రగుదంబేర్పడ నొక్కడై జగమును . త్పాదించు లక్ష్మీశ్వరుం
డమితస్తోత్ర కృతాస్మదీయకృతినా . హృదయ నొందించుతఁ. ౧౨

శా. శ్రీకాంతా రుచిరత్వమెల్లభుమ వీ . క్షీంచన్మదన్తల్పి య
స్తోకంబైన నిమేష మొందునని వి . సుష్కర్మటా త్కాయ
ప్రాకట్యస్థితి నొందజేసి సకల . పాణ్యస్థిపంబెంచునా
శ్రీకాంతుండగు వేంక ఠేశ్వరుడగు . క్షీంచున్మదంచత్కృతిఁ. ౧౩

శా. శ్రీవర్ణావయ వాత్స్యసంభవనచి . జ్ఞేవాఖలస్వామి సౌ
భావప్రస్ఫుట జానకీరమణిసం . భావింపఁ దత్త్వక్రియా
ప్రావీణ్యంబు వహించు తారకమను . ప్రావీణ్యమున్జెందుగా
శ్రీవర్ణుండగు రాముండీకృతిని ర . క్షీంచున్జిహ్వాగా. ౧౪

మ. వనజాక్షుండు పురందరోపలమునై . వర్తింప దానాజపా
కనదచ్చప్రసవంబునైఁ దసరిత . త్కాయంబు లోవెల్పులక
దనకాంతిక బ్రసరింపఁజేయుచును మున్దత్వావినాభాతయై
మానుగన్పట్టిన లక్ష్మీమత్కృతిని స . మోదంబునొందించుతఁ. ౧౫

మ. యతులొక్కప్పుడు భక్తిచే నిజసహ . ప్రారంబులక శ్రీశ్రీయః
పతిబూజించుటగెంత నే నతతమ . పృథ్వాక్షు సంతర్భహ
స్థితునింజేసి తదాజ్ఞచే ననురయో . పితృంత కైవల్యసం
యతప్యత్తిక జరియింతునంచను సహ . ప్రారంబు దల్లుక మదిక. ౧౬

సీ. ధుర్యయోక్తాదనో • త్సుకత వచ్చునటంచు! నినుడనూరుప్రేమ • ననుననింప
కార్ముకజ్యోతిఃస్థు • తునుజునుడెంచునో! యనిశంకకుడుశంక • గొనివనింప
దల్పుగననబుద్ధి • దలపోడునోచుని! హరిహరరంజన • ననునయింప
యజ్ఞోపవీతసంహరణార్థ మేతెంచునోయని విఘ్నేశు • డూహనేయ

గీ. నిజగున్నరుదుర్భూత • నిఖిలభూమి! భద్రుడు భజభక్తయువతిపత్నీప్రహరణు
డైన శ్రీవైనతేయుండు • నన్నదీయి! కలుషయు లడంచుగావుతఁగరుణతోడ.

మ. మునుస్మృష్టాక్షున పక్షవిస్ఫురణతః • మోదంబుగల్పించి సౌ
పునఃగృష్టాక్షునపక్షవిస్ఫురణనీ • భూతప్రపంచంబునే
ద్విసం గన్పట్టగఁ జేయుచో నిజపదాం • భోజాతముల్ గొల్పువా
రిని రక్షించు శివుండు మత్కృతినిను • శ్రీనాంధగాఁజేయుతఁ.

౧౮

శా. శ్రీవాణీశము ఖామరాధిపులిదం • నృప్త్యాదిబోనాత్మలం
దేవానిక భజించి హృద్యఫల సాహిత్యంబు ముంజెందిర
ద్దేవుఁ దజ్జయ యంత్రవిఘ్నహరణుఁ • దీనాననఁ సిద్ధల
క్షీవిఘ్నేశు నిరంతరాయమునకై • జింతింతునేతత్కృతిక.

౧౯

శా. శ్రీరామాయణ భారతాఖ్య రచనా • జేగీయమానప్రభా
ధౌరంధర్య సమేత వాస్తవకథా • ధన్యాత్మ వల్లీకభా
పారశక్యలఁ గొల్చిచందములసం • పాదించి వృత్తప్రభే
దాయాధస్థితులెంచు పింగళభుజం • గాధీశ్వరున్గొల్పెదఁ.

౨౦

గీ. కావ్యనాటకసంగ్రహ • కాలిదాస! దండి భనభూతిశంకర • డిండిమాంక
రామకవిచోర మాఘభారవిమయూరః! బాణబిల్వణముఖులముఁబ్రస్తుతింతు

ఉ. ప్రాకృత సంస్కృతాంధపరి • భాగము లుల్లసిలంగవైకృత
వ్యాకరణంబుజేసి బుధ • వత్సలతఁ నకలార్ధవత్సురా
ణాకలితేతిహాసముల • నన్నివదించిన నన్నయాస్యను
శ్లోకునిఁ దిక్కయజ్ఞనువ • చోనియతిక వినుతింతు మత్కృతిక.

౨౧

గీ. తెలివితేకప్రదోపైక • దృష్టిరూఢి! విఘననవిభాధితావృత్తి • వెలయుచుండ
సంతతారుంతదోక్తులు • నల్పుచుండు! కాకవులుకాకవులుగాక • కలితనతులె

కం. కృతులుగల , కృతులొనర్చని | కృతులదలంచీయు దలంచ • కెంతేనినిరా
కృతులంచు • గృతులొనర్చిన | గృతుల దలంపంగనేల, పృథ్వీస్థలిపై, ౨౪

మ. అని యిష్టదేవతా, గురు, సుకవి, కుకవి, ననుస్కరణ, పురస్కరణ తిరస్కర
ణంబు లొనరించి యొక్క పారమేశ్వర పవర్యాచర్య ధుక్కుండగు మహీశ్వ
రు దర్శింపు తలంపున నుండునెడ, ౨౫

సీ. నవరత్న మాలినం • భవమహాః పుంజంబు
ముందు జ్యోతిశ్చక్రమును హసింపఁ
గరుణా రసస్యంది • సరసనేత్రంబులు
సితకరార్కుల గ్రేణి • నేయుచుండ
చారుముక్తాఫలో • దారిహరద్యుతులే
గురు భార్గవులకు సం • కోచ మొనగ
నకల హణీమయ • చ్చన్న వీరప్రభలే
రత్న సా నుచ్చవి • రహినడంప

గీ. సామితస్మార్తి భృజ్జగ • జ్వననిప్రేమదేహియగఁ బరాపరప్రకృతిత్వమొందు
భవ్యసమయస్వరూపప్రభావమహిమనలది యొక దేవదేవుండు, పాలించెనుదిని.

మ. ఇట్లు స్ఫురించిన విశేషఫలంబు నగునని తలంచి, ౨౬

మ. పరవిద్యా నుపమానమీనసయనా • ప్రాకాశ సీకాశనుం
దర పాదద్వితయోల్ల సన్నఖముఖాం • తర్పించి తప్రత్యగాం
తరదృక్తారక నామయోగి గురుపాదద్వంద్వమున్నెమ్మది
స్థిరతః జెందఁగఁజేసి ప్రత్యగయనా • ప్రిన్పొందఁగా నొక్కచో. ౨౭

కం. శ్రీరాజేశ్వర వరకరు • జారూఢికటాక్షసీతు • జాగతలక్ష్మీ
పూరిత ధనధాన్యాది • శ్రీరామా రెడ్డిపేట • చెలఁగు భవిలో. ౨౮
సీ. హరిహరిద్గిరిచర ధ్నురుమరుద్వరసరి
త్పరివహత్ప్రతకాది • పరిసరములు
స్తభదళత్పలగళ • స్మధుల లన్మదలగ
ద్దళచలత్పికళుకో • ద్యానములును
నవభవత్ప్రవనము • ద్భవనముత్ప్రవయతో
పవనాంతరితయజ్జ • భవనములును

ఘనకంజ వననంజ (వననంజ వనగుంజ

దళిరంజిత నమంజ • సాంబుఖనలు

గీ, దొరయమెరసె నిరంతర • సరదనమకు! నుమనుమరసరజోఘమ, ఘమితగంధ
వాసితాంతర్మహారామ, రామరామ! నృపునిపురమఖిలశ్రీల • నెగడుచుండె, ౩౦

సీ దీక్షితా శ్రావయే • తిప్రయోగశుతి

జాగదస్పరిభృతి • సంచయములు

సుఖత కామూజికా • స్తుత్రౌషడితి సదా

వాప దచ్చారికా • వారములును

శ్రోతృశ్రవణసౌఖ్యదాతృయ జేత్య

రారట ద్రుచిరవా రావతములు

హితయేయ జామహ, ఇతిభవ్యభాషి

లాలపద్మర్చిక • లాపములును

గీ, సరసవాషడితిప్రభా • మచ్చుకములు! బరగ జెలువొందె రామభూ, పాలనగరి
మానసియొల్ల సత్కామి • నేనివంశిజనన రాజన్న భూపాలు • శాసనమన, ౩౦

సీ, సింజాన నుమనః ప్ర • యఃంజాన మకరంద

భుంజాన మధుకరీ రంజితంబు

కంజాత కంజల్క • పుంజాత తపరాగ

నంజాత నదపరి • మ్వంజితంబు

ఖంజరీట విహార • మంజరీ పరివార

పింజరీ కృతభూజ • మంజలంబు

గుంజాధిగమ్యసౌ • మంజస్య సమ్యజ్ఞే

గుంజాతి రమ్యభూ • మంజిమంబు

గీ, నగుచుఁ దొగరగు జగిడగి, నిగుడు యెగడలగణితములగు పొగడల, తెగలసొగసు
గలవలపుగుమగుమయని, చెలువుఁజూపబ్రమదవన మొప్పుచుండునప్పట్టణమున

సీ, సమదాతిశయవయః • ప్రమదాతతక రాగ్ర

సమదాతతపలాశ • కుముదములును

స్యందమానమరంద • బృందపానమిళింద

నందదాన మహార • విందములును

ప్రథమోల్లాసము

నానావిసేతప్ర • సూనావృతాంతరీ
పాసేత హీరసో • పానములును
లోలాను వేలాను • కులానువేలక
ల్లోలాను సరళోక • జాలములును

గీ. దనరనాంతర తలపాతి • తప్రహాక్తిః | రగ్రహణనైగ నిద్యోద • కప్రకార
పూరితోదర దీర్ఘికా • వారములరెఁ రామభూపాలు పేటలో, రమ్యముగను.

కం. అపరాగములై • తనరెవఁ నపరాగంబులను దోహ • దార్ధక్రియచే
నపరాగములఁజేయుదుఁ రుపనమునఁ దత్సరీప • యోయుక్త సతులీ. ౩౫

సీ. పాటీర వాటీర • కోటీర నికటాగ
కందంబులైన మా • కందములును
యుక్తాతి ముక్తాతి • రిక్తాప్రసవకాంతి
పాటలా కృతినొందు • పాటలములు
సీపాను రూపస్య • రూపద్యుతులగల్గు
కేసరంబులు జెందు • కేసరములు
సాలావృత్రైలాప • మాలోల కిన్నరీ
మోదియులైన • ప్రమోదినులును

గీ॥ మల్లికలలోనఁ దగు దీప • మల్లికలును
జీవకములై వెలయు బంధు • జీవకములు
కాంచనంబు లనఁగ నొప్పు • కాంచనములు
గలిఁగి విలసిల్లుఁ దత్సరో • త్కంతవనము.

౩౬

సీ. తతదరీ చ్యుతఝరీ • హితకరీ స్తుతతరీ
గతచరీ తతపరీ • వృతధరములు
నతివేల చుతిశీల • గతిలోల రతిపాల
హితభేల దతిశీల • ధృతిమదలలు
సారదుర్వారదో • స్సారపన్నారనా
నీరసంచారయు • క్కారికలును
ప్రకట కోరకఫలా • దికమధూదకభూజ
శుకనముత్సకపిక ప్రకరములును

గీ. తరణికిరణవిహరణ నిగఃరణతరుణి వరుణ వరణాంతరితస్సరోః వరనివసద
వక్ర చక్రాంగ చక్రప్ర + వర్తనములు దనర దన్నగ రోద్యానవనములలరె.

సీ. ఏలావనీజాత - వంశాఘనీభూత

బాలా నిలాధూత + జాలకంబు

హేలీకృతారాళ + పాళీలతాజాల

కేళీరతోద్వేల + బాలికంబు

నానాలతాస్పంద + సూనాయత మరంద

పానాగ తమిలింద + తానకంబు

సారసోదారకా + సారసోదారసా

సార సంసారయు + క్షారికంబు

గీ॥ బుంగతరుసంగ రింగత్కుఁడుంగములును బ్రయకసాలలనన్వనఁబ్రియకములును
కోరకనికుంజ గుంజచ్చఁకోరకములుగలిగెత్తత్ప్రమాదవనంబు + పాలించియుండె.

సీ. భూపముల్ కర్పూర + దీపముల్ మధురసా

పూపముల్ దర్పణ + స్థాపనములు

భాద్యముల్ దివ్యనై + వేద్యముల్ విహలాంబు

పాద్యముల్ నిన్వన + ద్వాద్యములును

భాగముల్ వీటికా + భోగముల్ దక్షిణా

భాగముల్ గ్రంథనం + యోగములును

ఫలములు మాలూర + దళములు సారసో

త్పలములు శుద్ధతం + డులములలర

గీ. శంఖ కామాశఘంటికాఃపుల్లరులును మ్రోయుముత్యాలమృగ్గులింపుగఘటింప
దివ్యమందరములమహాదేవుభక్తిబ్రూజసేయదురైప్పుడఁపురజనులును. ౩౮

కం. ఆనకములు విమతజనభా యానకములు మ్రోయువావఁ దద్భవచారా

దాననదానదాకములు మానవపతులలరె శివుని + మంటసములపై. ౩౯

కం. దరములు సతతసుధాసో దరములు వడ్డిధివిచార + తాత్పర్యసమా

దరములు సంస్మృతిదరతో దరతోదరములయి మెలగుఁ దత్పులోనన్. ౪౦

కం. నయమానయమా నయనో భయములై దత్పురి వసించు + జనతతులు సదా

నయతోదయతోదములై ప్రియమగు శివభక్తి మదిని బెంపెనలారన్. ౪౧

కం. నవకుసుమానమానాగో పవనోదర సద్విహంగ + భవరవభరసి

ఫవనోదర పవనోదరభవనాదలగుచునుండు + ప్రజలపూరిలోన్. ౪౨

నీ. మదనాశుగ వికాస , కృతచారత విలాస
 నదనా హతావాస , నద సదులుసు
 కేళీ విహిత సంత , కేళీ విహిత నారి
 కేళీ విహిత సుష , తోళికలును
 నాళికనిర్యన్మ , ఘాళిక చర్య ప్ర
 కాళికదర్యన్మ , రాళికలును
 పాళీ లతాంతరి , ఛాళీ నితాంతయు,
 క్షాళీ హితాంత ద్రు , మాళికలును
 గీ. దొరయ మెరసె నిరంతరాం , కురి, తపల్ల
 విత, సుమిత ఫలితోద్యాన , వితతులెపును
 రాజితాడ్లారి నీమాళి , రామ రామ
 రడ్డిపేటను జనులెల్ల , రంజిలంగ.

౪౩

ను. బలవత్స్వర్న మురూగ విగ్రహ బహిః , ప్రాకార ముద్యద్రసా
 తలజారుంతద ఖన్యమాన పరిఖాం , తర్పింబీతంబై తగున్
 దలరాదంచు వచింప భేదమున నెం , తన్ విన్న నయ్యెంగదా
 బలిసాలంబిక దీనిఁదేర్తు నని , సంభావింపఁగా నోయనన్.

౪౪

పాతాంతరము.

బలభీదత్న ఘృణీసమావహ బహిః, ప్రాకార ముద్యద్రసా
 తలజారుంతద ఖన్యమాన పరిఖాం, తర్పింబీతంబాచు, సాం
 పలరెన్, దీనిజలంబున్నడి, మను, ప్యాదృశ్యమైయుండె, నా
 బలిసద్మంబట దీనిఁదేర్తుననిసం , భావింపఁగా నోయనన్,

౪౫

ఘ. అమలాగాధ పయఃప్రపూర జల స , త్వానేక తీర్థోరుభే
 యము, దోచున్ నిజభక్త పాలనమునం , దాసక్తుడై సన్నుతా
 గను రాజేశ్వరుఁడుండినన్ వదభిషే , క స్వస్తిహేత్వర్థమై
 యమరాధీశ్వరుఁడంప, సంభ్రమముతో , నుదుండు మిన్నేరనన్.

౪౬

మ. సరస్వాభంకవ చందిరోపల చతు , స్తంభంబు లొప్పంగద
 త్సరమధ్యంబున మధ్యశాల దనకున్ , పుంజీ భవత్పుణ్యమా

గర్భరతుల్ భర్తము నాల్గు పాదములచేఁ , గర్భపుట్టఁ జేయంజనుఁ
పురుషార్థంబులుగూడి నిల్పెనన నం , పూర్ణేంది కావాసమై.

౪౭

మ. అలరుక స్వర్ణమయం పుటోడలుమరు , వ్యాహుఢ వాద్యత్తరో
జ్వల దచ్చోదక కూపమల్ దనరుత , స్థానీయ లక్ష్మీ శుభా
చల నారంభమునన్ జనుల్ నిలుపుమో , చాస్తంభ సంభారము
ధ్యల సత్పూజా నువర్ణ కుంభముల చం , దంబొప్ప నా బ్రోలునన్. ౪౮

మ. వియదుల్లంఘన జంఘికా జితలా , విరూపత వానస్పతుల్
శియ సంప్రాప్త ఫలప్రసూన కలికా , సంసత్తి జాలెన్ శివా
దయితార్చా విధికై చెలంగి పురుహూ , త ప్రేషితంబైనయ
వ్యయ కల్పద్రుమ మన్నగా కృతులచే , నంమండెనా నప్పరిన్. ౪౯

చ. లలితరసాలసాలకిన , లుబుల నింపగు పచ్చ తోరణం
బులుగల చైత్ర్య వృక్షములు , పొల్పెను, నిర్విష నర్తనంబుల
స్థలసిన గారుడాశ్మముల , గంటుల నొందిన మేలుకట్టులన్
నలువ సృజించెనోయన జ , నంబులు సంతః మంద నప్పరిన్. ౫౦

చ. కలువల తేలిరాలపయి , కప్పల పుత్తడి మొంటికంబ పుం
బలితపుమేడల పూని , భాసిలు, తిత్తుల లక్ష్మీకింపుగా
బలవిపు, దక్షిణాధిపతి, , వాళి కుబేరులాంగ నామణుల్
కలిత సితాతపత్రములం , గొతుక మొప్పంగ బట్టిరోయనన్. ౫౧

శా. అంతర్వాసవ నీలతారకలు బా , హృస్థాదుణ గ్రావనే
త్రాంతంబుల్ రుచికార్ణు నారద నువ , త్సౌమంబు లింపొందగా
సంతర్ధ్వర విలోకనంబుల నువ , ర్వావాస భూలక్ష్మీ శు
ద్ధాంత స్త్రీలం గనుంగొనన్ నిలుచు చం , దంబేర్పకు బ్రోలునన్. ౫౨

మ. పాలుచుం జిత్రపిచితి తప్రతిమలా , స్ఫూర్ణత్వతీహరని
ర్కలసాండుద్యుతీదీప్త కుడ్యములువా , రస్త్రీనుగాంధారకా
కలితగ్రామ విపంచికా శివణసౌ , కల్యోదయద్వంద్యుతి
స్థలయాగ నిల్పిన వేల్పువీటిచెలులో , నాదత్పరిక నిచ్చల్. ౫౩

మ. నెలకాలక్ విలసిల్లు స్తంభములపై • నెక్కిన్న రాత్రిందివో
జ్వలదాజ్ఞాంచన ఖండదీపకళికా • స్వద్యోతనంత ర్నహి
స్థలులన్నిండగమించె, నచ్చటిమహి • శ్రవార్థ నాప్తికరసా
తలనిర్విత్ఫణి రాట్పణాఘటితర • త్స్నేహిలో నాపురిక.

౧౧౪

సీ. కురువింద సంచయా • కుంతిత పటలముల్
కమనీయ రక్తరాం • కవములుగను
పువ్యరాగవజ • స్ఫురితవలీకముల్
శ్రదాంక రాంకవ • స్త్రములుగాఁగ
రుచిరగోమేధిక • రచితసోపానముల్
రమణీయ దీర్ఘతుం • డములుగాఁగ
హరిహయో పలవిశా • లాంచిత ఉడ్యముల్
రమ్యబంధురశరీ • రములుగాఁగ

గీ. బద్ధరాయుగతో పరి • భాగములును
కళలఁ జెన్నొండు చొడోలి • కలునుగాఁగ
సౌధములు యూధపస్థితి • చంద మొంది
వెలయుచుండును బురిభూప • తులనహించి.

౧౧౫

సీ. గమనవేగ నముత్త • ఘర్షరస్వనేమి
చక్రసంధానిత • స్త్రంసనములు
సప్తధా మదభర • స్రావిహసిత చతు
ర్దంత శుద్ధాంతదల • తావళములు
రింఖావి శృంఖలా • రింఖణా సంఖ్యాక
కంఖాణ పుంఖాను • పుంఖములును
నసమాన చరణాయు • ధాంక శస్త్రాస్త్రవి
ద్యారూఢ ధారేయ • వీరభటులు

గీ. నడువ కడువేడ్క లడరంగ • నెడనెడలను
తిడఁబడకి వడివడి జను • పుడమిజనుల
నుడులచే ఘుమఘుమితమై • నడరునిశ్య
ధన్యయైనట్టి తద్రాజ • ధాని భువిని.

౧౧౬

చ. వెలదుకలప్పురోపవని , వెన్నెలకుప్పల నొప్పుకీడలక
గలువలతేని రాలయిను , కక్రహియించి వధూ పదిష్టభూ
తలమున నుంచి తొల్లటిప , దంబునఁ జేరి, తిరిగిచూడ, గం
ల్వలచెలిచే తులంగరంగ , లజ్జవహింతరు రేలనిచ్చుట.

౫౭

పీ. పలుదెరంగుల మోపు , లలరదే చెలియేల
తావులు లేమిచే , తనుదొరకవు
గోరంటలకుఁ గోర్కె , లూరెను ద్దులగుమ్మ
వేగుజామ నకాని , విరియ వవియు
సజ్జాతు లడుగ,వే , సారెదంబుజముఖి;
యామని యెఱిగినీ , వడుగరాదు
ప్రొద్దుదిరుగు విల్య , పొనఁగి-చు వెలదుక
జొలికాంచనంబులు , విలువదాని

గీ. కనుచు సర్వవచోబాత , హావభావ
గర్భితము గాఁగ ముచ్చటలే , గరపి సరస
బరిగి సరసుల గరిగించి , విరుల వెలల
వెలయచుచును పుష్పలా , పకలు పురిని.

౫౮

ప. వాటియును.

౫౯

నీ. వనిత స్త్రీకైదండఁ , గొనవచ్చితి సటన్న
కైదండ నొక్కఁడు . పాదుకొనియె
నింపుతోఁ జనుగుత్తు , లెట్టివోజూపవే
చనుగుత్తులును వాఱుం , గునవసించు
నీయెత్తుఁ గొనటకై , నేవచ్చితి సటన్న
నాయెత్తుఁ గొనెనొక్క , యసువుకాడు
పడతిరో: కురువేరు , పరిసినకోపమా
కురువేరుపరుపనీ , తరముగాదు

గీ. పరిమళముజెందు మరువమె , పుటికినై స
సమ్మగలవా యనంగని , న్నమ్మగలను
కలియికల సర్వగరోభిక్తు , లలర సఁజ
విరుల నమ్ముదు రవ్వీట , వెలల కొలఁది

౬౦

సి. మణ్యంతరోపోత పణ్యస్థలాగణ్య
 పుణ్యగంధంబులఁ , బొరలి పొరలి
 నానావిధోపదం , శాసిత పాత్రభృ
 త్పాన గోష్ఠీశాల , లానియాచి
 పుంభావనారంభ , శుంభద్వధూఘర్మ
 లాలితాంభః కేళిఁ , దేలితేలి
 పరిపక్వశాలికా , పాలికాబాలికా
 గానాను వృత్తులఁ , గదలికదలి

గీ. సరత ఘుమఘుమితామోద , భరకువలయఁ
 జలజవలయిత పరిసర . సరిదుదరజ
 లఘుజల కణవహన గతి , లక్షణముల
 దిరుగుఁ దెచ్చులస్పరీ , వరమునందు.

౬౧

మ. సరసాలాప గతాగతాంబుఘటయు , కృందాననామానసాం
 తరసుప్తాంగ బోధకంబులగు యం , త్రశేణి భాక్సూరుషా
 పరుషోద్గీతములైన గేయములు న్వ , ప్నక్పాలి గోష్ఠీనిరా
 దరప్రత్యానయన క్రమంబునఁ దగుక , దద్భావ్యా దేశంబులఁ.

౬౨

మ. చతురామ్యుల్ రసనాంచలపకటభా , మామూర్తు ల, భ్యంచిత
 శ్రుతుల, త్యాజిత సత్యలోకమతిద . తుల్, సర్వకాలోల్లస
 ద్రవ్యతూపద్మ నివాసులై తగినవి , ప్రశేణు, లప్పట్టణ
 స్థితులై బ్రహ్మను ధిక్కరింతురుమహా , దేవున్ బ్రశంసింపుదుఁ.

౬౩

సీ. కువలయస్థితికి నం , కుచితభావమొసర్చి
 పంకజామోద ప్ర , పంచమొంది
 ద్విజరాజ తేజంబు , నిజదీప్తి నడిగించి
 సద్విహారముదూర , సరణిఁ జెనచి
 పగలు రజోవతు , లగు పద్మినులఁగూడి
 యొకవేళ సుతతోని , యోగమొంది
 నకలలోకములక , సహృతాపముఁజూపి
 రాజకాంతోల్లస , ద్రక్షిమాద్వి

గీ మేరయు నిండెంత వాడని • కెరలికలవా
తలకరబలబలాహక • విలయపవన
జపన శరసిక రావక • చక్రముఖము
లమర సన్నరి నినసెంతు • రెపనిపతులు.

౩౪

౬ ఆపణ వీధికాశ్రధిత • హాటకకూటచిరత్నరత్నము
వాపుచు రాసిబోసికొన • పన్నుబెహారుల కిచ్చితీపులై
దోపిసవానినెల్ల కడ • దోచిన తద్భరమాని,రత్నగ
ర్యాపరమాభిదక్ బుడమి • రంజిత దద్వణి బాళినెచ్చుచుకా.

౬౫

గీ మిన్నోరయుధాన్యరాసుల మించలేక • జలజ జాంభవం దీవలా, ఎలజనంగ
దనరై భువినుత్తరాయణ • దక్షిణాయ, నములు, తత్పురిసచ్చాత్రానమితివలన.

గు. కలువలతేనిరాల యువ, కారికలక నవలాలుకేళికా
కలనమునొంద ముందురిలి • గన్నదుముత్యము లండుచోజగం
బుల గురియింప నాటబలె • ముత్తయముల్ గురియించు నంబుదం
బులనెడివాత్త లోకములఁబుట్టె ముదంబుల నొప్పునప్పరికె.

౬౬

గీ కుంకుమాగరుఘనసారనంకుమదమృగమదగృహములమదయాస్త సమయములను
దొరగుకనవానచోమించి,తోయదములుబహుళవర్ణత్వ మొందున,ప్పట్టణమున

వ. మఱియు నప్పుంబున రమ్యసౌమ్యప్రణవిధి విధిచుత్సృభత మేధావ్యధాపితో
దీర్ఘ వర్ణనిర్ణయ వర్ణితమాంత స్వాధ్యామధ్యాసమేమరమరధిగ న సగముశి
రః ప్రముఖమర్కపార గాఢంభ్య సంఖ్యావన్మఖ్య ముఖర ముఖరితి భువనంబు
లగు విప్రభవనంబులు,నిరంతర భ్యస్త శస్త్రనమస్త శస్త్రశాస్త్ర విశారద్యోద్య
ద్గర్వాఖర్వశాకర్వ విద్యా ప్రదరప్రదర సంధానాద్య పథానాభ్యాసమాస
సంధానోల్లంఘన తత్వరస సమర్థాభ్యామర్ద తుమాతల సర్వవిపక్షనిర్ణయమ
ర్దన తుమాక్షీణ బలవద్భద్ర నిర్నిద్ర తేజోవిజిత దిసరాజ లోకంబులగు రా
జలోకంబులును,సతతాగారాతి నై పతి ప్రభృతి దిక్పతి విచిత్ర ప్రచురతరచి
రత్నరత్న భనధాన్యాది ప్రచయక్రయావిక్రయనిపుణపరకృత వంచనాసంధాన
గంధాసభిజ్ఞాతనయాయన పోషితార్య జనంబులగు నార్యజనంబులును, స
మంచిత వర్ణనిర్ణయాశ్రమ మర్యాదాభిజ్ఞ ప్రజ్ఞాప్రజ్ఞ ప్రభుసంతతి దురంత

శాసనధర్మ నియమనితాంత శాంతాంతః కిరణమూన ఘంటలు శూద్రఘనులును. సాపకారగవారముఖ్య ప్రఖ్యాతాభినయాభావసూచన చణరణస్పంజ మంజీర చరణతల నూత్నరత్న క్రేంకారనాదమే దురకంకణ కరవిన్యాసాభినయప్రదీప్త స్వర్ణపవంచ వివంశికా వికస్వర్ణవినోదవిశదమానసమానసభవవాహనాకాంక్షవిటఘంభావసంభావనారంభసుభగంభాపుకలగు మాపజీవికలును దురారోహానాకహనివహమనోరంభ మహాత్మ్యనద్యోతితోద్భాస వననవో స్మిలనగాలతీమాధవీ విచికిలవకుల ముకుళ కల్యాణకూల నివ్యందమాన మరంబబిందు సంనోహానంగ దిందిరా నవరతిరుత సంతానతానహేతు భూతాభ్యాస ప్రదేశా విశసంజాతపచేళిమ నారితేళత్పణరాజాది సాలరాజరాజిశాఖాసమాలింగి తైలాడోలాలాలితోత్సుకశుకపిక నికరగాన మధురీసాతివేలా స్వాదన సద్యోమాద్యత్సంగ భాగ సహశ్రంగార రసలాల ససారసరథాంగ క్షేత్రార్థంగ ముఖసుఖానావ పూరిత దిగంతరాళ వర్ధనానోత్సాహ సంకర్షనార్థసార్థ త్రికోటితీర్థస్నాన ఫలేష్పితమహిత సమజ్జకో న్నజ్జననమజ్జనాన వరతానంగప్రదానలోల లోలాయవేలవేలాభి ముఖోల్లసత్కల్లోల జాలకోలాహలనినాదమేళన నదీతగాకదీర్ఘికా ప్రదేశంబులును, హీరపంజరనంజన విహారశారికా కీరకలరవాదివివిధ విష్ణిరామోదక రవివ్య గ్వక్రీణోదీర్ఘ సుచర్ణదుర్బర్ణ ముఖభవ్య ద్రవ్యస్వవ్యనవ్యవైభవ నిపుణ విషణితాతేతన్త్రస్త స్థాపితాంశు మశ్యలూరుగళ ద్రవపూరాయనర శిశిరరకాంక్ష కుట్టసుతలానుకూల నీలనాలి నైలాళీకాంతి సంక్రాంత చ్ఛాయాతివేణీ సందర్శన కుకూహల బృందారక సుందరీనేత్రాంతోత్పలతారాంబులగు తోరణంబులును, సంతతినాయక పరిరక్షిత దుర్గమదుర్గప్రకార గోపురాట్టాలక పృథురథగజవాజి శస్త్రశాలాది రాజదాజ మార్గంబులు గలిగి చెలువొందునందు

కం. ఆపురమున రాజన్నమ | హీపాణ్యగణియు నిజబలేతధ్వజినీ
ధూపాయితపాపాయితధూపాయుషుడగుచు నిరులఁబాలుపొందెదగన్. ౭౦

సీ. ఒకచోట గురుమత • ప్రోక్త ప్రసంగంబు
లొకవక తర్కశా • స్తోదితంబు
లొకచక్కి సూత్రిభా • షోభితానులాపంబు
లొకమస్కి రతిరహ • స్తోక్తియుక్తు
లొకపట్టునను నాట • కోరుచాతుర్యంబు

తాకటెంకె చ్చాకిర • ణకధనంబు
 లోకకేవల నుపనిష • త్ప్రకట సల్లాసంబు
 లోకయున్నిష్కంఠిత • నుకర ఫణితం
 గీ లోక్కదిక్కున సామర • సోత్తపాఖ్య
 కరణ సమ్యగనుత్తర • గంధగోష్ఠ
 లలరు గోళపునఁ జెన్నొంది • యఖిలశాస్త్ర
 సరసుఁడైపొల్చెరాజన్న • జనవిభండు.

ప. అతండాక్కనాఁడు హితపురోహితానూత్య సామంతసేనాధిప దండనాయో
 ప ప్రధాన రాయబార సంధివిగ్రహ విచారచార దావారిక గణక పౌరాణిక
 జ్యోతిషిక, కవీశ్వర, తాత్విక, శాబ్దిక, సయశాస్త్రమంత్ర శాస్త్ర ధర్మశాస్త్ర
 భరతశాస్త్ర శకునశాస్త్ర సాముద్రికశాస్త్ర శిల్పశాస్త్రజ్ఞులును, దానాధి
 కారి భాండాగారాధికారి గోష్ఠాధికారి వస్త్రాధికారులు
 గస్తూరి ముఖపరిమళ కరండాధికారులును, ఫణిహర లాంఛన విదే
 శగ విదూషకులును, అంగరత్నకరావధానకారులును, దాన దానీజనాందో
 లికా ధ్వజాల వట్టభతచామర వ్యజనతాంబూల పేటికా పాదుకా మాలికా
 దిధారులును, వాద్య వాదక గాయక సర్తకీ సర్తకమూర్ధంగిక పాణవిక, వైణ
 విక, వైతాళిక చాక్రిక ఘంటిక శాంభిక శౌక్తిక నైస్త్రింశిక యాష్టక పా
 రశ్వధిక కాంతిక ప్రాసిక వైజయంతిక వైవధికారులు చెన్నొంద సింహసం
 హసన సింహాసనా సీమండలియండి పేరోలగంబున.

మ. నను, శబ్దార్థపరిష్కర యా కలితవాఙ్మైత్రుణ్య గణ్యప్రదా
 జనితానంద కవితృ తత్త్వరచనా • సౌజన్యజన్యాత్మ మో
 ననవద్యేళిక పాదుకానియత చి • త్ప్రస్ఫురన్మార్గ ఫే
 లను నైదిఘంటిక యుక్తి యుక్తమతి బి • ల్యస్పంచి పల్కేదయక. ౭౩

నీ. అద్వితీయ్యాపరో • త్మోనుభూతి ప్రసి
 ధ్ధాచార్య విజయమాం • భ్రాంచితముగ
 ఘనజగజ్జన్మాది • కారణ శ్రీమదు
 పాఖ్యానము దెనుంగు • నైదలిర్ప
 లలిత పదార్థాద్య • లంకార సహితనీ
 శానివాహము నము • ల్లాననులర

గృతుః మెచ్చంగ శ్రీ కృష్ణవిలాసంబు

జనమనోహరముగా మునురచించి

గీ. మించియున్నట్టి నిన్నున శ్రీంచ దరమె

ప్రబల రాపకవంశ సంభవనవీన

జవన కవన ప్రభవనభా మవిశేష

లక్ష్మణప్రతి భాధుర్య లక్ష్మణార్య.

౭౧

గీ. నీవు శబ్దార్థ చిత్రసన్నిహితమైన కవన మొనరించు ప్రోడవు గానకొక్క
దైవికావ్యక్త సూక్తసంధానమహిమ గలిగినప్రబంధము రచింపు కౌశలమున

వ. అది యెట్టిదనిన.

క. అనమానము భయభాషా రసమానము వృత్తిరీతి రసశయ్యుర
లనమానము చిచ్చైత్య సస్యసమానముగా రచింప జర్పింపదలన్. ౭౨

వ. మఱియు గుణదోష విభావజ్ఞుండగు వివేకియు, సనుప్రాస సమాబద్ధపదబంధు
రుండగు వాచకుండును ప్రసాద మధురాయత్త పదమండగు శౌచికుండును,
అర్థసంగ్రహ వాచుర్య ధురంధరుండగు ఆర్థికుండును, యనుకాన్విత క
విత్వేదక్షుండగు శిల్పకుండును సాలకార తత్పరుండగు భూషణార్థియు
రసతత్పరుండగు మార్గవికుండును, దన్నియంబు లిట్టి రీతులు త్రివి
ధంబులు వైదర్భిశాఢీ పాంచాలి యనందనరు బంధపాగుష్య రహితంబు,
శబ్దకాఠిన్య పరితంబు నాతిదీర్ఘ సమాసంబునకు వైదర్భియు సమాసభూయ
స్స్వంబైన యోజిధితియు, ఉచ్ఛటబంధతా విశేషంబుగల కాంతియు, దనర
గాఢీరీతి యనందగు వైదర్భి శాఢీరీతి విశ్రుతంబై పాంచాలీరీతి యనంద
గు శబ్దార్థంబులు మూర్తి స్వంగ్యవైభవంబు జీవితంబు అంకారంబులు
హరంబులు శ్లేషామూగుణంబులు రీతులస్వభావంబులు కైశిక్యాదివృత్తులు
వృత్తులుపదానుగుణ్యవి శాంతిగలశయ్యలుశయ్యలు, రసాస్వాద ప్రభేదంబులగు
పాకంబులు పాకంబులు కావ్యసామగ్రికి నుండవలయు వాచకలక్షకన్యంజక
త్వంబనఁ జేవిధంబు శబ్దజాతంబు వాచ్యలక్ష్యస్వంగ్యత్వంబున సర్వజాతంబు
త్రివిధంబు; తాత్పర్యార్థము వ్యంగ్యార్థగతంబైయుండు అభిధానలక్షకన్యంజ
నాఖ్యలు శబ్దవృత్తులు త్రివిధంబులు సంబంధాను పవత్తి మూలం బగుటచేసి
శాణవృత్తి లక్షణాభేదంబైయుండు గావున నొక్క ప్రబంధంబు రచించితి

సీ. వెలయు నారాయణై , వేదగుం సర్వంబు
 నుచు బల్కుకిన్నరీ . నిచయములుచు
 హితముమీరంగ, త , మీశ్వరాణాంపర
 మం మహేశ్వరమను , మధుపగిగము
 తెలివిమీరంగ,తం , దేవతానాంపర
 మంచజైవతమను , సంచకొలము
 నలువొంద, నారాయ , ణం మహాజ్ఞేయంబు
 ని పఠించు ఖంజరీ , టపతగమలు

గీ. నవ్యయః పురుషఃస్సాక్షీ , యనుశతుంగ
 తతులు జెన్నొందు దత్పవి , ధృదుమమల
 నిష్కళంక నిరంజన , నిర్వికల్ప
 నిర్గుణబ్రహ్మ మచటరా , ణించుకతన

౨౬

గీ. అదియు నిశ్చేయసామృత , నదియునిత్య
 వాస్తవస్థానమయిని , ర్విహణసదము
 దూరవర్జిత సుఖదుఃఖ , కారణమునఁ
 దనరఁ దత్పద మెన్నంగఁ , దరమ నగునె.

౨౭

వ. ఆచోట.

౨౮

గీ. జేదిస జేద్ది కావిప్రధీరవారి, సత్యమానస్సోశ్రుతి , ప్రకటితేతి
 హనఘుమఘుమితారావ,భానమాన భర్మహర్మ్యంబులో రామ,భద్రుడలరు.

వ. అద్వైతుడు స్వాభిమత స్వసంకల్పాసకూల్య పరిమపద స్థానీయభోక్తృభోగ్య
 భోగోపకరణ భోగస్థాన స్వరూపుండును నిఖిల హేయ ప్రత్యసకల్యాణైక
 తానస్యేతర సమస్తఃస్తు విలక్షణానంత జ్ఞానానందైకస్వరూప స్వాభావికాన
 విధికాశీశయజ్ఞాన బలైశ్చర్య వీర్యశక్తి తేజోవిరాజమాన దివ్యమంగళ వి
 గ్రహ చింత్యాద్భుత నిత్యనిరవద్య సరతిశయ సౌందర్యాజ్వల్య సాగంధ్యసా
 శీల్య వాత్సల్య యౌవనాద్యనంద్యానంత కల్యాణగుణపరిపూర్ణుండును నిఖిల
 జగదుదయ విభవలయలీలాపరబ్రహ్మ పురుషోత్తమ నారాయణాది శబ్దవా
 చ్యుండన, బ్రహ్మది జేవ్విమనుష్యభ్యానారాధనాది గోచరుండును, తత్త
 ద్భేద స్వరూపావస్థితుండును, శ్లో. ఉపాస్యోపాసక త్వేన గురుశిష్య క్రమే
 నచ స్వామి భుత్వాది రూపేణైడతే స్వేచ్ఛయేశ్వరః" అన్న న్యాయంబు

నమ్మహాత్ముండు రవికరనికరవికసిత ప్రభామండల మండితపుండరీక దళస్సాయదాయతేజుండు, భూలూబ సునాసాపుటనుస్మితాధర సురుచిరమణిమకుర సుకపాల యుగభుండుచు కంబుగీవుండును, దనుతరమధ్యభాగుండును, శాల వత్సలుండును, సనుపిభక్త సర్వాంగ నిర్దేశ్యశ్వరూప సింహసంహానండును, స్నిగ్ధవర్ణుండును, శోణసారస సుకుమార చరణయుగభుండును, నీల సీరదాంతర నటిత్వప్రకార, స్వరప్రభాధగద్గగిత వీతకాశేయాంబరధరుండును పకలభువనోదయా హేతుభూత పితామహావిహరణంబుగల నాభీకమలకుహరుండును; జ్వలద్విశాలార్థస్థలనూత్నరత్న వేదికా సమారోహణ కాతుకితమనంద దిందిరాసుంగరీసుందర పురందరోపల కలితసోపాన విరాజితంబగు రోమరాజ్యు, విరాజమానవైజయంతీ వసనూలికా కౌస్తుభ మణిఘృణిఘృణితాగణితమణి సమంచితకాంచన కవాట తుల్యంబగు వత్సస్థలంబుచు, చతుర్విధపురుషార్థ ప్రదంబులగు చతుర్భుజంబులు వర్ణనీయ సువర్ణ దివ్యరత్న సమదీర్ఘకర్ణయుగళభాసమానసురమకరకుండలమండితంబులగు గండ స్థలంబులును, మణిమయ భాజమాన కిరీటంబుగల మస్తకంబును, గలిగి యనాలోచిత శేషశేషలోక శరణ్యుండును, శంఖచక్ర గదాశాఙ్గసందక శ్రీవత్సవద్భువనమాలాలంకృతుండును, అనవధికాతిశయ సౌందర్యహృతవిశ్వసుకోదృష్టివృత్తిలావణ్యామృతపూరపూరితాశేషచరాచర భూతబాతాత్యద్భుతా చింత్యనిత్య యశావసుండును, పుష్పరసవిసరసరదగణ్యపుణ్య గంధవాసితానంత దిగంత కాళత్రైలోక్యాక్రమణ ప్రవృత్తగు భీకరుణాకటాక్ష వీక్షితాపరిమితాశ్రితసముహుండును సజాతీయవిజాతీయ స్వగతభేదస్వరూపుండును, తత్త్వద్విలక్షణుండును గుశ్రీమన్నావరాయణుని సంపూర్ణాంశంబువహించినశ్రీసీతారామల సేవించితిదీమ దివ్యశ్రీపాదతులసీతీర్థ దివ్యసుంగళవిగ్రహశ్రీపాదాంకితశిఖరోపదివ్యనామ సంకీర్తనకల్యాణగుణాఘ్రాణ వాసనసంసర్పన శిరోవహనా కర్ణసభ్యావైకాయన భాగధేయుండనై.

౯౦

కం. శతమఖమ ఖులను దినమును | గతకల్మషులైరినిన్ను • గనుగొనిశరపా
తితవాలీ హితకేలీ | శ్రితపాళీ కల్పధామ • సీతారామా

౯౧

కం. నావంటి యాచకౌఘము | నీవంటివదాన్యవరుల • నేనమ్మదగు
నేనాపర భావాచరి | జీవాదరణాభిరామ • సీతారామా.

౯౨

కం. క్రతుశతములుజేసినని • స్మరేభక్తినిఁ దలపవలయు • ననుదినమునుమా
హతక్షేరీ హితకారి | సితవాణిసేత్రధామ • సీతారామా.

౯౩

న. అని వినుతింబి శ్రీరామచంద్రుని వినుతింబి శ్రీమద్రాజున్న భూపాలమూ
లి లక్ష్మీచిలకనివాస మహాలక్ష్మిని నేవింపదలంచి తన్నహారాజుజ్ఞానా
ని చని.

చూర్ణిక. శ్రీమత్కలశ జలసిద్ధి విలసంతరనిరంతర సురవిటపివిటపవ యిత బలభి
దువల విపుల విపులాతల ద్వీపనీపా పవనభవన కాంతచింతామణి ఘృణిధగద్దగి
తమ్మగ రాజవి రాజమానానననమానీఃఃఘృద్యాన పద్మగద్దపద్మవైశారద్యో
ద్వద్విద్వద్వ్యాధరీలోచనచకోరానందకరసాంద్రచంద్రాతపవద్దరహస్యా రామాం
నితాంతలతాంతలౌణ బౌణశాణాయమానానమాన మణిగణ ప్రభానుండల
పిచండీలకుండల కమణనిశిత సాయకపీఠాకదంబాం, సారవరవర్ణినిర్వర్ణియసువ
ర్ణవర్ణ నిటలతట ఘటితాకలంక కుంకుమ సంకలిత సుఖనంపాదననఖము భో
ల్లసంతీం తరుణతరణికిరణ జాంబునదాంబుజహరితాళవిసీలనీరదాంతర నటిత్త
టిత్పులహల్లకజపాకర్ణికార కోరక, పకారతను ప్రభా భానయాం, కామా
లికాబద్ధ సకలస్నిగ్ధ కేశపాశ విభాజమానాం పమానాధికమాతన కేశకీహతి
చంకాశోక పున్నగచుట్టి బంధురబంధూకస్తంభకకుచ కుంభగుంభితగంధసాక
ఘనసార మృగమదసంకుమద మన్మథఘనమృణ ముఖామోదవిరాజమానాం,
ననరత్నగీలితాంచిత కాంచనకరీట తారహరకేయూరచ్చన్నధీర ఝణ, ఝ
ణాయమాసకంకణాంగుళికాయక ఘంటికోడ్డాణ కాంచీదామశీంజాన మంజీ
రాద్యలంకారవిద్యోతనాంఃః నిరంతర సుమకదంబక దంబవన సంచన్నుద్రిణీ
ప్రదాపితోర్ధ్వకీలకుండల మండీతప్రభాకర పాత్రశోభిత సుధాకర కిరణ సరా
మృతోపహరప్రియాం, శ్రీకామేశ్వరాంకవర్యంకనివాసిని, సువాసిని పూజావి
ధానావధాన రామల్లగోత్రపాత్ర కామికిని రాజభూమిశ్వరేశ్వర లక్ష్మీవి
లాస మాణిక్యసింహాసన స్థిరమహాలక్ష్మీం సదాకలయామి.

న. అని వినుతింబి బ్రహ్మాత్మర ఖండంబునంగల భద్రాచలభక్త్యదయంబు దె
నింగింబి శ్రీరాజేశ్వరునకు నర్పితంబు జేయవల గునని యాజ్ఞయొనంగు కా
మినేని రాజున్న స్వపాలు వంశావతారం బభివర్ణించెద.

సీ. సతతఘాశంఘశ , స్వనదచ్చజీవన

కమనీయ నదనదీ , కప్రజంబు

నికచాంబు జీత్స , ప్రకరప్రపన్నరం

దాసార కాసార , భాసురంబు

కలకంఠ శుకనీల , కంఠపారావత
 నినదముఖరితోప , వనచయంబు
 హాటక కటకర , త్నావాస బహుశృంగ
 సంగత కృతకాడి , నముదయంబు
 గీ. తారకాపథకషణాబ్జ , ధవకుముద్వ
 తీరమణికాంత కాంతను , స్థితవిశాల
 సాలశిఖరోరుభేయ ప్ర , శస్తవస్తు
 పుణ్య నివహంబు చిక్కనోరీ , పురవరంబు.

మ. చిదచిన్మూర్తి పరావరప్రకృతిమ , త్రిశిద్ధరామేశ్వరా
 స్వదవద్యాకర దివ్యవారహరహ , స్నానాగతానేకమా
 నిదివాక్యభుభక్తి సంస్తుతిమిహ , స్థిలద్విజన్వప్తివా
 క్షదయప్రాభవమై తలిర్యేనదిమ , సర్వసహాయండలిక.

కం వర్ణితమణిగణకనకో, దీర్ఘరుచిరుచిరవివణ్య , ధీనానుపమా
 భ్యర్ణప్రదేశగచతు, ర్వర్ణంబులవారుదనర , వహికెక్కిదగుక.

౯౪

మ. బలభిన్నీల విశాలకుట్టమవరీ , హహప్రభాహర్నిశా
 జ్వలదభ్రాంకష శృంగసంగతములై , సౌధంబులోనకమహా
 చలవంకాశ గజేంద్రబృందములతో , నయ్యాటలాడకరసా
 తల సర్వస్వద ధారవారణఘటరీ , దారోన్న చందంబునక.

౯౫

సీ. స్ఫాటికస్ఫుటకోటి , హాటకకుట్టిమా
 ట్టాలకంబులజాల , మతిశయిల్ల
 సాంద్రచంద్రోపల , స్థానాంచచ్ఛంద
 శాలాపరంపరరీ , సందడింప
 వర సుధాలేపన , స్ఫురదంబు దాయన
 స్పృగ్గోపురములు రం , జిల్లుచుండ
 ప్రతిమార్గనిర్మిత , ప్రచురకాంత్యాధర
 రాజితగేహమురీ , తేజమనయ
 గీ. లలితజీవన దంఢివి , లావపాన
 వజరీలిత గేహమురీ , వన్నెబాప

న.

మందరాద్రిని కైలాస + మహితగిరిని
శేలి గొనఁజాలు నప్పటి మేలిమలర.

౧౦౦

శం. ఆపురవరము నగు శోద్రీపకుఁడై కామినేమ + స్పృహతరబలన

తాపితపరభూపాలకుఁ + డైబాలిచెనచున్నచోక + పభియతినేయక. ౧౦౧

గీ. అతఁడు తద్విక్కనోలు ఘరాధిరాజు పూజ్యసామాజ్యః శ్రీచే జాలిదియుండ
గుతుపమాహాదియవనరాట్టుతుకదత్తః సునతరాందోళికాదివిభ్రాతిఁగాంచి.

నీ. సాగభవోత్కటమద, ప్రవణ గంభీరవే

దులు పాయసంబులైఁ వెలయుచుండ

పటురోదగ్భూత + బాహ్లిక కాంభోజ

తురగంబులు పదలైఁ + బరగుచుండ

ప్రత్యగభవోదీర్ఘ + వర్ణసావర్ణము

దికలవహరినం + స్థితివెలుంగఁ

దక్షిణ దిగ్భవో + దాత్త ముక్తాఫల

ప్రహమలే కాన్కలై యొప్పుచుండ

గీ. సరస కర్ణాటరాజ్య ప్ర + శస్తుడగుచు

భాగ్యనగరాది రాజ్యసం. భావ్యలక్ష్మి

నొండఁ దలపోసి శ్రీచిక్క + నోలపురవ

రంబు నిర్మించె శ్రీకామి + రడ్డినృపతి

౧౦౩

నీ. దివ్యత్క వేరజా + తీరంబున వసించు

పాలె గండను బహుబుడన డంచి

ఘన సువర్ణముఖ యొ + ధ్మన వసించుచు గుండు

పరి పంథులను బట్టింగింగ పెట్టి

వహ్యక్ష్మి నాకభృ + జ్ఞా కూలను న చుడు

బ్రత్యర్థులను కయ్యుడ నొసర్చి

యాథ కృష్ణా నదీ + రోధంబు నందంబు

ప్రతి వాదులను గట్ల + పాలు తేసి

గీ. తనరి నైజ ప్రతాపదీ + ప్రప్రభావి

ఘటిత దుర్వార గర్వాంధ + కార పటల

రాయ వేశ్యా భుజంగాభి , రామ బిరుద
సహితుడై కామినేడు ప్ర , శస్త్రుడయ్యె.

౧౦౪

క. కామినేడునిజ నా , మై కాంకము గాఁగ కులము , నలరించిన యా
శ్రీకామినేనివంశం , బా కల్పస్థాయి గాఁగ , నవని బరణె.

౧౦౫

వ. తదీయ పుత్రపౌత్ర సంతాన పరంపరాను క్రమంబున.

౧౦౬

గీ. అపనిదత్కామినేన్యన్య . యబునకల
గోత్రపరిమైన రామన్య , గోత్రమునను
దనరుచుండంగ దత్కుల , మననుకాచి
రెడ్డిభూపతి జనియించె , బ్రథితుడగుచు.

క. అకాచిరెడ్డికిని ను , శోకుడు రెడ్డియను నాత్మ , జండుదయించె
భూకాంతా సంఘటిత మి హాకాతుక మాన్తకమలుండై జంమెన్ను.

౧౦౭

శ్రీ. అరెడ్డి నృపతి , చ్యారత్న మైనదే
చాంబికయందు వి , ఖ్యాతులైన
నదయ కాచారెడ్డి , నరసమల్లారెడ్డి
భూరి బలోపేత , బామ్మిరెడ్డి
నాదగు నుతుల నా , నందంబు నన్నాంచె
నందు గాచారెడ్డి , యచనృపుడు
కులకాంతయైమూర్తి , కలితయా మాచాంబ
యందు నెల్లారెడ్డి , యనెడుపుత్రుఁ

గీ. గనియె నాయెల్ల రెడ్డింగ్రు , డచనమాన
రూపలావణ్య విక్రమా , రూఢిజెంది
భిన్న గుణసాధ్య మల్లనూం , బనువరించి
యిష్టవర్తనమున రాజ్య , మేలుచుండె.

౧౦౮

కం. అతిముదమ ననెల్లనుహీ! పతిమల్లాంబికనుగూడి , బలవత్కన్న
శ్రీతినాథుఁగాచవిభుచి రృతిరెడ్డియు ననుతనూజ , పర్యులఁ గనియె.

౧౦౯

౨

ప. అందు.

౧౧౦

వ.

కం. గాచారెడ్డినృపతిని త్యాచారనిదానవాన + మా?వశ్యసుతుం
డైచతుర హృదయలోకా సేచనకతనూకళా వి, శేషుండగుచుకా. ౧౧౧

చ

గీ. సకల సాధ్యమత్సల్యైః సంభూతిః | యోగ్యజ్ఞాపూలకుష్మయైః మిశ్రుచయ్య
తిష్ఠమాంబుజ పెండ్లాడి, ధీరులైన సుతులగాఁచెను నల్లర , నతులమతుల.

కం. ధీరుడు జంగమరెడ్డియు | దామండగుగామిరెడ్డి + ధన్యుండగునే
ల్లారెడ్డి శాస్త్రజ్ఞునిమల్లారెడ్డి యనంగదగిరిలో జనులెన్నక, ౧౧౨

ప. అందు.

కం. శ్రీకరజంగమ వరపతి కాళామారెడ్డి కనుజుండై సంతతసు
శ్లోకండెల్లారెడ్డిమహీ కాంతుఁడవృద్ధి నొందెహితవర్త నుండె.

సీ. అపరవర్ణులెకాని + అపరవర్ణులకారు
సరివాగ్రసూపాప్తి + సంభతులను
నలతమోనుదులెకా , నలతమోనుదులెకా
రెనకుచితాకాంఠి , ఘనరుచులను
గోత్రాధిపులెకాని , గోత్రాధిపులకారు
తరము ధర్మభ్రాతి , ధైర్యములను
హరినామకులెకాని , హరినామకులుగారు
బలసత్య పాలన + ప్రాభవముల

గీ. సరహరి హరాన్ని చంద్రభా + స్మరవృషగురు
శైలచూరుతనయవర్తి + చక్రముఖుల
సాటి గోగురు నెల్లర , సావిభుండు
ధరణి బాలించె ధార్మిక , త్వంబుమెరయ. ౧౧౩

సీ. ముదలు ధాతృత్వంబు + తుదియాచకత్వంబు
నిచ్చతోనుండు పాద + డెంతవేల్పు

హర్షించి యొకవేళ • యప్పులిచ్చుటకాని
యెప్పుడీ కున్నవాఁ • డెంతవాఁడు
అహమున యామద్య • యంబిచ్చియవ్వల
నీలలేగన్నవాఁ • డెంతదాత
యడగినంతనె యర్థ • మిడక వెన్నెచు కము
న్నొప్పించువాఁడేబ • చువ్రదుండు

గీ ఇచ్చి మరలంగ గొనకతా • నిచ్చివచ్చి
నట్టులోనగుచు రేబగ • లనక బంచి
పెట్టుచును ముఖ్య వస్తువు • చేక్కినొనగు
నెల్లరెడ్డి మహి • పతి నెన్నదరమే.

౧౧౬

సీ. నప్తసంతానప్ర • శస్త్ర కామారెడ్డి
దేశాయి దివ్యాజ్ఞ • దేజరిల్ల
నమ్మహామహుఁడు ని • త్యమ్మాచరించిన
ధర్మంబు సభివృద్ధి • దనగజేసి
రాజకార్యకార్య • రచనలలోంచి.
యుక్తియుక్తములుగా • నొప్పుతేసి
బహుళ రత్నాకర • ప్రసన్నతదీర్ఘికా
కుల్యాదికే నదాను • కూల్యమొంది

గీ. యమ్మహిపతి కిష్టండ్ల • యగుదినంబు
నన్నలందుచు నమ్మల • యందుఁజేసు
గలిగి విలసిల్లె నెల్లభూ • కాంతుఁడవని
భారమాత్మీయ భుజమున • బ్రబలుచుండ.

౧౧౭

కం. శ్రీరమణీరమణీయమణి గుచిరాదర్శమనగ నిపుణశ్రీయే
ల్లారెడ్డిపేట దసరె ము హీరామాస్వాబ్ధ తిలకహితమైనతమై.

౧౧౮

వ. అది యెట్టిదనిన.

౧౧౯

సీ, భృజపటాగజనీధ • స్వధృతద్యోధునీ
సాంద్ర శీకరపూత • సాధతతులు

సావరద్విపసాధ్య • సప్రదసింహత
 లాటాంకు కోదీర్ఘ • హర్ష్యములును
 వాటిపుర ప్రీతమా • హ్యనార్థ కంపిత
 చేలాలవట్టి కా • ట్టాలకములు
 సురపూరహస్యతా, నిరసనోత్పత్తిదుఃఖి
 తోవన భాగవా • స్తోత్రములు

గీ. స్వాత్మ నాట్యక్రమ విలోకనాగ్రత్యతి
 దివయు వతిదేహజన్యద • నివహహరణ
 వీజిత పటత్పటాగ్రహ • వేశగృహము
 లలరు చుండంగఁ దత్పురం • బననివెలసె. ౧౨౦

ఉ గాటపుకోటకొమ్మలు చొ • కాటపుహాటక కూటకోటులు
 తాటిలు గోపురంబులు స • పారములై • తగు స్వస్తి కంబులు
 దీటగు చందశాలలు నుదీర్ఘ విభుత్వము దొప్పనొప్పున
 వీటికిసాటియేపుల వీర • వలు వేల్పుల వీరకులెంచినన్. ౧౨౧

గీ. సునకురునిండనుండర • మరక తాడి! కిములుగలువారు వాగోబంగావనయ్యె
 గగనలక్ష్మీకర ధగధగాయమాన! కంకణద్భుతరవధించు, పొంకమలర. ౧౨౨

చ మరువిరనూత్నరత్నముల • సోరణగండ్లధరించి కాంచన
 స్ఫురుదురు సాధయాధములు • పూజితగా జిత శాలి శాలల
 పురిమెనెక సురావహన • పోషణ తాభి నివేశ మేరు మం
 దరములు నోవ నంపనలఁ • దత్తదు పాధులఁ జెందనోయనన్. ౧౨౩

నీ దక్షిణాయన మరు • త్పహితులు భవనర
 యోదయులు వివత్ • నంహననులు
 వితత రంభామోద • గతులుప కంఠన
 శత్రుచూడావభా • సంభృతులును
 నృపిత శతానం • ఘటన శయాస్వీతుర
 కిన్నరీ తాననం • గీతవతులు
 సురసాలదివ్యభా • నరణిమదాదాను
 లభవాహన శృంగు • లచల వృత్తు

గీ. లద్భుత రస పకటిత కాంక్షాభిరామ
భూమి లోకాభి రాములై పొలచిన వన
భూచరత్న మనోవృద్ధి బూనికేళి
పర్యతేంద్రులు వెలసి రప్పట్టణమున.

౧౨౪

కా గంగా భంగతరంగ సంగత విహం గ వ్యూహ భీకృన్మహా
త్తుంగ ప్రాంగణ సోపురో పనదా స్తోక ప్రభాభీల మా
తంగాది వ్యవహార సారబల నల ధాన ధ్వజోపేతమై
శృంగారా స్పదమయ్యె నెల్ల సృవతి శ్రీమత్పురంబెప్పుడు.

౧౨౫

మ. సరసీజాపుడొకానొకప్పుడు తదైశ్వర్యాది దృశ్యార్థత
త్పర్యుడై నిల్చిన సాలజాల శిఖరస్థప్రోజ్వల న్నూత్న ర
త్న రుచి వ్యూహమ వక్ర చక్రగతి నొందన్నాట నుండివ్వ సుం
ధలోనంబరివేష భూషిత వనస్థానుండ సంగస్పర్శ.

౧౨౬

చ. లహరహ మస్వరీవసమంచితకాంచన కూటకోటి సం
గ్రహణ విలాస వాసములఁఖండ విభా విభవంబు దోపనా
గ్రహముల ధిక్కరించిన చిరంతన కాంతమణి గణాంతరా
వహగతిఁ జూచు వారికి దివస్సుహ జేయుచు నుండు నెల్లెడ.

౧౨౭

క. నద్దహిత స్వర్ణమణీనద్దుండగు నెల్ల సృవతిస్వనమాఖ్యదగ్గ
పద్మాకర పద్మాకరపద్మాకరముల నొనర్చెఁబ్రజ నుతింప.

౧౨౮

సీ. ఒక విప్రు చుఘకంబునకు లోనుగాకున్న
లవణ నముద్రంబు నవతి యగును
కేవల ఖండవికృతిజెందకుండెనా
యైక్షవాంబు ధివమంబగు దలంప
బాసంబుచే దంద్రంబట్టింపకుండెనా
మదిరా సరిత్పతి, మానియగును
ముక్కనానన లేకచొక్కమై యుండెనా
యాజ్ఞాంబు నిధి జతఁ యగు వచింప

గీ. దరవబడకన్న దధివాంఛితమునగును
 బరణమించని యీ కాట్టిపాటియగును
 దేల లేకున్న శుద్ధాట్టిపోలికనుండ
 ఘనత నెల్ల విభుని తిటాంజయ శోడ.

౧౨౯

నీ. మాని పంచిత్ర కమండ లూజ్యజలలో
 తృన్నయో నల ద్వీపవశిని విడచి
 రావన భుక్త సంశయ క్షయె విలసిల్లి
 చరియించినట్టి నిర్దిష్ట రణి వదలి
 హరిశేష్య మానయైవనీతలంబున
 మెలగుచున్నట్టి నైవలిని గడచి
 ముని శప్తయై గుప్తమూలంబునఁ దిరంగి
 యొడగి యున్నట్టి యన్నగినిఁ దాటి

గీ. కలిత రాచుళ్ళ గోత్రితఃకామినీని
 పంక్తుడెల్లన వృషమాళిః వగతటాః
 గర్భమున శివనాభ ముఖ్య స్వమూర్తు
 అగుచు హరిహరులై యుందురనుదినంబు.

౧౩౦

నీ. కలధాతనిలయ సంగ్రహణం డనంగను
 హిత సర్వ మంగళాచ్యుతుండనంగ
 బుధ చమూపతి సద్విభూతి యుక్తండన
 సంతతి ద్విజరాజనహితం డనంగ
 నసయంబు రాజ రాజాంచ తృభా నీరుఁ
 డనంగ సత్వ గ్రీనిఁదనరె ననంగ
 నహిత దక్షిణ వలేవహరణుండంగు
 ఘనత దుర్గాభ్యుత్పండనంగ వర్ణ

గీ. నీయుండ మించె శ్రీ కామినీని కులజాఁ
 డన శ్రీ యెల్లరెడ్డి దేశాయి మాళి
 యతి దయాసాగ్రదుఁ డాత్మాస్వయాభి చంద్రుఁ
 డలరు శ్రీ సాంబమూర్తియోయనంగ భరణి.

౧౩౧

క. శ్రీ మద్యల్లారెడ్డి మఃపీ మండల నాథశాసీ, కిందిరపలే సా
ధ్వమణి త్తరిత వర్తనఃమై మోదమైనర్చే బోచఃనూంబధరితా. ౧౩౨

సీ. లక్ష్మీశ సదృశుడై, ల్లారెడ్డి దేశాయి
మోదమైన బోచఃనూంబయందు
నామమైన మోదమైన బోచఃనూంబయందు
పుత్రుల మపురిఃభూరి కీర్తులఁగాంచె
నా మపురిలో గీర్తికొముఁడైన
శ్రీమంతుఁడైనట్టిదిన కామగడ్డింగుఁ
డవని భారము బూనియెగ ననన్

గీ. దేవతా గురుభక్తి సంఘి పుండగుచు
మాని తాడ్లును నీచుఁడౌ మాజ్య పూజ్య
పదవిఁ జెన్నొంది గ్రామములఁ పట్టణములు
విరివిగానించె దన మహావిభవ మలర.

౧౩౩

సీ॥ తన త్తరిత చా సాసాతసా మందరి
మోదమైన బోచఃనూంబయందు
దానిం బట్టములఁ దిగ్విభూతికొ
స్తనహార వర్తులఁసంభావించె
తన దివ్య తేజంబుదినకర బింబ సం
దీప్తి కరంబును తేజరిల్లె
దన మహా విభావననది భవాండ భార
దాంతర పూర్ణతఃతీకయల్లె

గీ. దనరె పని జన మనుదినఁ మును నుతింపఁ
గుశల చాదితు ముల్లఁగోళి కామ
గామినేన్యన్యయుని జన, కామిరెడ్డి
దేశములు నెన్నదరమె పుష్కీతలమునఁ

౧౩౪

సీ. రమణీయ చినకామఃకడ్డింగునను నార
సుబ మపురుషయరవిఃరఠభువ లుతు

మహిత పోతారెడ్డి విహిత కంతారెడ్డి
 ననయఁ జెల్లారెడ్డియన పలిర్చి
 రందులో నగ్రజంఁజైన పోతారెడ్డి
 నిగ్రహఁ నగ్రహనియత శాలి
 శ్రీ భాగ్యనగర రాజ్యాభిత స్థితర
 ప్రభువర్య వర్ణిత ప్రాభవ్రుండు

గీ. సలభగీరథ స్వగు సగురులను దెగడి
 పడమి పడఁటికి సౌఖ్యంబు సౌనగఁజేసి
 రాజరాజ మహారాజ రాజ పీఠుద
 సహిత పోత మహీనేత , చంద్రుడలరె.

౧౩౧

సీ. శాత్రవాక్కిరమైనలిల పూర్ణంబైన
 జల దుర్గమ న స్వ శాసనము నిలిపి
 దురవ గాహంబరుంతుడ పథంబగుచున్న
 వన దుర్గముల నిజాంజు విధింగి
 పరి భయంకర జలచక్రవర్తి స్థానము
 క్షుల దుర్గముల జయస్తంభ ముంచి
 దుర్గర్ గర్ధనస్వధాళు విద్విష
 చ్చెల్ల దుర్గములు పశ్యములు తేసి

గీ. యుక్తుతైశ్వర్య ధుశ్యండుననుపమాన
 శౌర్య ధుర్యండు వీర్య గాంభీర్యుడగుచు
 పోతి రెడ్డిందుఁ డాశిలాంభోధి చంద్రుఁ
 డవనిఁ బాలించె బూర్వ రాజానుమతిని.

౧౩౨

శా. ఏ రాజైనను రెడ్డి నామమున నీ , వృద్ధిక్ బ్రవర్తించునే
 యే రెడ్డినను రాజ శబ్దమున బం , హిష్ట స్థితిం జెందునే
 ధారావాహిక బుద్ధిచేఁ దనరుపోతారెడ్డి దేశాయి ము
 స్మీరె. రాజన రెడ్డినాభున ముస్మీల దృశో లక్ష్మిచే.

౧౩౩

క. అనేకు తుమారాచల వాసరముని శైశాలి పశ్చిమ ధరమ
 ఛానీన ధర్మవర్ణయ శాసనజై పోతిరెడ్డిజన విభుడలరె.

౧౩౪

సీ. అద్భుత స్వాపతే , యమువ్యయంబొనరించి
 బహు తటాకంబులే, పృథుఁడొనర్చె
 సమ్మోక్షత ట్టోణి , నిమ్నగా తుల్యకా
 కుల్యలనే ధార్మి , కుండు ద్రవ్య
 నిర్జన స్థలులపై ని , ఖల ప్రజోల్లస
 ద్ద్రామమల్ పేటలే , ఘనఁడు గట్ట
 దుర్గమార్గంబుల , దోగంబులైనట్టి
 యా రామములనే మ , హత్ముఁడుంచె

గీ. సక్ష్మితామహు ధర్మంబు , ననుసరించి
 యంతకన్నను మిక్కుటం , బై దలిర్చ
 వాని పరిపాలనముఁ జేసి , వసుధనేలె
 యెల్ల భూపాలు పోత ధా , త్రీశ్వరుండు.

౧౩౯

క. శ్రీ పత్యంశ భవుండగు । నా పోతారెడ్డి మాచ , చూచికయందుఁ
 దీపిత పుత్రులఁ గనియె మ । హీ పాలన శీలన ప్ర , హేతులుగాఁగఁ. ౧౪౦

మ. లలితాలంకర కాంచితా వయపుఁ డె , ల్లారెడ్డి జోగావనీ
 తీలకుఁ వారలు దాన ధర్మముల ధా , త్రీ నిర్జర శ్రేణులఁ
 వెలయంతేముదు రాజ కార్య ఘటనా , వియ్యూత కౌతూహలం
 బలరఁ వర్ధిలి రాహవ ప్రకటితా , హంభావ పుంభావులై . ౧౪౧

వ. అందు.

౧౪౨

శా. అంకారంభ విజృంభమాణ విజయో , ద్యద్భేరికా భాంక్రియా
 లం కర్మిణ మహారవ శ్రవణ వే , ధా నిశ్చలాకటవీ
 కింకుగ్వాణ వహోవిచార పరులె , గ్గించఁ దలిర్చఁ రణా
 లంకారాసి భుజార్గళుండగుచు నె , ల్లారెడ్డి భూ మండలిఁ. ౧౪౩

సీ. ఒక వేళఁ బరిహాస , మొనరించె నేనియు
 నుచితోక్తులేకాని , యొందులేదు

శయనించి యుండియు • స్వప్నంబు నందెన
 నస్యకాంతాగోష్ఠి • నరయలేదు
 సాహసోదగ్రుడై • శాత్రువునందెన
 దుర్గుణా రోంబు • దొడరలేదు
 మనసున నుడులనే • మరపాటు నైనను
 దగనసత్యపు గల్పు • దలచలేదు

గీ. గాన నీ రెడ్డి నృపతియూ • కల్ప మవధి
 గను ప్రవర్తించ పలెనని • జనులు బాగడ
 ప్రబలి వర్ధిల్లెనెల్ల భూపాల మాళి
 తన సమజ్జాలతలు కల్ప • తనపు బ్రాక. ౧౪౪

క. ఆ యెల్లనృపతికతి భా • గ్యాదుత జగ్గమ్మ భార్యయై దసరెన్ ప
 ద్వాయతన ముఖకమల శోభాయతయై బుడమిజనులు ప్రస్తుతినేయన్. ౧౪౫

గీ. అమ్మహిపతి కనజుడై • యవని వెలసె
 జోగి రెడ్డిద్రుం డత్యంత • సుగుణగణ్యుఁ
 డ ప్రతిప ప్రతాప ప్ర • తాభిరాముఁ
 డాశిత కదంబ వార్షికా • బ్రాభుడగుచు. ౧౪౬

మ. గరిమన్ భూపరి పాలకుండయిన జో • గారెడ్డి తేజో విభా
 న్మరం దొప్పన్ మును జగ్రవాళగిరి పా • ర్వాత్మ ప్రదేశ స్థమ
 స్తర జీవోల్లుత దంధకార చయభి • ద్వావద్విప త్కామినీ
 వర ధమ్మిల్ల తమోనివారక కర • వ్రాతంబు సంధిల్లగాన్. ౧౪౭

చ. సీతము భూ జనమ్మలకు • నెమ్మదిరంజిలఁ జేయుచున్ భరా
 నురలను బ్రోచు చోదనకు • జోగనృపాలుఁ దొనర్చు దాసవి
 స్ఫురణను జూచి కల్పతరు • పుంజము దుర్యశమున్ వహించె నా
 కర మరయంగ వట్టద విక • ప్రకరాదిక కైతవంబున్. ౧౪౮

శా. కారుణ్యాకర మూర్తియై వెలయు జో • గారెడ్డి సత్కీర్తి హం
 నీ రత్నంబు నమన్ల విశ్వములని • జ్ఞేపించు నండంబు ల

త్యాగూఢంబుజ సంభవాండ తతి • మధ్యస్థంబులై యుండ త
త్పారంపర్యము నొంది పిక్కటిలుచో • బంహిష్ట వృత్తి దగ్గఁ. ౧౪౯

సీ. అంగవంగ కళింగ • బంగాళ వనితలు

లలిమించు వీచోపు • లను వహింప

లాట కర్ణాట శ • రాట భోటాంగనరీ

విమలంబులగు ముకు • రములు బూన

మాళవ మళయాళ • చోళ నేపాల బిం

బాధరల్ వేటు దుఃమాళ్ళ వీవ

గొంకణ పెంకణ • కుకురుకాశక యాశ

రమణులు వీటీ భ • రములు దాల్చి

గీ. సర్వ సర్వం సహచక్ర • చక్రవర్తి

అక్షణోపేతుడై మహా • అక్షోదనర

కామినీ కులాం • భోధి సోముడైన

జోగ భూపాలుడలరె య • శోధనుడయి.

౧౫౦

క. ఆ జోగారెడ్డి మహీ • రాజుకు దేవేరి యగుచు • రంజిలె నుగుణ

బ్రాజత చొక్కవ్వ జయశ్రీ జగతీ సదృశయగుచుఁజర కీర్తి దగ్గఁ. ౧౫౧

గీ. నుదతి వుట్టిన యింటికి • జొచ్చినింటి | కలరు వన్నియఁ దెచ్చిన,తలిరుఁబోడి
చారుతరకి నలయపాణి,కీర వాణియైన చొక్కవ్వ నెన్నంగ,నలవియగు నీ ౧౫౨

క. శమదమముల నెన్నగ నా | యచుసమయే మగువలీశ్వ • రార్చితమతియై
రమనను దినంబుపూజలనమరంగ జేయుచును చొక్క,మాంబదలి ర్పె. ౧౫౩

గీ. అట్టి జోగనృపతి చొక్క • మాంబయందు

భూరి బలవంతుడైనట్టి • పోతిరెడ్డి

సందరాకారుడై యుండు • జోగిరెడ్డి

యనంగదగు బుత్రులను గాంచె • ననయులుగను.

౧౫౪

క. ఆ జోగిరెడ్డి మహా • భాగుండతి నీలివరుడు • ప్రకటతరసమా

భ్యాగరిమనొసరి రాజ్య | శ్రీ గురు బుద్ధి ప్రసిద్ధి • జెందుచునుండె. ౧౫౫

గీ. అమ్మహీపతి భార్యయై , యలరె లింగ
మాంబ, విల సద్గుణ గణాప , లంబ యగుచు
జోగిరెడ్డి మహీశుండ , సూన శరుని
కల రతీదేవి యనడగి , యలరె భువిని

౧౫౬

క. ఆ జోగిరెడ్డి కగ్రజుండై జనములు బొగడ నెగడె , నాతీ , మశ
స్తేజశ్చంద్ర దివాకరు , డై జగతీ భారముని , హ త్తియై. ౧౫౭

శా. లలిత సవ్యలకై న బొంకడు బుధా , లింబూజనొందించు, ను
శ్రీలకదా ధనమక నగుక శివునిపై , జిత్తంబు గీలించి ము
న్వాలాయంబు పసిండి పువ్వలను శే , వాయుక్తి నర్పించు ధీ
శీలుండై తగు పోతిరెడ్డి నృపతి , శ్రీ నాథుడత్యున్నతి. ౧౫౮

సీ. సతత విద్యత్కవీ , కర్వర పారిజాతంబు
సార శ్రైర్యంబున , మేరు నగము
ప్రతి దినాభ్యుదయాప్త , బంధు రక్షణ శాలి
పుంజీభవద్యశో , రంజితండు
గణుతికెక్కుచు ధర్మ , గుణగణో జ్వలుండంత
పనికై న నాడి త , పుని ఘనండు
మర్వీశ్వర సమర్పి , లో పథా సంభ్రమి
యర్థి సందోహ క , ల్పాగమంబు

గీ. దాస కర్ణుండు రణ సమిం , ధాస పార్శ్వ
డాశ్రితావన శీలుండం , చఖల జనులు
సన్నుతించంగ దగె నదివి , చార వరుణు
పోతిరెడ్డి మహీపాల , పుంగవుండు. ౧౫౯

మ. సవ ఖండంబుల మోచుపారలు మహా , నాగంబులు ఘోరియు
జవ సత్కూర్మము సర్ప మద్రులని హా , సంబెన్ని పోతావనీ
ధవదోర్వజు యంపు వీరమున మో , దంబంధు నౌ భార్య
యువతీరత్న ముగ్ధానిచో నదియు బో , గోద్యుక్తయై యుండునే. ౧౬౦

క ఆ పోతారెడ్డి మహి • భూపాలుని భార్యయుగుమఁ • భాగ్యదంబె నయ
శ్రీపతిపూజా పరహృద • యాపాదిత భక్తి సర్వమాంబు దలిరెప్ప • ౧౬౧

గీ. అర్థి జనములఁ గనుగొన్న • నాదరించి
పూజలొనరించి యన్న మిం • పుగ విధించి
యన్నపూర్ణ భ వానియో • యనఁగమించి
సర్వమాంబికద నరెయీ • జగతిలోన • ౧౬౨

నీ. సమృద్ధ మొనరంగఁ • దమ్మిగద్దియనుండు
కొమ్మఁ జిత్రమ్మనఁగుదురు కొలిపి
బలువైన చలువగు • బృలి రాచ కూతురు
నెలిమి మానసమున • నిరవు కొలిపి
పటు బుద్ధి మగని పు • క్కిట నుండు పౌలథుక
జెందంబులో ముందు • జొందు పరచి
సురరాజ రాణి చం • ధురు కీరవాణి ము
న్నంత రంగంబున • నలరనలచి

గీ. వారిజానిని గురుకరి • వీర కర్ణి
కార చంపక నవమల్లి • కాజిపాప
కుండకాంబనముల పూజ • లొందఁజేసి
యింపుదళుకొత్తుచుంధ రా • నింపుచుండ • ౧౬౩

శా. ధీయుక్తి ధరణి సురాగ్రణుల భ • క్తి బూజ్యులం జేయుచు
శ్రీయోవంతుని పోతభూమి పతిస • ర్థిజేమ వాటింపుచు
స్నాయద్రూప విలాస వైఖరులచే • నర్వచ్చ రంజిల్ల శ్రీ
న్యాయంబేర్పడ సజ్జనంబులకు నా • నందంబు నెంధిల్లగాక • ౧౬౪

క. శ్రీ రాజేశ్వర కనుక ర | సారూప్య కటాక్షజేషులవారత రాజ్య
శ్రీ రక్షణ దక్షిణ పో | తారెడ్డి మహిపతికి నము • ధంబులరారక • ౧౬౫

గీ. మానవత్తియైన యా • సర్వమాంబ గర్భ
మునను జన్మింబ్బి ప్రతి • ధినాభ్యుదయ మొంది

నర్వ నర్వ సహ చక్ర • శక్రుడనఁ
 వెలసె రాజున్న నృపమూర్తి • విశ్వమొన్న.
 నీ. తన సమాఖ్యావధి • తత్తనిత్య నానాంబు
 ధారలచే వృద్ధి • దనరుచుండఁ
 దన సుగుణ సుమంబు • ల సుపమ ధర్మ ధీ
 కల్పలతాగ్రణి • కలసివెలయ
 తన విశుత శ్రుతో • దన్వతీశ్వరునకు
 శిష్యసమాదులు తరం • గిములు గాఁగఁ
 దనకరుణామృతం • బునకు నేత్రాంతముల్
 కలశయుగంబులై • కానుపింప

౧౩౬

గీ. ధరణి వర్ధిల్లెనని సుధీ • తతులు బొగడఁ
 గుళల చారిశ్రు రాచుల్ల • గోత్ర పాత్రు
 డమిత జయనాంధ్ర కామి • నేన్యస్యయేంద్రు
 డైన రాజున్న చౌదరి • యవని నేతె.

౧౩౭

నీ. విధులై మహా యజ్ఞ • విధులై శివార్చన
 విధులై దగిన వేద • వేత లలర
 పదవులై సద్వనీ • పదవులై ఘన గవా
 పదవులై ప్రతి పక్షు • లొమగుచుండ
 కృతులై పరానిరా • కృతులై సదుక్తిభా
 కృతులై విచక్షణుల్ • సుతులొనర్ప
 మానులై రాజ న • న్మానులై విజితారి
 మానులై నికుల్ • పూనికొలువ

గీ. ప్రకట పావండ బౌద్ధ చా • ర్వాక జైన
 విరస మతములు తన మహా • సరివ వచన
 రచనల హసింపుచును రాజ • రాజ సద్భక్తు
 డై తగెను కామినేని రా • జున్న నృపతి

౧౩౮

నీ. శ్రీ మహాదేవాంఘ్రి • సేవాసురకుండ్లై
 సతత పంచాక్షరీ • జపము నేయు

శివభక్తగణముతోఁ , జెలిమి వాటింపుచు
 శివకథాశ్రవణంబు , చేదలిర్చు
 నవ్యవివాహాప , నయనార్థమర్థించు
 భూదేవతల దృష్టి , బొందజేయు
 గ్రతుని మిత్రాగత , శత సంఖ్య విప్రోత్త
 ములు గోరు విత్తమి , ముగ్ధుగనొసంగు

గీ. మన తటాకోప ననదీర్ఘి , కలను కూప
 ములను నిర్మించి కావ్యుని , కలితూడగుచు
 నిలను బాలించె శ్రీ కామి , నేని కులజుఁ
 డైన రాజున్న చోదగి , యనుదినంబు.

౧౬

మ. ప్రయుత శ్రీకర కామినేని కలుఁడౌ , రాజున్న భూమిశ్వరుం
 డయితో దీర్ఘ సువర్ణ ముద్రికల ది , వ్యాచాగ్ర్య నాదంబులక
 వ్యయ భాగంబొసరింపుచుండగను నిత్యంబర్చిత ప్రార్థత
 ప్రియ మేధా,యను వైదికోక్తి దనకు , రేయక బహర దత్తభక్. ౧౭౦

నీ. జవముచే భీకరా , హవముచే రాజ్యాను
 భవముచే రామ ప్రభావ మెన్న
 భక్తిచేదేజ ప్రాయుక్తిచే కాంతి ప్ర
 సక్తిచే భగరాజునరణులెన్ను
 బ్రాప్తిచే నకల విద్యాప్తిచే బావన
 వ్యాప్తిచే శుచి వృత్తి ననునరించు
 గీర్తిచే సౌందర్య మూర్తిచే జ్ఞాన వి
 స్ఫూర్తిచే గృహ సంశుద్ధులరయు

గీ. శరభ భృగురామ రాఘవ గరుడసూర్య
 చంద్ర శివ కవివహ్ని విజయగదాగ్ర
 జస్త్వ సత్యవతీ సుతంసరణులెనగ
 నరస రాజున్న దేశాయుచంద్రుడలరే.

౧౭౧

నీ. కింపచాన సదామితంపచానలు నిత్య
 దివ్యాన్న భోక్తలై తేజరిల్లు

గచ్చురోద్వేల్ల తృటచ్చురుల్ నంతతో
దంచదంకుక ధారులైఁ దలిర్చుఁ
(బజ్జాన మార్గానఁబిజ్జాన భానురుల్
వేదశాస్త్రజ్ఞులై వెలయుచుండ
హల్యానుగత కర్మకల్యాపరజాలు న
ద్రోమాధికారులైఁరంజిలంగ

గీ. తేసి వారల కిష్టార్థసిద్ధులొసఁగి
పుడమి రంజిల్లె భూభుజుల్ బాగడుచుండ
రమ్యతరమూర్తి చంద్రికాసామ్య కీర్తి
నిపుణరాజున్న దేశాయిన్మపవరుండు.

౧౭౨

సీ. తేలిదమ్మి గద్దియఁచలువొందు సైదలి
దలిరమ్మి దొరతండ్రిఁగెలుపు కొమ్ము
కొమ్ముచే నెలకింపుఁగూర్చునాతని మేను
మేను దాల్చుల నేలుఁవొనివాలు
వాలు గట్టుల గొట్టువాఁడెక్కిన మెకమ్ము
కమ్ముదీయక పాలుఁగమ్మసామ్ము
సామ్ముగాఁ జలువరానొమ్మ తేసినవాఁడు
వాడు జూపక తావిఁగూడినలరు

గీ. నలరు నల్లని నలువచే వెలయుసామి
సామి చెలితోడ జగడంపు (బు) నలుపు నవతి
నవతిగొనఁ గామినేని సద్యంకమాళి
సరస రాజున్న నృపతి యశమ్ముతోడ.

౧౭౩

సీ. తన మూర్తి విధునకుఁజననేత్ర పంక్తులు
కువలయే స్థలములైఁకొమరు విగ్రహ
తన విత్తమునకర్థిజనక రాజ్యంబులు
నిజ్జేవ సంస్థితినియతి జెంద

తనను తేజోదీప్తఃకనకు స్వాస్థ్యయునులు

భవన జలంబులై ప్రభవహింపఁ

నన బిరుదులకు దిక్కుటవలలు శాసన

స్వంభంబులై నితాంతముగ వెలుగఁ

గీ. నలరె నని సజ్జనంబు లాంబధి తలపఁ

గామినేన్ద్రస్యయాంభోధి సౌమధామ

వన్నుత వన ప్రసన్న రాజన్న నృపతి

ధరణీజాలింపె ధనధాన్యనిరణి దనర.

౧౭౪

గీ. అమ్మహీనాథు భర్తయై యలరుచుండె

రామమాంబ సుశీలాభి రామమాంబ

నిత్యసత్య వ్రతాచారనియమ వృత్తి

సకల సాధ్వీమ తల్లులునర్చుకొంప.

౧౭౫

సీ. రాజకార్య విశేషఃపనల నిజభర్త

కానుకుణ్య ప్రభానాధ్య యగుచు

భర్తృ శిశూమాభివరణ కర్తవ్యార్థ

ములయిండు దాసీత్వకలన జెందు

వల్లభాభీష్టాన్నవాంఛ విచారించి

వర్జిత మాతృ భావంబు నొందు

పతిదేహ సౌఖ్య సంపాదన క్రియనెంచి

రంభాపిలాస సంరంభ మెనయు

గీ. ధవుడు ధర్మ ప్రవర్తనఃత్వంబు కలఁప

నానుకూల్యంబుగ మెలంగు నవనివంటి

బరవసము బూను మాక్షణ్యభవ్యమూర్తి

రామమాంబ దలిచ్చె శ్రీరామయగుచు.

౧౭౬

సీ. తనపేరు నేరీలననకు భాస్వంబుల

నర్థంబు ప్రచుపెల్లునార్థితతికిఁ

దన దివ్య సహకార తరువులలోగొన్ని
 వృక్షముల్ విప్రుల కెలమి నిచ్చె
 తన సమార్జిత విత్తమును వివాహోపన
 యనమల కర్పించె, వినయమెసంగ
 తన సమ్యగిత్తు సంజనిత శర్మ వివ
 కృత సమారాధనా + ర్పితముజేసె

గీ॥ నఖిల జనములకును దల్లియగుచు దేవ
 భూమి సురలకు వృత్తులు పూర్ణముగ నొ
 సంగి తత్కరుణాశీర్వాచనములంది
 రామమాంబ దనర్చెసూత్రము గరిమ, ౧౭౭

గీ॥ అమృతరాణి పిమ్మట నలరె జిన్న
 రామమాంబిక స్వప్నితూరామయగుచు
 దానధర్మ ప్రసంగ తత్పరతఁ దనరు
 ప్రేయసి కనుగుణ హృదయయై పృథ్విలోన, ౧౭౮

గీ॥ చెలఁగివారల వదవడి + శ్రీ భవాని
 దనరె సాక్ష్యేలామయై + ధరణిలోన
 ధన శనక వస్తువాహన + ధాన్య దాన
 దాసికా గోగణాది సంగ + తతి దలిర్చు, ౧౭౯

గీ॥ లనని ముక్త్యుత్తర సత్తత + ముంబులైస
 సుదృఢతము లొదరింపుడు + సంతతంబు
 రాజ రాజేశ్వరాంఘ్రినీ + రేజ యుగము
 నెమ్మనంబునఁ దలంచుచు + నిగుడుచుండె, ౧౮౦

సీ ఘృతనూపదధి యుక్త + కించి దుష్టంబైన
 యన్నంబె కాని శు + మాన్య మిడదు
 భాది రైలాదులు గల్లు + వీడ్యమె కాని
 వట్టి తాంబూల మి + వ్యంగ లేదు

రమణీయ మాత్మాంబ , రంబులనేకాని
జరదంశుకంబు లా , నంగ లేదు
సకల వస్తు విశేష , నననంబులేకాని
తౌన్య గేహంబులఁ , జూపలేదు

వసుధలో గల్లువార తె , వ్యార్తలైస
సర్థులైవచ్చి యాచించు , సంతోస
తనయులనుజూచు తల్లి పి , ధంబు దోష
నెలమి రక్షించిన భవాని , నెన్న దరమే

౧౫౧

సీ. స్వాధ్యాయ పడులను , నమ్మదంబలరించి
దాన ప్రసంగంబు , దలపుచుండు
తాస్త్రి సంఘంబును , సంభ్రమంబొనరించి
యత్యంత మధు రోక్తు లాడుచుండు
నకల పురాణజ్ఞ , లకు ముదంబొనరించి
దేవతాంతరముల , దెలియ నడుగు
నితిహాస వేదుల , నీప్యితంజెనయించి
సద్యత స్థితిగోషి , నలుపుచుండు

నిత్య సజ్జన నహవాస , నియమమునను
దేవగురువిప్ర విశ్వాస , భావమునను
విశ్వ సంపత్సమృద్ధియు , వెలయుచుండు
నా భవానమ్మ నెన్నంగ , నలవి యగునె.

౧౫౨

సీ. శ్రీరాజరాజేశ్వ , రీనపర్య యొసర్పు
పుణ్య సీమంతిరుత్ , జొగడుచుండు
రాజేశ్వరామేయ , పూజా విధి వహించు
విప్రోత్తములు మెచ్చి , వినుతినేయ
సకల సంపద్వృద్ధి , జప మఖ్యము వహించు
స్నాతక పూహంబు సన్నుతంప
నితాన్నదాన మ , నీషచే వర్తించు
నా బాలగోపాల , మభినుతింప

హితపురోహిత బాంధవ • హృదయ మంత్రీ
మిత్ర భటదాస సఖులను • బుద్ధులను
దలచి రక్షింపుచున్నట్టి • భర్తృమూర్తి
యగు భవానమ్మ నెన్నంగ • నలవియగునే.

౧౮౩

సీ. అధ్యాత్మ విశ్రాంతి • పాధ్యామలను నిల్పి
వేదవేదాంగముల్ • వెలయజేసి
శ్రుతి శిరఃపరిచయా • స్మృతపండితుల నుంచి
స్థిర చతుస్తోత్రముల్ • దేటవరచె
నాత్మ నామాంకింబు • లైన నేటలలోన
వృత్తి మాన్యుంబులు • వెలయజేసి
దనినొంద నన్నన • త్రంబులు విధించి
బహుదేశ విద్యార్థి • పంక్తి బ్రోచె

నగ్రజాతులు మొదలైన • యఖిల జాతు
లందు దయయుంచి యన్నప • స్త్రాదు లొసగి
శ్రీ భవానమ్మ పిలసిల్లె • శ్రీ భవాని
యనగ రాజన్న నృపు భార్య • యవనియందా.

౧౮౪

సీ. భక్త్యమాంగల్య మా • త్ర ప్రసిద్ధి వహించి
జన మనోరమ వృత్తి • సంతసించి
సకల కలాభిజ్ఞ • చాతుర్యమునమించి
విదిత ప్రజావృద్ధి • విభవమొంది
ప్రకటికృత ప్రభ • పద్ధతి సుచరించి
తనరుచుడుదృఢ వ్రతంబు గాంచి
యాపలావణ్య ప్ర • రూఢి విహరించి
హావ భానవిలాస • మనుసరించి

గీ. సతి మహాలక్ష్మి • భార్య, శక్ర జనని
ప్రభు జనక జాత దయాంతి • రతీదలంచి
కామినీ భవానమ్మ • గరిజోడ
సాటి నేయంగ వచ్చును • సరసచుతుల.

౧౮౫

సీ. ధైర్యంబు స్థైర్యమా + దౌర్యంబు గాంభీర్య
 బలరాజు చుండు నీ + యవని పతికి
 శమదయా ర్జపతితి + తౌతవ శ్రద్ధా ప
 మాధాన మిమ్మహా + మహునిజేదు
 రాజ కార్యకార్య + రచన సాత్రాచిత్ర
 నిర్ణయంబెప్పుడీ + నృపతి నెనయు
 దయయు సత్వము నీతి + ధర్మంబు శీలంబు
 బొందుచు నుండు నీ + భూమి పతిని

గీ. ననుచు సకల శవీశ్వరు + లభియతింప
 నిపుణుడగుచును నాభవా + నీ సమేతః
 డగుచు రాజన్న దేశాయి + స్వాస్వయాధ్యుః
 దైవ సత్పుత్రుని గనంగ + నాత్మ గణిం.

౧౮౬

సీ. వేదవేదాంగ ప్ర + వీణమై విలసిల్లు
 విప్ర సందోహంబు + వెంబడింప
 తాత్ర కర్మాది ప్ర + శస్త్రమై తగిలతి
 త్పతియ వ్యూహంబు + సందడింపఁ
 గ్రయ విక్రయాధ్యుని + ర్ణయముచే గుంపట్టు
 యూరవ్య సంఘంబు + చేరి కొలువ
 స్వాధిక వర్ణ సే + వాన్వితమై యుండు
 పూద సమూహంబు + శోభిలంగ

గీ. వేద్య పంచ మహావాద్య + విభవ చులర
 సౌమ్యరమ్య సువాసినుల్ + సరసరాగఁ
 రాజగాతేశ్వరాత్మ వి + భాజమాన
 మైన లేములవాడ నె + య్యమునఁ జేరి.

౧౮౭

సీ. ధర్మకుంజోదక + స్నాన కార్యంబుల
 జెంది రాజేశ్వర + మందిరంబు
 గర్భించి పర్వత ద్వ + మర్మ హాపిణిమైన
 భ్రమరాంకికకు (మొక్కి + పసపు కుంకు)

మంబులఁ జెన్నొంది • సంబరంబున రాజు
రాజేశ్వరుని ప్రేమ • రంజిలంగఁ
రూఢి మీఱగ శత • రుద్రీయ ముఖ్య నం
స్తవములొనర్చి త • త్వనిధ నీమ

ఆ. నన్న పర్యతంబు • లాజ్యనదంబులు
విరివిగా విధించి • విప్లవ ముఖ్యుల
దృష్టిజొందఁజేసి • దివ్య మోదశ మహా
దానములఁ దదర్చి • తమలఁజేసి.

౧౫౪

గీ. ఇవ్విధంబున నొనరించి • దోకనాక
రంబు నియమంబునను జాగ • రంబొనర్చ
నీశ్వరేశ్వరుడైన రా • జేశ్వరుండు
వర మొసంగిన తన్మహా • వరము కలిమి.

౧౫౫

గీ. భవ్య రాజేశ్వర వర ప్ర • భావమునను
సంతతా చరిత ప్రతా • చారియ ను
తనదు నియత పతిప్రతా • ధర్మమునను
శ్రీ భవానమ్మదగె నర్ధి • నేవధియన.

౧౫౬

గీ. ఆ భవానమ్మకుదయించి • రమ్మహేళు
కరుణ నొకపుత్రుఁడొక • పుష్పకయు ప్రబుద్ధు
లగుచు రాజన్న రాజమ్మ • యనంగ ననర
చంద్రుడునులక్ష్మీయు జనించు • చందమామను.

౧౫౭

గీ. నిత్యసత్య ప్రతాచార • నియత వెలయు
రాజమాంబ ముఖోపమ • రాజ బింబ
ఆశ్రిత కదంబ విసర గు • నావలంబ
భానుత భ్రమరాంబాంశ • పూర్ణ బింబ.

౧౫౮

సీ. వైద్య శాస్త్రాభిజ్ఞ • వైద్య వర్మలచేత
బహుభోషధంబులే • ప్రభుఁడొనర్చె

వ్యాధి వీడిత జసుల్ , వచ్చి వేడినయంత
 నొమ్మగంబులనే ను , హాత్ముడొసంగె
 బహు తటాకంబు లే , ర్నడగ నిర్మించుచు
 స్మృతి మాన్యంబులే , విభుడు జేసె
 తగవు కోసిన వారి , ధర్మ మార్గమున
 భావించి మించెనే , పార్థివుండు

గీ. నట్టి చెవ్వెల ముఖ్యాన్వ , యాభిచంద్రుఁ
 డైన ధర్మ సృపాలుఁడు , వ్యద్యశుండు
 రాజకార్య ధురంధర , ప్రాభవుండు
 ధరణి పాలించె ధన ధాన్య , గరిమ మెరయ. ౧౯౩

గీ. అతని పుత్రుండు చొక్క భూ , పాగ్ గణ్యుఁ
 డిద్దుతైశ్వర్య ధన్యుడ , వంయు శత్రు
 మారణుడొశిత రక్షణుం , డనుదినాగ్ర
 జనరక్తత విశ్రాంతా శీర్ష , చనము నొంది. ౧౯౪

శ్రీ చొక్కనాథుడనడగి యా చొక్క సృపాలుడలరె , సంచితకరుణ
 లోచనుడు రాజకార్యలోచనుడు ప్రభాప్తిలోక , లోచనుడనగ్గ. ౧౯౫

గీ. చెలగి రాజన్న భూపాలు , చెలియైన
 రాజమాంబను బెండ్లాడి , రాజకాంతి
 పొలిచియన్నట్టి యొక్క న , తుష్ట గనియె
 సతఁడు రాజన్న చొనరి , యనదలిగ్గు. ౧౯౬

సీ కలశ పారావార , గంభ వీచికలందు
 జనియించు సంపూర్ణ , చంద్రుడనగ
 శ్రీ మహాలక్ష్మీ ప్ర , సిద్ధోనరంబున
 సంభవించిన పంచ , శరుడనగ
 స్థిర తరైశ్వర్య శ , చీడేవి కుదయించి
 సంతసించిన శ్రీ జ , యంత్రుడనగ

పంగరాంగణ గాంధీవిసదృశ కామి
సేని రాజన్న నృపమాళియిలఁ దలిర్చె.

౨౦౨

సీ. ఖడ్గంబు బూసెనా , కఠినారిశిరములు
కందుక క్రిడ బెం , పొంద వలయు
పాఁగుచేబట్టె నా , చటుల రాహుత్త
రాట్పుటు శిలాబత్తరుల్ , పగులఁ బొదుచు
నే జాగరించెనా? , సేటుగా వీరుల
గుడులు కాగను గ్రుచ్చు , మెదలకుండ
కోడండ హరిదేనా? , వేదండముల నైన
నొక్కొక్క కోలచే , నుక్కడంచు

నార సాహస విక్ర మాంకావతారుఁ
డనుపమాకారుఁ డాశితావన విహారుఁ
డను దినోదారుఁ డఖిలవిద్యా విచారుఁ
డగుచు రాజన్న నృప మాళియలరుచుండె.

౨౦౩

సీ. హటకాచల హరిద్భోటకా నల మహా
నాటకా గళకాలకూటములను
నలిన మార్గణ చైత్రనలరాజ హరిపుత్ర
ధనదాత్మజ విచిత్రఘనతనులను
ఖర కరాత్మజ శీతకర విరోచన జాత
హరిస ఖామర పూతఃసురతరులను
కాండజాస గజేశకుండలీశ వ్యాస
చండీశ చిత్ర శిఖండిజాలను

గీ. శౌర్య సౌందర్య దాసవా , కృతురి మములుఁ
బరిహరింపుచు నిత్య సం , పదఁదలిర్చు
నిరుపమిత తేజుడై కామి , సేని కులజ
సరవ రాజన్న దేశాయి , చంద్రుడలరె.

౨౦౪

సీ. దంతావళ స్థితో, దృఢ వాద్య మానోగ్ర
 భేరికా ధణధణః త్కార రవము
 యోగ్యోష్ఠ్య) ఘటిత ము + హుస్తాద్యమాన ధ
 క్కారూఢ ధనుఢమ + త్కారములును
 సభృతా జానేయ + స్తయ్యుక్త టింకణ
 దారుణ తమతమ + త్కారములును
 పటు జవోత్కట మహో + దృఢ సంతతాహత
 పటహ ధాంధాంక్రియా + పాటవములు

కలయ సంగర జాంగలాం + గణకరాశ
 కర్తరీమఖ సుశిలీ ము + ఖ దళితలుత
 దరి గళగళద సృష్టురీ + తరణి ఫేల
 దసి ధరుడు రాజ సృవమాళి + యలరుచుండు.

౨౦౧

సీ. హస్తముల్ రాజేశ్వ + రాఘవా విధియందు
 వీనులు శివకథా + వితతయందు
 జాపు మహాదేవు + దీపితాంగమునందు
 జహ్వా పంచాక్షరీ + స్థిరత యందు
 జిత్తంబు శాంభవ + శ్రీ పదాబ్జములందు
 స్వాంతంబు ద్వాదశా + శ్చరమునందు
 బుద్ధి యుమా నాథు + పూర్ణ రూపమునందు
 మనసు మహేశ్వర + మతమునందు

గీ. నునిచి కాల త్రయా బాధ్య . యోగమొంది
 సంతతి భ్రమరాంబికా + సామరస్య
 సరస రాజేశ్వర వర ప్ర + సాదలభ
 జనన రాజన్న దేశాయి + చంద్రుడలరే.

౨౦౨

సీ. పలికెనా? నత్యోక్తి + బలుకుటింతియె కాని
 తద్యతిరిక్తంపు + తలఁపు లేదు
 చూచెనా? దయజేయు + చూపులింతియె గాని
 తదభావమగు చూపు + లోదపకుండు

నిచ్చెనా? పూర్తిగా • నిచ్చుటంటియెకాని
 కొడువగా నిచ్చుట • నొదవకుండు
 పట్టెనా? విడకచే • బట్టుటంటియెకాని
 విడుచుట కెన్నడు • గడగ లేదు

గీ. భళికె? యిటువంటు సృపుడేడి • యిదలంప
 శాశ్వత స్థితి రాజ్యంబు • విశ్వమునను
 జేయవలెనని కవులెన్న • జలగె నొం
 నిపుణుడైనట్టి రాజున్న • సృపవరుండు.

౨౦౭

తా. సామాన్యజ్ఞుఁ గవిశ్వరూప సభకురా • వడ్డర్పనీ సీమ గో
 స్థీ మాధుర్య రసోక్తులంగరిపి హ • ర్షింపఁ బ్రవర్తించుచు
 పో మార్కాండేయ విద్యు దుద్ధిత కళా • స్ఫూర్తి స్వరూపంబు తా
 నె మాహేశ్వర పాదపంజర సవ • ర్యక జెందునందంబుగా.

౨౦౮

క. పటు శబ్దార్థాలంకృతి • రటద విరళ తరగళైత్త • రంగాయిత వా
 ఘటనోల్లస పటన ప్ర • స్ఫుటన ప్రతిభా విశేషపూజ్యుండగుచు.

౨౦౯

సీ. అఖిల భూజన జీవ • నాధారత వహించి
 యనువమ స్థితి ఘనా • ఘనలమించు
 దృఢతరా వయవ సం • దీప్త తత్వము నొంది
 కార్యమున ఘనా • ఘనల నొంచు
 భాసమాన ప్రతా • ప స్ఫూర్తి జెన్నొంది
 మునుముట్టకా ఘనా • ఘనల నొంచు

గీ. ప్రాజ్యతరపూజ్య సామాజ్య • పరతఃజెంది
 ధరణి పాలింప వలెనని • ధన్యులెన్న
 సమిత జయసాంద్రు కామినే • స్యన్వయేంద్రుఁ
 డైన రాజున్న సృపమాళి • యలరుచుండె.

౨౧౦

సీ. ఏ తాపస స్వామి • యిరవుగా నామ్నాయ
 పారస్యము వచించె • సజ్జనులకు
 నేతపస్వి పరుండు • హిత పరిపస్వాది
 సద్గంధ కథమహా • శయము దెల్పె

నేపారి కాంక్షిస , మీధమాన మడధ్య
జనితాశయంబు సాం , పునవిధించె
నేపరివాడ్ధము , డామితోడకుద్విదై
క్యానుసంధానంబు , నందఁజేసి

గీ. నట్టి శ్రీరామ భద్రదేంద్ర , యతివరుండు
నాత్మగురుడయి కరుణారసార్ధదృష్టు
లలర గనునత్తరారహా , స్వంబు గరప
వెలసెరాజన్న దేశాయి , విశ్వమునను.

౨౦౦

సీ. అసమాన బలశౌర్య లసమానసౌందర్య
రసమాన గాంభీర్య , రిభసమలర
ఋంఖాను పుంఖాజి , డింఖావిశృంఖలో
త్కంఖాణ సంఘముల్ , గడలుకొనఁగఁ
జండఱు డాదండ , భండనోద్దండవే
దండతండంబులు , ధృతిఁ దలిర్ప
జోలికా హాటకాం , దోలికా పర్యంక
పాలికా శకటసం , పదవెలుంగ

గీ. నిగ్రహా నుగ్రహోదగ్ర , జాగ్రదుగ్ర
విగ్రహ వ్యగ్ర విక్రమా , వేళులైన
భటులు గొలువంగ , భూభార భరముబూనె
నిపుణ గాజన్న దేశాయి , నృత్యులెన్న.

౨౦౧

గీ. అతని యర్ధాంగనాలక్ష్మి , యలరెరంగ
మాంబ యనంగను సుగుణావ , లంబనుగుచు
పత్యశీల దయావ్రతా , చారదాన
ధర్మసాధ్యగుణములచే , ధన్యులెన్న.

౨౦౩

కం. రంగనులోచనజితపా రంగను గరుణాంచితాంత , రంగనుగతిసా
రంగను చికురాంచితసారంగను వినుతింపసౌవ , రమణీయనదగుగ. ౨౦౪

సీ. భవశక్తిప్రభాధశ • భళలు నవ్వులనుంచి
హంసయానాభిఖ్య • సలరుచుండి
తాంచల్య గుణమునే • త్రాంచుంజన నుంచి
కమలాను గణపృత్తి • నలరుచుండి
నీలకాంతిచ్చటర • నెమ్మేని నొనరించి
యనుపమార్యాసచూ • ఖ్యను వహించి
దృగ్గోచరముకాని • దీప్తిమధ్యము నెన్ని
యథను మోహవిద్య • గతిజెలంగి

గీ. పలుకు తెలి కల్గి పతి సామి, పాలఁతి రతిని
కలవిలాసవ దవయవం • బుల నెదిర్చు
భవ్యరాజున్న స్వపమాలి • భర్తవత్స
యైన రంగమ్మ నెన్నఁగ • నలవియగునే: ౨౧౧

సీ. వేవలి ఘననిల • విభవంబున మెలంగ
ఫాలంబు విధుకళా • లీలదనర
దనరుతొమ్మలు శార్ద • భర్తమార్గమునొంద
కన్నులిందీవర • గతిజెలంగ
వీనులు శ్రీధర • విభ్రాతిని వహింప
నధరంబు మధుగర్వ • మారతబూన
గళము శ్రీమత్కంబు • కరసంస్థితిసజెంద
నదుము హరిస్ఫూర్తి • నడరుచుండ

గీ గతులు కనివరదభ్యాతి • నతిశయిల్లఁ
దనరు దివ్యాంగముల విష్ణు • తనువహించు
రాజశేఖరు సర్ధాంగి • రాజ్యయైన
రంగమాంబను బొగడత • రంబునొనె. ౨౧౨

సీ. స్వసమానవేషంబు • నినుమంతయైనను
పరభామ కొనఁగని • సరసిజాన్య
తనుభంచన నొసర్పఁ • దలఁచినవారలఁ

బుత్తుల గాఢేయు • పువ్వుతోడి
బహుతపోసిద్ధియైన • పతిమహావిద్యాను
భవము నొందగఁజేయు • వద్దగంధి
భర్తృనిమిత్తమై పద్మినీ బాంధవు
నుదయింపఁ జేయని • యుత్పలాక్షి

గీ. కలిత రాచుల్లగోత్రజ • కామినీని
కులజరాజన్న దేశాయి • తిలకహృదయ
స్వాభి మతథామకులపాలి • కాభిరామ
దంగమాంబకు సాటినే • యంగవచ్చు.

౨౧౬

నీ. ఏమహాదేవి కా • మేశ్వరాంకానల్య
తత్త్వంబునందుమో • దంబుజేంద్ర
నేమహా శ్రీరాజ్ఞి • యింపుతోడ వడఁప
తత్త్వవిద్విజ్ఞాన • భాతియయ్యె
నేజగజ్జనని మ • హేశ్వరాత్పిత సప
ర్యావిశేషంబుల • నలదుచుండె
నేమహా లక్ష్మీబ్ర • హ్మేశానమఖ దివ్య
జీవికావార్తయై • జెలగుచుండె

గీ. నట్టి జగదంబ లలితాంబ • యధరలింబ
పైకత నితంబ భ్రమరాంబ • శారదాం
తనదు పూజావిధానత • త్వరతఁ జెంద
రంగమాంబ దలిచ్చె శి • రంగయగుచు.

౨౧౭

నీ. సమృక్ష్మ చీపాక • శాసనులవిధంబు
సరస్వతభావభా • కరులమాడ్కి
సంభ్రమ ద్రోహిణి • చంద్రులకై విడి
చంద్రమతీహరి • శృంగదులగతి
స్థిరభీమ జావీర • నేనజు లనదగి
ధి కనదన నూయాత్రి • మునులగీతి

పాపనాంచ దరుంధ + తీవసిష్ఠులభంగి
భాసుర రతిమనో + భవులరీతి

గీ. కామినేన్యన్వవాయనం + టీతకంగ
మాంబరాజన్న జేశాయి . యానుగుణ్య
దంపతీ భాష మింపొంద + తతసమృద్ధి
వెలయ విలసిల్లి రానంద + ములరుచుండ.

౨౧౯

గీ. నమ్మ గనపాయి పరశిష + శక్తులనగ
నకల సంపూర్ణ చంద్రచం + ద్రికలనంగ
భాసురాఖండ దీపదీ + పప్రభలన
లలిత రాజన్న రంగమ్మ + వెలసిరిలను.

౨౨౦

గీ. అమ్మహివతి తోబుట్టు + వగుచు దనరి
రాజమాంబ ముఖోపమా + రాజలింబ
ఆశ్రిత కదంబ ఘనసుగు + జావలంబ
భూనుతభ్రమరాంబాంశ + పూర్ణబింబ.

౨౨౧

సీ. అన్నార్థులెవచ్చు + నన్యజాతులకై న
నన్న దానము జేయు + ననుదినంబు
కాంధవులందుసం + బంధంబు వాటించి
నేలుగా వారిజో + పించుచుండు
దశదర్శనమ్ము జే + సినయాచకులమందు
బుత్తభావననుంచి + బ్రోచుచుండు
దయ గొల్పునెవక + దాసీజనమ్ములు
బనులెన్ని రక్షించు + వినయమలక

గీ. దనదు గ్రామంబుల వసించు + జనులకెల్ల
దల్లియై వారి కుశలంబు + దలపుచుండు
నిజల సుగుణాధ్యయకుకామి + నేనిరంగ
క్షాంబను నుతింప శక్యమే + యవనిలోన.

౨౨౨

శా. రాజాజ్ఞానశాలి శీలవీలన • ద్రాజన్మ జేశాయిభా
 ర్యాతత్సంబగు రంగమాంబ గనియె • రంజిల్లమున్ నద్దరా
 భారుతీ ధీరులు దారులైతనరు పు • త్రత్రేష్ఠులన్ సంతత
 శ్రీరమ్యాకృతి వైభవంబుగల పు • త్రిన్ స్వర్ణపుత్రులెల్ల • ౨౨౩

క. ధీరోదాత్తుడు దారుడు! కారుణ్యాగణ్యపుణ్య • గణనీయశుభా
 కారుడు పెదరాజన్మచు! హీరమణుడు నిత్యవృద్ధి • నెనయుచునుండె • ౨౨౪

మ. తనగాంభీర్యము సుందరత్వముదిగం • తఖ్యాత దాతృత్వమున్
 వనధిన్ మన్మథు వారిజాప్త తనయున్ • వందారులంజేయ న
 జ్ఞనతై కేస్థితదాయయై వెలసెనా • సౌజన్యజన్యప్రథన్
 జనరాజన్మ సృపాలమాళి మదనన్ • శ్రీరంజితాకారుడై • ౨౨౫

సీ. పటుతర బ్రహ్మాండ • భాండ్లోదరంబులు
 బొమ్మరిండ్లయ్యెనే • పుణ్యవతికి
 హరిహర బ్రహ్మాది • సురతతులీ సాంచాలి
 కాసంచయంబులే • కాంతకయ్యె
 మేరుమండర ముఖ్య • భూరవర్చితముల
 ద్వనగిల్ల లేఘనా • ఘనచికురకు
 మహిమహానస్తంభ • మంటపంబుయ్యెల
 శాలయై దనరె నే • చంద్రముఖి

గీ. రమ్య నవచత్వరవ యోవి • గాజమాన
 యైన యాశాల యాశాల • ముచుచుబొగడ
 జన్మరాజమ్మ విలసిల్లె • గన్వతల్లి
 దండలకు నేత్రములుచల్ల • దనముగొంగ • ౨౨౬

క. సోమాంశంబున దనరుచు! సోమాభంబైన ముఖము • శోభిల్లుచుండె
 సోమావయవం బలరంగ! సోమచ నామాంతరమునినుదతిచెలంగె • ౨౨౭

క. గోపాలరాయుడవనిక | గోపాలదనంబవనిరి + గోధనధాన్య
శ్రీపతియై వర్ధిల్లెను భూపాల ముఖమోసె, పూజ్యుండగుచుక. ౨౩౦

గీ. దేవదేవుడు కృతామః + దేవుడవనిరి
బ్రాహ్మవర్తించు గతి రాజః పూజ్యుండవనిరి
వాసుదేవుడు ధీలు + వందనీయ
రాజ రాజేశ్వర కృపాభి + రాముడగుచు. ౨౩౧

వ. ఇవిధంబున పంశపరంపరాభివృద్ధిగా రాజశ్రీ రాజన్నదేశాయి పంశావతార
రంబు వర్ధించి. ౨౩౨

చ. నిరుపమితప్రయుక్తిజన + నీజనకాదృతనూక్తి, దేవ
సురగురు పాదభక్తిపరి + శుద్ధమనోహర నానురక్తి శ్రీ
నిరతితయప్రసక్తి, సుప్రసిద్ధ నివళరక్షణశక్తి, యాగయా
పరుడగు కామినేని పెద, పాపనికేదగు ధీరులెవ్వరక. ౨౩౩

నీ. శ్రీసమృద్ధివహించి + చెలగెభరించుజ
గోత్రంబు తద్గోత్రః + బ్రాత్రమగుచు
గమనీయ హనుసేల + కింకరవ్యయమనర
అల్లె వద్వంత ప్రస + పద్మజెందె
ముగ్ధజస్సామూలంబు + యోగసిద్ధాంతకూ
గ్ధానధుర్యుడో + కార్యశీలు
డగుచు కర్తృమకర్తృ + మన్యభాకర్తృమ
ద్యచ్ఛక్తి పెద్దరా + జన్మయనెను

గీ. భూసురాధ్యక్షు నన్న + పూర్ణానమేను
డగుచు శ్రీకామినేనిరా + జన్మ వృషణీ
కీహిత్ర సద రాజపు + రోగితుండు
ధరణి పర్ధిల్లె దయాగ్ర్య + సరణిజెందె. ౨౩౪

నీ. శ్రీమహాత్మ్య + ప్రసిద్ధికోడావరీ
పంశంబు భవి నుద్భవంబునొండె

నందులో శరణున్న + యనెడు మర్మత్రిందుడు
 దశరేనా ధన్యుని + ధర్మపత్ని
 యగు మేకమాంబకు + నాత్రిమూర్త్యంశంబు
 లను సంభవించిరి + వినయమతులు
 రాజున్న లింగున్న + రమణీయ గాత్రుండౌ
 చంద్రున్న వారలు + సాంద్రయశులు
 గీ. ధార్మికమూర్తీందదప్రప్ర + ధానమూదయ
 బహుళ + చంద్రాంగ కృష్ణయో + పాయగేయ
 లేఖనీ గ్రహ్యాచాతురీ, లీలః దనవి
 ధరణి వర్ధిల్లి గాచంద్ర + తానకులుగా.

౨౩౩

శా. తారాకార మహానుత్తమకృ + త్కాదంబ కాదంబ కాం
 తారాగార సతీపురోదటననం + ధానాప ధానాపట
 మ్మోరుద్యాస విలాససాత్వికమన + స్పంచార సంచారణా
 ద్యాయాధస్థితి నీతకృతమయో + గాధారి గాధారతా.

౨౩౪

క. హాలాహల కోలాహల హేలావళి హళికహరణ + హితవిద్యకృపా
 లోలజటాల జటాలనీల టాలశటాలసేతనాన + టచ్చిళి యనా.

౨౩౫

ఉత్సాహము.

దారుణ ప్రతాపదీప + నండభృష్టి కారణా
 ధీరధీనివాసదాస + దివ్యముక్తి కారణా
 తారకా సురాధిపత్య + దైర్య శౌర్య వరణా
 హరిమండ లాగవర్య + హన్యమానవారణా.

౨౩౬

శా. అండే జద్వజ కాండ కాండకటా + హ్రాపంచదుద్యద్యశే
 స్తండప్రక్రమ దత్తదత్తసవన + ధ్వంసక్రియా హంక్రియా
 ఖండప్రాభవచిత్త ఉత్తజముహా + గర్వాభ్ర జంఘానిలో
 ద్దండసైర్య విహారహు శరద + బ్రహ్మసృరద్విగహా.

౨౩౭

క. సురధరణి ధరశేరాసన + సరసాధిత పావనత్వసంజకృద్భా
 శరధీహిత కరధీరతా శాధీకృత శరధివిష్ణు + శరభామిరధీ.

౨౩౮

పృథ్వీవృత్తము • నియుద్ధసమయోద్భవము • నిజభుజార్థశాస్త్రాత్మక
ద్వియత్స్యభువనావత • ద్విమతమండ చంజోత్తమో
భయభ్రమదహస్కరా • భయకర్తృభయకృత
త్వయోదయ శరాసనంతత సమానితైకోత్సవా.

౨౩౯

మ. ఇది శ్రీరామస్మృతానుపేట సంగణో • ద్విశాధ్యై రామశ్లో
తదిగంత శ్రుతకామినేని కులజ • ప్రస్థిత లక్ష్మీసమ
గ్రదయాసంయుత రాజశేఖరహిత • ప్రవృత్త భద్రాచల
భ్యదయాఖ్యాన్విత సత్ప్రబంధమన నా • ద్విల్లాసమింపై తగుణ.

౨౪౦

గ ద్య

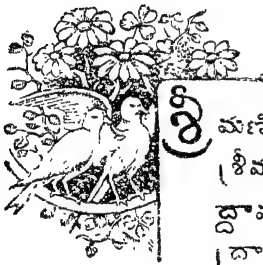
ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవిమలా
ప్రసాద ప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్య పూజ్య రా
చుల్లగోత్ర పాత్ర కామినేని వంశపయః పారావా
ర రాకాసుధాకర రాజన్న దేశాయి సార్వ
భౌమాజ్ఞాపితాంధ్ర గీర్వాణకవిత్వ
చాతుర్యధురీణసరాశరగోళి
రాచాక లింగనార్యపుత్ర
లక్ష్మీవతిప్రణీతంబైన
భద్రాచలభక్తినియము
బహుమహాప్రబంధం
బుసందు ప్రథ
మోల్లాసము
శ్రీశ్రీశ్రీ

(శ్రీ రస్తు)

చ చా యు ర భ్య ద య ము

ద్వితీ యో ల్లా స ము

శ్రీ మణి సౌధాసీన
శ్రీమత్సంహాసనేశ్వ + రీకారుణ్యో
ద్వామధనధాన్యసంప
ద్రామస్పృశ పురాధిరాజ + రాజమహేశా.

౧

మ ప్యం త ము లు

క. ఈదృగిదమియత్పావచ్చేనకర హితగుణమణి వి + శేషాంబుధికి
వేదాది వర్ణతత్త్వ! ప్రాదుర్భావోపలబ్ధి + శరధీరునకుఁ.

౨

క. ప్రపదప్రపతప్రిపదా! న్యవతిప్రవిపద్ధదతివి + హారునకుసరీ
స్పృహహారికి భవదారికి గ్లపితారికి నిత్యసత్య + కల్యాకృతికిఁ.

౩

క. విద్రత్యుక్త్యస్త్రగిపురు! పద్రునికల నివనదాది + పత్యునకుమహా
రాద్రాంధక పూర్వద్యుప! ద్రిదిభినాస్గితశూల + హస్తాబ్జునకుఁ.

౪

సీ. బద్ధపద్మాసన + పద్మపూజితచరీ
 లక్ష్మ్యపశ్యన్మునః, లంకృతః
 సిద్ధాసన విధిప్ర + సిద్ధిమద్గోచరీ
 వీక్షణోత్సుకమాని + విలసితంబు
 సింహాసనవిధాన + సేవ్యమాననిరంజ
 నీవిలోకనభిక్షు + జీవితంబు
 ముక్తాననప్రదా + వ్యక్తిమద్భూచరీ
 సంయుక్త సంయమి + సంచయంబు

గీ. నగుచు వీరాసనస్వస్తి + కాసనాశ్శయ
 రమ్యహతయోగ, లయయోగ + రాజయోగ
 మోక్ష లక్ష్యకర్తగామా + ముదితులైన
 యోగులు పసింపుచుందు + రింపొంద సచట.

౧౨

వ. మఱియు నిరంతరాంకురిత పల్లవిత సుమితఫలిత లిలితనవిధ వివిధమహామహీ
 రుహ వ్యూహశాఖోపశాఖా శిఖర ముఖర కలర కలకంఠ నీలకంఠ
 కీరశారికాది పత్రిపత్రభవవనచిలితి గలితనుమనముచును సంతతవికస్వర నా
 సంతికాజ్జనేపంతికా మల్లికా మూలత్వాది లతావితానశ్శంద మానామంద
 మరంద బిందుసందోహస్వాదనానంద మిళింద ఝంకారంబును, నదేశస్థితస్థల
 సలిసీఫల్లహల్లక కమల కుముదశాలినీలోత్పల దళగళప్పరాగ పరిమళ పరిమ
 లిత వికదశశభృదుపలశకలకీలితసోపానసంఘ సంఘట్టనోచ్చైర్దళంఘళ స్వన
 ద భంగతరంగసంగతరథాంగాది సతంగారావ ఘుమఘుమితి సరోవరంబును
 బాలాతపనేవనోత్పక జలమానుషీ పరిమృదితమృదులసిక తామయసంగత పానీ
 యపానార్ధసమాగతనిమజ్జనోన్మజ్జన సజ్జీవభవస్వనభర వనగజనాదధారస్త
 బకితోదకదనంబును నవనవ భవత్సనభవననూయహోమధూ పశ్యామీ భూ
 తదిశాకాశాన కాశంబును ప్రవర్ధమానాధ్వరసమత్సర సమాగత శతమఖము
 ఖ నిఖిలనూరవర పరిషదభిరామంబును కుసుమవిసరసమిత్కుశ విలసక్కుంద
 నూలఫలాహరణార్ధము హుద్బుహుర్భాషమాణ మానిసంతాసకలకల ని
 నాదమే దురంబును విశ్రేతశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణ కథాకథన చతురయతివ
 రవిరాజితంబును కౌండిన్య కణ్వమార్కండేయ కపిల శాండిల్య వత్సమాంజా
 యన వ్యాసపుండరీకాగస్త్యపులమామితంగ మాండవ్యశౌనక మైత్రేయ చిఫీ

జజహ్నుగాలవ గౌళిక గౌతము మందపాల బాబాలిమాద్వల్య వరతంతకుస్య
ప వాసుదేవ శమీకముఖమహాముని సేవితంబై వెలయుచుండె. ౧౩

కం. అనై దిశమున వరివని తానూనహనశౌన ? కాదిముసిగ్రుమ్
నానావిధావధానవ చోనిఖిలకథాశతాంగ సూతుకసూతుక. ౧౪

ఉ. చూచి ముసీంద్రచంద్రపతి శుద్ధభజన్మధురోక్తి భక్తుధా
సేచనవృద్ధి మద్విమల చిత్తులు పాంబళిపాంఘిపద్మదా
స్యోచిత వృత్తులై వెలయు చుండురుగాన యగణ్యపుణ్యసం
సూచకమైన తచ్చరిత సాంపలరక వచిముంప నేడయక. ౧౫

వ. అని ప్రార్థించిన నమ్మహాత్ముండు నానందావిర్భవంబున బులికి తావయపుం
డు స్మయమాసముఖుండునై శివభక్తి నిష్ఠాగరిష్ఠుల వర్తనంబులం జెప్పెదలఁ
చి మునులారా, సర్వజ్ఞనిత్యతృప్త సదసమభయగానాది జోధస్వతంత్రుని త్యా
లుప్తాత్మశక్తి నిరుపమచరితానంత కల్యాణాంబుల పరిపూర్ణుండైన యమ్మహా
దేవు చరణారవింద ధ్యానంబుజేసి బ్రహ్మాండ్రామలు కృతార్థులై. మఱి
య నవ్వరశివాభిధాన పరబ్రహ్మంబు పచ్చిదాసంద స్వరూపుండు, సరంజ
నుండు, నిర్వికల్పుండు, నద్విజ్ఞేయుండు, అద్వితీయోద్భవోద్భవ”త్తుని పలికిన
శ్రుతిన్యాయంబున స్వవిలాస క్రీడాజీవేషంబున “స్వేచ్ఛానూత్రం ప్రభోత్స్య
ష్టి” యను శ్రుతిప్రమాణంబున బ్రకృతి పుత్రులం గల్గించి తత్ప్రకారం
డె అవ్యక్తమహదహంకార వృథివ్యాప్త జీవాయువ్యాకాళాది పంచమహా

తంబులం గల్గించి, తత్త్వస్వరూపుండై తద్భూతకార్యంబులైన గోహేంద్రి
యమనఃప్రాణాదికంబులనుత్పదించి తత్త్వజ్ఞేషంబుల స్థూలసూక్ష్మాది శరీ
రంబులంజేసి తద్రూపంబులు నహించి తత్త్వదుపాధులైన పిండండ బ్రహ్మాం
డంబులందు స్వాంశభూతింబులైన జీవేశ్వరరూపంబులం బ్రవేశించి యందు
నీశ్వరోపాధివహించి సర్వజ్ఞత్వ సర్వకాంక్షా సర్వాంతి వ్యామిత్యసర్వనిష్ట
త్వ సర్వపాల యితృత్వసర్వసంహర్తృత్వంబు లక్షణంబులు గలగియుండు మ
ఱియు భూతకార్యంబైన పిండండంబునందు స్వాంశహతంబైన జీవరూపంబు
న బ్రవేశించి బద్ధముక్తాది రూపంబుల నట్టింపుచుండు.

నిర్విధంబున బిండ బ్రహ్మాండ రూపుండై జీవేశ్వర రూపంబులం దనుపా
ధులం బ్రవేశించి నవ్వుసృజ్యపాల్యపాలక సంహర్తృసంహార్య సర్వజ్ఞ కించిజ్ఞ

కార్యకారణ భోక్తృభోగ్య నియంతృనియామ్యవ్యాప్యవ్యాపకజ్ఞాత్వజ్ఞేయస్వామి భృత్యభాత్య భారక రక్ష్యరక్షక భ్యాది విశేషంబులఁ జేతనాచేతన బద్ధముక్తాదికృత నానావిధ నటనములు లీలావిభూతింజేయుచు సుత్యుత్తస్థితిల సుజ్ఞానాజ్ఞాన బద్ధమోక్షంబు లెఱుంగుచును మఱియు యుద్ధోర్ధ్వ నాభిస్సృజితే గృహ్లాతీచుఁ అని యా యుర్ధ్వానాభి శరీర ప్రధానోపాదాన కారణంబునఁ దనయందుఁ దంతువర్గంబు సృజించి, బుద్ధిప్రధాన కారణంబున నాతంతు వర్గంబుగూర్చి తత్తంత్యుగ్రవననంబు జేసిసగతి, నప్పరశివుండుపాదాననిమిత్త కా రణద్యయ భూతుండై జగదుత్పత్త్యాదికంబు లీలావిభూతి చేసి చేయనిపానిచం దంబున నుండు, మృత్తిక పిండరూపంబై యనంతరంబున జలాహరణాది క్రియలకు నటనకూడంబున యోగ్యంబై తదికారణంబులు కార్యరూప ఘటభా

ధిస్సంతానా అజీవాదురూపంబులఁ జేసి సర్వప్రయోగలక్షణంబులు యుద్ధోర్ధ్వం హియజ్జగత్! సవనసర్వభూతాత్మా సర్వభూతాచోవ్యయః" అన్న న్యాయంబున నానావిధోపాదుల సర్వేశ్వరుండు నలనచుండు, సూర్యుండు జలదర్శనాదుల స్వప్రకాశ భూతప్రతిబింబమై జలాద్యుపాధిశయమైన చు నాది వికారంబులఁ బ్రతిబింబ మార్గంబునఁ తత్తద్వికృతులఁ జెందని తెఱంగు న శ్రీమత్సరమశివుండు నానావిధ ప్రపంచంబు తత్తద్రూపంబులు దాల్చి భోక్తృభోగ్యాది విశేషంబులఁ బ్రకాశింపుచుండి స్వామి నాభాన సామర్థ్యంబున నసించునని బోధించి శివభక్తుల మాహాత్మ్యంబు జెప్పిన నాకర్షింపుడని ముట్లనియె.

౧౬.

నుండరుండచు బ్రాహ్మణుని చరిత్రము.

గీ. సకల ధనభాగ్య రత్నంబు • స్త్రీప్రశస్తి
విప్రముఖవర్ణ వేగవ • ద్వీతీనచుద
సామజస్యందన పదాతి • సహితమగుచు
నవనివెలయు నవంతిరా • జ్యంబుకడిమి.

౧౭

క. ఆదివ్యసగరముననొకఁ భూదేవుండు బహుపదార్థ • పూరితగేహ
మోదంబున దగినకలజి నాదరణీయుడయిమంద • పరాఖ్య దనరెక. ౧౮

క. హంకారముక్తుడై సుత్యంకారకు సీదబహున • మాగతవిత్తా
లంకార వైభవంబునఁ శంకారహితుడయి తిరుగు • సభ్యేతిరుడై. ౧౯

క. ఆరవ్య పురమునందొకఁ వారాంగన సారవార • పనితాజనతా
సారస్యము లరిపింగళి నారూఢాఖ్యనువహించి • నైపుణి దసరె. ౨౦

వ. అది యొక్కనాడు సకలాభరణ భూషితయును చురాజమార్గంబున నరుడెం
చు నెడ. ౨౧

క. చూచి తలయూచి మందరుఁ డాచతురతయావలస • మాత్మనిడుచుము
నీచాతినీచుడైతదావ్యచిక్రంసానుమతినీ • పర్తిలఁ నలఁచె. ౨౨

క. ఆకాంతామణి పూర్వము నైకాంతిక మణియునయ్యు • నాపిప్రునియం
దాకలిత చిత్తయయ్యెఱు రాకృత విధివశతదాట • రాదెవ్వరికి. ౨౩

వ. ఇవిధంబున నాపింగళయను వారాంగన మందరుండును ధరామరుని రతికేళి
మందిరంబున నునిచి తత్సంపదాకర్షణశీలయై యుభబంధ, భేనుబంధవ్యాస త
కరణాదిబంధ విశేషంబుల వలనను అంగవృత్తదగుల్భజానజం ఘననాభివక్త
స్తన కంఠకపోల దంతాధర కర్ణనాసికామస్తక స్థలంబులు కళావృద్ధంబులని
యెఱింగించి యుత్పలపత్ర పయూరపతగాదినఖత్త విశేషంబులను రతిగతు
లను బ్రాథమార్గంబు నొందించి నక్తందివంబులు విషయానక్తుంజేసి సంగీత
నాట్య విద్యా నైపుణ్యంబుల సంతృప్తాంత రంగునిజేసి స్వాధీనుంగా నొన
రించిన. ౨౪

గీ. ఇటుల నాతండు దానింటఁ నిష్ప్రగోష్ఠి
వెలయుచుండఁ దపోధర్మ • విశ్రుతుండు
ఋషభుడను శివయోగింద్రుఁ • జేగుడెంచె
విపుప్రయోబు మూర్తీభ • వించినటుల. ౨౫

కా. ఈరితిఁ ఋషభాఖ్య నొందు శివయో • గింద్రుండు రాజాచియా
వారస్త్రీమణి బ్రాహ్మణుండు గురుభా • పంబేర్పడఁ జిత్రవ
ర్ణారూఢిందగు కంబళాంబర వృతం • బైనట్టి పీఠంబుపై
జేరంజీయుచు భక్తిపూర్వకముఁదఁ చ్చిత్తంబు రంజిల్లగా. ౨౬

క. అమ్మహనీయుని సాదా జమ్ముల సీతమ్ములైన , జలములచేమో
దమ్మున గడగుచు నైజళి రమ్ములపై జల్లుకొనితి , రమ్మగుమతిచే.

౨౭

గీ. కశలమువచించి యాయోగి , కుంజరునకు
గంధ పుష్పాక్షతాదిన , త్కారవిధుల
బూజలొనరించి హృద్యమా , భోజనంబు
పొసఁగ నొసఁగినఁ జేవార్చి , పొలిచియున్న.

౨౮

సీ. చీనిచీనాంబరా , చీర్ణమా పాన్ముపై
నింపుగా మునుబవ్య , లింపజేసి
యడుగులొత్తుచునప , ర్యావిశేషంబుల
నలరింపుచుండగ , నమ్మహాత్ముఁ
డత్యంత ముదితుండై , యారాత్రి నిససింది
స్వస్థానమున కీచ్చ , జనినవిదప
సమయమవ్విధమున , జరిగిన నవ్వేశ్య
కర్మార్జితంబైన , గతివహించి

గీ. దేహమెడలిన నతభూ , దేవుండలుల
నంతమొంది దశార్ణదే , శాధినాథు
వజ్రబాహుని భార్యయై , వసుధ బరగు
సుమతి యనుదానిగర్భంబు , జొచ్చిపొలిచె.

౨౯

— మందరుండ దశార్ణదేశాధీశు భార్యయం దున్మలించుట. —

గీ. ఆనుమతి గర్భమున పూర్వ , మన్మదుక్త
మందరుండను విప్రుండ , మందవిషయ
పర్తనుండయి బహురోగ , వశతనొంది
నిధనమొందుచు జూలము , నిలచెనపుడు.

౩౦

చ. ఎనసిన గర్భభారమున , నేచిన యాచిగురాకుజోడి మే
స్లనుగొని తత్ప్రపత్నులుమ , నంబుల్గోపముదోప తన్నిహం
సనమొనరింపఁ జాలినవి , మంబు మెసంగగజేయ నామెయ
వ్వనట నెఱుంగకక రుచిర , వస్తువటంచును గ్రోలనయ్యెడక.

౩౧

క. ఆపాద మస్త కంబులఁ నాపాలతికి చానికడుపు , పండుండినయా
పాపనికి సిండబర్చినఁ యాపదజనియించెమేను , లలమటసొందక.

౩౩

ఉ. ఆసతి కైవయోగమున , నవ్విషమూనియు జావకౌముహ
యాసము నొందికుంది మర . కాగతికంటె మరంతదుస్సహం
పైనుడి బెట్టుకైశభర , మందుచుఁ బుట్టునిచ్చి యాత్మచే
గాసిలెఁ బూర్వజన్మకృత , కర్మనుడెట్టిది మా తలంపంగక.

౩౪

ఏ. స్ఫురదురు మాత్మగర్భమున , బుట్టిన తల్లి నయుండు భూనభోం
తరమనంగ నేడ్చినను, తజ్జనయ్యితము తద్వివంజున
స్మరలుడి వ్రజజాహుండు న , ముద్ధతనంతయు నాలకించి వా
రిరువురి రోదనంబులకుఁ , నెంతయు విస్మితుఁ డైరయంబునక.

౩౫

చ. జగదత్యద్భుత సత్యమార్గవిదిత , స్వరైద్యులైనట్టియ
య్యగదంకారుల నెల్లరాబనిచి జా. యాపుత్రు లున్నట్టైనె
జగ్రహభ్యంతర సీమఁజేర్చి శగుటై , పజ్యంబు లిప్పించివా
రిగరిహమయమేమి పోకునికినా , ర్తింజెంది మోహంబునక.

౩౬

చ. ప్రతిదినమీగతికొ జపత , పంబుల శాంతుల మంత్రతంత్రసం
గతుల విభాకర్తాచ్చనల , గైకొనచోఁ దగుసాధివేదనా
ప్రతిహతి కృత్రయోగముల , పారములై సునరంగఁ జేసిత
త్రుతికృతఁ గానఁడయ్యె నొలి . బామున జేసిన వైపు లెట్టివో.

౩౭. సుఖీ రుద్ర .

సీ. ఆరాజ మాల్నిజై , వారాధనాద్విప

సిద్ధసిద్ధక్రియా , సిద్ధలెన్ని

మంత్రించ గరళన , మర్కర్దదుర్దమములొ

రోగంబు లడగక , రూఢిసొంద

కాప్రినిదయులేక , కాజపత్నిదలంక

పుత్రు గోధుని చాలఁగి పోగినిహంక.

కృత్యమింది దుర్దశా • వశతచే నోకకొన్ని
నెలలునుగడునా • నృపవరుండు

గీ. వీరి రోగముమాన్వసే • వ్వారి తరము
సతిసుతులు జీవ మొందియుఁ • జచ్చువార
యంచు నుదిలోవిచారించి • యంతకంత
వంతనొంకినవారై • చింతనొంది.

౩౯

౩. ఈగృహిణీతనయులు నర! కాగతులేకానిచో ము • హరోగములక
జోగుచు నేడ్చుచున్చిదా! త్యాగము నొందింతుగా ని • తాంతవ్యథచే. ౪౦

౪. అదియునుంగక.

౫ మృతిభొందక జీవించుట! కతిశక్తులు గారువీరు • వాతభోగులుగా
నతలంచెద నొక్కటి మది! నితరము దలపోయవలవ • దిట్టిపనికిన్.

౪౦

౬. అరుచు దత్తుపత్ని • యందు తదాత్మజ
నందఁ నక్తుఁ డగుచు • గుందునృపుడు
దారపుత్రులనుర • థంబువై నిడుకొని
యడవిజేర్పు సూత • యనుచు బలుక.

౪౧

౭. ఆసారిభ వేసారక! యాసారపముఖిని సుతులు • హాదుర్దపథా
సానుల స్వతానులదా! ర్వాసులగావించి మరల • వచ్చెచ్చురికిన్.

౪౨

సీ ప్రహ్వతత్వం • ప్రహ్వతత్వం
ధ్వజ జీర్ణచ్ఛద • స్థానమగుచు
నిర్దేశవ్యధ్వని • ర్నిద్ర గత్యధ్వనీ
నాధ్వజతాయన • హరిణమగుచు
గ్రాహకనస్తదు • ప్రస్తానోద్భవో
చైస్యస్యన్నిర్ధర • స్థగితమగుచు
గుటకొటరరటత్క • రటమూఖాండజపత్ర
పటపటత్కర సర • భరితమగుచు

గీ. నడరు బహుయోజనాద్వార • మార్పతిప్ర
భానభిజ్ఞమహా మృగ • స్థానమగుచు
భూతభేతాశరావ ప్ర • భూతదురవ
గావ గహనంబు నారాజ • కాంతజోచ్చె.

౪౪

వ. అదియునేలా, లవంగ, తక్కిల, గంధసార, మనసార, కాక,తుండ, కాంచ
నా, లికుచ, కంటకీ, ఫల: బిజ్జల, పాటల, ఫలినీ, జటిల, గొకా, కురంట,
క,కోవిదార, బంధుజీవిక, దాడినూ, శ్వకర్ణ,హస్తీకర్ణ, చాంపేయ, తాలపరి
లాంగలి; సదాఫ, తమాల, నారికేళ, హింతాల; ఖర్జూర, కర్పూర, క్షీకా,
శ్లేషాత్మకీ, విభీశకీ, హరితకీ, భల్లాతకీ,వాక్సుష్పికా, ఖదిర, శాకోట, కాలాగ
రు, కాలస్వగంధ, చించో, దుంబ, రచలదళ, శమీరుచక, కుటబాది వృక్షభే
దంబులు గలిగి సంతతాభంగ రంగత్తరంగిణి రోధప్రయాధపు వేతనీకుహర
విహర దపరిమిత గండభేరుండ సింహశరభ శార్దూల భల్లూక వానరస్పృగాల
వృకాదిమృగ వ్యాపారంబును బహువిహగ నాదమేదురంబనగునచ్చట. ౪౫

మ. బహుధాధావదనేక భీకరమృగ • బ్రహ్మణ్య వర్ధిష్టునా
వహుతాశావృత తార్జభూచిటచిట • స్వానంబుచే నుల్కుచు
జహిహిత్యత్సృత మస్మదభ్యవహృతి • స్థానంజవాదంచుబై
సహపేత్యక్తుల దానపుల్ గదియదు: • భార్గి వడిజోవుచు. ౪౬

చ. అతినితాంతచింతి సుతః • ధాతతత్త్వజలచేత భీతయై
సుతునివహించి యించుకయు • సోలుచువ్రాలుచు తాలకుకోధగా
పతనము నొండొనేయును న • పారపుభేదము నూచుచు పృరా
కృతమగు కండ్రిమిన్ని శమ • కింపుచు నూర్పులు సందడింపగన్. ౪౭

మ. పదరుక్మృత్కృతిసోగ్ర కంటకశీలా • ప్రాయంపు త్రోవక మహా
పదజెందు • బ్రపదప్రముక్త కనయై • ప్రత్యగ్రజాగ్రద్బలో
నృదవద్బంధుర గంధసింధుర మిశ • స్మార్గంబు గన్గొంచున
మృద మొందు దరిమేరలేని పదవి • నృల్లాదుచు బోవుచు. ౪౮

వ. మఱియు.

కా. భూతప్రేత పితృచ ధాకినులచే , భూరివ్యధా జెందుచు
యాతా యాత బిలేశయంబులకు భీ , వ్యావృత్తి బెంపొంది భూ
జాతస్థిత నికుంజ పుంజును లలో , సంచారము జేయుచు
భూతాభూత కృపాంగి యావనములో , దూరంబుగా నేగగె .

క. గోరథవాజినగస్తం , జేరమయుత వైశ్యపదము , ప్రేమంగనితై
వారంభ యత్నముననం భోరుహలోచనయు బోవ , బోవప్రమోలగ. గెం

సీ. ధనకనకవస్తువాహనో , దంచితంబు
సమిత మణిగణ విపణియా , రాన్వితంబు
విప్ర నృపవైశ్య సూరప్ర , వీణమైన
నొక్క వైశ్యపురంబును , నువిదజూచి.

క. ఆపురమునఁ గాపురమై చూపట్టెను పద్మకరుడు , సుమహితనానా
భూవశ్రీపతికరుణా రైపతియై వైశ్యకులజ , రత్నంబగుచుగ. గెం

వజ్రవాభ రాజభార్యయైన సుమతిపద్మకరుడను వైశ్యునియింటికి జనుట.

సీ. పూజోడి తత్పురం , బునకు నపుత్రయై
చనియెఁ గృశీభూత , తనువుదాల్చి
చనిన తజ్జనపాలు , సదనంబున వసించు
నొకదాసి యారాజ , యువతివర్త
నెఱిగి యవ్వైశ్యాధ్య , నెదుటను గొనిపోవ
నతడు రుజావీడి , తాంగియై
నృపవత్ని వీక్షించి , నిపుణుడై యేకాంతి
మలర తద్వృత్తాంత , మంత యరసి

గీ. యహహ కష్టంబుచుచుది , నబ్బురంబు
నొంది నిట్టూర్పు నిగుడించి , యోగ్యమైన
తనదు గేహంబులోనన , తృన్వినుంచి
గారవంబెనయించుచు , గరుణతోడ.

మ. మణిమంత్రి పథ యంత్రతంత్ర ముఖ + సక్ష్మానాన్య హృన్యద్భిష
 స్థంబులక బిల్వి యనేకవిత్తు మాల సం , భావించితత్తత్త్వైతా
 గణనీయామర జాతిగత్త నుగ , కోమలజాత యువోన్మేత
 తుణమేమం కో సంగ జేయుచు దగెక + గాయత్ర సుయన్తుడై. ౧౧౪

ప. ఇవిధంబున బహువిధోపచారంబులు జేయుచుచు బధ్యపాసేయంబుల కల
 నను జిత్తు కోపదిష్ట విశిష్టచూర్ణంబుల రక్షింపుచుండ. ౧౧౫

క. ఆరాజపత్ని ప్రణామ! త్వయాధార్మి తను శాంతి + నందకయుండెక
 సారంబగు రోగమునగు! మాచుండు బృతుడయ్యెడై + మా చానకుండె.

సుమతీ తనయుడు మృతిచెందులు.

చ. ఇటువలె బుత్రుడిల్లిన స + హింపక చంపక గంధశోభి
 త్కటముగ మూర్ఛనొందె చుద + దంతిక రాహత వల్లికై వణిక
 దిటముగ నంతలోపలను + దెల్వినహింపుచు బాష్పధామి
 క్కటముయి తత్పయోధరిన + కాశమనంబొనుగంగ నిట్లనెక. ౧౧౬

జ. హాయను, వన్మనోరథ సుధార్థవ. పూర్ణశశాంకహవ్యదే
 హాయను, సర్వభూర్వహవి. హరనుహరముగాంకపాళి వా
 హాయను, సత్రుతాపతన + నాభిహతారి మహస్తమస్తమూ
 హాయను, ధర్మకీర్తినివ + హాయను సస్మద భీష్మహాయుక. ౧౧౭

సీ. నాథధిక్రృత ధీస + నాథయై తగునన్ను
 నూరార్చిగా నెవ్వ, రోకుమారి
 పత్నీనీ హితనన + పత్నీనై తగునన్ను
 ననునయింపంగ నెవ్వ, రాత్మజాత
 కాంతనిష్కాస్మితై + కాంతనై తగునన్ను
 గడదేర్ప నెవ్వరు + గలరుపుత్ర
 ప్రియనిరాకృతపథా + ప్రియయైతిగిననన్ను
 నలరింప నెవ్వరో + యనునగుతనయా

గీ. యనుచు విలపించు మూర్ఖులు + నావణిగ
నములు నలదంచు సాంత్యనా + క్షయము బయక
పుణ మోహంబుచేరూపిం + బోధ చూరలి
బహుళ దుఃఖాభిలోకులకి + నిలువించె.

గీ

—పద్మకిరు గృహంబునకు శివయోగి యలుదెంచుట—

క. ఈరీతినుండు తఱిఁగి న్నారీమణి దుఃఖపోగ + నాశకుండు మహా
దారుడు ఋషభాఖ్యశివా + కారుండుశివయోగిచెప్పె + గరుణాన్వితుడై.

గీ ఇటుల వచ్చిన నవ్వైశ్వు + డెదురుకొనుచు
నర పాద్యాది విధులకు + నలరఁజేయ
బాజతుండయి చూయోగి + పుంగవుండు
తద్గ్రహంబున దుఃఖించు + తరుణి కాంచె.

ఉ. ఊరక యేడ్వనేటికె న, లోదరి + యీదరిలేనిశోకదుః
ఖారతి నొందనీకుండగునా, మగువా + జగతీతంబులో
నేరుపులోడ నెవ్వరు, జనింపరా + యెవ్వరుచానరో నృథా
ధారత జెందనేల, ఎని + తాజనితార్తి నహింపనేటికె.

౭౨

నీ. తెలియంగ వినుమిట్టి + దేహభావంబులు
వారిదాభంబులే + ననజగంధి
యొకచోట జనియించు + నొకచోటి కేగు వే
రొకచోట జనియించు + చుండు దలవ
నదిగాన లోకంబు + సంచుఘేనాభమై
యంగంబు సంచత్వ + మందుచుండు
సతతంబు శోకాప + సానంబు గానక
శోకింపఁ దలవరు + సూరిజనులు

గీ. మునుగుణంబులచేభూత + ములు జనించు
లలింజరించుచు నిజకర్మ + ములఁ దలిర్చి

కాలమునఁ గార్జ్యము నహించి • కడఁగివాన
నావశత నిద్దురించు వి • న్నాడెనుగను.

౬౩

క. వినునత్కొదిగుణఁబులు | ఘనమాయాజ్యమాన • గతినివహించుక
దనువులు తద్గుణములచేఁ జనియించును నద్గుణావ • నక్తములగుచుగా. ౬౪

గీ. సత్వగుణమున దేవత్వ • సంజ్ఞజెందు
నలరజోగుణమునమను • వ్యవస్థమొందు
నతితమోగుణముననుతి • ర్యక్తమొనయు
సమధజంతువు వాసనా • వశతఁజేసి

౬౫

గీ. జంతువు వివర్తమాననం • సారమునను
ముందుఁ గర్మానుబంధనం • బునఁదలిర్చి
దృష్టసుఖదాఃఖ నయమునై • దుర్విభావ్య
మైన గతిని వహించునా • నద్భుతముగా.

౬౬

సీ. కల్పాయువునుదగ • గలదేవతలక్తనఁ
గలదపాయువునుదహ • కల్పమునను
ఎరకర్మ బద్ధతా • నరదేహులకునిధ
మానపాయంబిందు • కరుదె లేమ;
తెలియక కొందఱి • దేహంబునకుఁగల
మేహేతువేయని • రిందువదన;
దెలియని కొందఱుకర్మ • మేహులకు కొందఱు
గుణములు నొంద • గుణాన్నిజేసి

గీ. కాలకిర్ర గుణాధార • గతినిఁబూని
పంచభూతాత్మకంబయి • పరిఁగుతనువు
పుట్టుటయుఁ జచ్చుటయుఁ జూచి • మోహశోక
ములవహింపరు పండితుల్ • జలరుహక్షి

౬౭

క. జ్యోతిమున జిగఁపుచుఁ నవ్యక్తం బునవశింపు • చవక్తమునగా
సవ్యక్త • గుణజంతువు భవ్యజలంబుననుబుగ్గ • పగిసిదలంపగా. ౬౮

గీ. ఎపుడు గర్భస్థుడో జేహి , మపుడెనాశ
 నంబు కన్యితమయ్యెని , క్కంబుగాఁగ
 దైవ నశతను జేపించు , దైవనశత
 మరణమొందును జంతువీ , ధరణిలోన.

౭౬

గీ. ఉదరస్థులైకొంద , అుదయించి కొందఱు
 ముదియక కొందఱు , ముదిసికొంద
 అంతంబు నొందాచు , నలపుణాతనకర్మ
 గతియట్టి నోయట్టి , గతివహించు
 జేహంబుఁ జొందిత , హానుమావంబు
 లగు సుఖదుఃఖాదు , లనుభవించు
 మాయానుభావప్ర , మాణంబుచ్చస్రీలు
 పురుషులు సురతాను , భూతిజెంది

గీ. కలసియుండిన దైవయో , గమున జంతు .
 వ్రదయ మొందుచు సమ్యగా , యువునుసుఖము
 దుఃఖమును పుణ్యపాపంబు , దొడరళాన్త
 ధనమలను బొందుచుండునీ , ధాత్రిలోన.

౭౭

గీ. వనజభవుడు లలాటంబు , లను లిఖంప
 తదనురూపంబుగాజేహి , దనరుచుండు
 కాలకర్మంబు లవిలంఘ్య , గతివహింప
 భావముల నిత్యములు దుఃఖ , పడగనేలా.

౭౮

గీ. స్వప్నమున సౌఖ్యమెక్కడ , సమ్యగింద్ర
 జాలమున సౌఖ్యమెక్కడ , శారదాభ
 మనకు నిత్యత్వమెక్కడ , తనువులకును
 నిలుకడెక్కడ లేదని , నిశ్చయింపు.

౭౯

౪. శతకోట్యాముతసంఖ్యా! మితజన్మంబుల నతిక్ర , మింపగనాశా
 శ్వతవరతత్వంబెఱుంగమి! నతినికీ భ్రమజనించె , సాధ్యసమేసంగక .

క. ఎవ్వనికిఁ దనయవైతివి యెవ్వనికిం జననివైతి • జెవ్వనికిలలో
వివ్వటి • భార్యవైతివి జవ్వని; శతకోటిజన్మ • సంగతిచగుచుకో.

౭౨

సీ. పంచభూతాత్మ కో • దంచితంబగుమేను
త్వజ్జ్వాంసగుభిరమే • దుఃపభూత
మజ్జాస్థినహితంబు • పాతీయుఁ బురీషమూ
త్రస్తేష్మభాజన • త్వింబునొంద
నాత్మదేహోద్భవం • బగుమలంబును తన
పుత్రుండగుచు మూఢ • బుద్ధిజేసి
పొగులంగ నేటికి • పొంగుతెయ్యెకానొక
జనుడు మృత్యుచూడున్ • మనతరించె

గీ. నేనపుఁ దల్లంబునను • భీమరంజితాధ
పడితి తమమన విద్య • ప్రజ్ఞచేత
నవ్య మంత్రోపధి రసాను • నములచేత
మృత్యు నొడిధీరుడైన తి • గింపలేదు.

౭౩

క. ప్రతిదినము జంతుజాలము | మృతిబొందుట నిజము గాన, మృత్యుహతుడుమా
పతి | సర్వేశ్వరు తాత్పర్యము సతిశరణుగాఁదలంపు, సద్గతి గలుగుట.

ఆ. ఎంతతడవు తన్ను • హేశ్వరు సాదాంబు
జంబు శరణమనుచు • స్వాంతమునను
దిలచి దంతరడవు • తాజన్మజాత్ర
ఘోరమృత్యుభయను • మీరిలేదు.

క. దారుణసంసారవిహారాచూఢంబైన సుఖము • నంటిన మదిలో
ధీగుండగుచు మహేశ్వరు! నారాధింపంగవలయు • నజ్ఞునికైనా.

క. అతిప; శివధ్యానరసామృతపానము జేయు మనజుఁడెవ్వఁడైనా
సతతము భవవిషయానవి గలఁదృష్టాంతమువలేదు • కంజదళాక్షి.

౭౪

గీ. సర్వసంగ వివర్జిత • స్వాంతవృత్తి
ముందు వైరాగ్య యంత్రేణం • బుగనొసర్చి
యెప్పుడు శివపద మగ్నమై • యెవ్వఁడేయు
నపుడు పునగుద్భవముజెం • దబ్ధవదన.

౭౫

— శివయోగి సుమతికి మహాదేవుప్రభావంబు బోధించుట —

సీ. పకల తగత్యాపి • సర్వేశ్వరుడువరా
 త్వరుడు సాక్షాత్పర • బ్రహ్మతత్వ
 రుండే కవచరు ద్రోనద్వితీయాస్తి
 తస్మాత్తనందగు • ధన్యమూర్తి
 బ్రహ్మధి పతియని • బ్రహ్మబోధిపతిశ్చ
 యని శ్రుతుల్ బలుకునె • య్యముదలిర్ప
 మఱి శంభురాకాశ • మధ్యేయనుచువిశ్వ
 తత్వమీవని శ్రుతుల్ • దవలిచాల
 యేవ్యరస్స మహేశ్వర • యనుచు నజాడు
 నిత్యుడును కాశ్యపుడును • నిర్గుణుండు
 ననుచు బహువిధముల శ్రుతుల్ • మూనుపచింప
 నతడు నిత్యస్వరూపుడై • యలగుచుండు.

౭౩

సీ. సర్వవిద్యలకు నీ • శానుండే యధిపతి
 సర్వభూతములకీ • శ్వరుడైకర్త
 రూఢివిశ్వాధికో • రుద్రయంచూర్ధ్వరే
 తంవిరూపాత్మమం (తస్మైదైన
 యాత్ముడు నద్వితీ • యస్వరూపుడుశివ
 మద్యైత మనుచు వే • దాంతనికగ
 మెప్పుడు వచియింప • నీశుడు సర్వోత్త
 మత్తముండని శ్రుతు • లొనరబల్కు
 సర్వలోకంబులకుఁ బత్తి • సర్వవృక్ష
 ములకుఁ బతియును మఱిబశు • పులకుఁబతియు
 దెలియుఁ నారాయణుండు విష్ణు • దేవుడనగ
 నతడుగాక తదమృడీ • యనిగలడే.

౭౪

సీ. ఉర్విగాలాగ్నిరు • ద్రోవనిషచ్ఛత
 రుద్రీయములు ముందు • రుద్రుడెలుపు
 శ్వేతాశ్వతరమును • సూతసంహితయును
 హాదేవుడే దేవుఁ • డనుచుఁబల్కు

గైవల్య మును లస . త్కృతవల్లియునుబర
 శివుడె బ్రహ్మంబని ? చెప్పించు
 ఘనబృహ దారణ్య . కంబునా నాయక
 ప్రశ్నంబు నభవుండు + బ్రహ్మనుచు

గీ. వేదపాదస్తవంబును + విశదవృత్తి
 శింశుమారస్తవంబును + చెప్పించు
 వాసుదేవుని శిరమధ . ర్వస్తశిరము
 శంకరుండపరుండని + చాటుచుండు.

౪౦

జ. యోగీశ్వరేశ్వరుండని! యాగతివాయువ్యపరిహి + తాష్టావింశ
 త్యాగమము లెవ్వనిమహా! భాగుండని వినుతినేయుం + బరమప్రీతికా. ౪౧

క. గాయత్రియు జాబాలము! నాయత వేదాంతములుని + రాకారశివ
 స్వాయత్తత్వము దెలుపుక! వేయననేటికి శివుడు + విశ్వమయుండగుక. ౪౨

ఆ. పురుషసూక్త మొవని + జోధించు బ్రహ్మాది
 దివిజాలెల్ల నశిని + దివ్యపాద
 కమలములను గొలచి , తనుతమ నెలవుల
 జెలలగుచుండు రదియు ? జెప్పనేల.

౪౩

సీ. ఆవ్యయ నిర్విక + ల్పాద్వితీయబ్రహ్మ
 మునుభ్యాన మొనరింప + దనరుచుచు
 దత్వరూపావస్థి . తత్త్వంబు జెన్నొంది
 సగుణుడై నిలసిల్లు + శ్లోకంబు
 జేవుండుగాన త + దేవుని కిష్టమె
 ధన్యమౌ రుద్రాక్ష + ధారణంబు
 రవ్యవిభూతిధా + రణమును దగియతం
 ఉధివతిగానన + య్యధిపుండలరం

గీ. దాల్చులక్షణములను త + దృక్తులైన
 జనులు భరింతుం పవలయునీ + జగతిలోన

విప్రముఖజాతులకు భక్తి • విభవములర

దాల్చి వలయునటంచువే • దములు బలికె.

౮౪

చ. అతని విభూతివేదములు • సద్ధమాల గ్రతువులే వ్రతంబులు
శతభృతియున్ బ్రభాకరుడు • చంద్రుడు పేంద్రుడు నింద్రముఖ్యు
కృతులును సిద్ధసాధులును • వర్చులు దారకలున్ గ్రహంబులున్
యతులును యక్షరాక్షసులు • సంతయుఁ దద్విభవంబు నందగున్.

౮౫

క. సతత చతుర్ముఖ ముఖదే! వతలు పనులుగాఁగ నతఁడు • పశుపతిగాఁగ
మతిఁదలఁపనిని పశూనాం! వతయేనమ యనుచుశ్రుతాలుఁబలుకఁగవిసవే.

౮౬

క. అదిగాన నీవుభ్రాంతిని! వకలి మహేశ్వరునిభక్త • వత్సలుని శివున్
ముదమున నెమ్మదిలోపలఁ జెదరక యారాధనంబు • జేయుముభక్తిఁ.

౮౭

క. అని యివ్వధమునశివయో! గినిజోధితయగుచు రాజ్ఞి • కేల్పాగిల్లి తదు
క్తినిబద్ధబుద్ధిఁ దత్పద! వనజంబుల మీదన్రాలి • పలికె విసతిచే.

౮౮

క. న్యామిః మృతపుత్రత్వం! బామయము సదేష్టబంధ • వాభిధవమునన్
వేమరుగలిగింపకనికనామరణమెకానితనకు • నన్యమెటుంగన్.

౮౯

గీ. కాననీతనయనితోడ • మేనుదొరగి

నిచుభజించి కృతార్థత • నగడుననుచు

దవలి మరణోన్ముఖత్వంబు • దాల్చునతివఁ

గనుచు శివయోగి నెమ్మది కరుణధోవ.

౯౦

సీ. పూర్వోపకారంబు • పురణించి మృతుడైన

బాలుని కడఁజేరి • భవ్యమైన

భస్మంబు శివమంత్రః • భావితంబుగఁజేసి

వివృతమా తద్వక్త • విపరమునను

ప్రసరించు మృతుడైన • బాలుఁడెప్పటియట్లు

కన్నులు తెరిచి త • తత్కరుణచేత

* సర్వేంద్రియప్రసరత • జరఁగగస్తస్యంబు

నకు రోషనము నెల్చి • చరితవేగ

* ప్రాకృతస్వేంద్రియ పరిణశంబును స్తస్యయినను రోషనము నెల్చిననువేగ తాళవలె

గీ. మృత్యుడగునుఁ బునరుద్ధాన + మెసఁగెననుచు

వైశ్యపురమున నివసించు + నారలెల్ల
విస్మిత హృత్తులై వచ్చి + వెరగునొంది
మించు సమ్మాదమున నీవ + పొలియుటె.

౯౨

గీ. అప్పుడానంద రసవిహ్వ + బాంకించును

దనయునిఁ గ్రహించి పోష్యుడ + తననత్ర
యగుచు నాభింగనముజేసి + చుటెముదాత్మ
నలర తన్ను నొరునెరుంగ + దయ్యెనంత.

౯౩

వ. మఱియు నావృషభ శివయోగిండును నారాజవత్నీ తత్పుత్రుల విష్ణు
రావృతంబులైన శరీరంబులఁ దద్విభూతి స్పృశించిన నయ్యుద్ధరు దివ్యతమపుల
ధరించి బహుపుణ్యకర్మంబుల యేదేవతైశ్వర్యసుఖంబు గలదో దానికంటె
శతగుణంబుగల సుఖంబునొంది యశ్చహాత్ముని పాదపద్మంబులపై వ్రాలి నస
తంజెల్లి యోరాజవత్నీ; నీవు బహుసంపత్సరంబులు జీవింపుమఁ దాపంబు
నొందక జయంబు జెందఁగలవు. నీకుమారుడభద్రాచలమున నామంబు ధరి
యించి నిజరాజ్యంబు పాలింపుచు భాగ్యనొందగలఁడివైశ్య గృహంబున సక
ల విద్యలు గ్రహించి యవ్వనాభిరాముండగు పర్యంతంబు నిల్వందగునని వచిం
చి యా యోగిండుఁ డటఁగెనని సూతుండిట్లలియె-

౯౪

క. ఏపూర్వంబునఁ జెప్పిన + నాపింగళ కృష్ణసింగ + భాఖ్యశివార్చ
దీపితయై తోలుతను ని రాక్షణముందంగఁ బుణ్య + పరతఁదలిర్ప.

౯౫

—:సుమతియొక్కయు దత్పుత్రునియొక్కయుఁ బూర్వజన్మ పుత్రాంతము:—

పీ. చంద్రాంగదుండను + జనవల్లభునిభార్య

యైన నీమంత్రిని + యనెడుసాధ్య

కుదయించి ప్రతిదినా + భ్యదయహంపాదార్య

సుగుణ గణోపేత + సురుచిరాంగి

యై కీర్తిమాలిని + యనునామమున భూమి

వృద్ధిబొందెను గుణ + వృద్ధులెన్న

భద్రాచలపును వైశ్య + పతితనూజుండు న

య్యంబుల పు, నిప్రతి + బింబములన

సీ. సాంపుజనియింగా వైశ్య + సూనుడెలమి
 సునయుడనువేగడగురాజ + సుతునితోడ
 జెలిమి గావించి రత్నభూ + మలభరించి
 క్రీడనల్పుచునుండిరి + వేమకలర.

౨౩

క. అనైశ్యాగణి ఘనభూ! దేవగ్రామములచేను + దీర్ఘప్రతిభా
 భావిభవ గాట్టుతునకుయ | భావిధి సంస్కారములను + , దగనొనరించెక.

క. ధనధాన్యాంబర మణిగణః ఘనుడై తగువైశ్యవిభుడు + కడువేమకరా
 త్తనయుని నిజప్రతాగణి! మునుగురుశ్రీమలంబ + ముఖ్యులజేసెక.

వ. మఱియు సర్వజ్ఞులైన దేశికులవలన యుతురలక్షణగణిత గంధర్వాలంకారేతి
 హసన్యాయమిమాంస నీతిశాస్త్ర పురాణాగమజ్యోతిశాస్త్ర స్త్రీలక్షణ
 రూపపులక్షణ కన్యావాద విషవాద రసవాద భాతువాద మాయావాద క్షత్ర
 కర్మాశ్వవైద్యగజవైద్య యింద్రజాల మహేంద్రజాల గజకర్ణ నోకర్ణ తృణ
 వధాన శస్త్రవధాన ఘంటావధాన భ్రమణ మోహనోచ్ఛాటనో ద్వేషణ
 కర్షణాంజనాద్యశ్య కరణి భృగుమతభేతాశమత కావ్యలక్షణ వాస్తుశాస్త్రనీ
 తిశాస్త్ర ధనుర్వేద కథాలోహణ శిబికాలోహణ యోగశాస్త్ర భరతశా
 స్త్ర మూహాస్తంభన శిష్టశాస్త్రనాటకస్తంభన ఘటికాసిద్ధి మంత్రసిద్ధి శా
 చరగమపరకాయ ప్రవేశమంబులను విద్యలనెఱచి అసిముఖుల కలహాకా
 య భల్లభిండివాల కోనండ శరచక్ర కుంతకుతార నరకపక్షిగుదా ప్రాస
 లో మర ముద్గరలాంగలైతిశూల ఘటికాంకుశాద్యయుధ విశేషంబు లభ్య
 సింహజేసి యున్నంత.

౯౯

సీ. తలముల్లు మెడనూల్లు + * దండచే కడియముల్
 బిగువాళ్ళు రుల్లతాళ్ళు + బిరుసందనము

* దండక పిండముల్ - అమృతతి - ౨ ఘనశితి శుక్తి ప్రకాండజముల నతులవరానా దండముల
 రోడ్డుమల మానిత బహువిధహక్తి కముల గరములపూని మంచు పగ్రాహ్యములుగ జేయు
 వాండ్లు ముదంబెడమించువాండ - రాట్టుతాలోకలాలనోల్లస మమర = నేగుదెంచి తిద్దాజువే
 నెరులనిలచి.

గంపపెండేరముల్ + కటిసంపు గొలసుల
 దగిలిస శృంగముల్ + జిగురుగండె
 లలరెడు తడకలు + నడ్డంపు పందివా
 టులు పలలునునురి + యలునునంక
 కత్తులు శూలముల్ + ఖడ్గముల్ పట్టిన
 ములుకుంతములు భల్ల + ములు జేలంగ

గీ. కలికుమీసాలు కందెన + సగకునేయ
 గొత్తములు శోణనేతముల్ + కప్పనలవ
 శాసెలును గండ్ర గొడ్డండ్లు + గలిగెనెంచు
 వాండ్రు జనుడెంచి రయ్యెడ + దీండ్రముగను. ౧౦౦

సీ. వరరక్త సితవర్ణ + వంశోద్భవంబుల
 బీతవశేషుసం + జాతములను
 గురుకర్పరద్యోత + కంభి కుంభముల
 నీలపర్ణాహిన్య + టాలయముల
 జ్యోతీరుగంబుము + గ్జాతసంభవముల
 శ్యావద్యుతివరాహ + జన్యములను
 ఖర్జూరదీప్తికెం + ఖసముద్రితంబుల
 మహితగౌరవభా + మత్స్యజముల

గీ. కలితదీధితి శుక్తి + ప్రకాండజముల
 కరములనుబూని ముందు + పగ్రాహ్యములుగ
 రాజదర్శన లాలసోల్లాస + మలర
 నేగుడెంచి తదాజ్ఞచే + నడుటనిల్చి. ౧౦౧

క. నళికి జోహారొనరించిరి! పతికివితరణగుణునకు, బాస్వన్నతిగీ
 వృతికి ఘనతేజోహ! రృతికి సతతాభి సూతి + గాజవిరుతికి. ౧౦౨

ప. ఇట్లు మొక్కి నిలిచి. ౧౦౩

క. జేజేజేసామి! యాజేజేరేనివలె నొ + యారంబలరం
 గాజనముల బొలింపుము! మౌజీవములీవసుమ్ము + మానవనాథా. ౧౦౪

అని వచించిన.

౧౦౫

గీ. హరిగన్దోని మన్నించి • మీరిచటికే
నేమికోరికవచ్చితి • తెచటనుండు
వారు మీనేరు పెంపు నే • స్వాటుగావ
చించుడనఁ బల్కె • నందొక్క • చెంచుతేడు.

౧౦౬

సీ. చిలువగుబ్బలిని ని • చ్చలువసింపుచునుండి
తిటిగొండమీదని • త్తటిజరించి
చుట్టుగొండ మెకాలఁ • జుట్టుకొందు మెలంగి
జాళువాతిప్పై • జాళువారి
వెండి ముట్టచుజుట్టి • వెండియు నిహరించి
సిరిగొండపుంగట్టు • సిరిహరించి
ప్రొద్దుప్రొద్దుచులనే • ప్రొద్దుసంబరమంది
గుంకురా పైనీటఁ • గుంకుచలమి

గీ. ఇంపుగల సొంపుటడవిని • ద్దంపునడక
లడక నాడాడ దిరుగుచు • నవనినాథ
నిన్నుఁ బొడంగని పెనుమెకా • లున్నచోటు
దెలియ వచియింపవచ్చితి • మలపుమీర.

౧౦౭

గీ. బియ్య వైవస్వతకులంబు • నందుఁబుట్టి
కృత్తి కలంబు లగుచును; • ద్దామబలము
గలుగు శునకంబులీగండు • తులకురాక
దక్కినపు దిక్కునవసించె • నుక్కుదక్కి

౧౦౮

గీ. దేవరా, త్తేత్రపాలక • దేవుడెక్కు
భవక మీగంగ గన్దోని • పారిపోయి
యెచటనుండెనొ కానిమా • కెరుకలేదు
తెలియఁజెప్పెద వీనిఁ న • త్తులనుజగతి.

౧౦౯

క. * బూసులరాయడు తొలిమా! వేసాలదరించినాల్లు + వేపులగాగం
జేసెదొలిపలుకులనుమా! వాసిగలుగు వీరితోడ + వశిష్టారంగు. ౧౧౦

ఆ. సామి కొలనిచుట్టు + చక్కని యడవిలో
చెంచువేసమూని + సిరిమగండు
దిరిగె దానిచుట్టు + దెగలేడి వేమచే
మెకము లలరుచుండ + మేకొనుండు. ౧౧౧

క. * ఈమృగయాకుళలమనా! నామృగముల జంజూచి + సలిసశరహుక
సోమని సమాశ్రయింపుచు; నామృగములు బ్రతికియుండె + నటదాపోయెక.

క. అనిపల్క నొక్కశబరుం! డనుమోదముతోడ చేస + రాచూచితెయీ
ననమృగ గండరబిరుదాం! కనుమనిదిగు కుర్కురమును + గొతుక మలరక.

గీ. జేవ యీబైతవుడు మించి + సావనమున
జొమ్మచేవర మెరిగుల + పుట్టెబట్టె
నేవతలు నీవతలు గడ + ఘోరెరు
మానవులు నీనవులు నెంత + మానవేశా. ౧౧౨

నీ. ఈమృగదంశకం + బేచిన గండబే
గుండంబు నైనను + బెండుపరచు
నీసార మేయంబ + నేకంబు నైనట్టి
బొల్లినోటి మెకాల + బొలియజేయు
నీకుర్కురంబు వ + న్నేభంబులను గిట్టి
కంభస్థలానంబు + గోలివచ్చు
నీభవకంబున + యోగ్యవశంబుల
దున్నలుగాజేసి + తొంగలించె

గీ. నిదియెగ్రాప్రేవుడనుపేర + బొదలుచుండు
నిదియ పోలమరాజున + ముదమునొందు

* బూసులరాయడు తొలిమా! వేసాలదరించినాల్లు, వేపులచేప! న్యాసంవహ దయ్యనుమా
తోసాటిరాకకొండ దొనలోదాగక. తా. ప్ర-

* క. ఈమృగదంశకముల అద్భుతత.

నిదియు నాపొతు లింగడక • పాపినొందు

నిదియు నాపొతులకు మిత్తి • యిలదలంప:

౧౧౫

౧. అరపదిమోముల బేలువు • బోవు జరాదాన్నిన • యొడయుదవగుసే
సరియేక మాసెంచుల! పైత్రేను గాగరమ్ము • వాద్వివముఖ్యా

౧౧౬

సీ. తడ్కు వేటకుబంటు • తగినయూ పాపదా

నలుకు దిట్టయా • చిటుతవాడు

బోనులు చేబట్టి • పొగలు బుడుతండు

వలవేయ నేర్పరీ • కెలనిపట్టి

పందివాటుకునేడు • పరియెయ్య నీకెండు

చిల్లచుట్ట బలిహెడి • శంభకూన

బొట్టెకోలమెకం • బుడగొట్టు నీబొట్టె

మజాళి బాబ్బయ్యా • జంబకుట్టు

గీ. మెదలకుండంగ కెటరోటిమెకం నెన

పట్టిపలాన్పు నీచిన్న • వాడు సామి

మాకులంబునఁ బుట్టిన • మగతనంబు

గల్గువా రెల్ల మునువేట • కాండ్రుదలంప.

౧౧౭

క. అనిపల్కిన వినయోక్తుల! మనమునహర్నించివారి • మన్నించివ్రతా

పనిరూఢివేట తమకమా! జనియించిన రాట్సుకుండు • చయ్యనలేనక. ౧౧౮

క. గరికిజగినీ దగినజరా! నరపునధియించి • తత్తి • దాచిత్యగతి

న్మృణంబున సాంగురయి! స్మృతయంగ సాంగుమని కబర • నికరముపొగడక.

ఉ. చూపరులెల్ల నుల్లసెల • చూడ్కికివేడ్కు దలంకిపంకజో

ద్రీపిత వామపాదముధ్య • తిన్దపనియ పుటంకవన్నెవై

స్థాపనజేసి నన్యకర • సంస్థితిన యమూ లుల్లసిల్లగా

జ్యాపర మేశ్వరాయ నుచుఁ • జంగిన సత్కెందులంగపుంగముక.

౧౧౯

క. వినయజ్ఞుడైన నునయుడు! దనక సహాయతేవహించి • ధౌరాశ్వమునక

దనచను దేగ్ధాదా! దినివహమలరంగ దివ్య • తేజండుగుచుక. ౧౨౦

5. ఇటుల వాహ్యులి సముత్పన్నునతో హటింసి, చటులభాసురచింద్రహాస ప్రా
సరాసన భిండివాల కరవాలతోమర సరళుపట్టనకుంతళూట ముద్గరగదాది
సావనంబులడగ, తద్బలసహితంబై, గిరిచరి దువవన జనపద దుర్గంబుల ని
ర్మమింపుచుఁ దత్త్వలింప నైస్యకలకల నిన్సాదాకర్ణ నేతస్త్తతః కుంజపుంజంబుల
సరయుచుం జని ముందట.

౧౨౨

సీ. ఉడుపధోత్కమణశా • భోషశాఖాశిఖో

త్కటజటాపటలన • త్కటసమూహ

ముఖయ తీరప్రవా • తోల్లలత్కల్లోల

గుంభశుంభత్సరో • జృంభణంబు

సన్యోత్య జన్యకృ • ధర్మక్షవీక్షణ

తీరదద్భు తతరక్షు • సంచయంబు

సమిత శుండాదండ • హతదండ సంతాన

ధానదుద్దండవే • దండనికర

సీ. మమిత సంప్రదా కుటజకు • సుమనముదయ

మత్యుదార తరుజమనో • హరఫలంబు

లమరవద్యులకున్మౌజార • నలవిగాని

గహనమయ్యెడఁ గనుగొని • మహివిభుండు.

౧౨౩

సీ. హారాయితోభయ • ద్వాదశిలాసమా

పక్తముక్తాలోక • సమద సింహ

కుతివేల మదపూరి • తాశేష నిర్ముఖ

బింబితాత్మోరుకుం • భిషకాండ

మనుగళద్వోరదం • ప్రాసీల సఖముఖ

దారితముస్తాత • టోరుకోల

మగణిత సగభేద • నాభంగ తరశృంగ

సంఘటితాటవీ • సైరిభచయ

సీ. మనఃపమాస్త్రాభనఖరపం • చనఖఖడ్గ

గంధ గంధర్వశంబర • బంధురతల

మగుచు సగభేది నానఁ • డెగడి నిగుడు

విపిన మార్గంబు గనుగొని • నృపవరుండు

౧౨౪

లయగ్రహి

నిగిదవులం జివురు + లంగదరు నూనలప
యింగదియు జృ + గములభంగ రుతులనా
రంగములుముంగల మె + లంగెడులనంగముల
చెంగట వొరంగునన + లంగొదురుమై గొ
జంగుల జెలంగెడు వి + హంగముల భంగుల గ
నుంగొనుచు నాన్పవతి + పుంగవులు రాశి
వ్వంగులు కురంగులు కు + పుంగములు శింగములు
చంగున నలుంగడల + కుంగనలిపోనాక

౨౨౧

హతీయు నాగరాజస్థితి యనందగి యనంతమూలాధారయై కల్పవేళ యనంద
గియేకకాలోదితానేకార్కవిరాజితయై యుధర్మ యనందగి స్వచ్ఛంద కాళిక
యై, సత్పురుషసేవ యనందగి శ్రీఫలాక్షయై భావిత సమరభూమి యనందగి
ప్రమాధార్జునయై, సజ్జనసంపద యనందగి వికసితాశోక పున్నాగసరళయై, శి
శుజన లిలయనందగి ధాత్రీకలాపయై రాఘవ చిత్తవృత్తి యనందగి వైదేహి
ప్రమోదయై శ్రీరసముద్ర మధనవేళ యనందగివిజృంభమాణామృతయై, లం
కాపురియనందగి బహుపలాశ సేవితయై, సుగ్రీవసేన యనందగి పనసనల కు
ముదభాసురయై, సువాసిని యనందగి సింధూరతిలక ప్రమాళాభరణ భూషిత
యై, కురుసేన యనందగి ధార్మరాజ్ఞోల్లాస శకునిసహధయై, భీమకలహ
భూమి యనందగి కీచక నికురోపశోభితయై, వింధ్యాటవిం గనుంగొని నల,
నలద, నళినీ, నిచుళ విమలబిల్వ, చిరిబిల్వ, బహుళంబును, ప్రచురపిచ్చిల రం
భాభిరామంబును వివిధోట జగుట జరుద్దోప కంఠంబును వితత చూతప్రతీతి
వాతావరణ తరుస్కంధ సన్నద్ధ భృంగగేయంబును, గోలాంగూల భగ్నగ
ళన్మధుఫలిహరుసా సారసిక్త తిరుతలంబును నాకికేళ కంకేళితాలీ నాలహిం
తాల తమాలలవలీ పకుళపూగ పున్నాగ నాగకేసర ఘనసార గంధసార
కోవిదార ఖడ్గూర మందార బీజపూర జంబీర మల్లికాకేతకీ కుండబృందంబు
ను దాత్యూహ పూహ కుహనహాన భరిత నదీతట నికట నికుంజంబును
బుంజితోత్కంఠ కలకంఠాధానిత సహకార పల్లవంబును పరాగపుంజ పింజగ
సింధువారమంజరీరజ్జ్వమాన మధుకరమంజుళింజిత జనితముదంబుమలనంగలుం
గ చంపకమధూక లోధ కర్ణికారకదంబ కదంబకంబును జటకసంచార్యమా

న చటులవాచాఽచాట్యైరకెను మాణవాట్యసహచరిత దంచుచరణ చ
తుర చకోరకంబును కిరాతకాణానక నిర్దిష్టకృష్ణ లాళా కుటుంబిని నిరీక్ష్య
మాణవ విదశబర సంజాతసంబును శైలే నవాపిక సుకంధి పీలాతలసుఖశ
యిగ శశనంబును, విధగిరినింబ నిర్మల సువశరణ బ్రహ్మకానంధ మంగా
యమా ని కంబులంబును, తదానన్య కిన్యగీ శాకర్ణవగమమాణరునికరంబు
ను కలిశఖర నశిఖరకరణ క్షుద్రజడ పాటిక సుత్తపాతంగ మదచ్చటాచ్చు
త చాణుకేగరభజ భామర కేరి నింబులను తన వృషభుం బ్రవేశించి మ
హాభుజులగుంబు చండాలుల ప్రవేశించి సదా గర్భభిముఖులై సరిత్సతి య
నందగి శుక్తిశోభితంబైన విదర్భచనంబును వెలసి శ్రీవృక్షలంఛితంబైన హంసం
బనందగి మానసగమనంబైన హరిత్యుగ్మలంబునగి చిత్రబాహుజ్జితంబైన శవరు
తరయుత్తమ తురంగంబును నొప్పలసం భారితక కేరిత వల్లిశ్చుతాదిగతుల
సంపంచుచు.

౧౨౧

సీ. తొవలరాముసికాని • తొలసోడుసోకిని

చిగురుటానులచెంప • పిలంపుజూప

దెలివ క బోకల • లలిడాట వీడల

నల బాట పినుకది • న్నెలు మొంగ

నొకిటిపె మొకటినుం • టుక మున్న సన్నంపు

నొప్పలపింజనం • నొప్పలపింజనం

నప్పటప్పటికల్లి • నొప్పరంబునచున్న

కప్పుచుంబుల పొను • తొప్పజూప

గీ. సుమనమాహంబులను జాన్ము • జాన్మునునును

జమిల ముక్కలు చాలుపుర • సందడింప

బొదల బొదలుచు నిద్దుర • నొడిగియున్న

మిన్న మెకముల గనితదా • సన్నడగుచు.

౧౨౨

సీ. శింజిరవముచే • శెపులుచిందరేగ

కొందలలబందె • కోలమూలును

తురగఖురోత్పన్న • ధూళికన్నులగప్ప

దల్లడింపుచునుండు • భల్లుకములు

తరవారిదీపులు • విరిమిల్లు గొలువంగ

ద్వి తీ యో జ్ఞానము

గజబిజి నొండెడు , గజచయము
శరపాత నధ్వనుల్ , తనచుగ్గఁబోయెను
చరపరత్నవోవు , సారోజములును

గీ. చివ్వుచివ్వున వడినార , సములులంగ
దవ్వుదవ్వున జనుమృగా , దనగణంబు
కత్తిరీముఖ సుశీలీము , ఖములు గడఁగ
నార్తినొందునవార్యహ , ర్యాయములును.

౧౨౭

చ. కెలఁకులఁజేరిచేరి శర , కీలీత గ్లాతతఁ బారిపారిప
ల్వలములఁ దూరి తూరిబలు , వత్తను వైఖరిఁ గేరికేరిపె
స్థలకల మీరిమిరి చల , సంబాగిలేకనుఁ జేరితేరి పె
బుబ్బలులు నృపాలు బారిబడి , పోవకచావక యున్నిచ్చితమే.

౧౨౮

ఉ. సందులఁ బొంచిడెక్కఁతుది , చన్నిడులన్నరికించి పూజాదల్
ముందరఁగాంచి తత్కుమార , ముద్రితమూలము లన్లంచి శ్రీ
చందనముల్ హరించి మును , సత్వములేమిదటంచి యెక్కుడౌ
పందులు మించిపోకనని , పైబడుటల్ వివరింపశక్యమే.

౧౨౯

చ. ప్రదరోత్పాటిత కుంభసంభవమునీ , ప్రచ్ఛాదితాస్యంబుపై
మదమాతంగము లొక్కపట్టున మహా , మందారబృందోల్లస
త్ప్రదనాంతప్రతితో గనత్వములని , స్సారత్వ మొందింపుచున్
బొదలంగన్గొని భూభుజుండ డరిసరి , పూర్ణప్రతాపంబునన్.

౧౩౦

సీ. కరవాలములమండ , చరణముల్ నరికినఁ
గుంభిస్తలఁబడు , కుంభిచయము
మండలాగ్రంబు , గుండియలవియింప
ధారిణిసొరగు కం , తీరవములు
నారాచముల మెడల్ , నటికినభూమిపైఁ
బొరలాడుచుండెడు , హరిణములున్న

గ్రూరమార్గములుఁ దూరు పెన్నినఁ దన్ను
కొని నేలఁబైబడుఁ కొలములును

గీ. సాయశంబులఁ బడుచిత్రఁ కాదుములును
కాండములఁ దెగుండభేఁ గుండములును
గలిగి యారీతి రక్తసిఁ క్తంబులైన
భూతలంబులు గావించిఁ భూభుజుండు. ౧౩౧

గీ. పేటచాలించి యవ్వనఁ వాటిలోన
నొక్క యెలమూఁగిగుంపులోఁ బక్కితేని
మానికంబుల తిన్నెన్ఁ సూనశయ్య
యలరియుండుటఁ గన్గొని నెలవుఁజేసి. ౧౩౨

వ. ఇటుల విశ్రమించి పోటుమానసులగు పేటకాండ వేటాడ నియమింప చార
లుక్కుమిగిలి నుగటిమినెగ పొగలెగయ వెలుంగబెగడని మృగంబులఁ దగిలి
మిగుల వగల నొగిలించి బొరియలు మరువుల గొరుగు మెకముల మెరగుల
వటలు శరములనరికినఁ దొంగుడువడు కగులను శరభంబులఁబాపి తొలుగక
మెలగుజలుపులల పులులు గరపించి చంగుచంగున నింగిచెంగట కెగసి మగు
డి యంగముల రంగులెసంగ నుప్పొంగు సిగములను భంగంబు నొందించి
మాటిమాటికిఁ నవాటిదాటంగల పాటిగల్గి నేటగు లేటిదాటులనేటుపోటుల
నాటించి యల్లడలఁ గొల్లలగు జొల్లినోరు మెకంబులఁ జిల్లలనడంచి మించు
వారును, గొలుసులుడిపి విశ్వక్రమపులనుసికొల్పి బామృగంబుల నడగించు
వ్రూరును, వలలోడ్డి బలుపులుగులఁ బట్టెడువారును దడులడరించి వాగురులఁ
బనరింపజేసి కృష్ణసారంబుల విడళింపజేయువారు నైయుండి రాజయోగ్యంబు
లగు శోన్న మృగంబుల పంతుంగి బాగులైన యాపు ప్రమాదపడి జోహా
రొనరించిన నరిమిని ప్రక్షురఁడఁ జేయుండు. వాను తద్బలంబులతోవ
చ్చి నిజపద సమీపంబున నాలుబ్బక బలంబున కాజ్ఞనొనంగి తన్నగరంబు బ్ర
వేశించి జనినికి సమస్కృంచి ప్రశ్నోగ్రణికే సమ్మదం బలరించి యున్నంత.

సీ. హంసరూపుండనేఁ ననివచించినరీతి
భసిత లిప్తాంగంబుఁ బరగుచుండ

లలితాంతరస్థకుం • డలిబహిర్గతమైన
విదమున యజ్ఞోప • వీతములర
మస్తకస్థితచంద్ర • మవ్యస్థ పటమాల
ములుమించె నన శ్లోకు • పులువెలుంగ
ఘాలంపుటజని చాల్పకటంబులగునన్న
వృత్తి నొనరిభూతి • రేఖలర

గీ నటపరాదులచేజగం • బుల వసించు
నర్జరూపిణి నావశం • పదయటంచు
దెలుపుగతి నక్షమాలిక • చెలగుచుండ
ముషభ యోగీంద్రుఁ డేతెంచె • బ్రతుమెల్ల.

౧౩౪

వ. అతండు.

౧౩౫

నీ. వరశిషధ్యానసం • భవపరామృతసాన
మత్తత నన్యంబు • మరచువాఁడు
నానాను సంధాన • మోదాత్ముడైలోక
నిసదంబుల వినంగ • జననివాఁడు
సతతచాతురీ • జపవర్జనమై
పరగోష్ఠి పలుపంగ • జొనినివాఁడు
ప్రత్యగాత్మస్వరూప • స్వానుభూతియై
యితర మెఱుంగక • యేగువాఁడు

గీ. నగుణ నిర్గుణరూపుడై • స్వప్రభావి
భవము నొందిన యల్లమా • ప్రభువనంగ
బహుళ జన్మాంతర తప్తవ • భావమొందు
సనయు భద్రాయు దర్శింప • నరభవమున.

౧౩౬

క. చనుదెంచిన శివయోగిని ఘనుడగు నారాట్పుతుండు • గనిప్రియమెసంగె
దనిపిన సత్కారాదుల మనినమ్మద మొంది పోకె • భూవిభవగుతుతో. ౧౩౭
క. ఓతండ్రి నీకుళశలమో నీతల్లికి లెస్సయగునె • నీవునమస్త
భ్యాత్మశ్రుతహంచయముల జాతుర్యమెసంగనెల్లు • జదివితొ జెవుమా. ౧౩౮

క. గురువులకు సవర్యాత్ర త్వరత వహించితివే నీకుఁ , బ్రాణసముద్రై
సరవెలయు నన్నుదలఁతువే! సరగునబల్కుచున నతని జననికడంకఁ , గరిక

ఉ. అతివేగంబున వచ్చి యయ్యుతివసా , ప్తాంగప్రణామంబులూ
జ్జితభక్తిఁ దగనల్పితచ్యుతరా , చేవంబులంబుత్రునా
నతునింగానొనరించి సమ్మఖముగా , సప్రమాననత్వాదిసం
యుతయై దేనెలు జల్కువల్కులను న , యోగీంద్రుతోనిట్లనుక , గరం

గీ. ఇతనిగురుడ వయిననీకు , నుత్తమ నగుని తనికిబ్రాణంబాపంగినఁ తండ్రివీవు
గాన నితనిని శిష్యుని, గాభరింపు సరసకరుణామయాన్ని యో; , గురువరేణ్య.

క. జ్ఞాతిజనబంధువర్జితుఁ డీతన యుండనాథుడగుట , నితనికినశ్య
జ్ఞీతిప్రద సన్మార్గము! వాతశమతిదెల్పమీరె , యర్హులుదలఁపక. గరం

క. అని యివ్వధముననార! ద్వవితానుణివిన్నవింప , వాత్సల్యమునక
యామవి రాజమతుచకర్థినిసర్వర్థంబు తెఱగు , దెల్పవొడఁగెక. గరం

క. శ్రుతులయందునస్మృతులందు, హితవు రాణితతులయందుసనాతన,ధర్మమెలమి
బరగవర్ణాశ్రమామరూ, పమునసర్వధాజనంబులుసేవింపఁ , దగుదలంప గరం

క చాలగుతత్పర్యార్థము! వాలాయంబుగనుమాణ , వక; భజియింపక
మేలగుగావున నీవిపు! డీలీల జరింపదేని , హితమగుదెలుపక. గరం

మ. తెలియక నీకవియలంఘ్యమై నీరూమ , ద్వివ్యాప్తి నీవెప్పుడా
విలమార్గంబున దేవ హేళనముగా , వింపన్దలంచేపు న
త్పదాత్మస్థితినింద దేవగురుని , ప్రశేష్మలందెల్లని
శ్చలభక్తి జరియింపు సంతతులక , సత్ప్రధానుండవై. గరం

మ. ఎపుడుక దుర్లభవస్తుజాతములయం , దిచ్ఛ విచారించకా
శ్వవముండై తగునేని మన్మథియై , సంప్రాప్తుండై నకల
పవరిగ్రాహత నొందజోవకను నం , భావించి యన్నంబు న
త్పదాత్మః జెట్టిన బుణ్య ముల్లసెలుసీ , పుష్టిస్థలి బుతకా. గరం

సి. ప్రాణసంకటము నం + ప్రాప్తమై యుండినన్
 సత్యంబు విడనాడ + జనదుతలఁప
 రమణగోబ్రాహ్మణ + రక్షణార్థంబుగాఁ
 బుడమిలో నొకవేళఁ + జొంకవచ్చు
 పరభామినులయందుఁ + జరవిత్తములయందు
 భువిదేవవిప్రవ + స్తుతులయందు
 దృష్టసువిడువుము + తృప్త బాహుబలాధ్య
 దంభంబుసర్వదా + తలఁపవలదు

గీ. సత్కథలయందు సద్వ్రతా + చారవిధుల
 సత్పథములందు ధర్మాది + సంగ్రహముల
 నిత్యమును తృప్తనుంచుము + నిరుపమాన
 హృదయ వచియింతుఁ గొన్నిటి + సదయమతిని,

౧౪౭

సీ. స్వాభ్యాసమునన్నాన + జపహోమపితృ తర్ప
 ణాతిథిగోబ్రాహ్మణ + కార్పలందు
 నలసత్వమువహింప + నర్హమార్గముగాదు
 ముందుఁ గ్రోధము ద్వేష + మునుభయంబు
 నలజాడ్యపై శూన్య + మనవాగ్విహంబుకా
 టిల్యంబు మోహంబు + తీవితోడ
 నుద్యేగమునువీడు + టొప్పు త్పత్రియధర్మ
 మెనసియు వృద్ధుల + హింసవలదు

గీ. శుక్లమైరంబు గూడదు + సౌంపనుచున్న
 మానులాపంబు పరనిందలఁ + బూసఁదగదు
 గాన నీవింక బహుధర్మ + గతులు గలుగు
 వధమును మనంబులోదల + పంగవలయు.

౧౪౮

క. సఖులందు మైత్రియుంచుచు|సఖులందు దయానువృత్తి + జూపందగునో
 సఖి; పూజ్యవంతులందును| సఖిలము మెచ్చంగమోద + మలరింపఁదగున్.

క. వాసికుబుద్ధులయందా| దాసీన్యముచుంచి తితుగఁ + దలపుముసద్గతి

ధాన్యగలిగి గురునే! వాసకుం డయ్యెనేని , హర్షముదలంపన్ .

క. అత్యాహారమతిశ్రమ! మత్స్యాలాపంబు మఱియు , నతికోపంబా
ద్ధత్యంబతి వీర్యముభవి! నిత్యమతిక్రీడనలుప , నీకుదగదాగిన్ . ౧౫౧

క. అతివిద్య యతిశ్రద్ధయు! నతిపుణ్య మతి స్మృతియును , నత్యుత్సాహం
బతిదైర్యంబతిక్రీడియు! సతతము గడియింపవలయు , సౌజన్యనిధీ ౧౫౨

స. మోహకృన్నిజవరా రోహసమభిలష
త్సాంతంబుతో నున్ని , జనుదలంప
నత్యాహితసృద్రవత్యవ స్థాతుని
స్తర్హణంబొనరింప , దగుదలంప
గణ్యంబులై నట్టి , పుణ్యంబులందు తా
భ్యస్థితి వర్తింప , నగుదలంప
నభ్యేతరాధర్మి , కేభ్యసంఘమునందు
సాభ్యసూయుండౌట . నర్హయుక్తి

గీ. చండముతి హిండితాత్మసా , మండగణము
నందు విద్యేషుండగుటపెం , పొందుదలంప
సజ్జనులమీద ననురాగ , నహితుండగుట
యుక్తమగుచుండు వివరింప , నుర్విలోన . ౧౫౩

సీ. తెలివిమీరగఁబ్రక్క , తివ్రత్యయంబుల
ననురక్తి గుణవృద్ధు , లరసియరసి
ప్రబలపరాదేశ , పదవిభక్తులసంధి
విగ్రహంబులచక్క , వెలసివెలసి
పటువరరూపని , పాతంబుల రసిత
ద్ధితవాక్యములమేలు , దెలసి తెలసి
సురుచిరాగమముఖ , సూత్రావ్యయార్థవృ
త్తులసమ్మనంబున , నలరియలరి

గీ. గురునమంచదహీన , వాగ్గుంభనముల
నలరు చలజాతినిగ్రహ , ములవితర్క

గతులుగల రాజనీప్రప + కారమరయ

పలయు భూపాలతనయ యీ + వసంధతోస.

౧౫౪

క. కాపాలికలోకాయతి కాపత్కృత్సౌగతదగ్గ + మాతిగులందుక
దీపించి తత్పథముదూర రాపాతన మొందఁజేయ + నగువలపోయక.

౧౫౫

క. నిర్మర్యాదాభిజ్ఞులు! దుర్భంతులు జోధఁజేయు + దుర్బోధముచే
ధర్మంబు దప్పఁగూడదు! ధార్మికమార్గానువర్తి + తతనత్కీర్తి

౧౫౬

క. వర్ణవ్యావృత్తిస్థితిఁ గల్గేజపనిర్ణయప్ర + కారోక్తులనా
కర్ణించునెడలబధిరో! దీర్ఘత్వము నొందలలయు + దీననిధానా

౧౫౭

క. క్రూరశతదంభ ధూర్త వి హరితవచపలపథిత + నాస్తికజిహ్వా
త్యాయాధులఁ గన్నంతనె! దూరముగాఁ దొలఁగవలయు + దూషిత కలుమా.

సీ. సంతతాత్మప్రళం + సారక్తుడవుగాక

విజతేంద్రియఁడవుగా + విశదమతిని

పుత్రమిత్రకుటుంబ + ములనొకప్పటికిన

త్యాగక్తుడవుగాక + యలరవలయు

సాధ్వీత్వ మొందిన + జాయవాక్యములందుఁ

చిత్తభాషితములందుఁ + బ్రీతివెలయు

సద్గురూక్తులయందు + సర్వదావిశ్వాస.

ముంచంగవలయునో + యరుగుణాధ్య

గీ. సూక్ష్మరక్షాపరశ్వంబు + ప్రచుత్త

తయు దృఢవ్రత బుద్ధియుఁ + దగఁజరింపు

మాత్మజాలమీద నైసనో + కప్పుడైన

వలదు విశ్వాసముంచంగ + వట్టనీయ.

౧౫౮

గీ. అవని వారణోలు నన్నాసి + యైనవిశ్వ

సింఛనేనియువాని హిం + సింపఠాదు

మాయలేక చరించిన • మనుజునందు
శంక జేయంగవలవదో • జనవరేణ్యుఁ.

౧౧౩

సీ. స్త్రీల బాబురవ్వన • కృపాశాస్త్రనాథుల
నవరాధ రహితుల • నవనిలోన
బుద్ధిబలప్రాణ • ములశక్తిబలమున
నరసిరక్షించుము • యతిమూఢమున
సత్యంబు వలననుఁ • జలియింపఁగూడను
హననయోగ్యుండైన • యతివరుండు
శరణాగతుండైనఁ • జంపంగవలవదు
పాత్రుండైనను మన్న • పాత్రుండైన

గీ. నీచుడగునేని మతి • మహనీయుడేని
యెవ్వఁడైనను యాదించె • నేనివాని
కొఱకు శిరమైన నొవఁగచు • గురుయశంబు
నొందు మతియన్నియున నదా • యుర్విలోన

౧౧౪

క. నరవతులకుఁ గోవిదులకుఁ ధరగీర్తియె భూషణంబు • తత్కీర్తియెప్ర
స్ఫురితమగులక్ష్మి తత్కీర్తి రిరతింబుణ్యంబుగలుగు • ధీరవిచారా. ౧౧౬ ౨

క. అవనీశతనయః సంతతః కవినన్నత చంద్రచంద్రి • కలకెటువలెనో
యవినాభావంబటువలె నవనిజనము క్రిచ్చేత • నలరుచునుండుకా. ౧౧౬౩

క. రాజాశ్వహేమనఃపూజితా రాజని గుప్తకీయలనుఁ రక్షింపమహా
రాజః యక్షీర్తినిపతితోఁ త్రేజితసర్వజిబువిడుము • తృణగణముబలెగా. ౧౧౬౪

ఆ. మాతృకోపంబు జనకున • మర్షణముగు
రుప్రతిఘరైవ్యయంబు పు • త్రులవలనను
బ్రాహ్మమగు వపరాధంబు • బ్రాహ్మణాప
రాధమునహింపవలయునో • రాజ్యమూర్తా.

౧౧౬గీ

చ. ఎటువలెనైన విప్రతతు • లెంతప్రపన్నత నొందుచుందురో?
యటువలె వారికిప్రీతప • దార్థమొసంగపొసంగురాజుసం
కటపడుచున్నవారల నొ : కానొకవేళఁ గడంగి యుద్ధరిం
చుట నిజమైచెలంగుఁ బరి • శుద్ధగుహదిత బోధసంయుతా.

౧౬౬

శా. ఆయుఃకీర్తిబలంబు సౌఖ్యధనపు • ణ్యస్త్రీప్రజల్ పూర్వక
ర్నామత్రంబులుగాన నేదిజనితంబై • ప్రాప్తమాదానిని
చ్చాయుక్తిఁ భజియింపు కాలమును దే • శంబుక్ బసక్తిసదా
స్థాయత్కౌతుక కార్యముల్ జనముమె • చ్చంశేయశ్రమేనగు.

౧౬౭

గీ. ఎవ్వనికి బాధ జేయరా • దెంచిచూడ
బరుని బాధ నివారింపఁ • బడదలంపు
శాత్రులఁ జోరులఁ దుష్ట • సంచయముల
శక్తికొలదిని బాధింపు • జనవరేణ్య.

౧౬౮

గీ. వెలయు పితృకర్మ జపహోమ • ములను స్నాన
మొనఱఁ జేయుతటిఁ వేగ • ముడుగవలయు
భోజనముజేయుచో నిద్ర • బోవునెడను
సత్వరస్థితి నొందంగఁ • జనుదలంప

౧౬౯

నీ. దాక్షిణ్య యుక్తమై • తనరి యిక్రూరమై
జనమనోహరమునై • శశ్యమగుచు
నర్పాక్షరం బనం • తార్థమావాక్యంబు
బలుకు మెప్పుడు గురు • భక్తిసహిత
ప్రతిపార్థివులయందు • భయ మొందకుము గురు
శాసనద్విజపాప • చయములందు
భయ మొందుచూ జ్ఞాతి • బంధుమిత్రులయెడ
జామూత్సజాలయందు • సమతచేత

గీ. సంచరింపుము పంజీభో • జనమునందు
నటుల వర్తింప నగువిద్య • దభిహితోక్తి

శాస్త్రగోష్ఠుల పుణ్యపాదములను
ధార్మికలపై బాధలు జూపుచుండును.

౧౭౦

క. పరిశుద్ధ పుణ్యమానస సగణిత విఖ్యాతిని పాప సముదయము
త్పదు శివుని మందిరమున స్థిరతతో వసించువలయు. ధీవిచాణా

౧౭౧

క. కాముక కులటాగణికా! ప్రీతముఖసీచార్త దుష్ట దేశమునను ము
న్నేమరి పాటున నైనను! నేమరి వసించురాదు. విహితవివేకా.

౧౭౨

గీ. త్రిభువనేశ్వరుడగు మహా దేవుభక్తి
నేదినంబున భజించును. వాదినమున
నకల దేవతలను మది. సంస్కరించి
పూజజేయంగ వలయునో. భూపతనయా.

౧౭౩

క. నిరతము శుచివైచిత్వి ప్రరబుద్ధిని నిజితారి. పద్మరుడవై
స్థిరశాంత పతనముది. భార్యంగ నేకాంతవాసమునగుము సృష్టా.

౧౭౪

సీ. మునుత్రయీధర్మాభి. ముఖ్యాస్యవిప్రుల
శాంతులై నియమిత. స్వాంతులై న
యతుల. బుణ్యాత్మక. నతివృత్తులనుబుణ్య
నదుల నదంబుల. జూడలుచున్న
బుణ్యతీర్థంబుల. బుణ్యసరస్సుల
వితతమణీరత్న. వృషభములును
సత్య పతివ్రతా. సమదాయముల నాత్మ
గృహదైవముల. గూర్చి. కేవలంపు

గీ. భక్తిచే బ్రణమిల్లుచు. బ్రహ్మసమయ
ములను మేల్కొని స్వచ్ఛాంబు. పులనుగ్రుంకి
యాచమన మొనరింపుచు. నాత్మగురుని
కలరవందన మొనరింప. నగుదలంప.

౧౭౫

వ. ఇవిధంబున్నవర్తింపుచు శ్రీమదుమా మహేశ్వరుల భ్యానంబునయుమని
యజ్ఞహత్తుని ప్రభావంబు మందర శ్రీకవచ పూర్వక్షంబుగా వివరించె

నిష్పాదు సగుణనిర్గుణ ప్రకారంబుల దన్మాహాత్మ్యంబుల వివరించెద నాకర్ణింపు
మని ముట్టియుట్టనియె. ౧౭౬

శ్రీసుఖదశుద్ధసత్వా! వాసము శివపార్వతీని • వాసము సుమహా
భాసమనా భాసముకై! లాసము:దనరాయచిద్వి • లాసం బగుచుక. ౧౭౭

అదియు నాదిమధ్యాంత రహితంబును సజాతీయ విజాతీయ స్వగతభేద శూన్యంబును, నిత్యావరోక్ష స్వప్రకాశావహ సితానంతకోటిసూర్య చంద్రానల లోకంబును, వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసా గమాగమ్యంబును మహావిధక ర్మధర్మ గుణనామ రూపవికార శక్తివిహీనంబు బ్రహ్మాందాద్యమరాసురోరగ గరుడగంధర్వ కిన్నర కింపురుషసిద్ధ సాధ్యవిద్యాధర చారణాపురోయత గుహ్యాకథేచరభూచర దేవర్షిబ్రహ్మరీశ్వర యోగీశ్వర మునీశ్వర వాగీశ్వరాద్యుపాస్యంబును, సత్యనిర్గుణ నిర్వికల్ప నిరాకార నిరంజననిర్విషయాతీంద్రియావాజ్ఞానస గోచరాప్రమేయ శుద్ధబుద్ధ ముక్త కేవలాఖండ సచ్చిదానంద మయంబైన తురీయాతీత పరతత్త్వ కైలాసంబున నవ్యక్త మహాదాది సప్తావరణ వేష్టితంబును. చతుర్దశ లోకకండర సుందరంబును సార్వభౌమాది హిరణ్య గత్థానంతానంద గండకైల భాసురంబును, భానుసోమనక్షత్రగ హతారకా పావకసాదామన్యాది వివిధరత్న శర్మరిలంబును, బ్రవిమల వైరాగ్యోపత్య కాత్యంతమ ముక్షుతాధిత్యకా కలితఫలిత నిష్కామ కర్మోపాసన యోగ యోగజపతపశ్శౌచ సత్యదయాశీల వ్రతదానాది నానావిధానోకహోద్యాన విరాజితంబును' ఋషిత నిగమాగమాంత కల్పలతా విలసితంబును నుడధ్వనమాధి సౌధవిభ్రాజితంబును పరమాధ్యాత్మ విద్యానంద జలాభిషిక్త నిర్మల చిత్త వృత్త్యంగణమును? తితితూశ్రద్ధా సమాధాన మానిత్వారంభిత్యాది కల్యాణ గుణముణిగణ రంగవల్లీ ప్రకాశితంబును నిరతిశయ కైవల్యభాండాగార శోభితంబును ఫలకామానాభాస స్వభావ నియత కర్మాచరాచిత్రశుద్ధి సర్వకర్మ పరిత్యాగ గురుభక్తి శ్రవణున నిధిధ్యాసనాది సోపాన సమన్విత విజ్ఞాన రాజమార్గ లలితంబును పంచాక్షరీ మహామంత్ర మాణిక్య తోరణాలంకృతంబును బ్రణవనాద మంగళవాద్య రవపూరితంబునగు తథాస్థాన పంటపాంతరంబున సర్వోప నిమత్సర భూతబ్రహ్మత్వైకత్వరూపాంకార సింహాసనాసీనుండై శుద్ధసత్త్వ ప్రధాన మాయామయ దివ్య శోభన దివ్యవిగ్రహాండును సర్వజ్ఞత్వ సర్వేశ్వరత్వ సర్వాంతర్యామిత్వ సర్వప్రప్యత్వ సర్వరక్షకత్వ సర్వసంహారక త్వాద్య గణిత సమగ్రగుణ పరిగ్రహంబును సత్త్వ

జ్ఞానానంద స్వరూపుండునగు శ్రీమహాదేవుడు శ్రీమూర్తి మంజులైన మత్తీంశత్రుత్వంబులు ఇచ్చాజ్ఞానక్రియాశక్తులు, హృషీకేశ్వర వాగీశ్వర సురేశ్వర నందికేశ్వర విఘ్నేశ్వర కుమారాది ప్రమథగణాధీశ్వరులును, బ్రహ్మమహేశ్వర్యాది నప్తమాతృకలు స్వసాన్నిధ్యంబున నిజకరుణా కటాక్షంబున పేక్షించి కొలువ. స్వస్వరూపాలోకనంబు సేయుచు నాత్మరాముండై యుండఁ దదీయ వామార్థ శరీరిణియుఁ బరావర బ్రహ్మతీస్వరూపిణియు, నిఖిల జగదుపాదాన కార్ణభూతయు, నిఖిల లోకైకమాతయుఁ, ద్విభువన గోపినియు విశ్వమోహినియు, ధీమఃఖ జ్ఞానవిజ్ఞాన లోచనయు, విషయ విరక్త్యధశయు, విచార మందస్థితయు, సిద్ధినితానిరిహంతాహస్తయు, యోగభోగస్తనియు, సందేహమధ్యయు, సంసార చక్రనాభీయు, రాగ ద్వేష జఘనయుఁగా మలోభోరుయుగళయుఁ సంకల్ప వికల్పచరణయు, కాలానుగత కర్మయానయు, వేదాంతవిద్యావ్యసన వసనోపరతి కంచుక ధారుణియు, రజస్సత్వతమోగుణగ్రంథియు నీ వి బంధ వేణుబంధురుచిరయు, ఫల త్యాగ పూర్వక వర్ణాశ్రమోచిత ధర్మానుష్ఠానేశ్వర ప్రణిధానాద్యుపాసనోద్ది యాత్మయు, నిగహస్థిర ప్రజ్ఞత్యాది సాత్విక గుణభూషణాలంకారిణియు, శుద్ధవాసనా వాసినియు, నిత్యానిపాయునియునగు నమ్మహాదేవి వామభాగంబున వసియుంప. తెలువొందు నా యుమాసుహేశ్వరుల ఛాయనంబు. సేయుమని మఱియు నిట్లనియె.

౧౮౮

- క. నారాయణ మూర్తి చగుని హారంబు వచింతు.దాని . నాకర్ణింపఁ
ఘోరతర పాతకంబులు! దూరముగాఁ దొలఁగుముక్తి . దొరకొనుదలఁపఁ.
- క. అనివదింపదిన ఋషభునిఁ గనినండము బెట్టినిను . గరుణదలిర్పఁ
ననురక్షింపుము శ్రీహరి! ఘనతర సుగుణానుభవము . గరపిముదమునఁ.
- వ. అనిన నయ్యోగీండుఁ డిట్లనియె శ్రీమన్నారాయణ చరణారవింద భక్తియుఁ
దదితర విరక్తియు. నీకు సాధవించు. నిండుకు సాధనంబు వినుము. సర్వా
త్ములకు శ్రీమహేతువగు స్వస్వరూప జ్ఞానంబు, తద్వ్యతిరీక్త వైరాగ్యంబు
ని నిశ్చయింపఁబడియె, నదియెట్లనిన. నాత్మశుద్ధుండును. జ్ఞానానందస్వరూపుం
డును భగవత్ప్రేమభూతుండును. శిరఃపాణ్యాది లక్షణంబుపొందంబు, నాత్మవ్య
తిరీక్తంబుగానియూత్మగాదు. యుపచయూపచయూత్మకంబగు దేహంబుఘటా
దికంబుపగిది నాశస్వభావంబు, ఆత్మనిత్యుండనిచెప్పి మఱియునిట్లనియె.

సీ. అసహమర్థంబైన • యంగంబునందలి
 మానంబుచేతన, జ్ఞానియైన
 జనుఁడు తత్పాకృత • సత్వాదికక్రియా
 మాణంబులైనక • ర్మములంగర్త
 ననుచు బద్ధుండగు • ననయంబు తద్గుణం
 బులు స్వకార్యంబులఁ • బొదలుకతనఁ
 దానకర్త నటంచుఁ • దత్వజ్ఞుడగువాఁడు
 దలంచు నిస్సంగవ • ర్తనముచేత

గీ. నాత్మకీదృశ కర్తృత్వ • మరసిచూడ
 లలిపురాకృత కర్మమూ • లగుణయోగ
 కృతముగాని విచారింప • గేవలస్వ
 రూపకృతమనదగిడవ • సిపతిలకా.

౧౦౨

ఉ. కావున నాత్మయందురతి • గల్గితదన్యము లందరక్తుడై
 పావనమూర్తి శ్రీయవతి • భర్తృనమర్పణ బుద్ధితేసి క
 రావళి నాచరింపుచు ని • రంతర తత్ఫల సంగకర్తృతలే
 భావమునందుఁ జేర్పకవి • భాసిలునాత్మ హితాభిలాషియై.

౧౦౩

సీ. అభ్యాత్మ యోగని • ప్రాతిశయంబు వి
 జ్ఞానంబు శ్రీస ధు • సరససత్క
 భానులాపంబుత • దాకర్తనంబును
 పరమయోగీశ్వర • ప్రాప్తి యంచి
 తార్థేంద్రియారాము • లగువారి విడుచుట
 యును వారి కిష్టమొ • దనరునగ
 కామంబులందున • కాంక్షశీతోష్ణాది
 సహనతాహింస • శమదమాది.

గీ. కంబు విజవస్థలసితి • గలిగిశౌరి
 తీర్తనా మృతపానవి • స్ఫూర్తి దక్క
 దతితర పదార్థ వైగాగ్య • దశదలిర్చి
 గుండ యమనియమాదిసం • యుక్తుడగుచు.

౧౦౪

ప. ఇట్టి పురుషునికి జ్ఞానమై రాగ్య మొగంబున భక్తియొగాగ్ని జనించి హృద
దయగ్రంథి విదాహకంబగు నిట్లు దగ్ధహృదయగ్రంథియైన పురుషుడు బాల్యా
ది బాహ్యధర్మంబులు, నుఖదుఃఖాద్యాంతరధర్మంబులు, రాజభృత్యాద్యుచ్చ భే
దంబులు, నాత్మైకారాముం డగుటంజేసి, నిరీక్షింపకుండు ద్రష్టయైనయాత్మ
కు, దృశ్యంబులైనయింద్రియార్థంబులకు సంశోకరణంబు బంధుహేతునగుటం
జేసి యయ్యంతఃకరణంబు నాత్మకధీనంబైన కతంబున దదితర దృశ్యభేదం
బులు గనకుండు నిట్లుగాకుండిన విషయాకృష్టత్వంబులైన నింద్రియంబులచేత
మనంబాకృష్టంబులైన నిందియంబులచేత మనంబాకృష్టంబై విషయానక్తిం
దగిలియంతంబైనవిచారశక్తి నవహరించుదానివలన, బూర్వాపరానుమేయసం
ధాన రూపస్మృతి దొలంగు నట్లయిన నాత్మవిషయక జ్ఞానంబు దూరంబగు
నదియే యాత్మాపహ్నంబనదగు నదియుంగాక

అ.౮.౧

సీ. మహినాత్మ నోనుకా , మాయసర్వంప్రియం
భవతియన్ వైదిక , భావణమున
నఖిలంబు ప్రియతమం , బగునాత్మ కేయాత్మ
స్వాపహ్నంబున , నలరుకంటె
నధికతరంబైన , నాత్మనాశంబెద్ది
గలుగు జర్చింపలో , కంబునందు
మతియు సంస్మృతిదాట , మతిగల పురుషుండు
దొలిపురుషార్థచ , తుష్టయముల

గీ. ద్రితయమతి భీకరంబని , తెలసినాలు
గనది ముఖ్యార్థ మనిజనుల్ , గణుతిజేతు
రనుచు నెద్యక్తి యుక్తుడై , యనుపమాన
మైన మోక్షను ఫేక్షించు , ననఘచరితా.

౧.౮.౬

ప. అదియునుంగాక స్థావర జంగమాత్మకంబైన ప్రపంచంబునంగు భగవంతుం
డైన శ్రీవారి వ్యాపకండయి యంతర్యామిత్యంబు నొంది వెలుంగుచుండు
నమ్మహాత్మునియందుఁ గార్యకారణావస్థానద్యయంబుగల జగంబు సదసచ్చబ్ద
వాచ్యంబై ప్రవర్తిల్లు “యస్మాత్తా శరీరం యస్యప్రకృతిశ్శరీర” ఇత్యాది
వేదాంత పద్యములచే చిదచిదాత్మకంబైన ప్రపంచంబంతయు నచ్చబ్దవా
చ్యుండగు నతనికి శరీరభూతంబు సూక్ష్మదశాపన్న చిదచిచ్ఛరీరుండగు నతం

దు కారణభూతుండై ననదేవసోమ్యోదయగజనీత్ ఏకమేనాద్వితీయంబు
హ్నా అనంబుడు పురుషోత్తమునికి శరీశరీర భావంబుచేతగాని నిర్వికారంబై
న స్వరూపంబునంగాదు. ఏకవిజ్ఞానంబున సర్వవిజ్ఞానంబగునను వేదాంతోది
తార్థంబున సూక్ష్మచిదచిచ్ఛరీరక బ్రహ్మవిజ్ఞానంబున స్థూలచిదచిచ్ఛరీర వి
జ్ఞానంబగునని దేహశతంబులైన కామరాగాదికంబులు దేహీయందు జెంద
ని తెరంగున, హృద్గతంబులైన వికారంబులు అపహత పాపాది గుణకుండైన
జగచ్ఛరీయందు దవులకుండునట్టిసర్వేశ్వరుండు స్వసంకల్ప కృతజగదుగను
విభవలయ రీనుండును పాపకానగహర్థంబు హృత్కమలకన్ఠి కాంతరంబున
వసించి సర్వనియామకుండు సర్వవిలక్షణుండు దివ్యమహిమీ రమా రమణుండు
బ్రహ్మకర్మోభయ భావనాత్రయాతీతుండు ననంత కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుండు
నై వర్తించునని యిట్లనియె.

౧౦౭

మ. కమలాభర్త లనత్వ్యయాపగుణయో , గధ్యానమాధ్యైకపా
నము చేతన్గడుమత్తుండై చెలఁగి య , న్యంబించుకంతైన చి
త్తమునందంచక ధన్యుండై (వకృతిబం , ధంబుల్ దెగంగోసియు
త్తమయోగీశ్వర గమ్యముక్తిపద మం , దంబూను సర్వేశ్వరా.

౧౦౮

ఉ. ఏనులవిందుగాఁగ నర , వింద దళాయత నేత్రసత్కథా
గానము సోకమేను బుల , కలీ బచరించి ప్రమోదతామ్రసం
తానమమేయ మయ్యుగను , దమ్ములఁ జార గళంబు గద్గద
స్వానము చేఁజెలంగఁ దగు , వానిది జన్మము సూతలంపగఁ.

౧౦౯

సీ. ధరలోన నెవ్వని . చరణాబ్జభక్తిసం
స్మరణంబునన్ సుధీ , సంచయంబు
లభికకర్మగ్రధి , తాహంక్రియాహృద
యగ్రంధి నడచిన . యులులనిర్వి
షయ నిరుద్ధేంద్రియ , సరణిమానులుబోధ
జ్ఞయలేరదియేమి , జెప్పవచ్చు
నట్టియూశ్వరునిశ్రీ , యుపతి వాసుదేవు
నిజగత్పావను ననఘచరితు
గీ నర్థిశరణంబుగాఁదత్ప , దాబ్జయుగళి
భక్తి భజియించు నదియెనూ , పరమయోగి

నన్నుతంబైన పదము నిఁ స్మశయముగ

రమ్యసుగుణవిహార యో , కాటుకనూరం.

౧౯౦

శా. కామనోధం , ఇవ్వినదభయదనం , క్రవ్యహా సంకల్పని
స్వీమాగాధ భవాంబు రాశిగడవక , శ్రీరాధ పాదారవిం
దామందస్మరణప్రవంబు తదుపా , యంబన్య మేదన్నను
ద్దామప్రీతి దదాశ్రీయుండ వగుమీ , భాతిక్ నృపాలాత్మజా.

౧౯౧

వ. ఇవ్వినదంబున శ్రమన్నా రామణు ప్రభావంబుజెప్పితి సతని భజియింపుమని ప
చించి తదనంతరంబున బ్రహ్మదేవుని, విఘ్నేశ్వరుని, కుమారస్వామిని, మహా
లక్ష్మీని, సరస్వతిని నేవింపుమని దేవీ మహాత్మ్యంబు వినుమని యిట్లనియె.

—మువభయోగి రాజకుమారునకు దేవీమహాత్మ్యంబు చెప్పుట—

మ. అనయంబున్నునియె నవావరణము , ఖిల్లప్రోల్ల సదత్సకాం
చన సింహాసన దేదీవత్సరశిఖం , చద్దాని వామాంకవా
సిని, సామద్ధ్యక రాజ్యవీజిత కన , చేలనిలస్సర్వసం
జనితానందినియెన శ్రీతిపురవా , నక సంస్కరింపందగుక.

౧౯౩

చ. సరసమహాత్వతత్వ నవ , చక్రరథాధినివాసయయ్యు వి
స్తరతరగేయచక్రగిరి , చక్రధరస్థితు లీప్యితార్థమం
త్రరతిని దండనీతిని య , ధావిధిఁ బెల్నుచు నుండనొప్పునా
సురుచిరమూర్తి యాత్రపుర , నుండరె గొల్వుము నెమ్మనమ్మునక.

౧౯౪

నీ. సదసదాత్మకజగ , జన్మాది హేతుత్వ

మొందుచు సచ్చిదా , నందయగుచు

దీప్తితస్వస్వరూ , పాపరిత్యాగస్వ

రూపాంతరాదర్శ , రూఢిదనరి

సర్వోపనిషదర్థ , సారభూతస్థితి

కాదిహాది మనుప్ర , కారముంది

సమ్యగేకోనవం , శద్దతా వరణాంత

రథకోణత్రయా , రమ్యమిందు

గీ. వీతగద్యాన శాంతవి • స్త్రీతకముల
ధామ కామేశ్వరాంకోప • ధానయై
మీనలోచన కాహిత్య • మిత్రమైన
చరణ కమలంబు దలచుము • స్వాంతయునను.

౧౦౬

సీ. శ్రీనివా రుణసితాం • ఘ్రివ్యాసముల జగ
ద్భాసకా భాసక • ప్రతిభజేంది
పరశివ స్వామినా • భావనబంధనా
మర్థయై సృష్ట్యాది • మహిమకొంది
దివ్యసద్గురుమంత్ర • దేవతాత్మమకొని
లైక్యవేది జనన • హర్షమంది
జ్వలనాశ్రయాధార • జలజబంధవపాత్ర
సంభృతైందన సుధా • స్వాదమంది

గీ. మందలేశ్వర హృదయసా • నందపరసి
సరస హంసీవతంసయై • సంభ్రమించి
బ్రహ్మ విద్యామృతాదన • పరసమాన
మీనమీనాక్షిః దలచునీ • మానసమున.

౧౦౭

5. మతియు నమ్మహాక్షి సృయాపం బభివర్ణించెన మృప్త పద్మరా
గ సదృశ చరణాంబుజ సఖిర నికరయు, యావకర ని రమేక్ష చరణకాహిత్య
వాహినియు, మారతూణీరదర్శనం జంఘికయు, గరికరకదలీస్తంభ నిభోరు
యాగళయు, సూక్ష్మగుణ ముకూలాలంకృత నితంబజనురాభోగయు, సర్వోరు
క గ్రంథిమద్రక్తకాంతి విరాజితయు, నతనాభిసహావర్త త్రివహృష్టప్రభా
రురియున్న సకట్యలలోల ముక్తాదామ శతావృత్తియు, నతిపీవర వక్షోజభా
భంగురమధ్యయు, శిరీషదామ వేళల చతుర్బుజయుఁ బరిసంమృష్టశంఖసుర
ర కంధరయు, సుస్పృతముఁ కుచాభవదనయు, బింబికా పాటలాధరయు, బంక్తి
పరిశుద్ధ శుచివిద్యా రూపభావ్యత్కుండముకుళతుచ్ఛాయ దంతిదర్శిం చంద్రి
కయు, స్థూలమూక్తాఫల సన్నద్ధాభాభరణ భాసురయు, గైతకాంతశర్వదోణి
దీర్ఘలోచనయు, సద్దేందు తులితఫాలతల సమ్యక్లక్ష్మ కచ్చచ్చటయుఁ దాళివ

తంస మణికుండల మండిత గండభాగస్యతియు సవళునసార కస్తూరికాది స
మామోదిత విటికయు, జ్వలచ్ఛారి కైంసవసుండల మధురూననయుఁ జింతా
మణి సారకహితనరీలము దరోస్మిల్లదత్తానఘాలనేత విగాజితయు, గాఢాం
ధకార నిబిడశ్యామల, కూటలసంహతయు, నీకుంఠ వీధివిన్యస్త సంఘార శే
ఖాభాసురయు, స్ఫురచ్ఛందకరోత్తంసయు, మదలోల విలోచనయు సర్వశృం
గార విశేషాఢ్యయు, నకు నచ్చూహదేవి నేవింపుమని యిట్లనియె. ౧౯౭

గీ. హరిహరాయానల యమకోణః, పాంబుధీశ

పవనయతౌధి చేశ్వరః, ప్రభృతిదిక్ప

తులను బుణ్యాస్మృలగుమనీం, ద్రులనుగూర్చి

ధ్యాన మొనరింపవలయు ని, త్యంబు మదిని.

౧౯౮

సీ. సముదయత్పద్మినీ, రమణునకు నిరంత

రంబు నమస్కరః, ఇంబూనర్పు

పుష్ప సుగంధతాం, బూలశాకంబుల

ఫలవత్రములశివా, ర్పణముఁ జేసి

భుజియింపవలె భక్త్యః, భోజ్యాదు లన్నిఁటి

నటువలె నేయంగ, నగుఁడలంప

నేది దత్తంబగు, నేది కృతంబగు

నేది స్నానముజపం, బేదిస్మృతము

గీ. నేది తపమగు నదియంతః, యీశ్వరునికి

నర్పితముగాఁ డలంచుట, యర్హమగును

అర్చ్యుహేత్వరు కృపచేతః, నిఖిలపదవు

లనుభవించంగ నచ్చునీ, యవనిలోన.

౧౯౯

సీ. రుద్రాక్ష పలయుసం, రూఢోద్వలత్కర

దండయుగ్మంబునఁ, దనరుచుండి

ఫాలభాగాంతరః, ప్రస్ఫురతిసితభస్మ

యుక్తిపుండంబున, నొప్పుచుండి

త్రైరాజిమా, సంచాక్షరి జపించి

సావధానంబైన, శాంతమునను

సతతంబుకేవలదా + బృధ్యాన మొనరించి

యింపుగాఁ గనుభుజ + యించు నెడను

గీ. పల్కునెడ, బాచు నెడ, నిల్వఁ + బడినయెడ, ది
రంగునెడ, గూర్కునెడ, విహః + రంజూనక్కు
నెడను, వినునెడ, గ్రహియించు + నెడను, శివుని
చింతసే మంగఁ దగుబుద్ధి + మంత్రులకును.

౨౦౦

క. ఈవిధమున సంక్షేమము! గావచియింపడుగో వర్మ + గతిసంగహమీ
భూవలయమున బహుపురాఁ శావిష్కృతమయ్యెఁ బ్రకటి, తాంచితవృత్తి.

చ. ప్రకలపురాణ గుహ్యములు . సంహరణంబు పవిత్రమాజయ
ప్రకట సుఖప్రదంబతివి + పత్తి, వి మోచన మైతలిర్చు లై
వకవచమేను నీకుహిత + వర్తన మొప్పు వంతురాట్కుమా
గక పరిశుద్ధ మానసము + రంజిలఁజేయుము సమ్మదంబునఁ.

౨౦౧

జ. అని శివకవచంబు సాంగంబుగా నతనికి నుపదేశించి యావ్యవభ యోగీం
ద్రుఁ డిట్లనియె.

౨౦౩

సీ. అవనివరప్రదం + బగు లైవకవచంబు

చెలఁగ నాచేముందు + జెప్పఁబడియే

నకలబాధాప్రశాం + తికరంబు సర్వదే

హలకు రహస్యమై + యొప్పుచుండు

నేనూసవుండైన + పియుత్త ముంజైన

శివకవచంబు పా + సిం చెనేని

యానుర్వ్యసకు శాంభ + వాసుగ్రహంబున

భయమించుకేని సం + భవమునొంద

గీ. దరసిచూడంగ + యీణాయు + వైనబ్రాహ్మ
మృత్యువైన మహారోగ + మిళితుండైన
నతుల సంపస్కుంబుదీ + ర్థాయువేలమి;
జెంగు సంశయ ముక్కింత + జెందవలదు.

౨౦౪

గి. సర్వదారిద్ర్య శమనంబు + సర్వమంగ
శ్రవదంతైన శివకవ + చప్రభావ
మెన్వడేని వహించువాఁ + డివ్వనుమతి
దేవతలచేతఁ బూజ్యుడై + ఉచిగుచుండు.

౨౦౫

క. ధరణి వివరించిచూచితె! పరమ మహాపాతకోప + పాతకములచే
బివర్జితుడై శివకవ! చరణ్ దేహాంగమునను + * సద్గతిజెందుక + ౨౦౬

క. నీవును శ్రద్ధాయుక్తుడ! వైవర్ధితశైలనచ + మత్యుత్తమమి
చ్చాచిధి ధరియింపుడు శ్రీ! యౌవనోదవగుముమామ + కోక్తి వశమునక.

క. అని యివ్వధమున ఋషభుండనుపను శివకవచమునున్పు + పాత్రజనకునె
ర్చున నుపదేశింపుచుఁ బే! హనుతిగుహరస్కృపాన + మగ్రతదోష. . ౨౦౮

కా. గర్వాఖర్వ వివత్ శిక్షణచణా + గ్రశీకనచ్చక్రముక
సర్వద్యేషణ హృత్పుటస్ఫుట నక్య + చ్చంఖంబు మున్నిచ్చి శ్రీ
సర్వేష్టంబయి మంత్రపూతమగు భ + స్మంబున్దదంగంబులక
వేర్వేరక స్ఫులియింపుచుక మఃకియునా + విసృత మోదంబునక. . ౨౦౯

చ. ద్విగుణిత వడ్డపాస్యగజ + దీప్తబలంబు నొసంగనప్పుడ
య్యగణితశక్తి భూతిమహి + మాతిశయంబలరక ధృతివ్యక్తి
స్యగురువిభుత్వమొంద జన + శాననసూనఁడు + శారదేందుడై
సాగసువహించి కేల్లాగిచి + చూడ్కికి వేడ్కి నొసంగుచుండగ్గక. ౨౧౦

స. అయ్యెడ నమ్మహాత్ముండు.

౨౧౧

మ. మనుజాధీశతనూజ; ఖడ్గముతహా + మంత్రానుభావంబుచే
తనునీకిచ్చితి దీనిజూచి పరుడం + తంబొంచు వైరులనిరా
సనముక జెందుటఁ జెప్పనేల మఱియీ + శంఖంబు మోయంగము
స్వీకరక శత్రులుమూర్చనొందుదురునిర్విర్యాత్ములై భూమిలో. . ౨౧౨

సీ. జననాథ నుత; దివ్య + శంఖఖడ్గంబులు
 పరసైన్యనాథన + ప్రతిభజెందు
 నాత్మసైన్యంబుల + నలరించు నిత్యంబు
 భవ్యమానేతత్త్వ + భావమునను
 జటులద్విషట్సుహ + ప్రస్థిత బలముచే
 బ్రహ్మట భస్మవా + రణముచేత
 నిఖిలకాత్రవసేన + నిజించి విత్తనంబు
 తంబైన సింహాన + నంబునొంది

గీ. భూమి పాలించుగలవని + బుద్ధుల దెలిపి
 జననిచే దత్తుతునిచేత + సరసపూజ
 నంబులను దృష్టినొంది + యానందము నను
 ఋషభయోగీంద్రుల డతిగెయ + భేచ్ఛమీర.

౨౧౩

వ. అని యివ్వధంబున నూతుండు శౌనకామిండు జెప్పిన నటమీద కథ యెట్టిదనిన.

౨౧౪

మ. పరసైన్యసూరణోద్ధ వర్వభువనో + పాదానపాదానత
 స్వరథీశాజ మునీంద్రనిత్య విలస + ద్యామంగ వామాంగనా
 కరుణారక్షిత శాస్త్ర సత్వబలవ + ధాంగేయ గాంగేయ భూ
 ధరబాణాసవిలాస సత్యపదకృ + ద్వాహాక ప్యాహారకా.

౨౧౫

క. హర్షస్తుతికృజ్జనసౌ హర్షసకాపర్షముక్తిదానగయభ్యా
 మర్షన సమర్పర్షబలీవర్షరవవి పాట్యమాన + వనజ భవాండా.

౨౧౬

భుజంగప్రయాతము

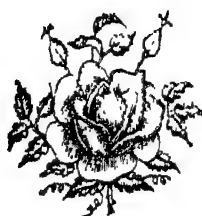
ప్రమాణప్రమేయ + ప్రచూత్యస్వరూపా
 అమేయావ్యయాత్యద్భుతైశ్వర్యదీపా
 రమానాథ హాణిశరమ్యానులాపా
 నమోంతాను వాకాశీసంధ్యా ప్రతీపా.

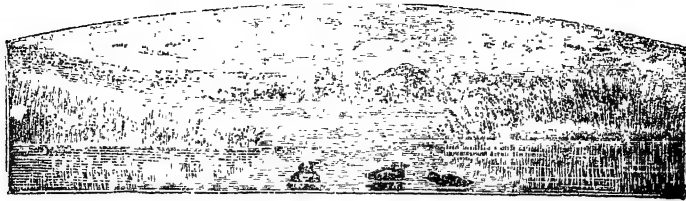
౨౧౭

మ. ఇది శ్రీమత్పత్తి పాద్యవేద్య కవితా • హేనాకభావాదిక
ప్రదశయ్యాధ్యనిపృత్తి రీతిరసపుం. భావ ప్రభావప్రబం
ధదయాసంభృతి రాజశేఖరహిత • శ్రీరమ్య భద్రాచల
భక్త్యుదయాభిఖ్య మహాప్రబంధము ద్వితీ యోల్లాసమై పెంపగు. ౨౧౨

—౧౧ ద్య—

ఇది శ్రీరామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షేయ ప్రసాద
ప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సాంమాజ్యపూజ్య రామశ్లోత్ర పాత్ర
కావినీని పంశపయః పారావార రాకానుధాకర రాజ
ద్రాజన్న దేశాయిసార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధగీర్వాణ
కవిత్వతత్వ చాతుర్యధుర్య పరాశరశ్లోత్ర
రాపాకలింనామా త్యేషత్రలక్ష్మీవతి
ప్రణీతంబైన భద్రాచల
రభక్త్యుదయంబునందు
ద్వితీయోల్లాసము

శ్రీ రస్తు

భద్రాయురభ్యుదయము

తృతీయోల్లాసము

శ్రీరం కరుణారస
భారాస్తుత హృదయనదయ తత్సవనధురా
ధారేయ సుఖకరవిహార
రారామా రెడ్డిపేట . రామ మహేశ్వర

వ. అవధరింపుము. శౌనకాది మునీంద్రులకు సూతుం డవలికథ నిల్లు చెప్పవో
డంగను.

9

గీ. అధికబలుడు దళార్థదే . శాధినాథుఁ
డై తగినవజ్రనాథురా . జ్యోతు గొనఁగ
మగధ దేశాధి పతినుహః , మహుడు హేమ
రధుఁడనెడు రాజనబలాభి . రామ డెవుడు.

3

క. ధనబలవంతుండాయో! ధనబలరథగఁతురగవ . దాత్యసి ముఖసా
ధనవలయిత భుజుడరిసా! ధనవిలయాంతకుడగుచును . దగ్గలేదోవఁ; 4

వ. అతండొక్కనాడు హితులు మంత్రులు పురోహితులు శాస్త్రాధిపతులు సామంతులు ప్రవధానులు సంధివిశహాది విచారులు, దండనాయకులు తాయభారకర్తలు వైకధిగులు రథికులు హస్తిపక్షులు వీరలు భటుమిగొలువఁ కొలువుదీర్చి యందఁజగలయంగని యందు గాజకార్య ఖడ్గప్రవీణులగు ప్రధానపురుషులంజూచి యిట్లనియె.

మ. విమతవ్యాపా విభేదనోద్వహమునా , విగ్రూభత విశ్వాపథూ
ర్యమునీతిప్రశుదాత్మ రక్షణవిధి , ప్రాగంభమిష్టార్థలా
భము విద్యన్నికరస్తుతంబు శమనం , ప్రాప్తంబు నౌమంతకా
ర్యము గోప్యంబగుగాన మోక్షదినిని , త్వంబిచ్ఛయింపకవగుక. ౬

గీ. కాన నామదిలోనొక్క , కార్యనరణి
యిప్పుడుద్భవనయ్యె న , వెట్టులనిన
సకలజేశాధిపతులు బం , చమువిధాన
మొనఁగి రొకవజ్ర బాహుండు , నొనఁగడయ్యె. ౭

క. అతఁడు మదోన్మత్తుండ | ద్ధశధనంబువికమములఁ , దనరును యుద్ధో
ద్ధతిఁగెలచి యతినిసంపద | లతీరయమునఁ గొనగవలయు , వార్షింపఁదగుక. ౮

గీ. అనినవిని తత్ప్రధానవీ , రాగిగణ్య
ముఖ్యులిది దండనీతిస , ముజ్వలంబు
నీడువచనంబు మోముది , నిరుపమాన
మోద మొనఁచి నీయెడి , మేదినిశా. ౯

క. అనివార లియ్యకొననఁ జ్ఞాపత సాగ్నినైకకొలుపు , జాలించిజతూం
కనబిరుదధ్వజీలితఁ కనకరంగంబుకొలు , కంబిగురొత్తక. ౧౦

—, హేమరథుండు వజ్రనిభునిపై దండెత్తుట:—

గ. సంధుక్షి వద్విధబల బంధుకుడై వెడలెనపుడు , బధిరీకృతిది
క్లింధుర బంధుర దుందుభి ధంభాంభాగకరణములను , ధరణి వడంకక. ౧౧

వ. ఇద్విధంబున వెడలినఁ ౧౧౨

సీ. రథిత దుష్పథజన • ప్రథితావితథనునో
 రథశాస్త్ర శాస్త్రేభ్య • ప్రథములలర
 బంధురావయవగ • రంభధదావప్రవ
 ద్గంధ సింధుర సుఖల్ • గడలుగొనగ
 మోరబాహ్నికథా • రారట్టతుభాగర
 మోట్టాణధట్టికా • గోటులెనయ
 చటులారి ధీరవృ • త్పుటపరిస్సుటనార
 భటిసమున్నటపేర • భటులు గొలువ

గీ. భూరి భేరిన్యదంగిథ • కాండములు
 వటహ గోముఖవాద్య శ • బ్రహ్మ భద్ర
 కాహళీ కుహళీరవ • వ్యూహములును.
 నొక్క మొగ్గిమోయ మూగధుల్ • పిక్కటిల్ల.

౧౩

౩; మఱియు

౧౪

సీ. అధికులై తోనట్టి • రధికులు దుష్టవై
 వధికులు దవిల్కి కే • వలఁజెలంగఁ
 బ్రాసికుల్ కార్మికా • భ్యాసికుల్ ముద్గర
 న్యాసికుల్ దగుహళా • హళియొనర్ప
 తాళికుల్ వండివై • తాళికుల్ నిశితార
 హళికుల్ సాటోపు • లగుచునడవ
 హేతికుల్ ముసలవి • ఖ్యాతికుల్ ముప్పీసం
 భూతికుల్ మోడుగా • గ్రండుగొనగ

గీ. శాంఖ్యలుఘాంటికులఁగూడి • చాంక్రికులును
 ఖాడ్గి కులయాష్ట్రకులమించి • కాంతికులును
 దారసోత్సాహ సన్నాహు • లగుచునపుడు
 పగరనిర్జించు వేడ్కచే • బలసిరాగా.

౧౫

సీ. స్వవిషయానంతర • స్థాయండు శత్రుండు
 తదనంతరుండు మి • త్రత్యమొండు

తత్పరతరరాజా , కానీను దగుచుండు

కౌమర్యమును మునుమున కౌమర్యము దనుము

నలుల పాద్యోగ్యహార , దుష్టమును

విధమంతరంబున , వెలయుచుండు

సాధుసహాయంబు , సాధనోపాయంబు

పరదేశకాలవి , భాగమరసి

గీ. ఘనవిపత్తికి మునుబ్రతీ , కారవృత్తి

కార్యసిద్ధియు నననైదు , గతులుగలుగు

జరప పంచాంగ మరయుచు , మద్విధంబు

బలము నడపింపఁ దొడగ , నబ్బలితు దపుడు.

౧౧౬

సీ. కాంతీర వికళయం , కరనినాదంబులు

కారణీక స్వాన , జారభటులు

పాండరీక ఘోర , భాంకార రావముర

పైరిభిక పృన్పు , టారవములు

వారాహిణోద్రటి , తోరుసం రావముర

భైరుండి శోగళ , బ్రవజంబు

భాగ్గిక పందర్భ , కఠిన స్వనంబులు

కాళిక హుంక్రియా , కలుషరుతులు

గీ. సాహసాగత సైన్యతో , లాహలములు

గలసి యేకీభవింప ను , త్కంతతోడ

భీకరారణ్య గన్యా ద , రీవీకరోగ్ర

మూర్ఖముల నిర్గమించుచు , మహివిభుండు;

౧౧౭

వ. మఱియు.

సీ. పరదేశములకు సెం , బాధంబు రాకుండ

ప్ర్యాహంబు నొనరింప , నూహితయు

దుష్టసత్వంబులఁ , దూలింప నియమించు

వితత దృష్టాదృష్ట , విధముఁ జెలియు

దవి సాందృష్టితో , దర్శంబు గార్హంతి

కులుడెల్ల సంబోధ కలనఁజెందు
నింపుమీరంగళ్ళే . సంపాతకిట్టివ
సానంబనుచుఁ బల్కు . బూనఁజేయు

గీ. నస్త్రముల బండ్ల సవరణ . లలరుచుండ
శార్కరిలసికతలను హా . శాడ్వలయు
పకటపంకిల నడ్వల . పద్ధతులను
గడచి చతురంగ బలములు . త్కలికతోడ.

౧౫

కా. భీమానర్తక నిర్దళత్పరబలా . భేద్యంబు . ధాన్యాదికః
స్తోమస్తేమ మనేక పార్శ్వరథవి . స్ఫూర్తదృఢవక్రమో
ద్దామంబద్భుత నూత్నరత్న విలస . త్థానంబజ్జనైకస
ద్ధేమచ్ఛత్రోగ వజ్రబాహుస్సపురా . జ్యంబాక్రమించెనడిగ .

౨౦

— భద్రదాయువు దశార్ణదేశనగరాదుల నాక్రమించుట —

చ. కలుషిత ధూళితో నెదురు . గాడ్పులు జాయ, వరల్లుగూయ, ను
ల్కులుబడ, రక్త మేఘములు . గర్జిలి నెత్తురు నింప, మించుచు
క్కలు భయదంబుగా దివిని . గన్పడ, దుష్టములైన శాసునం
బులు గనుపించ. మూగధ ప . మూహము తెగ్గిల కగ్గలంబుగఁ.

౨౧

వ. ఇద్విధంబున పముద్రతరంగంబులచందంబున, వర్షబింబువుల విధంబున చిలు
కపరిగలి, విడుతగమివడువున నుసిల్లగుంపురీతి, నేల యూనిన పగిది శం
జోప తండంబులై, లతోపలక్షలై, కోటానకొట్టులై, పెక్కగతులనెక్కడం
గన నక్కడగనుపట్టుక తాతోహిణి మూగధబలంబు వజ్రబాహు వరిపాలిత ద
శార్ణదేశనగర గ్రామజనపదంబుల నాక్రమించి.

౨౨

ఉ. కొందఱు రత్న రాసులను . కొందఱు స్వర్ణచయంబులఁ మఱిం
గొందఱు దివ్యవస్త్రములఁ . గొందఱు గోవువసంచయంబుల
న్గొందఱు సుందరీమణుల . గొందఱు బాలుర గొందఱింపుజె
న్నొందిన ధాన్యనింఘముల . నుద్భటవృత్తిని సంగ్రహింపుచుకొ.

౨౩

సీ. యోగ్యకాపోతనూ • యూరశౌకాదిస్ఫు
 టోద్వాస వసనులు • నుక్కడంది
 జాలపాదర థాంగ • జాలమేధాభంగ
 విమలాంబు పద్మాక్ష • రములగలచి
 సుఖభోగ శాలికా • ముఖయక్త సస్యంబు
 ఘోటసింహులు మొక్క • గోస్తివైచి
 ముక్తాఫలానక్త • ముఖ్యేక్షు పసములు
 విటతాటనంబుగా • వింది మించి

గీ. కమ్య కేళీరథంబుల • గాసిజేసి
 ధనవదాగారములుజొచ్చి • తన్నురించి
 సకల వస్తువజంబును • తుక్కతఁ గొనుచు
 రిపులంబులు తద్రాజ్య • రిపులనొంది.

౨౪

చ. అలరులత్రుంచి, తీవీయల • సన్నిటి మున్నరించి పెంపుడుం
 బులుగులగాంచి, వానిజొరి • బుచ్చదలంచి • రహస్యకూటము
 తోలుతనడంచి, రథ్యముల • తోడినచుల్ విడల్పించి స్త్రీలసాం
 పుల నడగించి, వారిదవగు • భూషణముల్ హరియించి మించగా.

౨౫

క. అనదలగుచు ద్విచదవహృతః ధనకనకకళత్ర పుత్ర • ధాన్యాంబరగో
 ధన్తులై నిర్బంధన్తులై చనుదెంచి నిజధిపతిక • సాగిలిభీతిక .

౨౬

సీ. ఓనుహారాజ, నీ • యర్చిలోపల మండు
 సఖినమ్మద్దినీజెంది • సుతులు మేము
 సకల సంపదలచే • సతితంబు చరియించు
 వారమైయుండు నీ • వారమయ్య
 వలసిన యప్పుడే • వారిదంబులునిల్చి
 వర్షంబు గురియున • వ్యారంగా
 ముక్కరుపంటలు • నెక్కడ గనుగొన్న
 తరగతుండును ధాన్య • తతిదలిర్చి

గీ. కామధేనువులన ధేను • లాముకొనంగ

క్షీరవారిధి నింపునీ , నీచునెప్పుడు
బ్రాహ్మణ క్షత్రియార్యశూ + ద్రవజంబు
సత్సవృత్తి జరియించు నై + శ్వర్యమొంది.

౨౬

గీ. అట్టి మాపాటు వినుమిప్పు + డవనిచాధ
యరివరులు నీడు రాజ్యంబు + వాక్రమింప
భంగపాటున సంకట + పాటుదుఃఖ
పాటుగల్గెనయా, యేమి . పలుకవచ్చు.

౨౭

—*పజలు వక్రనాభునితోడను సంకటములఁజెప్పికొనుట*

క. నిగుడింపునీడు మగటిమి! సెగపొగలెగయంగ శత్రు + సేనాటవులక
దగులుకొనఁగ లేకునికిని! వగులుమగు నెనిచ్చుగొల్పు + వారల మదిలోక, ౨౮

వ. అని విన్నవించిన.

౩౦

మ. వినియాభూపతి క్రోధఘూర్ణితరసా + వేశాత్మకై మంత్రకా
ర్య నిరూఢాంతరులైన వారి, ఘనశౌ + ర్యసూక్ష్మికై జెన్నొందువా
రిని బిల్వన్నియమించి శాత్రువులగా + సంఘం నెన్నాళ్లకో
మనకు ద్యోగముగల్గె నర్వబలసం + మద్దంబుగాఁ జోదగుక.

౩౧

మ. అనిమీసార్ వడివేసి యీసుననుజా + హడంప పాండిత్యమే
ననిలోఁ జూపెద నాసమానులటె ము + న్నామూగధుక గీగధుల్
ననుఁజోటిం దొడరంగ వచ్చినను నే + నానావిధాన్తాల్లి
త్త నువుల్ నెత్తుట జొత్తిలక బరపెడంఁదధ్యంబుగా నెంచినక.

౩౨

వ. అని కోపాటోపంబున వీశాలాపంబులు పలికి.

౩౩

నీ. సమరసన్నాహదు + స్పహబలబంబరంగ

రిథముబెచ్చునిన నా + రథిడంగి

వివిధాన్తశస్త్ర ప్ర + వేశదివ్యంబైన

తేరుసమ్మఖమునఁ + దెచ్చినిలువఁ

గని తద్రథంబెక్కి , కదనంబొనర్చునా
ప్రవరూధి నీపతుల్ , దరిసినదువ
నాగరాశేషమా , నవమోదమువహించి
చతురంగవాహినీ , సహితఁడగుచు

గీ. స్వీయదేశప్రజార్తి కృ , చ్ఛీలఫేల
బహుళమాగధసైన్య సం , బాధనంబు
ఘోరము రాద్రవవిశేష , ఘూర్ణమాన
మానసంబున పెడలెన , మృహి వడంక.

౩౪

ప్రగ్విణేవృత్తము. భూర్భువస్సూర కృ మూర్తి భేరినా
దార్భటుల్ ధాక్కినాదార్భటుల్ మోసినా
విరభవలమితద్యేషి రాక్షసిభి
గర్భనిర్భేదనో త్కంఠదీపింపఁగా.

౩౫

క. తనరాజ్యవర్తులై తగు మనుజులలో గల్లుపోలు , మానవులెల్లఁ
వెనువెంట నంటిరాని జ్ఞపపతి సంగరమునెయ , సరథనవృత్తిఁ.

౩౬

ప. ఇవ్విధంబున బలనమన్నితుండై నొక్క దినమాత్రంబున శత్రుసైన్యంబు
గదిసి.

౩౭

క. అరదంబులు సరదంబులు! శరులుకరుల్ హరులుహరులు , కొతుకనుబర
సరపతులును సరపతులును! దుర మొసరించంగనవుడు , తుములంబయ్యె.

సీ. శుండాంచితాయనో , ద్దండ దండములచే
నెత్తులు బగులంగ , ముత్తి ముత్తి
కఠినోగ్రతరదంత , ఘట్టనంబులచేత
రోములు బగులంగఁ గ్రుమ్మి గ్రుమ్మి
పటుభయంకరకాల , పాశేవజ్రములచే
వీపులు తెదరంగ , వేసివేసి
దృఢదృఢత్వంకాశ , దీప్త దేహోద్ధతి
మేనులు సలియంగ , మెదవి మెదవి

తృ తీ యోగ్లా సము

గీ. మలయమాళవ చోళసింహా • మాళసముద్ధ
చండవేదండము • లంకా
కంబుగను హస్తీ • మా • లంకాసంబు
దోచదదధివృత్త (వజం • బేదిపోచె.

35

సీ. శాలస్థలాయఃప్ర • భాలీన మకుటమూలా
ఖడ్గధారలఖంగు • ఖంగుమనఃగ
కవచరూపంబులౌ • ఘనశిలాబత్తురు
కరవాలగణి ఘల్లు • ఘల్లునంగ
గూర్పర గుప్త్యయః • కోశమూలమిందలా
గ్రంబులచే ఖణిం • ఖణిలనంగ
బంధుర తరములౌ • స్కంధదేశంబులు
తరవారు లనుఖిం • ఖిలనంగ

గీ. హత్తుకొని మత్తులైనరా • హత్తులడరి
సింధుకాంభోజ కురుపార • శికవనాయు
యవసభవనవనవా • హములు బరపి
తుముల మొనరించి రన్యోన్య • నమతదనర

సీ. రథముల బరపిత • త్పుగుల ఘట్టనముల
నెదురించు భటులము • వ్దదిపి చదిపి
రయముమీరగసాంప • రాయికంబునమోహ
రింపుపాదాతంబు • జంపిచంపి
యిరుగెలంకులనిల్చి • మర మొనర్చినవారి
సిరముల నందంద • బిదిమిచిదిమి
నెనువెంట నంటవ • చ్చిన తూనబలముల
మించి తచ్చదముల • ద్రుంచిత్రుంది

గీ. యద్భుతాన్యోన్య సైన్య గ • హనము నడుమ
జొచ్చి ఘటాపథంబుగా • జొచ్చిపెరిగి
రథకు లత్యంతరణ మనో • రథకులగుచు
బవర మొనరించి రమితమా • బరవసమున.

36

వ. ఇవిధంబున నుభయసైన్యంబులు దలచడి పరిఘ గదాపాన తోమర భిండి
వాలాసిముసల కణముకొండల జల్లంగచ్చురికా కుంతమువరశరచక్ర క్రకచ
పాలాంశూలాంకుశ కుశారకూటాదిపాదపంబులం బ్రయోగించుచుండలనడి

లయవిభాతి॥ పుడమి గడగడనడక + నడతేగక నిగుడనడి, పిడుల
నుడగడకడు + బెడదమగు కంతులే
తొడరు జడివిడి వడిని + నడువునను మిడుగురులు
గడలుకొను నలుగడలం + బడుకడిదిం మాపురా
తడబడేక గడుసులును నొడలంబులుబదొడల
నడగిడులను వెడలేముడి + బుడివడియురక్తం
బడర బొడ బాడును నెడు + నుడువులను నుడువులను నుడువుచును
విడనికడిమిని జడన + నడబడనేనా-
ర౨

నీ. ప్రబల ముష్టాముష్టి + జాటించికొందటి
శిరములు పరియలై + తోరుగజేసి
ప్రకటఖడ్గాఖడ్గి + బడలించి కొందటి
కరచరణంబుల + నురుముజేసి
భ్రమబాహుబాహిం + బెనగొని గొందటి
కాంచంబు లనుచును + కలుగజేసి
చటులదండాదండీం + జర్పించికొందటి
బిరుసైన విపులం + బెటిలకూడి

గీ. పట్టునభానబ మునచనా పదిగచాక
చిని రదానంబుల + రచునమృప
తాప దీప్తి విహారం + లాపమలర
సుభయపక్ష బలంబులు + రభసమునను.
ర౩

ఉ. భండన భూమినిట్లు భయ + పద్ధతులైకమ సుత్రహించియు
ద్దండ పటిష్ఠతం దొడరి + దారుణయుద్ధము జేసిచేసేట
హృండ కటాహముల్ బగుల + నార్చిన నదిగృహంతరంబుల
నిండి ప్రతిధ్వనుల్ నిగుడ + నివ్వెరగొందిరి దివ్యలత్తటిక.
ర౪

మి మఱియు నట్లుండు లుకునడి నొకరొకరు తమ శౌర్యంబు మోయ ఖడ్గంబుల ప్రేసెను, కుంతంబుల బొడిచి కుశారంబుల నడచి వంతుల గుని శూలంబుల జమ్మి ముసలంబుల మొత్తి పరిఘంబుల విదళించి పాశంబుల బంధించి పాసంబుల హరియించి భిండిపాలంబుల భేదించి ముద్గరంబుల ఛేదించి చక్రంబుల విక్రమించి తోమరంబుల నాక్రమించి మఱియు వివిధాయుధంబుల బరగించిన విరుగు తేరులును, యెరుగు నేరుగులును దిరుగు హరులును, దడుగు భటులును గలిగి విచ్చిన్నంబులైన ఛత్రంబులును, వికలితంబులైన కీతనంబులును విధంబులైన తులతాణులును విదితంబులైన శరాపనంబులు. విధ్వంతంబులైన శరంబులు విగతంబులైన బావిడికంబులు వికలంబులైన మస్తకంబులు. విలూపంబులైన కతంబులు వికర్ణంబులైన భుజంబులు విగలితంబులైన వక్షంబులు వివిధంబులైన తుండంబులు విశకలితంబులైన యూరువులు విచాటితంబులైన జంఘికలు విభ్రష్టంబులైన పదంబులుగలిగి వివృత్త్యా కీర్ణనర్తన పరివర్తన ప్రహత భూత ప్రేతిపిశాచ శాకిని ధాకినీ భేతాళాది గణకొలహల రివంబులుగలిగి బహు ప్రహరణంబులైన బుడిబుడి బడయు శోణిత ధారాళ ధారావారి పూరంబుదాసుని బాణవిఘ్నాన విజవాజి యోధమేదోమాంస మజ్జహస్తిష్కంబు. పంకంబు. భుజంబులు. భుజంగంబులు శిశికపాలంబులు కమతంబులు శిరోరుహంబులు శైవాలంబులు శరంబులు మత్స్యంబులు తుంగంబులు సక్రంబులు ద్వీపంబులు ద్వీపంబులు ఛత్రంబులు ఛేనపుంజంబులు చాపరబులు మకాళంబులు. నానా విధభూషణ మణిగణ మూర్ఖంబు పులినంబుగల సంగరాంగణంబు మహాకంబు ననకంచె దంభసంరంభ విజృంభమాణ ద్వంష్ణ యుద్ధంబున శతాంగంబుల నిట్టట్టజేయు మాతంగంబులు మాతంగంబుల దూలించు తురంగంబులు తురంగంబుల జెడరించు భటులును నిట్లు చిర్రర్కాదంబుగా జెనంగు సమయంబున.

రగి

క. మగధ మహిపతి బలమున మగటిమిగల వారలేట, మార్బలములముగ్గ
బెగడువడలేసి తరిమిన! వగచెడి దాశాస్వా నేన, వడిబరచుతజ్జీక ||

రమ

వ. అట్టియెడ వజ్రబాహుండు,

౪౭

క॥ కలగిన తత్వము నమఁజి, గొలుతల గాఢేసి నృపతి, కుంజరుడుచలాం, చలవృత్తి నొంద మాగధ, బలముల జరుగుతగాత్ర, పరులుగఁ జేయఁ. శర

క॥ మెరచరచి నలుగడలకుఁ | బుచ్చిన తనబలముచూచి, బాహుబలవిసు రిత్తుడగు హేమరథుండం | బరితల భూతలమఁడరఁ, బటురయమలరక్క శర

క॥ హుంకృతులు సింజనీభవ | టంకృతులు సదానకరిపు, టాసంభూతో | స్థీం కృతులు భరికోదిశ, భాంకృతు లడరంగవజ్రః బాహుం గదిసెన్ శం

సీ. వజ్రబాహుండేయు , వాడితూపులచేత
సరవరైవోపు , సరదములును
హేమరథుండేయు , భూమమార్గణములఁ
బుపరైవోపు , భటచయములు
వజ్రబాహుండేయు , నరశిలీ ముఖముల
నట్టిటుబడుచుండు , నశ్వములును
హేమరథుండేయు , నిద్ధబాణంబుల
జరజర దిరుగుఁ బె , స్కరివరములు

గీ. నిటుల నన్యోన్యబలముల , నేకశరము
లడరగాఢేసి యలయించి , కడిమిమెరసి
యెనతో వజ్రబాహుండు , హేమరథుండు
దీప దివాన్తిస్త్రములఁబూనఁ , దివిరి యపుడు. శం

గీ. వజ్రబాహుండు విస్తార , వారిధార
చారిదాస్త్రంబు బరిగింప , భూరికోప
మెసఁగ నాహేమరథుండును , ద్వృత్తిమీఱ
మారుతాస్త్రంబుచేత తస్య హిమ నడచె. శం

క. విరసంబుమృరముగ భూ | సరబాణము వజ్రబాహు, ధరణిపుండేయఁ
సరిగా హేమరథుండు త | త్పరిహరమై తనరుకులిశ, బాణంబేసెన్. శం

క. గర్వీక రాస్త్రమపుడు సు | విహ్వలు వినుకొంప వజ్రబాహుండేయఁ
దుగార్ధ హేమరథుండు ప | గర్వండుము గారుడాస్త్రంగబిచే నడంచెన్ శం

గీ. వర్ణితాగ్నేయ బాణమా • వజ్రబాహుఁ
డేయ, నదిబ్యల లలరంగ • నేనిరాగ
హేమరథుఁడంత వరుణాస్త్ర) • మేసిదాని
యునుటడంచెను తనసైన్య • ముబ్బుచుండ.

క. రుంద్రప్రకాశమునదగు • సైంద్రాస్త్ర)ముః వజ్రబాహుఁ డడరించయశే
స్సాంద్రుఁడగు హేమరథుఁడును • హేంద్రాస్త్ర)ముచేతదాని,యేపడచె వశిక్.

వ. ఇవిధంబున సిరిహంబుల చందంబున శరభంబుల జోలె శార్దూలంబులగతి
వృషభంబుల విధంబున గజంబుల చాడ్పున సంతకంతకు మచ్చగంబు గ్రమ్ము
కొన దివ్యాస్త్ర) విలాసంబు జూపుచుఁ జందంబు మొఱియింపుచు శరవర్షం
బులు వాటింపుచు నిజబిరుదంబులఁ జాటింపుచు జోరునవసరంబున. ౧౩

సీ. చటుల భృత్యామాత్య • సహితుఁడై యవ్వజ్ర
బాహుఁడు వజ్రాధి • పతినిగిట్టి
అయిదింట గుఱ్ఱంబు • లారింటసారధి
నేడింట దధ్వజం • బెనిమిదింటఁ
జాపంబు తొమ్మిది • తూపులఁ దత్తను
త్రాణంబు దశసంఖ్య • బాణములను
వక్షంబుగాడంగ • వడినేయుటయుఁజూచి
క్రోధారుశాక్షుఁడై • యోధవరుఁడు

గీ. నతడు నిగుడించు శరముల • సంతకంబై
బెడిదనుగు తూపుగమిచేత • నుడిపి తత్త్వ
కార మార్గంబునకు. బ్రతీ • కారమెరుయఁ
జేసి కడుమాట యుద్ధంపు • చిత్తమునను. ౧౪

క. తనయోధాగ్రణులందఱిఁ గనుగొని చేపిచికడిమి • గడలుకొనఁగఁద
త్తుని శితబాణాసారము! మనువడివారింపుచోన, మోఘాస్తుండు. ౧౫

గీ. స్వాతివర్షంబు గురిసిన • చందమలర
సతిని యరదంబు బాణము • యంబుజేసి

విజయ బిరుదాంక నిజయోధ • నితరజూచి
నట్టెడని బరహసమెచ్చ • నట్టియెడల.

౬౦

సీ. ఆహానంబున స్రుక్కి • యలతజెందివజ్ర
బాహుపై మాగధుల్ • పలువురేది
* యొగ్గిబాగ వాక్యశ్రీ • గుడగధిస్థలముల
దవిలి శస్త్రాస్త్రపం • శత్రులచేత
• దద్దేహము సహన • ధారలధముగఁజేసి
కొండతాతస తేరు • గూల్చిరకట
గొండతాతసూతు • గుదియఁగఁజేసి
కొండతాతనివిల్లు • గిరిండుపరచి

గీ. రెలమిగొండలు తత్తూణ • మిలలడంగఁ
జేసిరొకకొండ అనివా • జ్వవజంబు
సరికి యిటువలెనా రాజు • విరఘజేసి
పట్టిబంధించి రక్షింపు • బలముమెరయ.

౬౧

చ. ఇటువలె బద్ధుడైయున్న హేయరథాధిపు యోధులెల్లఁద
స్థిటనచివాపభృశ్యగణ • బాధపులందరి శారదోలియు
స్థిటులయి భాకావిజయ • భాంకినింబుల శంఖకాహళ
న్యుటరవముల్ చెలంగఁ బి, పూర్ణ మనోరథ ప్రిదోషఁగఁ,

౬౨

సీ. మహిత చకాంచనమణి • మయమునై రంజల్లి
కన పట్టు ఘనశత్రాం • గమలగొన్ని
దానధార సమిం • ధానగంధోల్లస
దృఢధుర తరయూధ • పమలఁగొన్ని
కలగణ కరిరత్న • పర్యాణభరవాయు
గమనంబు గలతురం • గములఁగొన్ని
మహిభావ వాహకో • న్నతకాయములు గల్గి
సగుడంబులైనయు • వ్రమలఁగొన్ని

గీ. బహుళ ముక్తాఫలాంచితః • పటగృహములఁ
వితత సౌవర్ణ ముద్రికాం • చిత్రవిశాల
పటికా సంఘములరాజు • బిరుదకేత
నాదులనుగొని రత్నంత • మోదమలర,

౬౩

వ. మఱియు.

౬౪

గీ. వరచు తన్మృతి మఖయోధ • నరులమీద
వాయువేగాశ్వములఁ దోలి • వారిబట్ట
పాశ నిర్బంధ దేహులై • పరగజేసి
హేమరథమోల నిదనమ్ము • హీనుడవుడు

గీ. వీని నావజ్రబాహుని • విరిచికట్ల
తోడ బహుళకటములతో • గూడబెట్టి
తెండు మీరిపు డేమర • కుండుడనుచు
విజయ దుందుభి మ్రోయించె • వేడుకలర.

౬౫

క. నృపుఁడు చతుర్విధసైన్య ప్రతతునిగని మనమువజ్ర • బాహుపురశ్రీ
నిపుడపహరించి యారా జ్యపరిగ్రహణంబు సేచునర్హంబయ్యెక.

౬౬

క. అనియానతి నొసఁగినవా రనుమోదముతోడ వేగ • ములరంగుభల
క్రింది దగుతత్పురవరము న్గనిలగ్గకుజాచ్చిమిగుల • కడిమిదలిర్చక.

౬౭

హేమరథునిభటులు వజ్రబాహుని పురంబు కొల్లగొనుట.

క. వీరులు తత్పురికావలి వారలొకించుకయువేటు • వాటులచేతక
బోరగ వారలనెల్లం జీరెక్కికొనఁతకత్తు • సేవలుకడిమి.

౬౮

గీ. ధనకనక వస్తువాహనా • దినిదనర్పు
వజ్రబాహుని గరిష్ఠము • వ్యరుసాంగ
దోచి తమతమకీర్త్యుల సైన్యపులఁగొనుము
బ్రథమియై డదంతపు • రమునకేగి.

సీ. నవవిధ సౌనసం భవమాక్తికంబులు
 గలుగు దివ్యాగారములుగలంచి
 వజ్రవైఖార్యవ్రాసె వాళగోమేదికం
 బులమించు నవసేతం బుల నడంచి
 సౌవర్ణ చేలసం చయముల విలసిల్లు
 లలిత చతుశ్చాల ములఁజరించి
 రమణీయ తపనీయ రౌప్యముద్రకలుండు
 భాండాలయంబుల బడలుపరచి

గీ. హరికేయూర మంజూరఁచారుమకుటఁ
 ఘటిత చేటిభరంబుల గాసిఁజేసి
 పలసిసప్తలఁ దిరిగియ వ్వారిగాగ
 నపహరించుచు రిపుసైన్య ములరుమతిని.

౭౧

సీ. రామణీయకకన ద్రాణివాసస్త్రీల
 రాజిల్లుదాసదా నీజనులను
 జన్యస్థలమునకు జనకశాలలనుండు
 రంగత్తురంగమా తంగములను
 హరిమూర్తి వివాహి తావివాహితనిత్య
 మాన్యలై తగురాజ కన్యకలను
 పోషితవ్యక్తకా పోతమాయూరాది
 భరిత చామీకర పంజరముల

గీ. జనమవోహర మగుమ్మగ సంతతులను
 మహితకస్తూరి కాసంకు మదమ్మగమద
 ముఖ్యగంధ యుతకరండ ములును మొదలు
 గాఁగ సర్వస్వము హరించి శత్రుకమున,

౭౨

సీ. బ్రాహ్మఫలసముత్థి తస్మాసవంబుతోఁ
 జరణాయుధోవదం శంబుగూర్చి
 భవ్యగైశ్వరసాం వత్సీధుతతితోన
 బాహైతరంబుతో సంగఁ తపి

మత్స్యందికాదీసం • భవమధువ్రతతితో
సచ్చేకతరనంబు • సంఘటించి
మహిత గంధోత్తమా • మైరేయముంగూర్చి
యానిక పలలంబు • నావటింధి

గీ. వారవనితాళి వేలాన • పంబుగాఁగఁ
జేసి పానంటావర్పిరం • జిల్లువారి
బట్టకొని ప్రేమదావన • ప్రముఖులను
యాపుమాపుచు నవ్వుదా • మాధజనులు.

౩౩

సీ. దుర్భరావద్యార్థ, కార్భకప్రైణాశు
పాతపంకిలమునే • వట్టుబాడ
గుల్ఫద్యయనశాత • కుంభముక్తాఫల
శార్కరిలంబునే • చక్కిగనిన
జానుమాత్రసితాభ్ర • సంకుమ దాగరు
గంధగంధిలమునే • కడదలంప
స్కందఘ్నాధక • చణకశాలికుభుద్ధ
మావతుందిలమునే • మన్నిసరయ

గీ. ఘనజనులు చూరబుచ్చినఁ • కతనదత్తు
రాపణంబులు జూపట్ట • నఖిలజనులఁ
జెరఁ గొనుచుఁబోవ సింధుసం • భరితనిజద
మనుకరించెను వినువారి • కద్దుతముగా.

౩౪

గీ. అప్పుడాబాల గోబాల • మనకప్రజలు
నొక్క మొగ్గివైరులకుజిక్కి • సుక్కిపొక్కి
క్రుందియాక్రంద నభ్యని • జెందియుండ
శత్రుజనులేగుచుండ త • త్వమయమునను

౩౫

మ. పరకాశ్వభటాళియై మగధధే • శంబేలుచున్నట్టి హే
మరకాళిఖ్య స్మపాలమాలి మిగులఁ • మత్తిల్లిదాకార్జరా

జ్యోరమాధీశ్వరు వజ్రగాహుస్థులు బ్ర • భ్యాతాత్మగఁడేసిచె
చేరబంధించుక పోవువార్త మొరసెక • శేషించు దేశంబులక. ౭౬

క. ఆవార్త సక రాజ్య! శ్రీవిభవసమేతరాజ • శేఖరులమహా
త్యావిమ్మతోక్తుల డరభ! యావహతక జాగరూకు, రైయుండిరొగిగ. ౭౭

వ. అట్టియెడ. ౭౮

పద్మకరుడను వైశ్యుడు భద్రాచలపు సహాయమున
— పడనాభుని దండించుట. —

నీ. ఒనరభద్రాచల • భక్త్యదయాది నెఱిగిన
వాడౌటఁ జేసియా • వైశ్యవరుడ
పథితారి వీరుడ • మృగభాధి నాథుడు
స్వత్తుడై యస్మత్ప్ర • మృద్ధిగల్గి
మించు దేశంబాక • మించగలడువాని
విక్రమంబిమ్మహీ • వీరుచేత
నడగింపఁ నలయునీ • యడ నదియుంగాక
మును బిత్వాము దీర్చు • కొనిననతడె
గీ. సుతుడుగాక తదన్యఁడు • సుతుడె మఱియు
నివ్వినంబున భూపాల • కేప్పిశంబు
సర్వజన సమ్మతంబునీ • శప్రసాద
లబబుడతఁ డతనిగ • లలచగలడు. ౭౯

మ. ఛణిచూరు పరశేశ వైవధికులై • ప్రస్తావనావాప్తివా
కృణితి మార్గతార్య వల్లభునితో • భాషింప నాతండుత
త్సనితంజెప్పిన సూక్ష్మదూర్జితశరణ్ • త్పిర్జాన్యగర్జవిజృం
భణ మేపారసపాకొవ మలరన్ • భద్రాచలభక్త్యన్నతిక. ౮౦

నీ. ఘనయోగి వరలబ్ధ • ఖడ్గశంఖంబులఁ
గొనిహీ • కవచంబు • మునుధరిం
మణిగణాలంకార • ముకుటాదులవహించి
రమ్యదుకూలాంబు • రములఁ గట్టి

పరశువట్టనశూల • కరవాలముద్గర
ప్రాసతోమర భిండి • వాలముఖ్య
శాస్త్రాన్తములనెల్ల • సవరించుకొనినీర
గంధమూల్యంబులు • త్కలికదాల్చి

గీ. యీశ్వరాజగవనగూన • విశ్వజైత్ర
మనుశరాసన వరముబ్ర • హస్తాస్త్రముఖ్య
మూర్ధణంబుల విలసిల్లు • భర్గదండగఁ
దనరి సఖుడైన దద్వైశ్య • తనముఁజూచి. ౮౧

౯. ఇపుడు ధనుర్విద్యాభ్యాస ! స వాక్త్రమరాకుమారః చాతుర్యముతో
సుఖమింపజేసి శాత్రువ! న్మృషకులమును గీటడంచి • నిగుడఁగవలయున్, ౮౨

౧౦. కావున నీవీయెడ, వీణా వేశముబూన్, హస • హాయముగలుగన్
నావిజయమె నీవిజయము! గావింపింపుమిడె మైత్రి • గడలుకొనంగన్. ౮౩

గీ. అనుచు బలికిన సమకోచి • తానమాన
భాసమాన సముద్యచ్ఛ • తానమాన
నీయ బాణప్రసాధన • సయతుండగుచుఁ
దద్యధోత్సాహ పరితప్తే • దగిననగుచు. ౮౪

నీ. ఋషభయోగింద్రుడు • హేశ్వరాంఘ్రులముందు
స్వాంత్యంబులోపల • సంస్మరించి
మాతృవందనముతి • న్మానితాశీర్వాద
మొంది వైశ్యాధ్యనా • నందమెనసి
బహుమత్రపూర్వక • ప్రహరణంబులుమూర్తి
మంతంబు లై కనం • బడివెలుంగ
నసఘ్నుడై రంజిల్లు • సునయూడవిధమున
బొలిచినవారిన • పురజనము

గీ. లలిరి శ్రీశ్రీ బంగెలచి మీ • రితీరయమున
రానలయనుని దీవి ప • భావనారి
కవచి నానాధ్యయకవి • క్రకాధురీయ
దైవ భద్రదాయకశ్చేత • హర్షమెఱంగ.

౮౫

శా. ద్రాఘిష్ఠప్రతిఘాతీఘాతరథిసం • దా రోష్ఠ నిషామహా
స్థాఘామోఘ జనప్రభానవి స • పౌష్ఠ్యమునకొన్నీ నాధా
రాఘోట్టామునెక్కి దివ్యబాధౌ • రథధర్మ ధుర్ముండునై
మేఘాడంబు శంభున ససం • స్థిల దహరింభాదై.

౮౬

క. విషయ బుతోడి నునచు గమనతర • కాభోజిమోటు • కమునెక్కియళో
ధనుడై తగుభద్రదాయప్రా • వె నెగుటు • రాగి బద్ధ • విభవంబలరగ.

౮౭

క. ఇట్లు త్వరితగతిం జనుదెంచి.

౮౮

నీ. అశ్రుత (కాహ్లాణం • బజ్జాతపార్థిం
బవిఃకార్కబలు • ధ్వాంశ్చైవర్ణ
మాహౌః ధనధాన్య • మాద్రవ్యంభాణ
మాన్ధాన్యజిబ్బంజ • మోవిలూన
రథసంఘ మాధ్యస్త • క్తాధరాజాత
నాభిమచ్చేంబు • నావతిధ్వ
ఇవిజలబ భిన్న • సాధాగ్రమాగళ
త్వరణ • బాక్ష్మత్త • దుండుభియును

గీ. గలిత తక్కిటణకరాని • క బువప్ర
ధానిమా వర్జితపదాతి • మానమగుదా
దుర్బలవః పూత కేషవ • స్తుప్తులు నిలుల
గాసిజెంది కనంబడ • కనికరమున.

౮౯

శా. కంటమత్సఖ, యస్మదీయ పిశ్యసా • త్కంఠాభిశీపురీ
లుంటాకప్రకట ప్రతాప • స ని • స్తోంబు గావించిపె
స్యంతు హేమరథంబు పోంగఁగడే • బాణానలజ్వలలొ
క్కిటగ జేయచు దర్బలేంధనము వే • కన్నడగాతేనెడగ

క. వనజప్రతుః గమేగళే జనుః గతి నానునోజ్ఞః • జః హశ్యమువే
చనునీవును నావెంబడి జనుడొచితివేనినాకు • సంభ్రమామరకుఁ. ౯౧

న. ఇవ్విధంబున బరవసంబుజేసి జయబిరుద భేరికా భాంకారాదుల నిగుడింపుచుఁ
బోవు మాగధ సైన్యంబును మో జయమాత్రం గూడముట్టి. ౯౨

శ. స్వోధానర్వ్యచిరిత్న రత్నమయమే • రుద్రద్రుమశ్శిః జనీ
గాధాకర్షణమాచరింప నదియా • కల్పాంత భూతైః ప
ప్రేథాధ్యానమునై తగఁగ శ్రవణమా • ప్రసక్తః స్తాత్మసం
రీధాలజ్జిత వేషమానతనునా • రీగర్భ సిర్భేజ్జైః. ౯౩

గీ. అమృహానినాద • మఖుభీతిద్రవం
బయ్యై రివులగుండె • లావలించె
గొంతనడికిఁ దెలివి • గూడంగరిపునైన్య
మొక్క మొగినిఁ గవిసెఁ • బిక్కటిల్ల. ౯౪

న. ఇట్లు గదిసిన నక్కుమాగ కంఠికవుండు మనోవేగంబుగల నిజతురంగంబును
దత్తైన్యంబునకు వలయాకారంబుగాఁ బరిపి, దా నా భూముల దగనార్చి ని
లునిలుమరి యదల్పి తన ధనుర్విద్యాభ్యాస పాటవంబుంజూపం దలంచి
లాఘవ దృఢత్వలక్ష్మ్యశిద్ధివలనఁ బ్రభు మాభ్ర విభ్రానుకణాదభ్రనిర్గళ నిర్గళి
ర్హత పాతనంబుల ననుకరించు మార్గం గణపాదంబు బరిగింపుచు శత్రుసే
నారణ్యంబు ప్రాకృశ్చిమోత్తర దక్షిణ గృహంబులేర్పడఁ ఘంటాపథంబుగా
వించి యాహవదోహాలంబగు తన మాహంబు మెరయ నిర్వక్రవికమక్ర
మంబు నెఱపుచు నెక్కడంజూడ నెక్కడం దానయై యేరికి నెర రింపరాక యె
దిరించినవారిని నొక్కకోలను నొక్కనిఁ బెక్కకోలం గూలించి కేటెలు
పుచు నప్పటప్పటికి జ్ఞానాదంబు నిగుడింపుచు లస్తంబులను భయకోటు
బెడి దంపుటంప పెల్లనిగుడించుచు నేరినిల్పు పెరక బడగుల్బజంఘజానూరు
మధ్యతుండవక్షః కంఠంబుల గతులబచ్చడినేయు చంపంబు నొందించి చతు
రంగ బలములఁ దునియులు వలయులు గుడులునై బడలు పడ నడలనఁ గూలి
యు వ్రాలియుఁ జచ్చియువిచ్చియుఁ గెడసియు మడసియు జెల్లియుడొల్లఁ దిప్పి
థిసియు విరిసియు వెరచియుచుండమెలుంగు మెఱసిఁ లేటంగున గొదివియుదొన

చందంబునఁ గార్చిచ్చుఁ జొదివినచు ద్వున నింద్రజాలంబుజూపిన యేవున మా
యఁగ వించిన పగిది మంత్రించి పడవై చినగతి వివక్షబలంబును గనుపుగొట్టఁ
గసిమసుంగి ప్రళయశమయఁమారంభ సందంభ జృంభమాణ పరాశాంభవీని
టల తటస్సుటిత కీలికలాపం బనందనరి యమ్మహాత్ముండు మందస్మిత్ పదనా
రవిందుండై.

౯౧

శా. పూజ్యప్రాజ్య విభాచితాకరములై , పుంఖాను పు ఖంబులై
సత్కేహ్యసనముర్ఖుతఁబులఁగిన , శేన్ద్రబులక సప్రహా
లేజక వర్తిలుశత్రునఁచయముఁక , హింసించి తద్రక్తపూ
రాజ్యోద్ధార్పిరవక్రవిక్రమశిఖఁ , హర్షంబు నొందించుచుక.

౯౨

చ. దరమొనరింపు శాత్రువుల , తొలములైఁ దగుమేనులెల్లఁజ
ర్ముకఁగముఁ దల్చిగను , సాయకముల్ పరగించిమించి మ
ర్భరతర శాతహేతుల, న , పారవిరోధి ఎరూధీ నీశభీ
కరికర పాదమస్తకని , కాయములం దెగటార్చి పేర్చుచుక.

౯౩

ప. మఱియును.

౯౪

ఉ. ఆశుగవేగతో మర గ , దాసిపరశ్శథ , చక్రకుంత
చక్రశుగ ముద్గగాది నిన , హంబులు మున్నగుడింపుచుక ధనుః
కౌశల మేర్పడక భయద , కాండమునొక్కటి నర్చిసంగరా
భ్యాశభటాళిమీద తెగ , జాపః క్షిప్తుతఁ డిచ్చమెచ్చగక.

౯౫

చ. పొడిఁదగు కోలఁబూనుటది , పొండుగపింటఘటించుటంతలో
నెదిరిన మార్పిలఁబువయి , నేయుటవారినిలోనఁ గూలుటక
మదపదరాతి భంజనని , మాన మొక్కటెరుండుగాక వా
నిదురముజేయునేరవు ఘణి , ప్రభుకైన వశంబె యెన్నగక.

గీ పదియైదురెండు , పరగంగనొక్కటి
యెదురులేనిపావు , లేర్చివుల
బడిపదులని వెయ్యి , బడిప హస్తంబుల
లక్షిదను ముహస్త , లాఘవచు నె

౧౦౧

వ. అట్టియెడ.

ఉ. ఈసున శత్రుసైన్యము ల • నేకములై తగు సైనికోత్తముల్
బాసటయై మెలంగఁ జటు • భల్లసమాహము లుల్లసిల్లఁ
వేసియు దాసియుం బరగ • విచ్చియు నొచ్చియు మచ్చరంబుతో⁵
గాసిఁదలిర్ప నిప్పగిది • కయ్యముదయ్య మెరుంగజేసినక ౧౦౩

చ. అనువుగ వారుబట్టిన శ • గాసన బాణ కృపాణతూణముల్
తునుకలుగాఁగఁ బెట్టిదపు • తూపులనేయుచు వారివర్మముల్
దునిమి తదంగ కంబులను • దూరగ ఘోర తరాశులంబులక
జొనుపుచు రక్తపూరములు • జొచ్చిఁజేయుచు కౌతుకంబునక ౧౦౪

క. గంధే భగవంతుడరి నిగ్గంధన మొనరించి కాడ్కు • కప్రోష్టుతగో
గంధన సఖవిసిఖా సంధానితముగ వేచొస ర్చె • జతురిమ మెరుక ౧౦౫

వ. అప్పుడమ్మగధ జలంబులు. ౧౦౬

చ. తమతమ దర్పమేర్పడ మ • దంబున గొల్తులఁ జేసిపంభ్రము
భ్రమితమదేభ ఘోటభట • పంక్తుల. నేరుపుచేఁ బ్రచక్రసూ
ద్యమమలరంగఁ జేయుచు య • ధావిధిగా మొనలేర్పరించి, భూ
రమణునితోడ శత్రులుదు • గంబొనరిందిరి వేరువాడుచుక. ౧౦౭

గీ, అట్టి సమయంబుఁ జూచివై • శ్యాగగణ్య
సుతుఁడు భద్రదాయుఁగనుచునో • శూరవర్య
ఘనగదాయుధ నైషణి • గలదువాకు
చూడుమని వాహన మడిగి • స్ఫురణదనర ౧౦౮

వైశ్యసుతుఁడు హేమరథు సైన్యంబుతో⁶ • దాయుధంబు నేయుట.

ఉ. దండధర ప్రచండతర • దండసమానమునైన పెన్నదా
దండముఁ గేలఁబూని, భుజ • దర్పమెలర్పనిజాంగకప్రభా
మండల మానదేశమున • మార్పలముల్ గనిభీతిజెందను
ద్దంక పటుత్వ మొప్పుఁ బ్రవి • దారణ మినిఁ బొచ్చెనిల్చినక ౧౦౯

క. కనినుగథాధీశ్వరిమి త్రనివహుధ్యమునహూం ధన్యుండనువాఁ
డనువమ బలదర్శించునని జనవంకింపున నుగవవె . సంగొనివచ్చెన్. ౧౧౦

వ. ఇల్లువచ్చిన యవ్వెళ్ళినొడనునక నభిరుఖుండై. ౧౧౧

మ. సమదాటోపతవార లిరుగుజయే . చ్చుకాబారుచో నుండలఁ
భ్రమణంబుల్ బటుసింహ చంక్రణుణమల్ . పాటిల్ల నున్విదగదా
సమిదారంభ విజృంభితోభయగదా . సవాసవనవ్యవభా
రములం జప్పడు లుచ్చతిల్లభజుదా . భావంబు సంహోరుచున్ . ౧౧౨

న. మత్తయూ హరిగతిగజగతి వ్యాఘ్రగతి, మహిషగతి, జంబుకగతి, మర్కటగ
తి, మూర్ఖాలగతి, హరిణగతి, చటకగతి, తాండవగతి, మొదలగు ద్వాదశగ
తులు జూపుదు ప్రభాతంబు నావృతంబు నావిధ్దంబు నాసాతంబును విభ్రమ
ణంబును చు నువంబును సిర్మర్యాకంబును జిత్రకంబును భిన్నంబును సవ్య
కరంబును దుంగ బాహువు నాపుష్పవహారంబు వేల్చితంబును గురించ తంబు
నుస్వస్తికంబును మొదలగు ద్వాతీశత్ప్రకారంబులఁ బచరంపుచు. ౧౧౩

చ. మొనలు గనుంగొనంగఁ దల . ముప్పురిగాఁగనియంగఁజుట్టి నె
మ్మనయఁగ గోపయత్ గదర . మర్మవిభేదన మాచరించునే
ర్పున బహునితమార్గముల మూపుంబిపుల మోదిమోదితెం
పొనరగి నేరదీర్చుకొన , కోప్పవైపున నేపుజూపుచున్. ౧౧౪

తా. పాపద్వంద్వ సమాహారంబులహాభూ . బాగంబు గంపింపజే
మాగుల్ తద్ధరమానిభేద మన ని . ర్వాప్తపాదు లైయుండసె
న్నేదండ బులు సింహమల్ శాభముల్ , ద్విపుల్ . హోతంబులున్
భేదంబించుక లేక పోదగతిని , రీభితి విజృంభింపున్. ౧౧౫

వ. ఇవ్విధంబున. ౧౧౬

మ. చలవాదంబలరక స్వసంభృతగదా . సంఘట్టనప్రజ్వల
జ్వలనజ్వాల భవస్ఫులింగమ లచే . సంగ్రామరింగల్లు

స్థలదుద్వేషణ లోకకృష్టానంద గలం + గంభీర తద్దాత్రముల్
శలభాభంబులజేస కాల్చి నిధన + స్థానంబు నొందించినా.

౧౧౩

క. ఇనతనయుఁ డివ్విధంబున! తననెచ్చెలియైన వైశ్య + తనయఁడుబోరక
గనిసీపు విశ్రమింపును! నరగనుగొను యుద్ధమిపుడో + నరైవననుచున్.

—, రెండవతూరి భద్రదాయువు శత్రుసైన్యంబుతో బోరుట. —

ఉ. చండతర వ్రభ విభవ + శాతశరంబుల నేర్చిపేర్చిదో
ర్మండల కుండలీకరణ + మండితచాపలతా విశేషుఁడై
భండనభూమి శాత్రవుల + భల్లముఁం దెగటార్చి యార్చెనా
ఖండల దివ్యముఖ్యులును + కాతుక మా నసులై కనుంగొనన్.

౧౨౦

వ. అట్టిసమయంబున భీషణహేమావిశేషరంగనుత్తుంగతరంగసన్నిభంబులగు తు
రంగంబులు వ్రావట్టుమయోజిత వర్జనృ గర్జావిజృంభణ శుభచ్ఛతుర్దంత
కాంతలంబులగు దంతావళంబులు దీర్ఘఘ్రురరసినదావక్ర చక్ర సుందరంబుల
గు న్యందనంబులును చటులాయుధ పటల సముదృఢులుగు వీరభటులును; ని
జాధిపతి పనువున నడువ దచ్చతురంగ బలవదాఘాత భూతల సమిద్భూత
వ్రభూత ధూళిసాలి విహిత కాంతిగలిగి మార్తాండ వండలంబు కళకదోలం
గ విశ్వవిశ్వంభరాతలంబు తద్రజోమయంబై వెలుంగవ్రతిపదవాద్య మా
నోద్యద్భేరి పటహాధాక్కు కాహళ ఖతాళ మద్వలాది వాద్యవిశేషంబులు
మ్రోయ తత్పరాగ భరంబున మునింగి యొకరొకరు నెఱుంగక పేరెలుగుల
మెలంగుచు కనకవణి మయంబులగు తమతమ ధ్వజంబులు మెరయ
కూట యుద్ధంబునకు జొచ్చి భీండి తాలమండలాగ్ర
భల్లరాచలొహణ నఖరముష్టి ముద్గర శూలముసలభాసుండి
క వ్రాసఁపకూర్మకంపనగద కుఠారోద్దండ కణయకుఁత పరశుచక్ర పరిఘప
టసంబులగు పంజీణి సబళంబుల సెలకట్టెల చిరుకచేయమృగల గొరకలును
రియలు మొదలగు బహువిధాయుధంబుల నారా కుమారుంగవ్రాదుఁ గది
యంగనుగొని.

౧౨౧

క. ఆరథికులలోనొక్కఁడు! హరభుండెదుటక పసింపక + నతిజవముననా
తామ్రాధహయముడిగి గరు! డారయమునఁ దద్రధంబు + సందుచుకడిమిన్.

గీ. నుసిశితాస్త్రంబుచే వాని , నూతుఁడునిమి
తక్షణికు శిరమొక్కన , స్త్రమున నరికి
తామహారథుఁడై యుండి , తనదుసఖుని
సారథిగఁచేసి వరశరా , సనముఁబాస .

౧౨౩

వ. అట్టియెడ.

౧౨౪

ఉ. దారుణవృత్తి మాగధులు , దగ్రతనారథి కాధ్యుతేరుదా
గేరుచువచ్చి హెచ్చియిరు , గ్రేవలఁగిందను వెన్నముందర
సేరుపుమీరినిల్చి యతి , నిష్ఠురశస్త్రములేసి హస్త
ద్వాఙ్ధరంబు లొక్కమొగి , వాఙ్కణంబులు రాల్చుకై వడి .

౧౨౫

వ. ఇట్లు గదిసివం గనుంగొని.

నీ. ఆమహారథికుండు , వామదక్షిణపాద
జలజముల్ సవ్యాప , సవ్యములుగ
సాచిపార్శ్వద్యుగా , సంచరత్పంచక
శూఢవర్యులమందు , స్రుక్కతేసి
సహముగాఁ బదపద్మ , యమశంబు నియమించి
చరమభాగసాస్ను , వసులనడచి
మంత్రానదండపం , భ్రమణంబు నొందించి
యగ్రతస్పరనవ , త్నాళిగలచి

గీ. యంధ్రు సరసిరుహములునా , యామములుగఁ
తేసి తనతేరుక్రిందట , జెలఁగుచున్న
బలువిరోధి వరూధిని , ప్రభలుదోచే
భూరిశరములచేత న , ద్భుతనియతని.

౧౨౬

కం. సమకథిక ప్రత్యాల్లి ధమునాలీధంబు మునుగ , డక్ కొనుచుండ
సమపాదమండలంబున , కమనీయస్థానపాచ , కంబునజోరే .

౧౨౭

వ. అట్టియెడ.

౧౨౮

ఉ. కొండల మందకప్పగర , కూటవకూట విధంబుదోవగా
నందడిగాఁగ గూడి శర , బాలములక నిగుడించి మించనా
నందడి కయ్యమియ్యకొని , శౌర్యధురంధరుడైన రాట్సుతుం
డెందును బూడఁదానగుచు , నేపడిచేక రిపుకోటి నయ్యెడక. ౧౩౦

వ. మఱియును, ౧౩౧

చ. సొగసగు కెంపుసొంపుగల , చూపులఁ బుట్టిన కోపవహ్నిత్రొం
బొగలెగయంగ రాదరన , పూజ్యతరాజ్యము చేతఁ బైవయిక్
నెగడఁగజేసి యీనున న , నీకచరాచలమీద దీవితా
శుగమరి, బోసియేయనది , నూరెలముట్టి దహించె వేల్చిడిగ్. ౧౩౨

ఉ. ముక్కులు జెక్కులుండెవులు , మూపులు వీపులు బానుజంఘలుకొ
బక్కులు డొక్కులున్దలలు , ఫాలతలంబులు రంబులూరువుతో
జెక్కునపాటొనర్చు శర , వేగమెల్లర్పఁగఁ జిక్కుచక్కుగాక
జెక్కుచు నుక్కుడంచె రిపు , నేనల గ్రక్కున నుక్కుమీరగాక. ౧౩౩

వ. ఇవ్విధంబున నయ్యోధవరుండు లయకాల కాలగభాభీలాళిక తీలికీలా కలాపం
బు మెరిసిన తెఱంగునఁ గాండప్రకాండంబులు నిగుడింపుచు నిజబలంబులఁ గ
సిమెసంగినం బూచి కోపాటోపంబున హేమరథుండుడగ్గరి. ౧౩౪

మ. విలనచ్చాప విలాసకాశల సమా , విరూఢతతేజంబుతో
బలవద్బాణ వరంపరల్ గురియఁద , ద్వాణంబు లావ్యోమధూ
తలమార్గంబులఁ బర్చివైరి జననం , త్రానంబు నంజాల్పియు
జ్వలుండౌ రాసుతుపై పయిన్నిగుడగీ , ర్వాణోత్తముల్ భీతిక. ౧౩౫

వ. ఇట్లు నిండిన, ౧౩౬

సీ. అమ్మహా వీరాధ్యుఁ , డాశీవిషాభంబు
లై హేమరథుండేయు , నస్త్రములను
దిలలంతలై పోవ , దీవాశుగంబులఁ

బరగించి తచ్చతు , బలములెల్ల
జరుగారితాంగులై , సమరవిదావంబు
నొందంగఁ గుందించి , డిందువరచి
చండశుండాకాండ , హిండితాంచితభుజా
దండకుండలితనో , దండమలర

గీ. సర సకరపద్మ సన్యాస , సవ్యముక్త
నిబిడః శిత శీలీముఖ . సకరములను
సమర సమయసముద్రాత , సాహసప్ర
తాపదీపితుడై రణ , స్థలినిగుడ్చి.

౧౩౭

వ. ఇట్లు నిగుడించి వేడిమిజూసిన.

౧౩౮

వ. జ్వలనాంఘ్రబరివోసి హేనురధుఁడా , శర్వప్రసాదోజ్వల
ద్వలవద్వర్మ మహావభావుఁడగునా , భద్రాయుపైనేయది
కృ. లునిండన్మను మంటమంట నెగయున్ , ఘోరస్ఫులింగావళున్
గలయంబర్వజిటచ్చి టార్భటులుము , నన్నట్టగావచ్చివన్ .

౧౩౯

సీ. ధశధశద్దీప్తిసం , ధానా చిరవ్రభా
దూరస్వ గాఢాంధ ! కారమగుచు
ఘశఘశధ్వాన ని , ర్గళిత నిర్హతాప్తి
బధిరీకృతాజాండ , భాండమగుచు
ఘశఘశ స్వానగ , ర్భిత నిర్భరార్భటి
స్తనితభీయాభవ , త్సగ్గమగుచు
గళగళన్నదం , కలిత కూలంకష
పూరితాకూపార , వారియగుచు

గీ. ఘశఘశ స్వనిధేదసం , జాతధూత
వారిధాతాళ ధారాను , కారిఘోర
వారి వాహంబుజనియించు , వారిదాస్త్ర
మేసి భద్రాయుఁడన లాస్త్ర , మిలగలంచె.

౧౪౦

ఉ. భూధర బాణమామగధ • భూధవుడేసిన సర్వలోకసం
బంధకరంబుగాఁగ బహు • పర్వతసూపముదాల్చి యప్పుడా
యోధన భూవిజృంభితబ • లోద్ధత రాట్సుతుమీదఁ బెన్మిలా
సాధనముతో సగుడ్చుచును • సత్వరవృత్తి • గడంగి నయ్యెడక.

౧౪౧

సీ. భద్రదాయవంతదీ. పుంబై దనర్చిన
దంభోళిశస్త్రము • ధృతినిగుడ్చు
నదికోటి శతకోటి • యైతేజస్వీయ
ధారావభౌధాశ • ధశ్యమనయ
చటులమాగధనము • తృర్జితాస్త్రంబుపై
నిగుడి మున్నెన్మంట • లెగయుచుండ
గండకైలముతోఁ • గదియంగ తత్పక్ష
మ.ల దచ్చిలాదుల • ము.దుద్రుచి

గీ? గిరులఁ దరులఁ దదుద్బుద్ధ • హరులగిరుల
జరుల గిరులఁ దదుద్యాన • తరులనిరుల
మూలహీనంబులైపోవ • నేలగలిపి
చనియె శత్రుబలంబులు • సంవలింప.

౧౪౨

కా. బ్రహ్మస్త్రంబరివోసి యేసెనపుడా • ప్రత్యర్థినాథుండునా
బ్రహ్మస్త్రంభముఖ ప్రవంచముభయ • భౌంతిస్థితకా జెందరా
జిహ్వాప్రక్రమునై జనైన్యమ నుతులే • సేయంగ సామోత్పర
బ్రహ్మేశాన వరప్రసాదుడగు నా • భద్రదాయుపై నల్కతోక.

౧౪౩

కా. ఆవేశక శివవర్మధారియగు భ • ద్రదాయుర్మహావీరుడా
ద్యావాభూములు ఘూర్ణిలక నిగుడుబ్ర • హ్మస్త్రంబుపై దోర్విలా
సావిర్భూత కుతూహలంబడరఁ • బ్రత్యేస్త్రంబుచేదానిని
క్షీపంబై దనరంగఁజేసె సురలా • శర్వాముల్ సేయగక.

౧౪౪

సీ. ప్రబలమాగధుడంత • బహుళమాయోపేత
రాక్షసాస్త్రంబేమ • రయచుమీర
నదిఘోర శరభసిం • హవ్యాఘ్రసూకర

ఘృన్యకోష్ఠతంత్రం • ఖడ్గశల్య
 నా ఖర్చుగాకారమై • నఖరదంష్ట్రాయుధం
 బులుగల్గి నిజమాయ • లలరుచుండ
 శిష్టాత్రముల బాధ • దనరంగఁ జేయంగ
 మఱియు దుష్టవిహంగ • చూర్ణమునను

గీ. వక్ష చించూపుటాదుల • భంగవకవ
 వెండియునుచండ రాక్షసా • వేశములను
 బడలిక నొనర్చు దలపోసి • భయఁగమగుచు
 కడగుటయుఁజూచి భద్రాయ • డడరుగడిమి.

౧౪౩

చ. చటుల నిశాచరఘ్న మను • సాయక మేసిః రాక్షసాశుగో
 దృట వికటాస్య దైత్యసము • సగ్రమహాగ్రమ్భఃకాండజాదినః
 ఘటనము బాపితచ్చరము • ఘడితమై సడఁజేసి మాగధో
 దృటబలముల్ దొలంగఘ్న • భల్లముల్ వడితురిప్పిత్తిసః •

౧౪౩

గీ. ముగధదేశాధినాథుడు • స్త్రీచిన్
 పృత్తితో ముగధకారాత్మ • మేయనదియు
 నలుదెసల చీకటులుగప్ప • బలసి, రాజ
 సుతుని పై రాగ నమ్మహా • సూరుడవుడు

౧౪౪

క. సూరాత్మంబేసినడు! ర్వాగాఖర్వప్రభాభి • రామంబగుచున్.
 భూరిత మోమయమగుహా! వ్హోరాత్మమునులిచెదనుడు! గురుతరశక్తిన్.

౧౪౫

న. ఇన్ద్రిధంబునఁ

క. అత్మప్రత్యత్నంబుల నిస్తాణత నొందవైరి • నివ్వెరవడవా
 క్షస్త్రవరబలంబునన! ర్భస్త్రిశ్వర వర్మమహిమ • దనరంగసనిలో,

౧౪౬

ప. ఇటుల నిశ్చేష్టితుండేసిన నమ్మగ భేష్టరండు సకల యోధవరులం బురికొల్పు
 కొని తానగ్రేసరుండయి రోధనీ కుహరంబు బగుల సింహనాదంబు నేయుచు
 భూరిభేరివంబులు చెలగింపుచు శంఖకామాళంబు లొత్తుచు వేయుండు హిడు

వ్రండు పోసీకుండని యార్వులు పెడబొబ్బలు సలుదలు నింగిముట్టంజేయుచు
బరిఘాది సాధనంబు లడరింపుచుం గవిసినం గనుంగొనిఁ

౧౫౨

గీ. ఇటులఁ దనుఁజుట్టుకొన్నట్టి ♦ చటులకౌగ్య
ధుర్యులగు శాత్రువులఁ జూచి - ధైర్యశాలి
యైన భద్రాయుఁ డతికరు ♦ శార్దూపవృష్టి
దనర హింసింపఁజాలక ♦ తడయకపుడుఁ

౧౫౩

౪. అంభోజప్రభవాండముల్ బగులమా ♦ ద్యచ్ఛాత్రపాలంభనం
రంభారంభ విజృంభమాణ విలయా ♦ భద్రాస్థ వద్యాంకియా
స్తంభీభూత జలేంధనాగ్నిభయకృ ♦ త్సప్తార్ణ వాగావకృ
చ్ఛంభచ్ఛంఖము నెత్తె రాటుతుఁడువి ♦ స్ఫూర్తి ప్రభావంబునక.

౧౫౪

సీ. అట్టిశింఖానాద ♦ మాత్మహృత్పుటములు
భేదిల్ల నత్యంత ♦ భీతినొంది
ఘోటకరథరథ్య ♦ కూబరాన్వితులై వి
సంజ్ఞచే భూమిపై ♦ జచ్చినటుల
బడి మూర్ఛనొందినఁ ♦ బరగఁ గన్గొనిదయా
భుత్వంబుతోనరి ♦ జిత్వరుండు
వీతాశ్రు శిస్తుల ♦ విగతచ హనులను
చక్షుచే తనులను ♦ నయవిధిజ్ఞఁ

గీ. డగుటచేఁ జంపనాదని ♦ యాత్మైకరసి
హర్షమెనఁగ రథావరో ♦ మాణమొసర్చి
సునయుగన్గొని పాశబం ♦ ధనమునొందు
మజ్జనకుని గనుంగొను ♦ మాన్యచరిత.

౧౫౫

౫. బలవంతమైనసర్పముఁ చలిచీమలచేతఁజక్కు ♦ చందంబునఁదా
బలయుతుడయ్యును శాత్రవ బలములచేఁ బడియెడై వఁబలరహితుఁడై

౧౫౬

గీ. అదియుగావునఁ దొలిబాము ♦ లందుఁజేయు
పాపపుణ్యము లనుభవిం ♦ పకతొలంగ

వెంటవారలకైన ము + నిందినిజంబు
వీరి విడిపించుటకోర్తి + విభవమనగ.

౧౪౩

భక్తానురక్తము హేమరథుని జయించి జనకుని విముక్తుని కావించుట

వ. కాపున జననీజనకులు బంధసంబుల విడువుమనిన సతందట్లుజేయుట ౧౪౪

క॥ బాధాసంయుతకన్యా, గోధన ధానాద్యబాల + కులముందుగనం
భాధంబు నొండకుండయ్య, శోధనుడగు రాజసుతుడు + ముఖులుగఁజేసెన్

గీ. మఱియు దక్కినబాంధవా + మాత్యమిత్ర
భృత్య భటదాసికాదుల + వేరువేర
విషవ నియమించి క్షణమాత్ర + వివశులగుచు
మూర్ఛదేరిన శాత్రవ + ముఖములరసి.

౧౪౫

మ. అవినీతాత్య వరోధకాంతలఁ దడి + యశ్రీమనోమారుతో
జ్జవనద్ఘోటకముల్ గిరిం ద్ర సదృశఁస్త్రభేరము బుల్సువ
ర్షవిధానేక శతాంగముల్ సురుచిర + ప్రాయస్థదాసీతతో
నివిధాలంకరణంబులఁ గొనుచును + జ్వేగంబు వాటిల్లఁగాఁ.

౧౪౬

మ. విరథుండై తగినట్టి హేమరథుని + ర్వీర్యుండునైయుండ దు
ర్భరపాశంబుల బద్ధజేయుచును + ర త్రాణాప్రియా మాత్యు
త్పరసేనాధిప నాయకావళిని ము + స్పృధించి యున్నుక్తుతో
సురుమంత్రిశుల దాపునన్నిలసి యు + య్యుర్వీశ పుత్రుఁడొగిన్

౧౪౭

క. ఓమంత్రులార, యిహిడి! హేమరథాదులను గొనుచుఁహిసెవర్తనతో
మీమీ పురముల కరుగుఁగా! సామంతులతోడ నినిన + సంభ్రమములరన్.

చ. ప్రతిభట సంహతిన్ మునుప + రాజతులై లగు ముత్రినాయక
ప్రతితుల్య యోధముఖ్యులు, వి + పద్ధతేక, పునస్సజీవన
స్థితులయి ర కుమారుని, ను + తింపుచు విస్మయ మానమాససా
న్వితులయి వజ్రబాహుకడ + నిల్చినమాహిత చిత్తవృత్తిచేన్.

౧౪౮

నీ. ఓరాజివీనుమిమ్మ + హారాజ తనయాండు
 భూమిజూడంగవచ్చి + పొదలుచున్న
 యింద్రుడో చంద్రుడో + యినుడోయువేంద్రుడో
 తెలియంగవలవడి + తెలుగుమనకు
 మనమహాభాగ్యంబు + మనతపఃఫలమెన్న
 నాశ్చర్య మయ్యెనీ + యవనిలోన
 భన్యుడై తగినయీ + ధరణీశ సుతునిచే
 విజిత్తులై రిపులెల్ల + వెగడుపడిరి

గీ. చెలగి యితఁడు మహాయోగ + సిద్ధుడేమొ
 ముక్తితపస్సిద్ధుడో లేక + సురవరుండో
 కానిచోనీయమానుష ! కర్మమితని
 చేవిజ్ఞంభించునా + యింత జెప్పనేల?

౧౬౧

గీ. ఇతని జననీజనకులము + న్నెన్నిచూడ
 బార్వతీ సరమేశ్వరు + లుర్విహాసఁ
 నిముషమాత్ర శతాక్షోహి + ణిబలంబు
 బలవదాశుగముల బయ + ల్పడనడంచె.

౧౬౨

ప! అని బహువిధంబుల స్తోత్రంబులొనరించి

౧౬౩

గీ॥ ఇవిధంబున సత్యంత + హృష్ట లగుచు
 మహామహాశ్చర్య సంయుతా + మాత్యవరులు
 తోషమలరంగ వరమహా + త్కుడవటంచు
 బలుకుచుండంగ నమ్మహా + భావుడవుమ.

నీ॥ విస్మయానందాను + విద్ధుఁడానందాశ్రు
 పిహితాక్షుఁడును ప్రేమ + విహ్వలుండు
 నై నట్టి జనకున + భర్త మానటజేరి
 చండ ప్రణామముల్ + దగ నొనర్చ
 నా రాజ ప్రణయాప్తి + నభిరాదన మొనర్చి
 భన్యునిగని గాథ + తరముగాఁగ

బరిరంభణమొనర్చి ♦ బంహిష్ట మోహంబు
నొనరంగ నిట్లను ♦ నో కుమార

గీ॥ నుశువుదేవుడవో మను ♦ వ్యూడవో లేక
నుడవో పరమేష్ఠివో ♦ హరివా తలఁప
నీదు జననీ జనకులెవ్వ ♦ రేదిదేశ
మేది నీనామము వచింపు మిద్ద చరిత.

౧౬౨

సీ॥ ప్రశ్నార్థి వర్ణనం ♦ బద్ధులై విద్దులై
హా, తేజాలయి మృతు ♦ లక్ష్మ యుండు
భీరూభవదమూర్త్య ♦ భృత్యాదుల సపుత్ర
పత్నుల కాడయూ ♦ పరుడవగును
విడిపించితిని మహా ♦ నీర్యథైర్యోజ్వల
వేజోబలోన్నతుల్ ♦ తేజరిల్ల
నీ విక్రమ క్రమం ♦ జెల్లు నీకు శుభించె
మహిత దేవాసుల ♦ మానుషాత్మ

గీ॥ మైనలోకత్రయముఁగెల్వ ♦ నలపుఁ జలము
గలుగజాలిన నీవంటి ♦ శునుని ఋణము
దీర్చుకొనలేను ధరన , ముట్టితనహాస
జన్మములకైన దివ్యతే ♦ జప్రదీప్త

౧౬౩

సీ॥ తగునిదం వుత్రమి ♦ ప్రకళిత పూజ్యరా
జ్యగుంబనక సర్వ ♦ మలరవిడచి
ఘననుగీయాతరం ♦ గమునిచ్చ నీయదడ
బ్రేమబుధంబునం ♦ బెనంగదలఁతు
ననఘవచోయుక్తి ♦ ససేనదొవుమునెను
కడుమత్ప్రియంభావు ♦ కుడవునీవె
యలరు మదీయకు ♦ ధాంతకా పిలనెల్ల
త్వతధీనో జరింప ♦ దలఁతునిపుడు

గీ॥ తవిలినీవు జితేంద్రియ ♦ స్వమున నునికి
తోచె నామదిగానను ♦ తోషమొడవ

నర్వము వచించునను నీవు • నిర్వహించు
దేవుడవుగాక పరుడవే • ధీరవర్య.

౧౭౦

క. అని యివ్వధమున జనపతి! వినయంబునఁ బల్కఁజైర్ప • వీర్యఘనుండ
జననుతుడగు భద్రాయువు! ననువొందగ నిట్టులనియె • నందఱువినఁగన్. ౧౭౧

నీ. ఇతఁడు నైశ్యసుతుండు • కుతలాధినాయక
సునయాఖ్య మత్సఖ • స్ఫూర్తి నొందు
నేనితనింట వి • నీతమజ్జననిత్రో
సతతంబు వర్తింతు • సౌఖ్యగరిమ
భద్రాయురాఖ్యచే • బరగుచు వర్తింతు
వెనుక వచింతు మ • ద్వృత్త మెల్ల
ఘనమదంబున నీన్న • గాసినొందించిన
పరిపంధి బలమెల్ల • బడలువడియె

గీ. మునుసభృత్య సుహృన్మంత్రి • ముఖుడవగుచు
నిజపురంబు బ్రవేశింపు • నిర్భయముగ
శత్రుసాధ్వన మొక్కింత • సరకుగొనక
సమ్మదంబున వసియించు • జనవరేణ్య

౧౭౨

మ. అదియుంగాక మదంచితాగమనప • ర్యంతంబు దుర్బుద్ధిభా
జ్మదమత్తాఖల శత్రుతాచరదధ • ర్మప్రత్య నీకావళిన్
వదలంజోవక బంధనాలయములో • వర్తింపగాఁ జేయుము
ద్యదయప్రాప్తిని నేనుజోయెద మదీ • నూగారముంజేరఁగాన్.

౧౭౩

గీ. విశ్వజననాది హేతుత్వ • విభవమొందు
సమ్మహేశ్వరు కరుణనా • యందుఁగలదు
గాన శాత్రువుల, దృణాయ • మానముగను
జేయఁజాలిన నేగల్గ • జింతవలదు.

౧౭౪

మ. అనియూరీతినఁ బల్కి యాస్పవతిము • ఖ్యాజ్ఞప్తిఁ జెన్నొందిసం
జనితానంద మమందమై నిగుడసా • జన్మాత్మ భద్రాయుడె

తృనిశాంతంబున కేగి తత్ప్రథమపు • త్తాంతంబు నాద్యంతము
దసరక దల్లికి వైశ్యవర్యునకు మో • దంబేర్పడక జెప్పనక.

౧౦౭

మ. దయతోడక జనయుత్రు లు తృజునినూ • ప్తమ్రాణ మామోదనో
దయదాలింగన మశ్రుపాతనముమో • దంబొప్ప జెన్నొందె లి
జ్జయవద్వైశ్యుడు రాజపుత్రునింబరి • ప్తమ్రాణునంజేర్చి
రథయవృత్తిక వసియించెనానృపునిసం • భాని ఘాతుక నిచ్చులుక,

౧౦౮

నీ. ఆవజ్రబాహుండ్ • సాహతోత్సాహన.
హాథుడై నైజాన • రోధయునతి
పుత్రమిత్రమాత్య • భూరిబలాన్విత
దగుచు పుచ్చున్న • నార్హమొంది
నమరహాత వక • ప్తపదాతితురగమా
తంగ శత్రుగద • తత్తులుగొలుపు
నరేవరాపహృతార్థి • సరణులనంపున
స్వీకార పూరితా • నేకశోక

గీ. భారనహితుండగుచు బటు • పటమాభరి
కానినాదంబు లొలయుంగ • గౌతుకాత్తి
చిత్తమిగురొత్తి నిజపురి • శ్రీనమ్మధ
బాలుచు భద్రదాననంబు పై • వెలయుచుండ

౧౦౯

వ. తదనంతరంబున.

౧౧౦

ఋషభయోగి భద్రాయువునకు బరణాయం బొసర్పడలంచుట.

క. నిరుపమ తేజుఁడు సాక్షాత్ పురీషపుండ్రుఁడు ఋషభయోగి • భక్తుండుప్రియం
కరుడగు భద్రాయువునకు నిరనొంగుంగ • బెండ్లి సేయఁనిదొఱచెను మచుక

౧౧౧

మ. శతమన్యు ప్రభుతావిలాసుడుమహై • శ్వర్యండు సీమంతిని.
నతిక్లిష్టితి భర్తయై వెలయునా • చంద్రాంగదా ధీకున
మృత్యుడై కన్దానితత్పవర్యలకు నం • భావించి భద్రాయురు.
న్నతి సౌందర్య పరాక్రమ క్రమము ని • న్నాజెంబుగా జెప్పుమక.

౧౧౨

క సరేంద్రా; సమృహానుభావుండ శేషవరపతి శిరస్స మభ్యర్చిత కాసనుండై
 పాకశాస నుండనందగుగరతలోన లక్ష్మీమాణ శేఖ చక్రలాంఛనుండై చక్ర
 ధరుండ నందగు, నిలితమస్మినుండై హరుండనందగు విమానాహితరాజ
 హంసమండలుండై కమల సంభవుండనందగు లక్ష్మీ జనకుండై సముద్రుండ
 నందగు ననవరత ప్రవృత్త దానార్థి కృతకరకమలుండై దిగ్గజంబనందగు
 మహాశ్చర్యంబులకుఁ గర్త సకలశాస్త్రంబుల కాదర్శంబు మిత్రమంధలంబు
 సకు దయశైలంబు సహితజనముల కుత్సాతహేతువు సాహసికులలో ధోరే
 యుడు, వినతానంద జనకుండై వైస తేయుండనందగు చాపకోటి సము
 త్సారిత సకలారాతి కులాచలుండై వైస్యుండనందగు సతని జన్మక్రమంబు
 తెలియఁజేసెద నాకర్షింపుము.

౧౪౮

శివయోగి చంద్రాంగదునకు భద్రదాయువు జన్మాదికము చెప్పుట

సీ. అధిప, దశార్చదే + శ్వాధనాథుఁడు వజ్ర
 బాహుండనెడు నొక్క + పార్థివుండు
 తగువుత్ర సంయుక్త + దారరస్నింబును
 రోగపిడితయని + రోసివిడఁజ
 విడచిన నారాచ + వెలఁదికి నుదయించు
 తనయుండు నావల + ననుసమన్
 విద్యలెఱింగి సం + విద్రూఘుండై నట్టి
 శివుని వర్ణమునఁ బ్ర + సిద్ధిఁ జెఱితి

సీ. ద్వాదశ సహస్రగజబలో + దాష్ట్రుండగుచు
 తనదు పితృనంకటము బాపి + ధన్యుడైన
 యొక్కవైశ్యుని పురమునం + దున్నవాఁడు
 గాన నీచుత్రికనుగుణం + డైనవాఁడు.

౧౪౯

రాజకన్యలలోధన్య + యైజగతిని
 వెలయు సేనుతకమ్మహా + వీరవరుఁడు
 భర్తయై యుండెనా, మహి + హాల, నీడు
 జననసాధల్యమంతని + నన్నుతింతు

గీ. అతడు భద్రాయువను సమా + ఖ్యను నెలుగు
నార్యుని శీఘ్రము విచ హ + కాన్యమునకు
నిచ్చయింపంగలగునని + ఋషభయోగి
నిజగృహంబున కేగె నో + నిర్మలాత్మ.

౧౪౪

వ. నిజగృహంబు నందుంచు నొక్కనాఁడు

౧౪౫

నీ. శ్రీ మంతుఁడైన హా + ఋషభ యోగీంద్రుండు
భద్రాయుగసగ స + భ్రమమెల్ల
వచ్చిన నయ్యోగి + వరుఁగాంచి సాష్టాంగ
దండప్రణామముల్ + దగనొనర్చి
ముకుళిత హస్తండ్లై + మ్రోలనిల్చినఁ జూచి
నవ్వి గాఢాలింగ + నంబొనర్చి
యోవుత్ర మగధదే + శోదీర్ఘబలముల
గలచి వచ్చిననీడు + బలిమి కలిమి

గీ. నెంతవర్జింతు వినుము భూ + మీశ్వరాగ్ర
గణ్యః పంద్రాంగదుని పుత్రి + గలదు కీర్తి
మాలిని యనంగలగునది + మానసీయ
నీవుఁ బెండ్లాడవలయును + నిక్క ముగను

౧౪౬

*గీ. అతడు నీకిచ్చటకు + మది హర్షమొందె
నీసఖుండైన యొక + నిపు నీతిమంతు
గా విచారించి పంపు మ + కన్యకా జూచి
వచ్చుననిచెప్పి చనియెన + వ్యరయశుండు.

క. ఆ యోగీంద్రుడు చనభ | ద్రాయువు తనచనువు నెనయు + నవనినురునితో
శ్రీయుత తత్కన్యకామణి | నీయెడల గని రమ్మనుచు మ + హేచ్ఛతఁ బలికె

పాఠాంతరము *గీ. అతడు నీకిచ్చటకు మది + హర్ష మొందె
నీసఖుండైన సునయుండు + నీతిమంతు
డితఁడుజని తత్సమాచార + మెఱిగినీడు
కోర్కి నపలంబుగాజేయు + గుతుకమునను.

౧౪౭

గీ. అమృహీనురుఁ డలరిచుఁ + ద్రాంగబాధి
నాయకునిగాంచి నాతడొ + నర్చు భక్తి,
కలరి యాత్మి మాలిసి + కలితరూప
లక్షణంబు లనరయుచు + దక్షణంబు

౪. వచ్చి ధరణీతనయుని | గ్రుచ్చి కవుంగిటనుజేర్చి + తొని వినయముతో
నచ్చు పడతద్విలాసము | నెచ్చరిక వచింపఁ దొడఁగె + నీహితవృత్తి

౫. చూచితి దేవతానతులఁ + జూచితి యక్షపయోజనేత్రలఁ
జూచితి నాగకన్యకలఁ + జూచితి సాధ్యవధూల లామలఁ
జూచితిఁ గిన్న రాంగనలఁ + జూచితి సర్వజగల్లతాంగులఁ
జూచితిఁగాని యీపడఁతి + జోడగుచేడియ గాననేకడఁ

౧౫౨

నీ. లలియలు తాబేళ్లు + కమలగర్భంబులు
కడలికాండములు సై + కతముసుడియలు
వినుతరగలుకను + వీనుల జాడరి
శైలముల్ బినములు + సారసములు
దరము దర్పణముకుం + దములు ప్రవాళంబు
కనకంబు మీనముల్ + కార్ముకములు
సిరులర చందురుం + దొరనైన తేటులు
కజ్జి మొగుల్ కమలంబు + మొలుపుతీగ

౧౫౩

గీ. లునుదొంగలునువ్వు బువ్వును + వనజవైరి
శిలలు నవసంఖ్యలును పూగ + ములునులతలు
పనటుల సిరేఖకూపంబు + లనటులుకరి
కరములును గాళెలును మేను + లలరబోలు

౧౫౪

నీ. పొరబోని మేఘంబు + పొలివోని చందురుం
డలిగాడ్పుసోకని + జల జములును
జగిలిగి బాయని + సొగసు నంగ మొగ్గ
నిద్దంపుటప రంజి + యద్దములును
చిలుకముట్టని బొబ + ఫలమంచ లంటని

శూడులు కోవెలల్ ♦ జూడనట్టి
 నలిరులు నెలదాల ♦ నలయని రిక్కలు
 మెరసి నిల్కడగతి ♦ మెఱుగుతీగ.

౧౦౫

౧. తురుము నెమ్మోము గన్గవ ♦ యొరపునాన
 చెక్కుల ధరంబు భుజములు ♦ జేతులునఖ
 ములును మైవన్నె లైవగ ♦ ముద్దరాలి
 నంచితంబుగ నలువ ని ♦ ర్మించెనేమొ.

౧౦౬

౧. నలువ వికచశిరీషకో ♦ మలపరాగ
 మిందు మృదితామృతంబులో ♦ నెనయజ్ఞేసి
 త్రిముఖములై ద్రిజగన్గత ♦ శ్రీవహించి
 కడమ ముఖమున నిర్మించె ♦ గమలముఖని.

౧౦౭

౧. వెలదుక కన్నులకాటుక ♦ పులుగులగుటఁదెలిసియెగర ♦ జోయిననిక
 న్నుల విలుతుఁడు రులనొడ్డిన ♦ చెలువున ముంగురులుదనరె ♦ సింగారముగాక

౧. మేనికడానిలోనిజగి ♦ మించిన మంచిమొగంపు సొంపుడార్
 పాలమడుంగునం జరుత ♦ పాయమునంబారలాడు జోడుతా
 వాలుగ మీలన్గఁదెలి ♦ వాలు కనుంగవ నుల్లసిల్లున
 జ్ఞానిక కంచులోకములు ♦ ప్రస్తుతిజేయును బ్రస్ఫుటంబుగాక.

౧౦౮

౧. కలికి నిడు సోయగపు లు ♦ కన్నగవల
 చలన గ్రుమ్మరు లావణ్య ♦ చలధివడుమఁ
 జెలువు గరచింపఁ బూనిన ♦ నేతువనంగ
 భాసురాంబుజలోచన ♦ నానమెరసి

౧౦౯

౧. అధరామృతప్రవా ♦ హప్రతిక్షణజాత
 నూతన బుద్బుద ♦ వ్రాతమనఁగ
 యావ్వన మన్నభో ♦ ద్యానవాటీలన
 డ్దాడి మఘలీజి ♦ తతియనంగ
 నాననపద్మన ♦ ఛాల్ల యాంగణనీమ

రంజిత మౌక్తిక ♦ పుంజమనగ
సింహద్వికచముఖ ♦ ప్రాంచప్రేమోదినీ
రసపూరకోరక ♦ వినయమవగ

గీ. లలిత రదనాంశు కారణ ♦ ఫలకలిఖిత
వంచబాణప్రతాప ప్ర ♦ పంచ విజయ
శాసనాక్షర సంతతి ♦ చందమమర
గారిత కాంతామణీదంత ♦ గణమువెలసె

౨౦౧

గీ. వరుసయై యెక్కువలుతక్కు ♦ వలుదొలంగి
యొక్కతీరునఁ బెంపొందు ♦ చున్నదంత
పద్మరాగాళిఁ బెనగొని ♦ పరగినట్టి
తావిన కలాలితునుకన ♦ మోవిదనరే

౨౦౨

సీ. కన్నుల విలుకాని ♦ యెన్నికజాళువా
జంజాళి యసనొప్పు ♦ నీకీయనాన
చక్కరవిలుకాని ♦ చక్కని తొల్లటి
చిలుకుల నఁగవెలు ♦ జెలియకనులు
రాచిల్క నెక్కిడు ♦ రాయని తీరైన
విండ్లనఁగను నట్లు ♦ వెలది బొమ్మలు
సింగరమైసట్టి ♦ సీరి పట్టిబంగారు
పలుకయనం దోచు ♦ బడఁతి నొనలు

గీ. మరుఁడు శ్రీపుత్రుఁడనుమాట ♦ యెఱుకపడగ
జేయుచందము దోపన ♦ చెల్లియవిన
లగుచు శ్రీలుమలంగెనా ♦ సనుచుఁబాగడ
భ్రమరకులైల జూపట్టు ♦ సుమశరమన

౨౦౩

గీ. లలరువిట్టుడనెడు గెస్తి ♦ డతివమేన
లలిత శృంగారలక్ష్మివి ♦ లాసములన్మ
లలివీనిర్పించుటో దొలు ♦ దొలుతికంకు
నిల్లినోయన దసరా రె ♦ కలిగిగళము.

౨౦౪

సి. అనురాగ రత్నభా • క్కనకశైలములన
 మకరాంక కన్యకం • దుకములనంగ
 వరదేహ జన్యలా • వణ్యపుంజములన
 స్వాంతనరోజ్జకో • శములనంగ
 మదనమోహనభూతి • పదకరండములన
 గంతునిర్వక్రచ • క్రములనంగ
 హారమృణాళనం • చారకోకములన
 భవమహీ రుహముల • ఫలములనంగ

చ. చక్రలోక జగీషాన్త్ర • వర్తనప్ర
 భవపరిశ్రమలాలన • పంచబాణ
 సుఖనివాస గృహములన • సుందరాంగి
 కులుకుగుబ్బలు దనరాంకె • బొలుపుమీర. ౨౦౧

క. గృహకాంచ నాచలాచల దశదురు నంజీవసీల • తాఫలములనంగ
 విలసిల్లె దదురోజయు గళమనందగు లీలచేవి • క్షానము దనరణ. ౨౦౨

చ. మేఘగుదొరంగు తుందమను • మేలిమిబంగరు రంగుటాకున
 మరుడు తదీయరూపమహి • మాతీశయంబున కన్యమీసుగా
 దొరయదటంచు కజ్జలము • తో లిఖించిన నాగరంబన
 నరసిహాక్షి చక్కనగు • శ్యామలరోమగణంబు సొంపగు ౨౦౩

క. చూపట్టినట్టి పొక్కిలి లోపల విలసిల్లు కంఠ • లోలమనోభా
 దీపపు కొడియన నూగారాపూర్ణ శశాంకవదన • కందంబయ్యె ౨౦౪

గీ. అంశుక వ్యాప్తిచే మధ్య • మాస్తి కత్వ
 మొగివరామరిశించిన • యొనరుననుచు
 నంబుజాక్షి మనసుపట్టు • ననుటగాని
 తలచిచూడ గృతత్వంబై • దానికిరవు. ౨౦౫

చ. ఉరుకుచ కుంభపాతమున • కోర్వకనో యటుగాక భావిన
 త్వరుష కరోరుపాశమున • బుట్టిన భేదముచేతనేము

సరసిరుహాక్షి నెన్నఁచుము ♦ చారుకృత్యముబూనె గానిచో
గురుగతి లోచనంబులకు ♦ గోచరమై విలసిల్లకుండునే

౨౧౦

మ. తలరుంబోడినిగూడు రేడుత్రజగ ♦ త్సంమోహ విద్యాసవ
ద్యల సద్బాహు పరాక్రమ క్రమము పాం ♦ ధప్రాణికోటిం జలా
చలవృత్తింభజియింపఁ జేయఁగ జయ ♦ స్తంభంబులన్ నిల్పెనాఁ
గలనన్ భీతమృగీ విలోచన తొడల్ ♦ గన్పట్టెకా పట్టుగాఁ.

౨౧౧

క. అంగజుడనియెడు సామరి ♦ బంగారపు రంగులన్ వి, భాగింపుచు మున్
రంగాయించిన గుండెలన్ ♦ సంగన జంఘికలు ననఁచె, సద్భూతిరీతిన్.

౨౧౨

గీ. జంఘికాగతలావణ్య ♦ జలధి జనిత
శుక్తలయ్యెఁ బదంబులు ♦ స్ఫుటిత తత్పు
ముఖవినిర్వన్దణులు చంద్ర ♦ ముఖ సఖములు
గాని సుమతారకలు పోల్కెన్ ♦ గానవయ్యె.

౨౧౩

గీ. తారకలు సరిగాఁజేయఁ ♦ దగదు సఖన
మాన మొనరుట కనిబ్రహ్మ ♦ యమృతబిందు
తతికి నిల్కడవన్నియ ♦ దగనొనర్చి
వెలఁడినఖములు నిర్మించె ♦ జెలుపుదనర.

౨౧౪

ఆ. అంగజేభ శిరమ ♦ సంగ వక్షముదోచె
గుంభయుగమురీతి ♦ గుచములలరె
గరముపోల్కెరోమ ♦ గణము జెన్నొందెద
దగ్రముగతినాభి ♦ యలరుచుండె.

౨౧౫

చ. అతివ విలోచనంబులు శి ♦ తాబములంచు గనీస కామిష
స్థితి నిరుమేనులంద నరి ♦ శ్రీ హరి నిల్చిన జూచిలక్ష్మితి
త్పతి నెడఁబాయలేక కను ♦ పాపల నేనెవమొప్పు నుండెన
ప్రతిహతవృత్తి జెందునన ♦ పోయినిగాభవి నెన్న నిచ్చుటన్.

౨౧౬

గీ ఉదయము దరంబనందగి • యెప్పుడునుండ
మధ్యమము మధ్యమంబయి • మలయుచుండ
బొమ్మలలతుంట వింటికి • బొమ్మగట్ట
బురుడు చాటించు డెలియపొం • బిరుదు లెప్పుడు.

౨౧౭

చ. చెలువగుతావి మోవిరుచి • చేదగు కంపులసాంపు పల్కపై
నలరుల వింటిదంట విర • హస్తేకులై జరియించు పాంథులన్
గెలిచి జగంబునన్ బిరుడ • కలితనై జ జయంక నాక్షరం
బలలలిఁ గీలుకొల్పెననఁ బొల్పెల • సన్నదిరాక్షి దంతముల్.

౨౧౮

క. కందర్పగ జాలానపు | పొందునడగు గర్తమనఁగఁ • బొక్కిలి మెరసెన్
సుందర తచ్చరణాగ్రన | నుండుక మనఁరోమరాజి • యలరాఁ దగన్.

౨౧౯

౪. సొగసగు నగుమొగ మనియెడు | తొగరాయని దండనుండి • తోచిన
బలుకెం | జిగిదగిన సాంధ్యరాగప | వగయనఁ జగురాకుబోడి • వా

తెలువలసెన్ ౨౨౦

సీ. చేతో గృహంశరా • సీన సూనాంబక
వీక్షణోత్పవదగ • వాక్షుభులన
వదన సంపూర్ణలా • వణ్య స్రవంతికా
విహరదంజననామ • విహగమలనఁ
గమనీయ సహస • కలకాంబునిధిభాస
మాససిలోత్పల • సూనములన
లనమా సప్తధీ • లాకుంద మాలికా
కలి ద్వి రేఫము • గళమనంగ

స. మహిమద్భవీ యాభేదగ • మననిరోధ
కశ్రీవణకూప శృతికోడ • కమ్రూప
భోక్తాతో హంతముల జగ • లోభనీయ
మగుచోదన • రునుగున నే • త్రాబ్జయుగము

౨౨౧

గీ. సురుగు సార్వభౌమం బిరుదుఁ గైకొని లెన్పు
ఖంబు భద్రపీఠిఁ గా నొనర్చి
మెరుగు గరికపచ్చుఁ మేలుకట్టానరింప
బోలుననఁగఁ గలికిఁ బొమ్మ లలరె.

౨౨౨

గీ. వెలది కడుభాగం ములు చెలువొండెనఁ
పుల్లహల్లకములఁ బోల్కెడనరి
లేతలైనదండఁ చేతులువిలసిల్లె
వానియొడులనఁగఁ వన్నెమీరె.

౨౨౩

చ. సిరి, హరి రాణివాసమయిఁ చెల్వగు గైరిక సారసారసం
బరిమురి విభ్రమద్రుమరఁ కాంచితసంచితమైన వాసనా
భరమునఁజెందు మోమగుచుఁ భాసిల్లె తత్కమనీయ వేశల
స్ఫురిత మృణాళమోయనఁగఁ బొల్చెను నాసిక సారసాక్షికిన్.

౨౨౪

క. ఆఘల జయింపఁగ జలజము | వెలదుక జగదగు మొగంబుఁ వెనుక
కరుగ న, య్యలకముల పొల్పుఁ జేరుపుచు | నభులక్కడ నిలచియొండఁ
ననఁ గచమలరెన్

౨౨౫

గీ. తగు ధనుర్మీనములుగూడిఁ మగువ భూన
యనములయినను గురుడు నాఁ నను మెలంకె
మాక్తి కాకృతిఁ దేదీప్యఁ మానుడగుచు
వెలముఁ దానెల్లక నను నెలవు బలిమి.

౨౨౬

చ. పొలుపగు గుబ్బున బటువుఁ పుల్లుల మెల్లగ శంఖరారి పొ
క్కిలి నెలవై జెలంగ జవిఁ కిలని సొలకజాలముంచి త
త్కలిత విసేల సూత్రమునఁ కై యమరించినదీక్షిణోచ న
య్యలి మలవేణితగ మెరుఁ గోగు విసోదమునొంది పొందుగన్.

గీ. జలజసాయకుడమ్ములఁ సోనెబట్టి
రత్నమయశాణ చక్రమఁ రమణిపరుడు
దాని జగిలుండనవుబంది యోనుకొను
దనరనందు వసించిన పదరులుతెరులు,

౨౨౭

క. అలికంబరనలఁ దెగడిన | నలికంబునచూపు దెగడు ♦ టది చిత్రముగా
దలకంబుమొయిలఁదెగడిన | నలకంబును గళముదెగడె ♦ నారతలంపన్ ౨౨౮

క. వలమురిగళమైతగఁ గలు|వల మురిఁగొనులే తనగవు ♦ వసుధాస్థలిపై
గల మహిళామధ్యమమే | కల మహిళా మధ్యమంబు ♦ కమనీయంబై ౨౨౯

క. ఆవర వర్ణినియధరం | బావరవర్ణిని సుధాన ♦ మన్వితి మగుచున్
భావిదితయైన యూసతి | భావిదితయన గ మిగుల ♦ భాసిలుచుండెన్ ౨౩౦

క. సరమాతను వసితోర | స్సర మావేనలి సుధావ ♦ సరమాసుడిమేల్
సరమాపొక్కిలి రత్నవి | సరమారదనాళి చెలిను ♦ సరమా పొగడన్ ౨౩౧

క. ఆరమణిలో మగణకజ | రీరమ్య కుచంబు లలరె ♦ శ్రీదన రారన్
ధారాధర ధారాధర | ధారాధరములు తిరస్కృ ♦ తములైఁ దనరన్ ౨౩౨

ఉ. జంబుగజేకచంబు , జలజంబుగదే మొగమా మణీసమా
జంబుగదే దావళిగ ♦ జంబుగదే నడతార హేమపుం
జంబుగదే యొడల్ మలయ ♦ జంబుగదే మయితావి చంద్ర తే
జంబుగదే స్థితంబునని ♦ జంబుగదే నడుమెన్నబోటికిన్ ౨౩౩

వ. అని యివ్వధంబున వివరించి ౨౩౪

గీ. ఋష భయోగీంద్రుఁ డెపుడు నా ♦ హృదయమందు
స్ఫురణఁ బుట్టించుటయుఁ జేసి ♦ భవనములను
గలుగు కన్యలఁ గంటినా ♦ కంకివంటి
చెలినిఁ జూడంగ లేదయా ♦ శ్రీదవిభవా ౨౩౫

వ. అని యివ్వధంబునఁగీర్తిమాలిని సౌందర్యాదిగుణంబు లేకతంబునఁదెలియం
జెప్పిన నారాజ సూనుఁడు సంతృప్తాంతరంగుఁడై యుండెనట్టియొడ ౨౩౬

గీ. అంతనక్కడఁ జంద్రాంగ ♦ దావనీశుఁ
డాపులనుజూచి పలికె భ ♦ ద్రాయువునకుఁ
గీర్తిమాలిని నొసఁగినేఁ ♦ గీర్తిశాలి
నైతి మీకండఱికనిది ♦ హర్షముగదా ౨౩౭

క. అనవారలనిరి జనవర | యనుపమ సౌందర్యధుర్యుఁ ♦ డార్యుఁడు భద్రా
యునికంటెవరుఁడు లేడీ | వనధిపరీతమగు భూని ♦ వల మములోనన్. ౨౩౮

వ. అనివారు సమ్మతించిన సంతఃపుర స్త్రీలలో సాక్ష్యరత్నంబగు సీమంతి
నికి భద్రాయురభ్యుదయాది కావ్యంత్రయ వృత్తభాహ్మణ ముఖంబున
వివరించిన నాకీర్తిమాలినివిని తనమనంబునకు భద్రాయువు సాక్షాత్క
రించి నట్టయినఁ గరణత్రయంబు నతని యక్షేపంబు జేసియుండు సమయం
బున. ౨౩౯

సీ. ధారాలసితనారి ♦ ధారాలసితనరా

ధారాలసితహంస ♦ ప రమగుచు

సదన నిర్వృత్తదా ♦ సవన మానసదురా

సదన వార్తికవిద్యు ♦ దుదయ మగుచు

భావ జరితహంస ♦ భావ పల్లవికాధి

భావ కృత్సనితపుం ♦ భావ మగుచు

హల హలేత్యనుభావ ♦ హలవిలాస భృతిదో

హల భుజాబల కృషీ ♦ వలము నగుచు

సీ. దేదివద్ధాతు భూతలో ♦ త్థితతలాగ్ర

వితత సీవద సీవనీ ♦ పతదనమకు

నుమన ముద్గీర్ణ ఘుమఘుమ ♦ త్సురభిభూత

లంబదగ ♦ నంబు దాడలబ ♦ రంబు దోచె.

౨౪౦

చ. పలుతాపంబుల నావసోపములు జూ ♦ పట్టంగ నిట్టట్టుగా
సినలసె స్ఫుంటవలంతి దీనికిఁ కడై ♦ త్యప్రక్రియల్. జేయగా
వలె నంచున్ ఘనడంత వృష్టిజనిత ♦ వ్యాపారముల్ జేయగా
బులకల్ మేనజనించినించెనన మున్ ♦ బొల్చెన్ దృఢాంకూరముల్. ౨౪౧

చ. క తల భూముఖస్థలుల ♦ జెండుచుముండు వివిక్త రక్తక్తి
టకము లనహ్య తాపవిలు ♦ తన్మహిత స్సమయుండు పొందుతా
యక గిలిగింతఁ గొల్పఁదరు ♦ కారుణదీధితి మత్ప్రవాళపా
లికల సరుల్ ఘటించెనన ♦ లీలగనందనరారె నత్తజీన్. ౨౪౨

చ. ముసిముసి మబ్బున న్దనరు * ముత్తేపుటెత్తులనం దృశాంతనం
వనదురు శీకరంబులన * వద్యత దంతర కేలితంబులై
మిసిమిపసిండి కెంపులన * మించుమెఱుంగు పురుంగు లొప్పినా
నసిగలచోట గాటముగఁ జాలుపు వానలులేని వేళలన్.

౨౪౩

మ. వినుతేప్రాప్త యథాక్రమ స్తనితయై * విద్యుల్లతామూర్తియై
తను మార్గాగత వృత్తి మధ్వననయై * భారాప్రవాళై కయై
కనదుత్తుంగ వయోధరోల్లసనయై * కమాంబ రోపేతయై
ఘనసంగంబున వృష్టిబూడఁదగె లో * కంబుల్ మదిన్మోచ్చగాన్.

౨౪౪

క. అహమహమికా వివాదం | బహు హమా స్తనిత విద్యు * దంబునకేరస
న్నహనములకు రావర్షము | తహతహవాందోచే నకల * ధరణులనెల్లన్.

౨౪౫

మ. అలరున్ జానపదస్థలకజులు స * ముద్యద్యద్యమ ధూమాలయో
జ్వలకాచ్ఛాదనముల్ నీతంతరజలా * నారంబునెన్ నెడు నం
దుల ధూమాంకురముల్ జనించి మునుముర * దుంజారు భారాకరం
బులుగాఁ దజ్జతరంబులంబుదములై, భూమిన్ దివింతేయఁగన్.

౨౪౬

పీ. ప్రతిపదా దర్శాను * మితపద్మలాద్యత
రంబులై యీచితగ * రంబులర
సర్వతస్థాపితా * శిర్వమర్వత పా
త్రంబులై పద్మాక * రంబులరఁ
బరితస్స మక్ష్మత * సిరదు కూలాచ్ఛాద
నంబులైతటి నీగ * రంబులర
విష్వక్ష్పరిష్క్రియా * విహృత తారహః
రంబులై కుల్యాద * కంబులరఁ

గీ. బంటవలె యెన్నువాలు * గంటితోడ
మింట తేరువరిదంట వా * లంటనంటి
నంటకుండిన నివేయల్ల * నొంటియొండఁ
దెలియ వచ్చియంచనలవ యే నలువకై నా వా | తదనంతరంబు

౨౪౭

సీ. కలితప్రకాశనం + ఘాతంబు వెలయంగ
 గల హంసకన్నుర + ద్దతులు ధనరః
 బటుతర రజతమం + భవయోధరములొప్ప
 ధవళాంబరము ధళ : ధళ వెలుంగ
 వేదప్రజేశంబు + విశదమై గనుపట్టఁ
 జండలేఖా విలా + సంబుదోష
 నరలోచనము లకానందంబు ఘటియింపఁ
 జారాలి + నిర్మలత్వంబు నొంద

గీ. శాలిసుకృత ఫలమహాక్ష + మాలికాశ
 యంబు విలసిల్లగాఁ బ్రబీ + శాశుకవిల
 సితని నాదంబులదర నా + శ్వినపువాళ
 రంబునను వీకళరదాగ + ముంబుదోషె,

౨౪౮

మ. హరిదుగ్ధంబుధి నిద్రితుండగుట చో + ద్యంతెట్లనన్ వైద్య శా
 స్త్రిరహస్యంబతఁ జేర్పడం దెలిసెద + త్కాలోప భోగ్యస్థితిం
 జారలేవన్యములైన చోగము లటం. శున్ లేనిచో శేష సా
 గర నైకుంత ముఖ్యమున్యు సురుతో + కంబుల్ దగన్ లేవకో.

౨౪౯

న. తదనంతరంబ

౨౫౦

సీ. ఇందూప లాగార + బండిన మాచార
 ముంబుష్ట వోచ్చార, కావజాద
 ముద్వాన యానప్ర + యోగజాగరిణి
 పన్నరగంధ సం + బంధ నిర్గంధంబు
 కోమల వ్యజన వి + శ్రామకరము
 సరసాంబు జాతావ + సానప్రకారంబు
 పత్తిర్ధిరచితప్ర + సానిరహిత

గీ. మగుచు నెగడ్తోంది నేవంతి + క్కాంతధూళ

హరిధారాశతు హినధా • రావతార
మిళిత సక్తంది వనవ • నిహిక మగుచు
వనుధందుహినాగ మోల్లస • ద్వారమలక

౨౫౧

చ • ఒనరనయో మయాంతరస • ముజ్వలితి జ్వలంబు గూడబో
ల్చిన బ్రహనంతి కాగ్రముల • జేతులు నిట్టటు విప్పుచుందురా
జనముల దెట్లనక హిమము • సర్వజగంబుల నీవలావలన్
బెనచు నటంచు దెల్పుగతి • బేర్చిన యా హిమవాస రంబులన్ • ౨౫౨

మ, జనరెక సాంద్రతరాంతి కానలల స • ద్వాసోష్ణ నా కుంభ సం
జననంబిష్ట ఘనేష్ట కోవచిలినా • సస్వాపనాట్యప్రవ
ర్తన నిర్మద్రకళావతీకృతవనీ • రంభస్పృహోద్యన్యయో
జనమాక్రందిత దుర్గతార్థగనధూ • జాతంబు నీపింబలన్ • ౨౫౩

నీ, పాదంబు లగ్నిలో • పల జాపగంజేయు
బూని మున్నినునంత • వానినై న
గరములు జల్లగా • దిరుగంగ నొనరించు
వనుధలో రాజంత్ర • వానినై న

మేనెల్ల దెలిడాలు • బూనజేయగనేర్చు
వహిసదా శివునంత • వానినై న
నిలువెల్ల నల్లనై • మెలగంగ నొనరించు
వజులు శ్రీహరియంత • వానినై న

నీ, నితరు లననెంతి యా హిమ • ప్రతతికనుమ
దనకు నిలయిత వదన పా • గమల విడచె
నగ్నియటుగాక తక్కి • వన్నియు
సదియు జలిసొందునని జనులనుదు రెనెను • ౨౫౪

నీ, విలసద్ధనేష్ట కా • విరచితాంబు
నిద్రాభిలాషిత • నిరసనంబు
మేదురాగరుకుంకు • మాదసమ్మళిత

గంధిలాలేవ ని • స్కాననంబు
నద్రక్ మృగరోమ • జప్తచ్చదాచ్ఛాద
శేషానానా • హింసనంబు
స్థాపితాహర్షి శో • క్షక దుష్టనాః కుంభ
సంభూత కాంతోను • కాననంబు

గీ. తప్తకాంచన కడదవ • ధ్వస్తేస్త
భూమధూమజ్వలన పరి • స్ఫురిణచరద
యోమయ హసంతి కాదినం • యోగ జనిత
నుఖనికారణవృత్తిచే • సాంపుదనరె.

౨౧౫

గీ. సాంద్రచంద్రోపల • స్థగిత ధారాధర
సాధాగ్ర కేళికా • సౌఖ్యకరము
మహానీయ హిమవాని • మర్దిత శ్రీగంధ
చర్చానుమోడ ప్ర • సక్తిదాయి
సతత ఘుమంఘుమ • త్వేరభోదీర్ఘకా
సారహరి విహార • కారణంబు
శీతలా నిలజాల • ధూతప్రసూననం
వాసితో పవనప్ర • వాసనేవ

గీ. నాస్పదంబును జంద్రా • పాభిరామ
మందీర ప్రాంగణాంభోజ • మృదాప్ర
భవగ తాన్యోన్య పరిరంభ • జననసమ్మ
దానహంజె వెలముచుండ • నట్టియెడల.

౨౧౬

గీ. మధిత సజ్జాతి యగుచును • మధుపనికర
మెనసి కొలువంగమే నెటు • గనివిభునితో
నేస్త మొనరించు తొక్కటే • నీచగుణము
ని యిటువంటివాఁడు • లోకమున గలఁడె.

౨౧౭

౧. అట్టియెడ.

౨౧౮

ఉ శాంతియు పాంథిలోకజయ + కారణ మారజనిప్రకారవృ
త్తాంతము భృంగసంధ్రమద + దభ్రమదభ్రమ దాభ్రదర్శనో
ద్భ్రాంతనమానమాన సమ + దప్రమదాసం గంభశుంభదా
శాంతము నై వసంతము ను + ఖంబోనరించె జనాభి కయ్యెడకా.

౨౧౬

సీ. మాధవీమన్మథ + మహిమచే గనుపట్టి
యలనువర్ణ సమేతుఁ + డైతలిర్చి
విగతిజన్మ నలూని + వితితిచే నచూచి
యతికామ శాసిత + సమరయుండి
శాంచుచ్చకకాంతి + గన్పడఁ జూపట్టి
తాపింఛ వర్జిప్ర ధనువహించి
వినతి పున్నాగావ + నినిరూఢిఁ జూపట్టి
సురసాలములచాయ + సొంపునొంది

గీ బహువిధాగమశిఖరసం + వహనసహస
శుకవికన్వర సుస్వర + శోభియగుచు
మాధవుండు రుతరవనీ + మాధవుండు
పూలించె వనసంచయముల + సంపూర్ణగతిని.

౨౧౭

సీ జీగపర్ణంబులఁ + జెలఁగుచు కడద్రోచి
నిసుగక ననువుల + వెడలఁజేసి
ఘనవనీ వనులసు + గలయంగఁ గదలించి
లేజగుల్లను బీజ + రాజిజల్లి
తేటతేనియ నీటఁ + దీరగు తిడివేసి
వాడుజాజుల మది + తాడుజేసి
వెలయు శోవెలలంగ + ల్పులుదీయ సమకట్టి
మెరయు కిరములకా + పరులఁజేసి

గీ. రాలు పూజో పముల ధాన్య + రాసిజేసి
కలయు చండాలులపుడుగుం + పులుగ దనర
కలుములనెలంత పుడుబల్ + కావుజేయ
నలచుకావని జమిన్న + నపొలచియుండె.

౨౧౮

క. మలయు వలరాచ నాచిక్కి బలుచిడిదలుగ ననుశ్చేత ✱ సటమంటముల్
వెలయించె ననెడిపగిదిల బాలుపుగఁ బుష్పిలనికుంజ ✱ పుంజము లలరెన్. ౧౬౨

సీ. మెలగు సహస్రనాగ ✱ ములబండ్లనమరించి
కలువకాడల నిరు ✱ నులుగఁజేసి
సాగనునాళంబుల ✱ నొగలుగా నవరించి
వెలుచునేదగిలేకు ✱ పలుకఁజేసి
మంచి సంపెగపువ్వు ✱ ముద్దిగంబునరించి
పొగడమొగ్గల చీల ✱ లొగినమర్చి
మేలుదానిమ్మల ✱ మేల్లల తానుర
నూలుచే నేటులు ✱ గీలుకొలిపి

గీ. పువ్వుఁజేని కందన ✱ పాలుపుఁజేసి
వగడముల తీగెలను పల్పు ✱ లుగనమర్చి
రాచిలుకలును గుఱ్ఱంబు ✱ లైచెలంగ
రాజహంసలు జులుమతీ ✱ తేజులుగను

౧౬౩

సీ. అభిల మొత్తంబులు ✱ కలగొనఁ బుజేయఁ
గలసికోవెలలు కా హాళములూద
సారసంబులు మృదం ✱ గారవంబులు నేయ
గలరవంబులు తాళ ✱ గతులు నెఱపఁ
బుడమిపుట్టువుగుంపు ✱ లెడనెడ జడియంగ
మెరయుగాడ్పులు బరా ✱ బరులు నేయ
నేపైన తీవియ ✱ లింపుచేడియలెల్ల
బలసిపేరంటపా ✱ టలఁజెలంగ

గీ. జాట్టుపులుగులు నట్టువ ✱ పిట్టపరవ
పరపులగు మావితావుల ✱ మెరకత్రోవ
రహితా కోరకాళిత్రో ✱ రణములలర
ఘరునికి విహారయోగమా ✱ మనిరచించె

౧౬౪

నీ పూచెనశోకముల్ : బున్నాగలు లుబూరు
 గలుకలి గొట్టులు ♦ లిలకములును
 కాచెనామ్రకపిష్ట ♦ కదలికాకంటే
 ఫలజంబు జంబీర ♦ పాదపములు
 నేచెసాలతమాల ♦ హితాల తృణరాజ
 నారికేళ సలాశ ♦ భూరుహక్షులు
 తోచె గైరవసిత ♦ తోయజేందీవర
 మాధవీమల్లికా ♦ మహాలలిలు

గీ షణ్ణలెమటి మాతులుగల ♦ వంగలుంగ
 హింగుదీభుజ పత్రనా ♦ రంగగంధ
 సారఘనసార సహకార ♦ సరభవకుని
 కురువకసితాసితాగరు ♦ కుజచయములు.

౨౬౫

నీ. తొలుదొల్త దేనియల్ : దొలుకుచుండెడిమంచి
 ఫలజాతి ♦ దయించె ♦ విలసితిముగ
 నాఫలసంతతి ♦ కన్న ముందుగదోచె
 దోరగాయలసిగడు ♦ మేరమీరి
 యాదోరగాయల ♦ కాదెయ్ మునుదోచె
 బువ్వకిండెలగుంపు ♦ నివ్వటిలుచు
 న పువ్వ పిండెల ♦ నలరించి ముందుగా
 మ కుళ సందోహంబు ♦ ప్రకటమయ్యె

గీ. తిన్ననగు మొగ్గ గమికన్న ♦ మున్నెయగుచు
 బల్లవము లుదయించె శో ♦ భావకార
 మందు ముందుకు ముందుని ♦ వ్యంజమాన
 మధుర మధురన మొలయంగ ♦ మహివనమున.

౨౬౬

నీ. ననలదట్టములోచ ♦ సంబులై కనుకట్ట
 నళులగుంపుకీనిసి ♦ కలుసుగాంగ
 లలిజగురులు ప్రవా ♦ శంబులై విలసిల్లె
 గలికాతతులు మాక్తి ♦ కములుగాంగ

మంజుల్ స్తనభార • మహిమచే వెలయంగ
నరుణాల్లవములు • హస్తములుగఁ
బండుటాకులుపట్టు • కుంభములప
శాఖలు భుజములై : సంక్రమించు

గీ. పాలించె వనలక్ష్మి మాధవ • స్ఫురణముఁ కు
నచితవేషము ధరియించె • నో యనంగ
నలరుచుండిన యజ్ఞేశ • నఖిలజనులు
సమ్మదఁబునఁ బొదలిత • స్వనుయమునను

౧౬౬

వ. మహేంద్ర వైభవుండగు చంద్రాంగదుండు భద్రాయువునకుఁ దన పుత్రికార
త్నంబైన కిరీమాలినిఁ బెండ్లిసేయదలంచి సకలమంత్ర జనానుమతంబున కా
ర్తాతిక నిశ్చితఁ గరిణయోత్సహంబున ముడవని శౌనకాది మహామునులకు
సూతుండుజెప్పిన.

౧౬౭

మ. పురజన్మాణ మార్గణశ్రుమ మనో భూజాతిమిథ్యామత
సిరధీవారణ వారణాసివగర • శ్రీవిశ్వసాక్షాంకశ్రీ
కరపాదాన తదాన తత్పరసదా • కల్యాణ కల్యాదయా
పరసన్నాసన మానసప్రభవద • ర్పథ్యంసకృల్లోచనా

౧౬౮

క. క్రీడాకిరాతమాయాః క్రోడీష దాశరథ్య • గురుమోక్షదమా
గీడిత శ్రుత్యవలోడితః తాడితపూషాభిధాన : దశనవిలసనా.

౧౬౯

కా. అభ్రాంత భ్రమదుత్కట వ్యతికర • వ్యత్యస్త లోకాంధను
శ్శుభ్రాంశుధ్రుత విశ్వస్పృష్టహవద • స్ఫూర్ణస్పృహవృత్తతా
విభాదానవిభావదావ్యశభృత్ప్రీతద్యుషన్నిర్ఘ్నీ
శుభ్రాదభ్రతరంగ సంగతజటా • జాటప్రియంభావుకా.

౧౭౦

నగ్నిణిః విశ్వకద్రూభవ • ద్వేదవేదాదివ
రాశ్యతోత్రక్రియా • ధ్యక్షదక్షాంతకా
వైశ్యరూపానుభా • వప్రసిద్ధిప్రభా
వేశ్వరీ నాథవా • గీశముఖ్యనక్షిపా.

౧౭౧

మ ఇది శబ్దార్థపరిష్కరము కలితబం ♦ హిష్టప్రతిష్ఠాగరి
 వ్యతిరేకత స్తుత పారమేశ్వరకళా ♦ సంకాశ రంగనా
 హృదయానంద దరాజితేభు హితీ శ్రీమూర్తి ద్రామర
 భ్యదయాభ్యాన్విత సత్ప్రబంధము దృతీ ♦ యోగ్లాసమై సాంపగూ ౨౭౩

—: * గ ద్య * :—

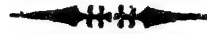
ఇతి మశ్రీద్రామారాజ్ఞిపేట రాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవీక్షణ ప్రసాద
 ప్రప్తాకేష భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రామల్లగోత్ర పాత్ర
 కామినేనివంశపయః పారావార కాకాసుధాకర రాజద్రా
 జన్న దేశాయి సార్వభౌమాజ్ఞా శిథాంధ్ర గీర్వాణ
 కవిత్వతత్వ చాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్ర
 రాసాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మీసతి
 ప్రణీతంబైన భద్రాయ
 గభ్యదయంబను మహా
 ప్రబంధంబునందు
 దృతీయోగ్లాసము
 శ్రీ శ్రీ శ్రీ

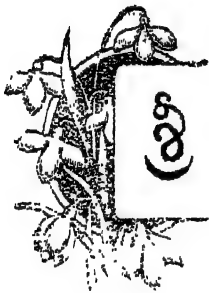

శ్రీ రస్తు

చ ద్రా యు ర భ్యు ద య ము

చ తు ర్థో థా న ము

శ్రీ

తరుణీమృదు మధుర ర
సాతతవచన రచనాన • మంచితవీతా
పాతన రామారెడ్డిధ
రాతల పతిపురనివేశ • రాజమహేశ్వ.

౧

జీ అవధరింపుము, నిఖిలపురాణ వ్యాఖ్యాన సమేతుండైన సూతుండు శౌనకాది
మునీంద్రుల కిట్లనియె.

౨

గీ. అవ్విధంబున శ్రీవసం • తాగమంబు
కరము నర్వజనానంద • కరముగాఁగఁ
దనరు నవ్వేళ కీర్తిమా • లినివిరహాని
రసిత జోలాయ మానమా • ననమునొంది:

౩

సీ. శ్రీమంతుడైనట్టి • బుష్పభయోగింద్రుండు
మిహిరప్రకాశుడే • మిటికివచ్చె

స ద్వైగాకేమి స • ద్వంద్వ భద్రాయువు
 బృత కౌర్యంబేల • న్రితినుడివె
 నుశువుగాకేమి స • తుష్టజై మాతలండి
 హిమదుద్వాహంబు • నేలదలచె
 కలదుగాకేమి తి • త్సందర్శముఖములు
 ముందునా మదియందు • నెందుకలరె

గీ • నలరుగాకేమి దుస్సహంబు • సనమశరుడు
 కుసుమశరముల నన్నింతి • మనలజేసె
 నేమిసేయుదు విరహార్తి • కెటులనోర్తు
 తాళలేని క నేని • తలకి కలకి

సీ • మేనువేసనపాలు • గా నొనరించుచు
 నెరజవ్వనంబు క • న్నిటికొనని
 తేనెబాల్గలు వా • తెనెసోయగ బెల్ల
 వేడినిట్లూర్పుల • తోడ గలపి
 సాగనుగుబ్బలమీది • పొగరెల్ల జాళు
 సనగల సయ్యెద • పాలుజేసి

గీ • బయలు కొంటిట జేర్చుచు • బ్రకటమైన
 ధైర్యమంతయు గడుదీన • దశకాసంగి
 తలకి యున్నరసుచు చుది • వల్లడిల్లి
 బెగ్గిలిచు మన్మథాయని • వేరుగొనుచు

క • నినుగుంబయ్యరసాకిన్ • కసిగండ్లెను వేళనేల • గదియింపుచు సా
 మ్మసిలంబోవుచు లేచుచు • వినుగుచు వేసరుచు మనలె • విరహభరమాచే =

సీ • తొలుకకాయకేశ • మలవడంగ జేసి
 యచలాననాభ్యాన • మలవరించి
 ఇంద్రియార్థంబుల • నెలమివినరించి
 కనుగవ యరమోక్షు • గా నమర్చి

చూస్తూకొక్కటజేసి, శుద్ధమనోవృత్తి
తదధీనముగజేసి ♦ తమనడంచి

సకల వస్తువులను ♦ తృప్త విడంజేసి

భేదరీముద్రను ♦ గీలుకొలిపి

గీ. తనకొకటి దోచుటన్నది ♦ తానొకటికి

దోచుచున్నది లేకయి త్రోయజాక్షి

విరహ యోగుబుతోగూడి విభునిపదము

లక్ష్యముగజేసి నాత్మీయ లలనలదరా.

క. అభిలాషవిప్రలంభః ప్రభవస్త్వంభాసి నస్త్వి ♦ భావములెదలో

బ్రభవించిన నిర్వేదా దిభయము హడకట్టెదేటి. తెల్లమిగాంగ్. ౯

గీ. సిరవిభాను భావనా ♦ త్విక యుఖముల

నలరు రసమంబు జాతాయ తాక్షి మేనః

జెలగుచుండె నవసాని ♦ శేషములను

నవవిధములఁ బరస్పర ♦ భవములగుచు

క. గరమాయె నోగిరమునా గరమాయె వియోగమలిక ♦ గతకస్మరినా

గరమాయె శేబగలు జా గరమాయె జెలికి విరహ ♦ గతియెట్టిది యో ౧౦

వ. మఱియు మందమందాందోళిత కలశ జలనిధి కల్లోల జాలధవళిత హాసచ్ఛురి
తాధరంబు పూర్ణమా శేషాంసంకాశ యుఖంబు కోటికందర్పలావణ్యభీకృత్రా
మణీయకంబుగల భద్రాయువు సుమాపంబు హృదయంబున ధ్యానం
బు జేయుచు నేత్రిగోచరంబుడైనట్లులైన సలుదిక్కులం జూచుచు యా
వన సాగర చంచలాభంగ తరంగ పరంపరా సహితయు, ననురాగ
రజ్జుసమావృతయు, గునుమశర శరకీలితయు నభిలాష విప్రలంభశృం
గార భావనా పరిభూతయు నిజరూప పక్షిభావ శల్యకీలితయు మలయాని
లావహూతయునై ప్రియసఖులంజూచియో యనంగరేఖావిరహ పతాపదు
స్సహంబైన నాహృదయంబున బాణిపద్మంబు జేర్చుము, ఓ మదనమంజరి,
నాయవయవంబుల శ్రీచందనోదకంబులఁ దడుపుము ఓ ఘనతథిలకా, నా

కభరీభరంబుఁ జక్కఁజేయుము. ఓతరంగవతి కేతకీనుమపరాగంబు పయింజల్లుము. ఓ కందర్పమాలిని, శైవాలజాలకిలిత వ్యజనంబుల వినరుము. ఓ చిత్రరేఖా నా చిత్తవిత్తాపహరకుండై న పురుషరత్నంబు చిత్రపటంబు లిఖంపుము, ఓ విలాసవతి ముక్తాఫల చూర్ణంబు నిక్షేపింపుము. ఓ సఖి నళిని దళచయంబున నా పయోధర యుగళంబు గప్పుము, ఓ సంచారీకా కనకకదళ వర్ణంబునఁ జల్లనివాయువు సంచరింపఁజేయము. ఓ కాంతిమతీ బాష్పంబుల పనయింపు మనుచుఁ బలికి నిరుత్తరయై యితమక నిరుదించి యుత్తిపాలు మేలుకని పరిజన ప్రియత్నంబున గృహిణి జన్మింపై యున్నది. ౧౧

గీ. మత్స్య కూర్మాంగ విలసన • మహిమఁదనరు
సరసిజానన లావణ్య • సరసిలోన
శంబరాహిత్యఁ డడరి జా • లంబువేసి
కలయఁ దజ్జీవనంబెల్లఁ • గలఁచి కలఁచి.

౨

చ. కరువలి తేజఃతీరము • గారడిలేదలిరాకు బాకుచే
జరజరలాడు నయ్యెదఁగ • జిక్కునఁ గాటపు పోటానర్పలి
త్తరి తరీయింపరానిబలుఁతాప నితాంతదురంత చింతనా
కరవిరహఁబ్దిఁబెగిలిన • కౌశవధూతతి సేమరెంపుచున్.

౧౩

సీ. అనవరతానిలో • ద్ధతరజో భరచూతి
నూతనస్మరభూత • భీతయగుచు
కోరకచ్చురికాప్ర • కౌరకైతకమూర్తి
మహితగఁగోపీర • మహిమకలసి
మోతకుట్టులకిల • కేతతిపాంథామివ
సహిత సఖివ్యాఘ్రు • సరణికులికి
నిరతోర్ధ్వ భాగసం • చలపరాగజల
నలిసితలజ్వల • నునీకి జడిసి

నికట కింజల్క పుంజకం • టకచయంబు
కుసుమ కనద్వికాకూప • విసరములను

దనరుచున్నట్టి యుధ్వాన ♦ వనముజేరి
తద్యయంకర స్మృత్తికి ♦ దల్లిడిల్లి.

౧౪

గీ. మఱియు శుకపీక ముఖసము ♦ చ్చరిత విరుత
భరితపరిలసద్దుషవనాం ♦ తరఘ్ను శ్రవణ
కటుతజేసిన నీనున ♦ కంపమైంది
సుందరీమణి వలవల ♦ సోలిసోలి.

౧౫

వ. తత్రదేశంబున శిశిరఘనసార వినరాపగాపులిన తలంబునఁ దుహినమలయు
జక్మత కనరిత్సరిసరంబునఁ గనత్కనకారవింద బృందసరస్తట చందనవిటపి
చ్చాఘ్నలనని లాందోళిత కడళీకాననంబునఁ బూర్వరచిత ప్రసూనతానమా
న శయ్యలందు పారసంభూత శీలాతలంబుల వసింపుచు విలహదహన బంద్య
మానమానసయై సంచరింపునున్నంత.

౧౬

ఉ. అయ్యెడ నెయ్యపుం జెల్లుటా ♦ యాతపుటారమణిం దలంచితా
నెయ్యెడకేగెనో సక్తియ ♦ ధౌతమేకత మానురూఢియై
వయ్యెరసోకినన్ వనరు ♦ పాయపు పువ్వుల మేనులాడితా
నెయ్యెడఁదీయ్యనిల్లు వన , మెయ్యెడ హాయని తత్తరింపుచున్.

౧౭

క. రోయుచు నిదియేమని తలఁ భోయుచుఁ బెగఁబొందికుంది ♦ పూఁబొదరింటిం
డాయుచు లతీకలఁబాయం దోయుచుఁ బొగలెగయువగలఁబొరలంగన్

గీ. మంజుకుంజాంతరసమేధ ♦ మానమాన
నీయరమ్యస్మణిమణి ♦ నిబిడమైన
వేదిమీదను వసియించి ♦ విరహాఘూర్ణ
మానమానసముననుండు ♦ మగువఁజూచి.

౧౮

మ. పడతీ; నోహసముల్ విఘోగభరము ♦ త్పాదింపగా మమ్ములన్
విడనాడిట్లులఁ దియ్యవిల్లు వనమున్ ♦ వీక్షింపగావచ్చినన్
జడుపింతైవనులేక భీకరశరా , సారంబు ఘోరంబుగా
పెడవింటన్ బరగించునించు విలుతు , నేడంగ మాశక్యమా.

శా. లోలంబాలక; మానిసుల్ జగతిలే , లో. నీవతే వేదనా
లోలత్వంబునకొప్పి ముప్పిరిగనీ + లోలబాయకున్నట్టియా
బాలామన్మథుడై ధరాతలమునన్ + భద్రాయువక్ రాట్సుతుం
డీలోనక బచరించుగాన వగనీ + కేలేకురంగేక్షణ

౨౧

చ. తెలికనుమీలు వేడిగను + తేకువచ్చిన నీటివెల్లితోఁ
గలయముడింగి మిట్టిపడ + కామరుడొత్తజ్ఞ యాంకముల్ చలా
చలతనుఁబూననోపవని + పారెకుఁ నోపము జేయునంచు నె
చ్చెలు లుపచారభేదములఁ జేయ దొడంగిరి యానెలంతకు.

౨౨

త. బినకిసలయ భుజపాణులు! బినకిసల ప్రముఖవస్తు + భేదంబులనా
బినదుహానేత్రకు మృగనా! బిసురభిప్రాకు నొసంగ + భీతిలి తమలో.

౨౩

నీ జగిపెంపు గలకెంపు + చిగురుటాకులసాంపు
లంగారములరంగుఁ + లావహింప
నడరుపిచోపుల + వడలెకతెగనియూ
దుడు శ్రోవుల తెరంగు + దొలుతఁదెలువ
నెనయజొబ్బిలంత + టనలందు గండంబు
మొగివెలిగారంబు + సొగసుఁజూప
మేదురస్వేదోద + కోదయసంతతి
కలయఁజల్లిననీటి + చెలువుఁజూప

గీ. గనలుననసెజ్జయు హసంతి + కళ్ళలనీనఁ
జెలియ యదఁగుండసపుముద్దఁ + జేసికఁజె
నతనుఁడను స్వర్గ కారకుం + డనుచు వగచి
రింతులొక్కింత చింతదు + రంతముగను.

౨౪

వ. మఱియుఁ జిత్త జాయత్త చిత్తయగు బిత్తిరి యత్త రుణీమణు లొనరించు నొ
జపుఁ గజపు విరివరపుపైఁ బొరలుచు జగురువిలుతుమగంటిమి సెగపొగలెగ
య దిగులకొని మిగుల వగలఁబొగిలి నొగిలి కన్నీటి మేటియేటి వరుడ భర్తవై
యుల్లలదా యల్లకజ్వర ప్రతప్త కార్త స్వరమణిగణప్రభామండిత కుండలం

బులదపై నావరించి చూత్కృత్తులు నిగుడింపుచు సిరులకరవగు కుచగిడులపైకి
జేరవారి తోరంబులగు తారహారంబులు వికారంబు నొందించి పులకలమాం
కూరంబులకుఁ దన్నీరుచందంబు నొందుచు నందముగనలందు గందమున
జొందుపరచిన మొకపు గోవజవ్యాజి యొప్పిన కప్పురంబు కుంకుమ మొదల
గు ప్రశస్తవస్తువులు కరంగి కురంగలు దొరంగు మకరీకలాపంబుల జిగిబిగిబా
య గండమండలం బఖండ పాండిమ పిచండిలంబై తోచరుచిరచికుర నికు
రుంబంబున దొరయు విరిసరంబులు పరిసరంబు మెరయు మిసిమిగల పసిడి
మేనులు కసిగద నడుగడుంగున కుడుగని జడివిడివడువున నొడలి చిరుచెమట
నిగుడుచుండ వియోగావస్థ నవసిన నల్లెనల గునగునలఁబోయి మసలుచు బిన
రుహలోచనలు తటస్థాద్ధీపన వేపమానమాననయగు నా చిగుర కుఁబోడిం
జూచి:

సీ. సంతత సురసాల ♦ కాంతఫలాహర

సమయంబుగల శుక ♦ సంచయంబు

వరసుమనస్రియా ♦ చరణ సవనభూమి

గలయవర్తిల మాధు ♦ కరగణంబు

మధురసాయన నియ ♦ మచ్చదస్వాదనం

బమరస్మనువన ప్రి ♦ యవ్రజంబు

సరసీ భువనదేశ ♦ జంఘాలగతులచే

బెనుపొందు బరమహం ♦ సనివహంబు

గీ. విభవ యోగాగమోల్లస ♦ ద్వివిధఫలద

మాధవాలోక నామోద ♦ మహిమఁదనరి

పరగు నివియెల్ల నీకేల ♦ బాధఁదలఁచు

నింత చింతిలనేటికి ♦ వంతనొంది.

౨౭

సీ. శృంగార రసమొల్కు ♦ చెలికొప్పు మొయిలను

గనిడాయవచ్చుళి ♦ బావళములు

రాగవిస్ఫూర్తితో ♦ రంబులొ కుచమంజ

రుల నటంపగఁజేరు ♦ నళులగములు

మధువినోదము చెల్లు ♦ మహిమనీగతిలోచ
నాజ్ఞముల్ గనవచ్చు ♦ హంసతతులు
నతిమధురతఁ జూపు ♦ నధరబింబముడారిఁ
గేరిపచ్చనుడార ♦ కీరవార

ఆ. మలర నింపుసొంపు ♦ హావంబు భావంబు
వహి దలిర్చునీయ ♦ వయవరుచులఁ
గొనరి దెసల మనలు ♦ ననమబాణబలంబు
లేలఁజాలిఁ జేయు ♦ లోలనయనా,

౨౧

సీ ♦ శంబరారియటన్న ♦ జడియంగ నేటికిఁ
దగనరిత్యము ముందు ♦ దలఁచనపుడు
కుముద బాంధవుడన్న ♦ తమకింప నీకేల
భిగత బాంధవముగా ♦ వించినపుడు
కుసుమాకరుండన్న ♦ నునుతనందఁగనేల
దొలినిరాకరవృత్తి ♦ దలఁచినపుడు
చెలి వనప్రియమన్న ♦ నున్నంతగ నేటికే
ప్రియభూర్దమున దానిఁ ♦ బిలువనపుడు

గీ ♦ కాంత నామాంతరంబుతో ♦ గలిసియుండు
శంబర కుముదకుసుమవ ♦ సంబులకును
వనిత యొక్కింత వలవంత ♦ మనములోన
నిలువకుము నీకు మేలగు ♦ విక్రమగుణ

౨౨

చ ♦ నెనరునఁ జిత్తగింపురమ ♦ యీరభుజీయమనీయ వాక్కులన్
దనుతవహింపనేల వని ♦ తావనితాంత తనూభిలాషయీ
వనటలఁ జెందనేల మగువా ♦ తగవావనజాత్రుశ్రేష్ఠముల్
వెనకొనవేగనేల పద ♦ వేపదవేగమెల్ల ముతంగలన్

౨౩

చ. తెలసినదానవాదువుర ♦ త్రిశయవాజ్ఞల మీదనట్టి రా
చిలుకలు కోరికలన్ మనకు ♦ క్షేమము నేమముగాగఁ గోరునీ

వలయకుమమ్మ సోమ్మనిల • కమ్మ శుభంబగునమ్మ నెమ్మదిన్
దలఁకక నమ్మవమ్మ రుచి • ధాశధలీ వికచాబ్జలోచనా

30

క. అనియూరార్పచు నుపవన | మునవనితామణికిఁజొద్దఁ • బుత్తమనుచునే
పూ న్నకై దండల నిడుకొని | వనజనయన లిట్టులనిర • వారణ గరిమన్. ౩౧

గీ. చూచితే కొమ్మకొమ్మల • సొంపులీంపు
లఱ్ఱ నెఱ్ఱను బుష్పసః • పతుల సతుల
వెల్లయు నభలను శుకశీతా • వసలచెలుల
కొదలఁ బూజలెడు పొదలనం • పదల నిచట

32

చ. అలవియె కాంతకాంతలతి • కాంతనితాంతచర స్ఫురన్మకు
చ్చలదళ జాలజాలనివ • సన్నివ సత్కలికా కలాపనం
వలయిత నూతనాతనువి • మానసమానర మావిలాసవ
త్ఫలలిత కాయమాన ల • సంచలమించు మతింనుతింపఁగా •

33

చ. కనుగొనవమ్మ తుమ్మ • య • కాశలీయుంచిన మించు తేటులీ
వనజమరంద బిందువుల • వైపులఁ జక్కగ మెక్కిసొక్కుచున్
వనిఁ గలయన్మలంగుచు న • పాదగు కేదఁగి జోదులరెదు వి
చ్చలవిడిఁగూడి యాడెడు వె • న్నవికచోత్పల పత్రలోచనా.

34

ఉ. చూచితివా వనికొగమనే • నూచితశీటిత కీరవారపా
హచలితావనిజ జని • తొంచిత నేంచితహా పరాగమున్
రోచదుదారమారజయ • దూధికనధ్వజ చేలలీలగా
నోచలి యాదిశాసరణి • నోరగపారుట మంచిదేజమీ •

35

చ. చెలికలయంగఁ జూడుమిదె • శీర్యదుదార రసాన్మనోత్పత
త్ఫలవిలసద్రనప్రసవ • పంచమరాగ పరాగభాగభా
గలిపిక శారికీరసము • దంచితవద్మ మరందబిందుతుం
దిలజల పత్రచిత్రితవి • న్నిదెలేవారి నరోవెరంజునన్.

36

క. లలనా, కలకంఠవ, యో! లలనాకలనాదగీత , లహరీవిహర
 చ్చలనాతాత్మజ విశేషాం! చలనానానూనముల వె + సంగనుమిచటకా 32

సీ॥ అల్లిబిల్లిగ నుల్ల + సిల్లుమల్లియతీవ
 లెల్ల మొల్లలఁగూడి + యింపులెనఁగఁ
 బజ్జపజ్జలనున్న + గుజ్జగొజంగుల
 తావిమావులతావు . లీవుకొఁగఁ
 జాలుగామేలైన యేలకిచాలుపుల్
 గొప్పకప్పురముల + నుప్పతిలఁగ
 జెంతల వింతతా + బంతినేవంతులు
 గున్నబొన్నల వెన్న + లెన్నుకొనఁగ

గీ॥ నెలమివలిగలిగిన వేల్పు + తేటిసీటి
 తోటి వీటయి నాటమా , తేటసీటి
 జలజలననేలఁ బలుచలు , పలను దనరు
 దొనలఁ బెనుగొను తెలిలాక , లనుపుగనుమీ. 33

సీ॥ కొమ్మ నిమ్మళపులే + గొమ్మలఁ గదలించి
 యింపు నిద్దంపుపూ + జొంపమరసి
 తొగరుచే బొగరెక్క + జిగురుపిండుఁగలంచి
 విప్పకప్పురముల , కుప్పలెక్కి
 మొల్లమా వటవ్రేళ్ల + చల్లవందిరులంది
 వెలివలి , తొగలను , గలసిమెలసి
 గనిగట్టు కొనతట్టు + పునుగువట్టరయ్యుచు
 నల్లబిలగుమల్లి + యలనుజూచి

గీ॥ కలకలను పులుగులఁపడ . గలను లను
 లరసి బలుగొమ్మల మెకంబు + రమరుచెక్కు
 చెమరులల్లార్పుచున్నుగ్గుమ , గుమన్ను పలపు
 వెలయుదక్కిన పూదెమ్మ , రలనుగంటె

చ. సజ్జనుకృతాంకురాలను ♦ నారేకుమీరుచుఁ గేరునారులం
జతిలి మెరుంగులీనుననఁ : చిల్లలపెట్టున నల్లిపెలిగా
సకరుణ నేయనాయెడల ♦ నామని ముని వాటిగోతులం
ఒకచుగలీననించెననఁ : జక్కిమెలుంగె మరఁదడిర్చి కల్.

५०

పంచామరము

పరిస్థులుంబు లయ్యెన్ దీర • భాస్వరద్రు మప్రయా
నర జరాజి మచ్చరత్న • నాతనెందు కాంతవ
ద్వర్తి యుగీ తరింగనంగ • తప్రచారి సారసో
త్తిరా కగావనీవన • తస్సోగ్ధాతకళాచలీ

శ. సుమవన నముదయ నముదియ! దిమితెను రొందానితోద్ధిత స్వగణిం
భ్రమదభిమదభ్రమదభ్రమదున్మాహు. బు గ. సుగుః పంకేజముఖి

५७

వ, అని మఱియు నిట్లునిది.

४४

సీ. భూపాల తనయయ్యా • పొగడపట్టునలంప
 పొగడపట్టునుచుండి • నిగుడుచుండు
 నలరుదానిమ్మల • వారిణాక్షికంటినే
 నిమ్మల కడనమ్మ • దమ్మనంగు
 తరుణిరో; దేవగాం • ధారయ గ్రామంబు
 నీకళావతి నివా • యించితేని
 యీసదేశక్షితి • నననిన పదలెల్ల
 నేచిపూచి తిల్లి • కాచియుండు

సరస్వత్యై తిగిశ వనశాః ♦ సమయమననను
శాన యావనమేనాట ♦ నై వగిలదే
వెలదియిచ్చోట శుభమాట ♦ వితతినిచె
నాతి యనురాగములమించి ♦ భాగ్యతీబూని.

〇〇

౩. వినుసహసావేర్తైః చిన వారివివిధువలయు + సేవకధర్మం
బునవర్తించిన యరిని వనితామణిపీడదగదు + వసుధాస్థలితో. ౧౮

సీ. *కేదార శాఖాంధ్ర* + కేరళా దికదేశ
ములనైన నిటువంటి + ఫలితవనము
జూడలే దెచటనీ + *సురట*కోకిలకీర
ములజెందు మాకంద + ములదలిర్పి
సారంగ నయనవే + సారంగనేటికే
ఘనవిప్రలంభశృంగ + గారముచను
బహుకన*కాంభోజ* + పద్మాకరంబుల
జూచితే యిచ్చట + సుందరాంగి

గీ. కాయజుడు *కానడా*వియో + గమున నొంటి
వై చరించిన నిన్నేచె + నంబుజాక్షీ
ధవళ సుమములు కురవక + తరులవెలసె
గలతల జెందగ నేటికే + లలితానాత్రి, ౧౯

౪. పడలి విరవి భరంబేద గడదేర్చెద నాయటంచు + గళవళపడుచున్
బడలికల జెందగల దగదీ యెడ, మావచనమ్మునమ్ము + మిందునితాస్య. ౨౦

గీ. చెలియ, యీవని శ్రీరాగ + కలనజెంది
చూచువారల కిష్టమై + సొంపొనర్చు
నతను ఘంటారవంబుల + ననుకరించి
పికనమూహంబు మ్రోయు - నుత్సుకత జెలంగు. ౨౧

సీ. కుంజ + ల మాలతీ + పుంజముల్ తీరభూ
కుంజముల్ నేష్టిత + గుంజములును
సాలముల్ కుందాల + వాలముల్ వితలేప్ర
వాళముల్ విలసదృ + సాలములును
పూగముల్ కల్పనం + యోగముల్ శ్రీచంద
నాగముల్ మల్లికా + భోగములును
కీరముల్ భృంగప్ర + చారముల్ కలకంఠ
వారముల్ మధువారి + పూరములును

గీ. గలిగి నవిధ వివిధకుట + గళితలలిత

కుసుమ కిసలయ విసరసు + వసన లిలన

నకనదవసితల మున్మృష + పలినముఖుల

సుఖమతుల నొసరించెను + సాంపుదనరి.

౫౫

శా. మందార ద్రుకుటీ తటివిటపయు + జ్యుల్లిమత్తల్లిగతా

నంద పోదిత మన్మథాంకజయగా + నప్రోల్ల పత్కిన్నరి

బృందాలోక సుఖైకకోక యువతి + ప్రేమాస్పదీభూతమా

రందోదార సరస్వతీర మలరెక్క రాజాననల్ సాడంగా.

౫౬

వ. మఱియుఁ దత్ప్రదేశంబున సహరహర్విహరదవశ్రీచక్రాంగ ప్రాంచచ్ఛంచూపుట తృటికనాళి నాళంబులవలన మెలగి వెలికుబుకుచు చొసలంబుల తుంపురులు పొంపుజూపఁ జంపకంబులచెంత నిద్రించు చమరీమృగంబుల నమరితామరనపత్ర పాత్ర వ్యాకీర్ణ వివివర్ణానూన సంతానంబులు శోభనాంగ రంగవల్లులై దనరఁ దద్విక్షణతాది దృశ్యపేక్ష ద్రాక్షానికాయమానాంతర నమాసీన శస్త్రకీస్తూరికామృగంబులఁ జూపట్టుచు మడఁధామసామజ సమకంటకీలమూల కలబంధుర గంధామసుధాన నిగతాయమానసమాన మధుపాలి జాలంబు గనుంగొను సారింగ బులు సాంద్రచంద్ర రంభాన్తరంభాను గళద సమహిమవాలుకా హంసనూ కాశయన సంకు మదమృగంబులఁ దనరియు పటుపటిర కుటీరవ్రదీపీ భూతప్రభూతి గంధిల గంధఫల్య వికల ముకుళంబులకుఁ గరంబులుచూచు విగతి ఖరకిరణఃపారణ సమంజస శంజపుంజాంతర నిద్రాప్రబుద్ధ భద్రదేశంబులు గలిగి కనక్కనకకందుకా కారసహకార కలంబులన్ గని తిత్కినలయ ఖాదనామోదనా కుంకిల కంఠకలకంఠంబుల నొనర్చి మంజరీసంభూత భూతలసహాసమానిత చేతోమోదంబుల మీరు కీరవారంబులఁ దనరి మఱియు.

౫౭

క. విచికిల వీరుద్వలయునఁ నిచులాగణ సైకతాది + నిర్మిత వసుధా

పవిత్ర విధాననివాస సుఁ సుచయమునున కచలకచల + మన మొనరింపక

గీ. చూచి పలయుచి చేచాచి + సోన తేన

లీను సూనప్రతాపంబు + లానిమాని

కములగుమిఁ బెనఁగొనువటి + కములపడకు

లడరఁ బడఁతుక లింపులు + గడలుకొనఁగా.

౫౮

సీ. కీరవాణియొక్కర్తుఁ ♦ సారెసారెమఁజేరి
 బింబాధరాయని ♦ కలువఁబొడఁగె
 గలహంస యూనియొ ♦ క్కతై ప్రమోదంబున
 బినరుహాననయని ♦ వేరుకొనియె
 గలకంఠ నిసదయొ ♦ క్కతై మేలమునుంచి
 పల్లఁ శయయని ♦ పలుకరించె
 సింహమధ్య యొక్కర్తుఁ ♦ చెలఁగుచుఁ జనుచెంచి
 గజగతియని పిల్వఁ ♦ కాతుకమున

గీ. కమలగంధి యొక్కర్తువే ♦ గ న వచ్చి
 యలిసమానక చాయని ♦ బిలచి నిలిచె
 నిటవల నన్యోన్య నామంబు ♦ లెంచియెంచి
 చెలఁగి యూర్రామ లారామ ♦ నీమలోన ౬౦

ప. విరహవేదన నొందు నా రాజసుందరికిఁ బ్రొద్దుబుచ్చందలంచి. ౬౧

క. దరహాసమొనర్ప మహాదరమునఁ బొన్నలువలిర్ప ♦ దరమాఁ కనశ్రీ
 దరమోప వనోదరసుం దరగతిసీవనముజీవ ♦ నము మనకతివా. ౬౨

గీ. రమ్య పరిరంభములను కు ♦ రంటకంబు
 లేచి చూచి రసోచిత ♦ రోచిదనరె
 మనము బెనుగొనఁ గనుగొని ♦ శాసలననలఁ
 జనివిగ నొనంగ ననమయ ♦ మనఁగవలదు. ౬౩

సీ. ప్రసవస్థల్లంబులఁ ♦ బలుమూరు దిరుగుచు
 ద్విజవంక్తి మిక్కిలి ♦ తేజగిల్ల
 గణికా సమూహంబు ♦ కడనుండి వల్లవ
 సందోహమానంద ♦ మందుచ్చుడ
 గంధోత్త మావనిఁ ♦ గదిసి స్మత్య సల్పు
 మధుప్రజము సంభ్ర ♦ మమువహింప

గమనీయ భూవరా * గంబులను వహించి

గంధవహుడు మంద : గతులఁజూప

గీ. విమలభువనసలీ : వయో : విభ్రమంబు
దనరఁ బద్మిను లతిముదం * బునదొలంగ
నార్యకాలిక నైభవా : స్థానవిపిన
వాటిలోపలఁ దిరిగిరాఁ : బోటులపును.

౬౫

శా. ఆశ్వానంబు లొనర్చినన్ బాగడలా : హయేమనన్ వచ్చునా
విశ్వానంబులు నావలొనన్ లు నా * విభ్రాత దాత్మత్వములీ
శశ్వత్సుందరదివ్యగాత్రల మహా : సంతోష మొందించెనా
విశ్వానః ఫలదాయకో యనెను ము : నివృత్తముందప్పునే.

౬౬

ఉ. గానము సింధువారనగ * కల్పితవల్లవ పుష్పనంపదా
దానముతాన నంచయ ని : దానము రాగవిశేష మిత్రనం
ధానము శ్రోత్రసమ్మద వి : ధానము చంద్ర : ఫి సుఖోదయ
స్థానము నైకనందగె ని : తాంతముతద్వన సీమలోపలన్.

౬౭

మ. అదలించున్నద మొంది ప్రేంకణము ల : త్యంతంబు కాంతాతతిన్
బొదలించున్ సుమవల్లవాదుల లతా * పుంజాంత రేలాతతిన్
మొదరించున్ మధుపాలిపాలికలన : మ్రాభూత వీరుత్తులన్
గదలించున్ దదుదార్దకై శికలన * త్కల్యాణ భూషావళిన్.

౬౮

చ. జిలజిలఁ దేనియల్ వెలికిఁ * జిల్కగఁ గుల్కెను ముద్దవల్కులన్
గలయజనింప సంచెగలు * కమ్మనిన సనలాననింపుసాం
పులుగల పువ్వు జొంపముల * ముందుకు నుదొనరించి మించుకాం
శల పలరించె నారద్రమ : దంబున * నాసుర కన్నెలెన్నఁగాన్
గీ. భానీ ముఖవాసనావాపి * తానవంపు
తావులంటుచుఁ గేసర : తరువరముల
విరులనువగు పరపులఁ దొరలనొనఁగె
ససమ కుసుమాంగులకు విహః * రానుగతుల.

౭౦

క. ముదమునవ మదవత్తులకుం బదతాడన పీడనములఁ బల్లనముకుళా
స్పద రక్తాశోకములు వి శదకశలంబొదలి కునుమ, సంతతి నొనఁగెన్, ౭౧

క. అంటినవెంటనె పువ్వుల నొంటుగఁగం కేళికేళి + నొసరింపుచుఁబూ
వింటను గెంటనిబంటగు! దంటను బుట్టించుచతుర + లెన్ విలసిల్లెన్ ౭౨

వ. ఇవ్విధంబున దోహదక్రియలొనరించి ౭౩

క. ఆరామామిడు లెవ్వెడ! నారామమునందుఁగడునొ + యారంబుగనం
చారంజూనరించిరినము! చాచూఁగిన తానతాన, తానతములు ౭౪

చ. లలిత వయోమితానజిః కి లావణలాప కలాపమంతలఁ
నలితమరంద కందళిత + సాలరసాలకిసాలఖాదనం
చల కలకింక గానసుఖ + సారినసార సనారసాఖులఁ
నలకొను భూతలంబులగ + గీంపుచు నింపుజనించ బోవుచోన్. ౭౫

క. హేలావతులైఁ దగినమ! హేలాతతు లుపవనోప కి హితవిహితవిధా
నైలాతత జోలామతః ఖేలాతలగుచు నగుచుఁ గేరుచుఁబోవన్. ౭౬

చ. సవిధగఢాతకీతరుజి + జాలకజాలక జాలకాంతి మ
త్రప్రవిమల నూననంభృతప + రాగ పరాగ పరాగతాళిసం
భవకలనాడమే దురిత + మానస మానస మానసంతత
స్తవనకముల్ సదేశజక కి దంబకదంబ కదంబులై తగన్. ౭౭

క. లలిసి వవనాంతస్థిత! ఫలినీలతి కారతిప్ర + పదభవవికన
న్నలిసిపత దలిసియుతః మలిసికృత పదము ముదము + మదిఁబొదలింపన్. ౭౮

క. ఆరామాంతస్పచర! దారామలు మాలయాని + లాప్తిమరందా
సార సుమాసారలతా! సారగృహంతర గతాళి చయములఁగనుచున్. ౭౯

చ. వలడురు మీనచంచదని + వారితవారిత వారిజాకర
స్థలక మలాళిచెంత నత + తంబు తలంబు తలంబుగాఁగ నం

సరస సరస విలాసముననీ • సరసిసరసిరుహాక్షిరోయి
 త్తీర్తి దరింపవశంబు మనచెం • తలదలంకక నున్నదీయెడ
 శీలిశీలిత కాంతిగలకం • కేలికేలికి మోగ్యుం యి
 పాళిపాళీ నికరమలరుల • బర్బబర్బుకువచ్చియారస
 దాడిదాడి మతరుల గనుమిం • దాకదాకల గనినగతిని
 వాడ వాడిని ననలువనిచెలు • వమ్మవమ్ముగ జేయనీకే
 సరముసరము లొసంగగొనవే • సరసరకు గొనకుండు తగబం
 భరభరంబుల దెగడిననువెం • బడిబడింజను దెంచునీయెడ
 గదలికదలి గనుగొనవెనొక • కంట గంటకి పలగణమున
 మృదమదవతుల కిట్టమగుగుణ • మనికమనిక నొనర్చునీవన
 భూమభూమహనీయగీతుల బొగడ బొగడలు పూశువలపుల
 సామిసామి హితప్రదములగు • సారెసారెగ నందలంచిన
 రమ్మ శుకనికరమ్మ సహకా • రమ్మపై నుకరమ్మగాగను
 గ్రమ్మకొని ప్రేమమ్మగూయసు • కమ్మమీరరకంబు జెడెను
 రామయ్య రామ పదము ని • రామయంబగు రామచిల్లకు
 నేమమునను జనేమయీవన • నేమమరయ వినేమయలితిన్.

౪౫

అని యివ్వధమున • ననితరసాభ్యు
 వని దిరుగుచు జ • వ్వనితో గూడుక
 కలుకులు వనిలో • గలికాయుతిముగ
 ఫలచయమును జం • ఫలనిచయమ్ముచు
 దళములలోవు • దళయగ నింపుచు
 నలరుచు దిరిగిరి • యలరుచు లెనయన్.

౪౬

౧. ఇవ్వధంబున సంచరింపుచు.

౪౭

౨. శీతలభూతల జాతల తాతల సుమసముదయాప • తద్రసధారా
 పాతానిల సీతావిల. శీతాచిత్రాతలయివ • సింపుచు రాగన్.

౪౮

నీ. హరిహరయోగలక్ష్మి • మావనితలములు

కాలాగరుజ్ఞాన • కళవహింస

బద్ధరాగప్రభా • ప్రాజ్యస్థలములు

రాజనభాజన • తేజమనయ

శశికాంత కాంతభూ • నరణులు శ్రీగంధ

బంధురపాత్ర ప్ర • భావమొంద

సురభికుంకుమరజ్జో • భరథరాభాగంబు

సాక్షిత్వచ్చదపుటం • బగుచు వెలయ

•• బహువిభాగమ కుసుమ సం • భవపరాగ

నికర మవ్యక్త పరిమళ • నియతి దనర

రమ్మర్మని కలకల • రవవిహంగ

రుతిసాసంగించె నొక్కస • రోవరంబు

౧౯

క. చూచి తదోచితవృత్తుల కాచిలుకల కొలుకులరి • యంబుక్రీడా

ప్రాచుర్యసాఖ్యమునఁద తేచనమునఁ దనరి తిద్దిశేషమరయుచుక

చనంజన వనంతలక్ష్మీ మాధవ సంభోగ గ్రీడాసుందర మందిరాయమాన
మానాతీతనూతన లతాపాతాన సమంజస కుంజంబును తదీయ హంసతూలికా
కేలికానల్ప తల్పసూచక రోచదుపాంతకాంత ద్రుమాంత లతాంత పరివ్యా
ప్త సాంద్రచంద్రోపలంఘలునునలయ వలయాభూత సదేశరిరం సుహంస
శంబులును, తల్పమయ జన్యనోన్మ్య గళరవాయిత కలరవ కోకిల ముఖసుఖ
వికార విహగదుతంబులును, విలేతరతికూత యాహ్వాన ముహూర్తహుర్తాభి
షణాయమాన కపోతజాతి హుంకృతులును, శత్రువు జలకనతోక్కానేకంబును
కుచమండల మండితి కుంకుమ నంకుముద మృగమదాది బంధురగంధ రసా
యిత సపథ వివిధకుసుమ వినరానర్గళ నిగ్గళన్మధూదకంబును, ఇతితస్త తిపతిత
విలులితాలకజాలాయమాన పరితః పరిభ్రమద్రుమర్కసముదయంబులును భా

నురాశ్వసా నిలీకృత మధుపానార్థ సంచరచ్ఛంచ్చంచరీక కానే గరున్మరున్మ్రస
 కణాః యుచ్చునన్త నసమ్మృద్ధిడలూన తారహారాయిత సమూరకుమూరందో
 ౪౮ నుమూలతా వితానంబులును, మధ్యే మధ్యేరతి ఫలమధుసంగత భృంగా
 యాభవన్మరంద జృందభరిత పత్రపుట పాత్రనికరంబును గలిగి చెలువొందుచు
 విప్రవర సేవ్యంబై సుమనోచత్సవన భూమితెఱంగునఁ గాంచనప బ్రాభిరామం
 బై భూరి ధరాధరంబునఁ జందన వల్లవఁవిలాసాన్నదంబై గణికానివాసంబుగతి
 సతివిదిత పత్రరథపాలన శీలంబుయి మగ్రహభూతంబు పాలుపున సుత్కలికా
 సమన్వితాంతరాధారంబుయి శ్యామూనికరంబునమిలచి జడాశయప్రసాదకృద
 భిరామంబుయి దేశికోక్త మహావాక్యం బనంనగి, సమీరకుమార విశారంబై
 యా రామపద సాన్నిధ్యంబనందగి దేశోపలక్ష్యమాణశంఖచక్రసువర్ణవిష్యక్తే
 నాది సమన్వితంబై మాధవలోకంబు వడుపున వశీకృతరాజ హంసమండలమ
 కరచ్ఛప కుండాద్యలంకృత బై శ్రీదవైభవంబురీతి సుగంధ బంధుర సుమ
 నోని వహంబై దివ్యనికేతనంబు భాతినరుణ హరిత్పత్ర విలసనంబై లోక
 బంధవు పథంబుచాడున నిగమాంతామోదచరద్వన ప్రియాలాపకలాపం
 బై కమలభవనదనంబున మించి భద్రశకుని బాలవకు లోపేతంబై కరణప్రదే
 శంబురీతిఁ గర్కటమీన సహితంబై రాశివిజ్ఞానంబుగతి బుష్పవతాంతే
 తస్థలంబైన భవప్రదేశంబుఁఫక్కి బహుళరజోభరంబై గంధవహాగారంబనఁదో
 చి స్వభామృతాధరంబై శుద్ధవస్తు నిధంబున మెరయు సరోవరంబు రికిసి
 రుదండుచు కుందరదలులు ముదంబున.

౯౦

సాపితతరణి హరిహరయని॥ ధూపలఘునకనకనికష + ణోపల శ్లో
 రోపణ సోపానోపలః కోపరిభాగ్ధాగధగ్య + యోగమరయురూప

౯౧

సీ. లాలిత మణిమయా + లంకృతున్ సడలించి

పరిచాశ్రు దివ్యప్ర + భలవహించి

శాఙ్గోలనిచోల + జాలంబు వెడలించి

సుమబాణ బాణవి + స్ఫూర్తిఁజేంది

ప్రస్ఫురత్కబరికా • భారముల్ వదలించి
కందర్ప భేటక • కళలఁదాల్చి
హేమమాక్రికపుష్ప • దామముల్ నడలించి
కందర్ప తరవారి • గతులఁదాల్చి

గీ. పలికి పావడలనుగట్టి • వరహరిద్ర
మేనులనలంది భృంగవి . తానభులరి
తివిలి, జానుద్యయనశిటి • నఘ్ననాభి
మాత్ర సీరంబులోనయ • మృగువలలిరి

౯౪

చ. చివురుమెటుంగు బోండ్లునర • నీజనమాజ్ఞిపరంపరాజవం
జవ భవనత్సరోవరన • సంభ్రమ సంభ్రమ దండజాదిపం
భవవిభవంబు లారయుచు • బాయుచు డాయుచు వేయుచున్దదు
దృవనవకేలిలాలనతఁ • బల్మరు నోలయటంగుఁ బల్కుచున్

౯౫

గీ. సారకాసార సంచారి • నారులేక
కాలమునఁ గ్రుంకి లేచిన • గాననయ్యెఁ
దత్సరశ్రీది దృఢాంగ • తద్విరసన
రాజరాజాన సారత్న • రాజయనఁగ

౯౬

చ. వెలఁదుకలంగ కంతకున • ఎనవినోదము లేర్పడంగఁద
జ్వలకలితాంగ శృంగములఁ • జక్కగకొక్క మొగిన్బహిస్థి
కలనను జెందఁజేసినను • గన్పడెదజ్జ విముక్త మాస్త్రీకం
బులు వెలిబుచ్చు దేవతల • పోలిక జోదులుగూడి వేడుక

౯౭

ఉ. శంబర నేత్రయోర్ధ్వభ • సంబున సంబుజరాజయోధాశృం
గంబునఁగంబులుంచి కల • కంఠుల్లవొందిన సాంద్రచంద్రికా
డంబర హాసభాసురతఁ • టంబులఁజేరి ముఖేరిదులింబునూ
ర్గంబులఁ డద్విల్లాసముఁ మఠల్చిరి • పత్రిమదాత్త చిత్తఁలై

౯౮

చ. సరసిజపాణిపాణిగత • చంద్రశిలామయ శృంగసంగత
స్ఫురదుదకంబులంజెలుల • ముద్దుమొగంబుల పైలగించినా
దురులంజాపి దీపిత నిఃఘంతుదళానానర్చిన భయాం
తరమును జెందుచందమున • దత్తరసారస మగ్నయై తిగెన్.

౧౮

కా. ఆలీలావతు లాసరోవర విహ • రాంబ సంహోహవా
చాలీలావ్రజ మాత్మదంత వసన • స్ఫూయచ్ఛూకేత వ
క్రాలోలాంబుజపాలి గన్గొనుచు బా • నానక్తి రాజుచినా
సాలీల మరలించి రంచిత విలా • సప్రాభవోదారలై

౧౯

మ. లలనారత్నమాలంబు జాకరగనా • శ్రేణి ఖండంబులన్
జలదంభోజ సమానహస్తములచే • సంధించి తన్రంగ్రసం
కలితాంభుజ కణముల్ మరాళములపై • గప్పంగనాటంబలెన్
గలిగెన్ నాళమరాళసంతతికి లోక • ఖ్యాత వైరంబిలన్

౧౦౦

చ. చలమునరేబగల్ దవము • సల్పుచుమోములతోటిసాటిరా
దలంచెను సారసంబులని త • ద్దళముల్ హరియించి వాహిని
గలవంగ వద్దవద్దనెడు • కైవడి క్రాంచము లిమ్ములై నరీ
రలలిత సాలజాల శిఖర • మ్ముల నెమ్మది మ్రోసె జెచ్చరన్

౧౦౧

గి. సారసంబుల వాడలు • దూరితూరి
సారసంబులు వేడుకల్ • నలుపుచుండ
గలువగుంపులు వీడ్చించి • కలువగుంపు
లగుచు జ్వరంబు లొకవంక • సాగసానరై

౧౦౨

క. కంజాతచ్ఛయన కట్టువల్లె • గంజాతావయనరీతి • గన పట్టినానో
మంజులమంజులమంజున • మంజున శ్రీరామభృంగ • మండలి పోదలెన్

౧౦౩

నీ. హంసయానయోకర్థ • హంసదగ్గరజేరి

హంసయానన నటంచు • నటమటించె

గమలపాణియొక్కర్తు . కమలంబు జేబూని
 కమలపాణి నటంచుఁ . గరము మురిసెఁ
 చంద్రదానన యొక్కర్తు . చంద్రవాటికేజేరి
 చంద్రచూడ నటంచు . సంభ్రమించెఁ
 గీరవాణియొక్కర్తు . కీరఁబు దరిజేరి
 కీరవాణి నటంచుఁ గేరుచుండె

గీ. మఱియు రంభోరు వొకతెరం . భలనుడాసి
 రంభ నేనని సమ్మదా . రంభయయ్యె
 నిటుల సద్వివృత భూమిసం . ఘటసమునను
 ద్రిదశభావంబు దలతురా . సుదతులెల్ల

౧౦౪

చ. కరము నటించుచాభ్రమర . కంబులు పత్రము లుల్లసిల్లఁగఁ
 నరనవయోవిలాసములు . చక్కగ గన్పడఁ బద్మినీస్థితిఁ
 దొరసినమమ్ము సమ్మదముతోఁ బురణించుకమించు పద్మినుర
 సరసి వసించఁగూడదని . జాడదలంచిరి ప్రోడచేడియర

౧౦౫

మ. లలనారత్నము లంతకంతకునవై . లామాధవీమల్లికా
 ఫలినీజాతక జాతజోలికలలోఁ . జౌంచాలికాపాలికా
 విలసల్లీలల తోడఁగూడుకొనియా . విరూపత మోదంబునఁ .
 జలముప్పొంగు భాటునన్ దునుకుచుఁ సారప్రచారంబులఁ .

౧౦౬

క. దరివిరివియైన తీవియి దరివిరి పొదలంటి కునుమ . తరణివిలాసా
 దరలై తగిరాజకృతో దరులా నరసిక్ వినోద . తత్పరలగుచుఁ

౧౦౭

చ. ఒకరొకరి మేచులంటుచు వికవిక నవ్వుచువిలాస . విభ్రమ దచక
 చృకితాక్షులు కాసార . ప్రకట విహారంబునలిపి . బహుశశ్రమలై

గీ. తీరములఁ జేరఁగుచుతటో . చారగంధ
 తాంబూలంబు సారమన్మన ఘున్మనహరి . ద్రోరుమృగమ

దమిళదుదక సరోవర ! మమరెనపుడు

జాహ్నవీయము నానర • స్వతుః గతుల

౧౦౮

౧. కనుమ శరశరద్భిసకుహా | లసితాత్మ్యను బంధగంధి • లజలాకృష్ట
ద్యుసరః పరిసర సరదురు | భసలవిసరసర మెరసిసె • బహువిధగతులకా. ౧౦౯

సీ. తడసిన పావడల్ . వెడలించి చెందిర

వన్నెమిన్నగు వలు • వలుధరించి

వెడదక్రొమ్ముడులముక్ • నడలించి ముత్తైంబు

జడియనబడు చిన్ను • తడలుమాన్చి

నెగడుమానికముల • బొగడల సౌరముల్

కబరీభరములలో • పొబగొనర్చి

విలసిల్లు మేనిచా • యలకు చాయలొనంగు

జమిలితున్నలరవ • ణములు బూని

గీ; తట్టువునుగున వానన • లుట్టివడంగ

నలరు మేనుల సిరిగంద • మలదినదన

కనులముల మేకమేపుబా • ట్లమరజేసి

నిలిచిరింతులు మరునివూ • ములుకులనంగ.

౧౧౦

సీ. గండస్థలోల్లవ • న్మండి తపవరల్ని

తాటంక రుద్ధాశ • ధశ్యములును

నకలాంగ కవ్విశ్లేష • సంభూతలావణ్య

యోగ్యరోచిరైగ • నిగ్యములును

కరపద్మ భాసుర • కంకణ మణిగణ

చారువిభాచాక • చక్రములును

వ్యాలోల పరహీర • లీలామనోహరి

తరదంత రుచిభాగ • ధగ్యములును

గీ. పలుకులను దేనచిలుకులు , దొలుకజెఱుకు
జెఱుక నెడు చూపులక్షులఁ ♦ జెలగుచుండ
దసరి వనరుహ లోచనల్ ♦ పనజశరుని
పుజ లొరినంప నెమ్మది ♦ బొదలిరవుడు

౧౧౧

నీ. గుఱ్ఱగుఱ్ఱంగులు ♦ గున్నపొన్నలకలి
గుట్టుచెట్టులతోడ ♦ గూడియుండఁ
మల్లికావల్లికా ♦ మందార మాకంద
కుందబృందంబులు ♦ సందడింప
మాతులుంగలవంగ ♦ మాధవీ లతికలు
బంతినేవంతులు ♦ బలిసియుండ
ఘనసార చంపక ♦ గంధసారంబులు
పున్నాగ వకుళముల్ ♦ బొదలుచుండ

గీ. సాంద్ర చంద్రోపలస్థల , స్థగితదివ్య
కుసుమితలతా వితానజ ♦ ప్రసరదచ్చ
రస సర మధుభారవి . భాజమాన
గంధఫలి దీపకలికలు ♦ త్కలికజేయ.

౧౧౨

క. ఎన్నికఁ గన్నియ లప్పుడు! తిన్నని పన్నీటమొదపి ♦ దిద్దినకపురం
పున్నిడువ తిన్నెమీదను! గొన్నన లన్నియనుడెచ్చి ♦ కోరికలలరక. ౧౧౩

చ. పరపాసరించి దానిపయి ♦ పాండుర పంకజముంచి తచ్చదాఁ
తరముల మంచికస్తురీనఁ , తామరసాస్తుని వ్రాసివానిముం
దర ఋతురాజు వ్రాసితఱి ♦ దాపలగా వెలయుంచి క్రేవలక
బరిచదులక లిఖించి లలనా ♦ జనమంతట సంతసింపుచుక.

౧౧౪

నీ. ధాన్యంబు మానసా ♦ యతననంచరునకా
వాహనం బమితోగ్ర ♦ సాహసునకు
నాననం బభిక్త ♦ న్యాతనూతాతుని
కర్మముకోరితర ♦ హరణువకుసు

పాద్యంబుమాధవా • పాదితబలునకు
మహితాభిషేకంబు • మన్మథునకు
గునుమాంబలు లులన • ద్విసరుహంబకునకు
గంధంబులు వనంత • బాంధవునకు

గీ॥ ధూప మనిలకతాంగనం • దీపితునకు

దీపముల్ లోకచటుల • ప్రతాపునకును
నిత్యనైవేద్యములుకీర • భక్తునకును
విశద తాంబూలమలరుల • వింటిదొరకు॥

౧౯౪

నీ॥ కిసలయ కుసుమంబు • తొనఁ గెదపింటిమా

చైత్రులకునీకు • నిమిత్తఁ డయ్యె
సమ్మతాదికంబుల • సలరింతిమంటిమా
కైరవ పుండ్రునహ • కారిసీకు
బరిమళ ధూపమే • ర్పరచెద మంటిమా
బాలానిలుఁ దు నీకుఁ • బరిచరుండు
మేలైన పాటల • సోలింత మంటిమా,
పికకుకంబులు నీకుఁ • బ్రయపదములు

గీ॥ శ్రీవసంతస్య కుసుమాప • చిటివిధాన

మర్దున ధరస్యభారీర • త్నార్పణంబు
కల్పవృక్ష స్యహృద్యార్థ • కల్పనంబు
గావిచారించి కైకోమ్ము • కంజబాణ॥

౧౯౫

కా॥ నేతివద్రులతావి తానములు నీ • నెయ్యంపు మయ్యాలలై
యాదాక్షిణ్య మరుద్వ సంతముఖుల • త్వింతాపులై యొప్పనే
తాదృక్కానన నూనతానములు విం • తల్ గాదెమేమిచ్చుటల్
యాదోళర్పరబంజలిః కృతమితి • వ్యాహర మన్మథతి

సీ॥ చిగురారుఁ బోడిపైఁజుఁ జగురుటాకు కటారి
 నారహాయఁ బెరుకనీఁ కుచితమగునె
 ముద్దులగున్నుఁజ్జెఁ మొగిలి పూతరవారి
 చేఁ బట్టిబోపింపఁ జెలువనుగున
 ముగుడ మీదటను నంఁ జగ మొగ్గ గదఁ బట్టి
 నిగుడించఁ బలఁచుటఁ తగునెనీకుఁ
 పోయ్యలి మీదమోఁ దగువువ్వు జాతుల
 జొత్తవాల్సిన కత్తిఁ జూపఁ దగునె

ఆ॥ మిక్కుటంపు పొంపుఁ చక్కెర వింటను
 పెక్క నంపు కోలఁలెక్కుబెట్టి
 స్రుక్కఁ జేయవదించుఁ రుక్కునఁ దాకెంపు
 ముక్కు బక్కి నెక్కిఁ నొక్కుతోడ

౧౧౮

సీ॥ కలుముల జవరాలిఁ చలికాఁడునీతోల్లి
 టమ్ములఁ గన్నులఁ నద్దునియె
 సామెనుపైదలిఁ సామినీ యాననీ
 చలికాని నొదలఁ నిలుపుకొనియెఁ
 దలసఁ కిట మెలఁగుఁ పొలఁతి నేనినవాఁడు
 నీబలఁబుల మీదఁ నెనరుఁజేయు
 బంటారుమోములఁ సామినీయాజ్ఞాప్తిఁ
 దిర గనిచోటులఁ దిర గుచుండు

సీ॥ బోడులను బిట్టిపూఁ బోడులందు
 మనసుగల పరిగారవెయుఁ మలకిరివిగఁ
 తీగబోడులనుగఁ సేకుఁ ద్విజనమాన
 మలరు వెలుకాడఁ యాకీతిఁ చలమువలదు.

౧౧౯

బ॥ నెలతల దారిదారిమునుఁ నేరమి వేరముఁ జేయురీతిసీ
 నెలతల దారిదారికడుఁ నేరమివేరముఁ జేయనాయమా

వలపులరాయ యీయెడల • నుబయిచుడకులేమనీడుచే
వలఁబుఁకించెమేఁదిక • పల్కియివంటి • కడింగిమార్గముల్

క. అని యిటుల నిటలతటస్థుఁడై నిరూఢుఁడై పుటములు • దనరంగ వనితా
జనము ముదంబున నుండగ దినకరఁబుఁబుజరనుదిశ్చే • జెన్నొండొ ౧౨౧

సూర్యాస్తమయ వర్ణనము

గీ. సతత రాజాభిరక్షిత • స్వచ్ఛకువల
యస్థిత శ్రీలహరియించి • యాప్తచక్ర
మలరఁ జేయుచుఁ బాపాత్ముఁ • డగునినుండు
వారుణీరాగ మగ్నుడై • మీరియుండె.

౧౨౨

నీ. కుంజాంతర శయాన • ఘోరసత్వంబులు
వలశింకఁ బల్లవ • పటలమెనఁగ
గైరిక ఝరకేళి • కాకిన్నరాంగనల్
క్షుతజేహఁ దత్పరి • సరములంటఁ
జెంచుముద్దియలును • మాంచత్పరాగంబుఁ
గుంకును శంకచే • గొనుచుఁబూయ
సరసీచ రద్విజ • సంచయంబాహంస
కాంక్షను గింజల్క • గణముఁ గదియ

గీ. శీతలోదక ముత్పత్తి • హేతుభూత
కుసుమితలతావితానాగ • కుంజపుంజ
భాదిదృక్షాగతాబ్ధీశ • భాసమాన
రాంకవపటంబనఁగ సాంధ్య • రాగమలరె.

౧౨౩

త. మఱియును.

౧౨౪

నీ. అరుణాశ్శ్మఖురపుటా • హతధూతభూతల
భూత రజ్జోభర • వాసమునఁగ

మారుతోద్ధతచర • మత్స్యాధరస్థ
 సలిసీవరాగస • న్నాహమనఁగ
 వికసిత బంధుజీ • వకజపాకంకేళి
 కర్ణికారచ్చవి • కాండమనఁగ
 వరుణ శోభనగృహ • స్ఫురదురు కరదీపి
 కానేకదీప్తి • సంతానమనఁగఁ

గీ॥ బద్ధిసీ ప్రియవిరహసం • భవదహన
 లస్ఫులింగ ప్రకార వి • లాసమనఁగ
 మిన్ను డిగ్గియ లోపలి • మేలితమ్మ
 సంచుగామింట నెఱసఁజె • మించెనపుడు

౧౨౫

వ॥ మఱియు దివసమహిషరుధి రధారా ప్రవాహంబున నపరమహర్షవ
 తటస్ఫుటిత విదుమలతా వితాన ప్రభయనంగ గనకా సారవిక స్వరారుణ కం
 జపుంజ ప్రకాశంబున గంధర్వరథ త్తప్త కాంచనకే తనోద్యోతంబున నభస్సాధశో
 ణ పతాక దీప్తియన, స్వయంవర గృహీతపీ తాంబరలక్ష్మీయన, రక్తాంబర
 భారితపస్వీయన తామ్ర పయోధర కామినియన, సాంధ్యరాగంబు మించిన॥

సీ॥ సారనాహనజగీ • హనటదస్తాది
 గహన వాహద్విష • త్కళలనంగఁ
 దర్శుర కుళీకృ • తవనజనిస్సృహం
 బరచరన్మధు పాలి • పాలియనఁ గ
 ముఖశ శేనః నియోగ • శుక్పద్మినీ సృష్ట
 సాంజసనే త్రాశ్రు • పుంజమునఁ గ
 వరుణాంగ నాలశ • విరచిత సంస్కార
 కాలాగరుజ ధూప • కాంతియనఁ గ

గీ॥ వనభవకరటి కరట స్ర • వన్మదాంబు
 సమ్మోహధరి హయశిలా • స్తరణసరదు
 చారనిర్మూరః ద్యోత • వారమనఁ గ
 రహినవీన తమ ప్రచా • రంబు మించె

౧౨౬

వ॥ మఱియుఁ బ్రదోష నమయనటన పాటవనీలకంఠ కంఠ నీలిమంబనఁ
బ్రతు పితతారకదైత్య బలమన, నిఖలకాష్టాపహరక కృష్ణవర్త్య మార్గంబనఁ గా
మినీ కేశసంస్కారధూప ధూమ సుధ్ధితంబై, మధుకరని కరమేచకరివకక
పోలగళిత దానధారా ప్రకారంబై. వితతి తమాలకాననలీయమాసంబై, పాం
నులా కలితౌషధంబన వృద్ధవారవని తాపత్యంబన, రజనీనమరమిత్రంబనఁ బ్రత్య
క్షద్రావ్యావహన బౌద్ధసిద్ధాంతమన, యింద్ర నీలమణి మృదితంబై సంకుచత్కు
వలయ దివాకరో దయారంభంబైతి రస్కృతి కళాంతరాస నన్మహత్వంబై, అం
ధకారంబు దోచిన॥

౧౨౭

నీ॥ పడములఁ దొట్రుపా • టాదవనస్ఫుటములై
వాక్యముల్ వెలయుజ • వంబులేక
సారసాలంకార • చాతుర్యమెడలంగ
విగ్రహంబులసారు . వెడలుచుండ
విగత సంక్లేషల • విలవిలఁ బోవుచు
వృత్తిశూన్యత యొక్క • వింతఁదెలుప
నుహిత శయ్యావి • ధము లేర్పరింపక
యెదుట విపాకముల్ • బొడలుచుండ

గీ॥ విరసరీతులు దోచంగ , విమలినాంత
రాశ యాభావమునమెప్పు, రాశకుకవి
నిర్మితంజా ప్రబంధంబు • నెలపుగలిగిఁ
సండులను గొంతులనుదూరెఁ • జక్రకుకవి

గీ॥ మొదల సద్విహార • మునుద్విజసంకాస
కరమునలత మోవి • కారమగుచుఁ
గాలభేదమపుడు • గననరాజకమైన
నేమిదెలియవచ్చు • నిలజనులకు॥

౨౨౮

చ॥ తొలిగలవై రముల్ దలంచి • తోరపుచీకటి మూకలెల్లనా
మెలుగులజేసిచుట్టముల . వేమరుఁజాట్టి కలంచిమించియా

శలతలలన్వహింపుడని ♦ శేలిగొన్మమలిన పరావనం
బుల నలచక్రదీపచతుఃముఖ చలఁగెన్మహామలఁదొగ్గె.

క, అమోఘగులటలు జీకురు! వాయుబుబాగడంగ ద్రోవఁ జ్ఞుచుఖిచోర్చ
తాయాతగుచులు దివి మలుఁగాఁ జగణికల సుచువెడలె ♦ గౌతుకమలరెడ్.

చ, మొగులను పల్కఁటాదనఁ బ్రహ్మదముతోనెబడేశికేఁ ద్రుచి
చ్చగగణితోదితార్థగతి సంఖ్యయొనర్చి తదస్వయక్రమ
ద్విగుణితమైన యొడ్డునిడిఁ తేకువతో గుణియించున్నలం
దగనొనరించునోయనగఁ దారకలుల్లసితెన్నహోన్నతిఁ ౧౩౦

వ, మఱియు సంధ్యాసమయతాండ ఉంబరోచ్చలిత మహానటజటాజాటవర్తి
తరంగిణీ తరంగ లింగత్పుష్పత్పరంపరలన, దిబ్బాతంగకరన్ద్రిక్త తుమార ని
కరంబులన నభ్రభ్రమణ ఖన్నదినకర తురగముఖ విశ్వీర్ణ్యధేన కణంబులన,
వియత్సరోవర ప్రకట వికసిత కుముదన హృదయంబున, జగత్రయ జగీషామ
నీషా నివర్గతానర్గళ భుజార్గళ మకరకేతనశిరః ప్రసాదిత రతిసతీ కరతలాగత
లాజలన, ఖస్థలకలశపారావార డిండిర ఖండంబుల నవ్యోమపదలక్ష్మినక్షోవి
హారహార తారముక్తాఫల నిచయంబులన నాకాశ మహాస్థానీభజ్యమాన లా
జలన, విహాయస్ఫాటిక ఫలకవిలిఖిత మదనవిజయ శాసనాక్షరంబులన
దనరి ౧౩౧

గీ॥ గురుడ గంధర్వకిన్నర ♦ సురముఖాంబు
జాననాసివ మస్తక ♦ న్యస్తకుండ
మల్లికాపుల్లను మనస్స ♦ మాజనునఁ గ
సురవధంబునఁ దారకా ♦ భరముదోచె ॥వ॥ అట్టియెడ॥

గీ॥ నేయిమోములతో గంగ ♦ డాయుటయును
దదభిముఖముగ వచ్చు ♦ ప్రాగుదధి మకుట
తటఘటిత హీరవరవిభా ♦ పటలమనఁగఁ
దొలుత దేనవెనఁ బలువై న ♦ వెలుఁగుఁ దూచె॥ ౧౩౨

సీ॥ నరసింహరులనుండు • జవ్వాదిమొకములు
 కీరస్పృహన్ వారి • పూరమానఁ
 గలిత భిల్లాంగనర్ • కై తకభ్రాంతిచే
 నలమావించిగురుటా • కులధరింప
 ముదితని వజ్రేభ • ములుకుంజములఁగాంచి
 హరిశంకచే మహా • దరులదూర
 పారకామితులు నృ • క్షుచ్ఛాయలనుఁ జూచి
 యారకు లేతెంచి • రనుచుడాగ

గీ॥ వేలుపులతో వసిరిపెండ్లి • వేళసకల
 దివిజలెడతెగకుండ నం • ధించినట్టి
 మహిత కళఁ దగు వెన్నెల • మడుగులనఁ గఁ
 నిండు లేయండ జగముల • నిండియుండె॥

౧౪౮

క. చెలులార చూడుడిదెమనఁ చెలులారనవిలసదచ్చ • నీధురసమునె
 న్నెల రాకొల్లలగిన్నెల నలరారం దెచ్చిరనుచు • వార్షంబెనఁగఁ

క. పానమునేయు దగువయః పానముదధి పానమమృత • పానముహాలా
 పానమునకు నరిగాదను మానముమానసమునందు • మలయుచునుండఁ

క. అట్టియడ హంతాళితాళినారికేళి • ఖర్జూరీ ముఖవృక్ష సంభవంబైన గంధో
 త్తమాధానంబునక దనరి

౧౪౯

సీ॥ పాణిలైలాచూర్ణ • భరితసద్యోస్ఫుత
 వక్త్రసంస్కారపూ • సములుగొన్ని
 మరిచమి శ్రీభవ • త్తరుణమేషాబాది
 రమణీయ కలలశూ • ర్పములుగొన్ని
 గంధిల ద్రవ్యాను • బంధబాలవిహంగ
 తరసమస్వర్ణపా • త్రములుగొన్ని
 సమ్యక్సితోపిత • శమ్కులికాధార
 ఖర్జూర మయబస్త • కములుగొన్ని

గీ. సలవణాస్త్రకవిశ్వభే • వజసమేత
ధన్యబుష్ణయజ్ఞేమండ • దధిసమృద్ధ
శాలిండుల భక్తంబు • సంగ్రహించు
కొనుచునారామలవ్వేళ • వినయమలర

౧౩౨

క. సుమితకడుబకదంబక | కమనీయపరాగవేదికాస్థాన్నశ్రీ
రమణీమణినర్పించిరి | సమబుద్ధిని పోడశోపచారవిధులచే

౧౩౩

నీ. నవరత్న ఖచితవీ • కా దన వినోద
సంగీత రసికశ్రీ • సారసాక్షి
లలితలీలాళుకో • ల్లాసిని బింబోష్టి
సరసయావకయిక్త • చరణనఖర
అంచితార్ఘ్యకే • శాలికహృద్యాంగి
శితశంఖ తాటంక • యుతసుకర్ణ
కమనీయ మణిపరి • మ్మారసముజ్వల
సస్మితాధర పూర్ణ • చంద్రవదన

గీ. యగుమహా లక్ష్మీ కుపహారముగ నొనర్చి
వలయితస్థితచేమధు • వారముసుకు
ధారతమ్య విశేషతి • త్వరతః దనరి
గోష్ఠినలిపిరి యాముద్దు • గుమ్మలపుడు

౧౩౪

ప. ఇవ్విధంబున మధుక్రమంబునందవిలి కాండ జకాకడప్రకాండ పుండ్రేతులొ
దండ కాండానన పాండిత్య హిడిత్తులైన చంద్రమండలంబు వెలుంగ నెలచ
లువలుగఱిగి జిబ్జల జాలు కాగు నీరంబు పన్నీరంబునంగలనీ తోరంబులైన
యోరంబులందగు కుసుమ సముదయంబులవలన వలపుఁజెందు మరంద బృ
తునొందుచు స్ఫటిక ఘటితంబులైన పడకుల నడరి గంధేభయానలకుగండ

భోత్తమ భాంతిని బుట్టింపుచు సజ్జవజ్జలనజలగు గొజ్జగుజ్జంగుల వలని చలి
 జలంబు సొంపునంపాదింపు క్షేపుజ్జంపంబులంగ చోటుల నిలచిన గాశ
 మద్యంబని మదవతు తెదగుదిరిన మునంబున గ్రోల గమకించి తత్ప్రతిఫలితం
 బులగు నిజశేత్రంబులు సంస్కారార్థ ప్రతిష్ఠాత్మక దళంబులని కరంబులనంటి
 న నవి తుంటుకుండుటందెలసి నవ్వుజవ్వనులును హరిహయోపల వివులాత
 లంబులఁ దొట్టిన తేటచలిసిటింజూది ద్రాక్షాఫలరస విసరంబుల జనించుమా
 ధవకంబని కొందఱు ముగ్ధులగన లుపభోగింప బోగింపఁ నిజాననంబుల
 యందు బ్రతిబింబించినఁ దద్వాసనార్థంబుగా నొనఁచు కమలంబులని భ్రమ
 జెంది రిత్తయగుటకు నబ్బురంబు నొందువారును గలిగి జగిగరగరి పచ్చల
 విచ్చలవిడి గ్రచ్చుకొనవచ్చు నచ్చంపు పన్నీచుచెడుకు రసంబున జనించు నా
 సవంబని యానగమకించి స్వీయనాసికలందుఁ దోచిన గంధఫలీ కలికలని వి
 చారించి నిశ్చయింపనివాఁడును బుష్కరాగంబులుగల చోటుల గాటంబుగా
 నిండినసేవంతి కానుమ సముదయ గళస్మిరపూరంబు తేనియవలన సంభవిం
 చు మధ్యాసంబని తెలంచి దవ్వుదవ్వులంబోవు చెలులఁ బిలచుకొని కలసి
 యాస్వాదింప దదభావంబుకు కరుదందువారును గోమేధికంబుల నెలవున
 నలముకొనిన పుష్పరసంబు ధాతేప్రసూన మిళితగుడనహిత ధాన్యాంబుక్మ
 తంబైన మైరేయంబని గ్రోలంబోయి సిగ్గునొందువారును సొగసుగలమగమా
 నికంబులని గనిగనులోయల వెన్నల తేటనుఁదీటుకొను వలిసిరు పైపీకంబైన
 మాధ్వియని తెలంచి తారసిల్లి తెలివినొందువారును వైడూర్యంబుల చిలసిల్లు
 కలుగుల నలరు తెలిసలిలంబు బాలతృణమూల సంజాత హాలావిశేషంబని
 కడిసి పిమ్మట॥ భోవువారునై సాంద్రచంద్రాతపక్రీడా వినోదంబుల నువన
 ప్పు ప్రసన్నోపదేశ ప్రత్యవస్థానంబులం దలితరువుల కాంతలంగని లాతివారు
 చ్చుపడెంచిరని భయంబడి నిశ్శబ్దంబుగాఁ బానశాలా పుష్పాభంగంబున నదు
 గువారును, వస్మృతి విశేష మున భూషంబరాదులు వ్యత్యయస్థితిఁ తేన్మనా
 గునై యుండ చంద్రాంగద దర్శనార్థ మహాముని తనస్సంకల్పితంబగు వృద్ధ్యా
 నవనంబునందిరుగు మెఱుంగుమెఱుగు బోడ్లం గనంగొని యా కీర్తిమాలిని
 యాలంబన గుణంబైన యాప యాపనాదికంబును యావనోద్భూతంబులైన

హావభావాదికంబులును దదలంకరణంబులైన నూపురాంగద హారాదులను
చటస్థోద్దీపన ప్రవర్తకులైన మలయానిల చంద్రాదులును స్ఫురించి సంతకంత
కు వలవంత యగ్గలంబై తోచ విరహభరంజి న నొక్క మంజరీసంజాత సిం
జానమధుకరీ పుంజరంజిత కుంజాంతరంబున నిజసఖుల గన్మొరంగి వసించిరి.

సీ. కన్గవ యీక్షణా • కాంక్షచే విలసిల్ల
చిత్తమభీప్సితా • యత్తమయ్యె
సంకల్పము తేజో • సరణిచేవర్తింప
గృతనమ్మెనున • విశదమయ్యె
సరతిమిక్కుటమైదు • రంతెను కనునట్ట
క్రొత్తాగమధికమె • యేలుజూపె
మన్నాడు మవ్వోళ • నుద్వేలమైయుండె
మూర్ఛమున్నొదలియు • దుద్ధమయ్యె

సీ. సంత్యమూర్తియు సందేహ • మైలిచ్చె
మోరతర విప్రలంభశృం • గారిమునను
దగుననంగ దళాదళ • సానమాన
సమునఁ జింతాధరంబున • మలితెమలి. ౧౪౩

వ. మఱియుసంభవళయ రోమాంచస్వేద వైవర్ణ్యకంపాశు వైశ్వర్యంబులను
సాత్వికభావంబులు నిర్వేదగాని శంకానూయామద శ్రమాలస్య జైన్యచిం
తామోహస్మృతి ధృతిప్రదా చవలతా హరావేగ జడతాదులగు సంచారి
భావంబులును మనంబునందోచినఁ జింతాసంతాప సమ్మోహనిశ్వాసభతం
బునొంది యుండునట్టియెడ. ౧౪౪

క. పెనఁగొనిన విరహభాధను | మనలందిగ నాడికీర్తి • మాలినియెటకే
గెనో యరయవలయుననె | మృగములఁగని కరముదోప • మగువలువేగఁ .

శా॥ తారేముడ్చులగుమ్మలారేపేధుకే • రాకేండు బింబాస్యయా

శ్రీరాజస్వామి స్వాత్మజానిడి కృతిం • షణ్మూడరే నేడుదు
ర్యాకాకార విహార మారకృతనం • త్రాసాధికవ్యాధిమ
చ్చారీరాధృతిసోదన శ్రమజలా • సారంబు తోరంబుగా

౧౪౩

వ॥ అని విలపించి

శా॥ నానా సూనర సాతి రేకషధు పా • తచేతి సాచేసు
జ్ఞానానూనలు వ్యత్యయావయ వనం • ధానాంశు కావల్ గళ
న్యూనధ్వాన వితానలైన నవణా • లున్యత్ర మత్తేభరా
ద్యానాన్వేషణ భావణంబుల దదా యత్తేకచిత్తంబుల

౧౪౪

సీ॥ తరుల తోపలఁ దీవ / త : లతావులనేటి
దం ల కోవుల వింతి / లరసి యరసి
తొగలచాయలను నం • డెగల పాయలనుగెం
పుగలలో యలను వెగ • దగిలి తగిలి
నరములక నీగదం / తరములక మకరంద
ర్పరములక మిక్కిలి / మెరసి మెరసి
వికల గుంపులను గె • ప్పురపు పంపులను చ
ప్పరపు వంపులజాలఁ • దిరిగి తిరిగి

గీ॥ దారువుల సా వులమీదఁ / దడసి తడసి
నేలలో మాలలోఁ జొచ్చి / నెమకి నెమకి
సూరముల తీరముల పట్టు • తెక్కియెక్కి
రేవులను బావులను జల • రేగి రేగి

౧౪౫

సీ॥ మదనాగ చూడవే / మదనాగయానను
లకుచచూడవె వర్తు / లకుచనిపుడు
కరవీరచూపు భీ • కరవీరపుత్రికన్
జీవక చూపుమ • జీవకనఖం
బాటల మాయాట • పాటల వింటివే
చంద్ర చూడగద మా / చంద్రముఖని

పొగడ మేమెంతని / న్నొగడ వినవదేమి
దాడిమాగటన + దాడిమాన

గీ॥ దంట గోరింట నీకింత + కంటకంబె
వల్లవంటి మేషనం + వల్లవంటి
కోరకమ్మ వియోగ + ము నోరకమ్మ
వకులమానీదు నీచభా + వకులముగదె

౧౧౨

కం॥ మాలతి భవదా-రణం! మాలతి మి-విహరణమున + మనలదెవదేయే
యేలాలత మమ్మేచెద! వేలాలతకూనజూప + విదివిదితంచే ౧౧౩

కం॥ కైరవ మావింతగనిట! కైరవమాయెనిదియేమి + యాలింపుమ సా
సారనమా మ-రందా! సారనమాకృత్యచూచ + పట్నదచయమాగిర

గీ॥ వేపమానమధూద్యృత్తి + వేపమాన
మానవతులను గారించి + మానవతుల
జెందలేవుగదే చూపు + సుంద కాంగి
చాకతీవెమరుంగులెం + చాకతీవె.

౧౧౪

క. వనజమ బంధుర గంధిల! వనజమహితలతలనీడ + వాడచో
వనజమనిన్నిదైగకో! కనదమతరుణీలలామ + కైమేలగుటా. ౧౧౫

గీ అనుచు ననబోడు లత్యంత + వినయమనువు
వడగ గుడమిత్రితానవ + బడుగడుగున
తొడలెఱుంగక క్రోలుట బుడిగివడతి
నడరు మతిరోయుచును డస్సి + యలయికలచే ౧౧౬

౧౧౬

గీ. తిరిగివేనె యానర + త్తిరభూవి
హంస-హయమాణం + తావతార
కేన సుముఖసఖితతుల్ + యేనకేన
సాభవేత్కిరను ఖనియని + సంభ్రమమున. ౧౧౭

౧౧౭

నీ. పోవజోవగదోచే , బుడమిడమ్ములదొమ్ము
 లడక జెడంగైన * యడుగుబాడ
 లరయనరయవీ * దంతరాంతపాతి
 శ్శేషసంబుల * తలలుమెరసె
 బాడబాడగనొక్క * చోటగాటంబైన
 యాటతేలుబాట * లమితమయ్యె
 వినివినితారిన * విద్రుమాధరవేయ
 వీడ్యంపు = సనల్ * వెడదయయ్యె

గీ. దరియ గదసిన నొకతీవ , దరివిరిగద
 క్రింద నందముగాగన * క్షందనాదు
 అంధగుల్కను కుదుచింద * పందిలందు
 భొక్కమైనట్టి కపురంపు * టిక్కదండ.

మ. నవిధోద్ధిర్ల నుధార్ణ వీభవదన , శ్యామోద కావాలభూ
 లవలీచూతల తావిరాన నహితై * లామల్లికావల్లికా
 భవనాంతద్రవసికరోవల తల * ప్రాయః పతత్పుష్పం
 భవకయ్యగత గంధవాహిత్యతన * స్మానం బనేయించును.

వ వసించు చెట్టింజాచి.

క. వికవికనగి నకియరొని వకటాని కటాద్రియాధ * హరిహంకమరు
 న్నకరధ్వజ ముద్భాదులు! తుకతను పుడికించునిటులభద్రాకోననగునా

చ. తలకవడేమి విలేగల , చాకల గావరమైన మేనుదే
 వలవని పల్కనల్కలగు , వామగునాచల పాదియైననీ
 వలపుల శేనీతి విన * వాకనహాయిటువంటి చోటులకే
 నెలివానరించుమించు మతి * నీకగునా తగునావియోగిన్

కా. కాపంబేనగిదిన్ వహించితినిరా * లంకాకగాపాదిత
 న్యాపాదుల్ దురకుంతుదోనుద వచో * వక ద్విశేషాదిత

టోపుర కోపులుమన్నభ ప్రభతులె • ట్టోకానిమక సైచుటలే
భూపాలాత్మజవై నవై న మనయం • బున్మంచిదూహించినక ౧౭౪

క॥ అననహరహర్వి రహజద హనవహనానహనచిత్త • యైవ్రకటపునః
పునరంగ నాప్రచోదిత మనముననొకరీతిభీతి • మల్లడికొనగా ౧౭౫

చ॥ నెలతల మూపులాపులుగ • నీడలనీడల నాడికాడకున్
నిలచియుకింత చింతలుచు • నెవ్వెరగందుచు గుందుచున్నెయిన్
బులకలు జెందజెందమున • బొక్కుచు వెక్కుచునున్నురంచుహ
యల్లదల వింటిదంటవెగ • టాయగదే జగదేహుడుడై ౧౭౬

వ॥ అని యాచేడియలలో బ్రోడయగు నొక్క పూబోడిజూచి ౧౭౭

మ॥ నెలతా వెన్నెలవేడియై మెయికడా • నికవేగరంగించెనో
మెలతా కోమలతాచితా వినవదే • మేమన్నుకుండేయున
మ్మలకు దాళ నతాళలావయవనై • పుంస్కటిలావమరీ
గలతా నాకలి తాళినంతతి మెలం • గగంటివేనచ్చలి ౧౭౮

గీ॥ ఏమిసేయుదు విరహార్తి • నెట్టులోర్తు
గామువలెజాయ్ గాము నే • కరణిగెలుకు
నేయెడలనైన న్నమాట • ద్రోహులేన
నెలతరోయని పలుకన • ప్పొల్లెతివినిచె ౧౭౯

చ॥ రహివిడనాడగూడ దన • రాళమరాళక రాళ భాషణ
సహనము చేతమాకునకు • నాయకుదాయక నాయకాభ్యుద
బహుళ తరవ్రకాండ స్థుమ • భారవనార నిభార చైతన్య
క్షమాతహనొండ నేలిముఖి • తావిదితా దివిలంబెట్టుంగకె ౧౮౦

మ॥ అని యాచేడియలలో బ్రోడయగు నొక్క పూబోడిజూచి
అని నేర్వోయ్యన సామవాక్యములుదె • ల్పనానలవాదములకరి

బనువేలానల కీలజాలముగది • వ్యాపార సీమాంతరం

బునఁ జెన్నొందిన భేదభేద • మలరంబుంజీ భవత్కావయె

౧౭౧

మ॥ లలనారత్నము నిండువెన్నెలకుఁ • జాళన్ లేక పైతాఁబాం

చలమాన్యంబునఁ జేర్చియేడ్చెను మన • శ్యామాకరాంభోమహా

కలిత గ్రామ విశేషక శ్రుతకళా • కాలక్రియామూలవ

ద్విలనత్కన్నడ శాడమేళకలనా • వీణాను కారధ్వనిన్

౧౭౨

కం॥ అనివగచిను నువుమొనచే దనరినగేదంగి సురియ • దరినదరించన్

గనికరములఁ గరములనార్చకనకాంగులు గ్రుచ్చిగ్రుచ్చిఁకొగిటఁజేర్చు

౧౭౩

కం॥ వలదని వనితలు లవల్లి వలదనిలచల తలతోప్ర • వర్తనమునఁగో

వలద విలిసిలువరింపక వలదవిలిస మీనురీతి • వనితవడంక

౧౭౪

గీ॥ ఇటులవడికిన నన్యథా • వృత్తివర్త

నములఁ దవులని యింద్రియ • నటనలైన

తనువలగ్న లోకించుక • తడవునుడువ

నాలుకాడకనాడాడు • జోడుగూడి

౧౭౫

గీ॥ విప్రలంభార్తి చేఁ జిక్కి • వెలఁ దినుఁక్కి

దీనికొక్క యుపాయంబు • బూనవలయు

ఫలకవిలిఖిత తత్త్వయా • పంబుజూపి

ళాంతి నొందింత మీవంత • కొంతదీర

౧౭౬

గీ॥ అనివిచారించు నిన్యాయా • వనివిలాస

వర్తియైనట్టి యాతని • వర్ణనీయ

ఫలకతలమునఁ జిత్రయా • పముగవ్రాసి

మోలరిలిపిన యారాచ • ముద్దుపట్టి

౧౭౭

౧॥ చూచితలయుచి తత్త్వము యాచరితాయల్లకార్తి • నాఫలకంతా

రేచితదృష్టింగనుఁగొని రాచూలివి చారిఁ జేలి • రాపడివలిక

౧౭౮

ఉ॥ ఏలరయిన్పూజించె చల • మేలర ము రునికేలిలోనన
 న్నేలర యీవిరాళిఁ గొన • నేలరనాఁ దగువంతదీర్చనా
 భీలర సాలసాల సుర • భీకృతభీకృత నూననూనవా
 చాలవిశాల మాధుకర • శబ్దమొలన్ విస జాలనేలరా

౧౭౯

వ॥ అనిపలికి యాచిత్ర ఫలకంబుక్కునంజేర్చి పలుకరించినం బలుకవని చిత్తం
 మన జడిముడి పడుచు సారెసారెకు మారుచు విరివరపునం బొరలుచు నంత
 లోఁదెలివొంది శిరఃకంపం బొనరించి కన్నీరు మున్నీరయి పయ్యెద దడియ
 నెదఁగుందికుండ్ల యాశయ్యను మేనుజేర్చి నేత్రాబ్జంబులర్థముకుళి తంబుగావిం
 చిప్రాణనాథుండు పురోభాగంబున నిలచెనని విచారించి లేకున్న విన్నదనం
 బుదోచ విరహమోహ సాగరమగ్నయై యేదెసకేగెనో యని నలుదెసలం
 జూచి లేచి సాంద్ర చంద్రాతపంబునఁ దిరిగి పరవ శాయత్త చిత్తయై జే
 హంబుగంపింప నెచ్చలి మేన ప్రాణియొక్కంతసేపు నజ్ఞాతచేతనయై నిదురిం
 చిన నీవలవంత నొంతదీరునని తలంచి యూరకుండ్ల కలవరంబునొంది పలువె
 తలఁ జెందునుండరితలంకి

౧౮౦

లయ గ్రాహి

బంగరు మొఱుంగుల తె • రంగు లలితాంగముల
 నంగునినుబీరపు సె • గంగరఁ గిన్దె
 పొంగి పలిగుబ్బల బె • డంగులఁ దగంగదరి
 యంగదలి పొక్కిలి మ • ఘటగు నఁ బడంగక
 ముంగురులు చెంగలువ • రంగుల కనుంగవకు
 జెంగటనటించుచుఁ దొ • లంగకసియాడక
 ముంగర జరంగిపెద • వింగదియ జెంగలియ
 నుంగుచేలు లంగను చ • నంగనవడం కెన్

౧౮౧

వ॥ ముతీయును

౧౮౨

—త్రోటకము:—

నెలదాయఁగి జే + న్నెలదాయఁగదే
 బులుమోయఁ గజో + బులుదాయఁబికం
 బులుగూయశుకం + బులుద్రోయగన
 వ్యలరాయఁడుగ్రే + వలరాయడిడన్

౧౮౩

౪౧. ఇష్టిధంబున విరహావస్థను జక్కి తలస్థా ద్విపకులైన మదనాదుల నుద్దేశించి
 ౪౨. పోసినేతంబున

౪౩. మదనా యలయుంచెదవదెయదనాయెలతాంతశరము + వట్టిట్లుగనామెదనా
 తించెద విడఁజా! ఖదనానదయుఁ డవుగమ్ము + లీలానదనా

౧౮౪

౪౪. మమునాదరించవదెప్రే! మముమీర గ విరహాభరణ + మగ్గినియమనా
 యమనాయమనాయమనాసుమశరములనెలనేయఁ జూచెదుచెపుమా, ౧౮౫.

౪౫. వలపుల రాజరాజవము + వారిజలోచనలక వధించిమా
 వలఁగలువంబు నొందఁదగ + వాపగవారలకైనఁ దద్గతుల్
 వలనదటంచు మించు జన + వార్తలెఱింగి యెఱుంగవట్టులక
 జలమొనరించ మంచినగు + నాభువనావన జుండవై భువిక.

౧౮౬

సీ. పరగునీధగ్గంబు + పాండవన్మహితా
 చరణమై కలసిల్లు + సరసిచూడ
 నీనూనునె చిన + నెఱిరజోవతియైన
 యగ్ని శిఖోత్పత్తి + నంబుకొనియె
 నెలయనీ చెలికాని + వృత్తిఁ దలంచిన
 గలకుజాతులకు సా + భృంగబానంగు
 మఱియునీ మేనమా + మను విచారించిన
 దమ్ముల నడగించి + తాకృశించె

గీ. మొదలఁ జటుల నిశాచర + మూర్ఖులయు
 నబ్జస్త్రాదులగుచుఁ బాం + భారినేచు

నకువీరని యోశింబు + వారిమిమ్ము
చజాదు గుప్తుచతుష్టయం + బనియొనొటె.

౧౮౪

మదనా యిప్పునునీ కే! మదనా యెనొకొనితెలియ + ని యిప్పుయొదు
కదనానామార్గముగల! మదనారత బాధదీప్స + మదిగరంగనయో.

గీ. నిన్నుగన్నట్టి జానిము + నిగ్రహించు
నట్టివారలఁ జెనకలే + కనడవైతి
వనదైనట్టి వనితల + నడలఁజేయఁ
దగఁజు నీకెట్టి ధర్మంబు + చిగురుటంప

౧౮౫

గీ. ఓరిమిప్పుథ నీకెండె + యుగ్గశక్తిఁ
గన్నతల్లినిదుంచి యా + భద్రమిప్పుడు
నీకొనంగను లేకున్న + నీరజాతు
లను గల చంగఁ దలతువే + యవనిలోన.

౧౮౬

నీ. విరహ బుచే నుక్కు + వెలదుల నేచేవు
నీమకోదండంబు + నేలఁగలియ
కళవళపాటొందు + చెలులవేచెదవేల
కలనీశదీరంబులు + గాలిపోను
వెతనొందు తరుణుల + వెలిపించెదవునీదు
బలము లరణ్యంబు + పాబుగాను
జడతనొందిన స్త్రీలఁ + జడిపించవచ్చెదు
నీకేతనంబులు + నీటఁగను

గీ. మునువియోగార్తిఁ జెందిన + వనీతలంద
విక్రమముఁ జూపెదవునీదు + విభవమెల్ల
వినుము సంభోగ శృంగార + మునవసించు
హరివంచించ లేవుగా + వారిజాము

౧౮౭

సీ॥ ఎ॥ మిం జలాశ్లాఘిం + గలసిన వానికి
 మునున ప్ర మంబున + మసలుకెంత
 మధునం గ్ర మంబున + మసలినవానికి
 చండాలులను గూడి + చలంగుటెంత
 చండాలులరగూడి + చలగిన వానికి
 బుష్పవతుల గూడి + పొంగు టెంత
 బుష్పవతులగూడి + పొరలెడు వానికి
 నలకుజస్మరాప్తి + నలరుటెంత

౧౯౩

గీ॥ యొకటి కంటెనొకటిముచ్చ + రికముజేయఁ
 బద్ధనీద్విజగోపాతుల్ + బరగఁ జేయఁ
 గడంగువారలలోపల + గలసిమెలసి
 సంతసించెదు దుర్గుణ + సదనమదన

౧౯౪

సీ॥ దాహంబుగొనినీరు + ద్రావవచ్చినవిప్రు
 ధరఁ ద్రెళ్ళనేసినీ + తాతయెన్న
 చనువుతో శిష్యుని + స్తస్యంబాసఁగవచ్చు
 దానివధుచెనీ + తండ్రియెన్న
 యోలంబున వశించి + యోగిరం బిడునట్టి
 వానిఁ జంపితివి నీ + వరునదలఁ వ
 జాతినీనులెఱుంగ + జాలకంతట నిండు
 వానియుండ నొరనీ + జననియరయ

గీ॥ నిలను స్త్రీస్తుంస మానసం + బులగలంచి
 పెనంగఁజేసిని నినుబట్టి + కినుకతోడ
 గట్టువిల్తుండు వధియించి + కర్మణఁదిరుగఁ
 బుట్టజేయుట కేమందు + బుష్పధన్వా.

౧౯౫

... చంద్రభూషణం—

శ్రీ. బలవీరినిపూర్వక • కావేది ముచుదగి

వ్యవహదాస్త • వెలసినావు

నన్నార్గముజమించి • సంచారమొనరించి

విబుధసంగతిగని • వెలసినావు

ఘనసంగమంబున • నవయుంబు విలసిల్లి

యతనుమిత్రభ్యాతి • నలరినావు

చెలగుచు సర్వజ్ఞ • శేఖరతవహించి

ఖండరత్నార్కత • బర్గినావు

గీ. తరుచు బలుపోకలనుబోయి • తిరుగుచున్న

గంధవహునితో నేస్తంబు • గలిగియేచ

నేలయివేల, నేముద్గ • రానసంగ

నందమానీకు చ భూ • చందమాను

౧౯౩

సీ॥ దోషాభి ముఖం డివై • దురిలంబు నొందుచు

నలసదాచారుండ్ల • ననుటకొఱుత

మైచ్చాను మోదివై • మేదిని విహరించి

ద్విజరాజననుకొంట • వెట్టిగాడె

కునలయాధ్వన్యల • గుండింపుచుండియు

గునలయాప్తుడనను • కొంట కొడువ

వివసరిత్పతి నుద్భ • వించి యమృతవార్ధి

వెడలితినను మాట • కడమగాడె

గీ॥ నేరముల పారములు గల్గి • మీరిగేరి

నందియము లేకయిపుడు మి • న్నందినావు

నీదుననుమంత్ర పుంగల్ని + వాదులేల
సారెసారెకు వినరోరి + సారసారి

సీ కళాకళాదుండను + ధన్యనామః జెంది
మును కళాదుండనః + దనరినావు
తనురాపా నార్హ + తవహించి తతనురా
పానార్హతవహించి + ప్రబలినావు
గురుపరి గ్రహము పైఁ + గోర్కిఁ దీపించుచు
గురు పరిగ్రహమునఁ + గుందినావు
ద్విజవర్ధన ఖ్యాతిః + దేజరిల్లుచునుండి
ద్విజవర్ధన ఖ్యాతిః + జేలిరావు

గీ బహుళ పాపంబుల భరించి + పరఁ గునిన్ను
ముందుగా రారవ స్థితిఁ జెందకున్న
యెలమిఁ గీలాలజన్మునఁ కేలగల్గు
వద్దతులు భువివినరోరి + సారిసారి

విశాఖ

సీ భర్గుఁడధ్వరములో + పలనీకరంబులు
దరగంగ ఖండించఁ + దలఁచఁడయ్యె
రాహునికొ దంష్ట్రాంత + రంబునని మిడించి
కసిగండ కుండంగ + మెనవఁడయ్యె
దపసిగున్ పాండురు + క్తనుఁ గానొనర్చెను
గడుడస్సి పోవంగ + నుడువఁడయ్యె
జడచారి నినుగంట + వెడలించెఁగానివే
గర్భస్థుగాఁ జేయఁ + గానడయ్యె

గీ నార నీవంటి దుర్మార్గుఁ + డ భలమునను
గలఁ జెనవలాలనే చంగఁ + దొలుతకడిమి

నిన్నుబుట్టించి మున్నొక్క ♦ జన్మిగట్టు
సానాతాడనము వహించె ♦ చింతజారి

౧౯౯

౨. చల్లచేతులవాడని ♦ జనులుబాగడ
వేడికరముల వాడవై ♦ చేడియలను
జలతనొందింపఁ జేసితి ♦ జడభ వంబు
గలుగువానికిజ్ఞానంబు ♦ గలదెచంద్రా

౨౦౬

మలయమాడత దూషణము

సీ. ఎనసిచూచిననిల ♦ చినచోట నిలువక
భువనావిలత్వంబు ♦ బూనినావు
భువనావిలత్వంబు ♦ బూసుటయేకాదు
ఘనుల నిల్వగనీక ♦ కలచినావు
ఘనుల నిల్వగనీక ♦ కలచుటయేకాదు
తవిలి రజోవృత్తి ♦ చాల్చినావు
తవిలి రజోవృత్తి చాల్చుటయేకాదు
సోకునంగతులచే ♦ సొలినావు

గీ. బుడమి పాశ్చాత్యసతణుల ♦ బొందువారు
తవిలి చాక్షిణ్యపదమున ♦ చారుటరిది
నుందరీజన బృందంబు ♦ గందఁజేయు
వలదు వలమాన పవమాన ♦ మలయనిలయ,

ఆ. విరహీజనులహృద ♦ వేడిమి దరికొల్పు
సామివగుట కగ్ని ♦ సాక్షియయ్యె
నలినకారణం వి ♦ నాకార్య ముత్పద్య

తేయటంచు నీతి • తేటపడియె.

౨౦౩

సీ. కనకసంచయముపై • గాంక్షజెన్నొందుచు

గంధోన్నమావని • గలయదిరిగి

ద్విజసంతతుల మింటి • తెరువునటగఁజేసి

గోచయంబుల తెల్పి • గొఱతఁజేసి

లలముచే సరసుల • భంగపాటొందించి

సుమనః ప్రపాతన • స్ఫూర్తిమించి

పరరజోవత్తులైన • పద్మసులఁగలంచి

యత్పల ప్రీతిచే • నుల్లసిల్లి

గీ. మహినిసావరములజంగ • ములఁగలంప

మొందజేసి విశాచాది • యోగ్యవృత్తి

మీనులభరించి దర్శించి • మించియుండు

మలయవలదుర నామీద • మలయపవనా.

౨౦౩

క. పవనానన్నిక కరుణింపవనాపవనాశనగర • భారగమలయో

పవనోదర భవనాకర జవనామీనుమోగుగాంగ • జాతశతాంగా.

౨౦౪

—:పసంత దూషణ:—

క. తివిరిమదన యానమవై! తివిగాభవనాయనూన • దీవ్యన్మలయో

పవనాగురుపవనాజరు! పవనామరుబారిని గుడి • పైరాకుండక

౨౦౫

గీ. సకలజాతుల కల్లెన • సహ్యవృత్తి

సంచరింపుచు నుండు వ • సంతనీవు

విరహిదశనొందు చున్నట్టి • వెలఁదులండు

గరుణలేనట్టి కాయఁజు • గదియెదగునో

౨౦౬

వ. అని పలికి వికళుకమధుక రాదుల నిందించి నివ్వెరఁగండు యానుందరింగని

చెలులపుడు

౨౦౭

చ. కదియఁగజేరిచేరి విగి • కౌఁగిటఁజేర్చి యదేమి దేమి నీ
వదరునఁ జెందనందముటె • యశానవునేమన నింటి కేగినం
గొడువ యొకింతలేక యొన • గూఁడుశుభంబనన్మిమ్మనమ్మికం
బాదలెడు విప్ర)లంభ పరి • పూరితమాననయై రయంబునన్.

౨౧౮

వ. ఇవ్విధంబున బోధితయై స్థజనంబులతోడ నిజాంతఃపురంబు ప్రవేశించి యొక్క సూనశయనంబునం బవ్వళించి మిక్కుటంబగు చక్కెరవిలుకాని చిక్కులఁజిక్కి నొక్కి కళవళపడుచు నలుదెసలంజూచుచు నాచిగురాకుఁబోడి విరహవేదనా ధూయమాన మానసయై యుండు తఱి దత్సఖిజనంబు వగచి తద్విధంబంతయుఁ దజ్జనకున కెఱింగించ నతండు కైత్యోపచారంబులు జేయ నియోగించిన.

౨౦౯

క. నెలరాలనలకు గిన్నెలఁ జలజలయని జాలు నరు • శీతలవారిన్
పలిపె ముతామరనూల్గలఁ తెలివలువలు ముంచిమించి • తేకువతోడన్.

౨౧౦

గీ. కప్పరంబును బన్నీరు • గదిసినట్టి
గందమందంబుగాఁ బూసి • కంజపుంజ
కేసరంబుల వ్యజనంబు • జేసివిసరి
తాంతి నొందింపుచుండిరి • సంభ్రమమున

౨౧౧

వ. అని శౌనకాది మహామునులకు సూతుండుజెప్పిన

౨౧౨

మ. అసమాశేష విశేష పాశుపతయో • గాధేయగాధేయతై
జనవృత్తి ప్రదవిశ్రుత శ్రుతిశిర • స్సంధాన సంధానమ
ల్లసమాన పృథుథాధి నాయకసదా • లంకార లంకారసా
రసద్రువాది సుతాంఘ్రి పద్మహృతపా • రావార రావారయా

క. రణవిజి తలాంకజృంభణఁ చణకాంచదనంతకోటి • సరసీరుహభూ

గణితాంభక హరద్భంభూ • ఛణిమణి ఘృణిలసితకర్ణ • ప్రత్యక్షూర్ణ

౨౧౩

సంచరామరము

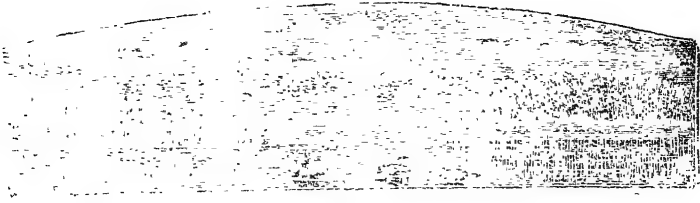
చరాచర ప్రపంచరూప * నజ్జటాట వీనట
 స్మరుత్సరిత్త రంగసంగ * ముఖశస్త్ర మస్తకా
 సురాసురాది వందనీయ * శుద్ధశైవ భక్తిమ
 ద్ధరామరప్రధానధీని * ధానమూర్తి దాయకం

౨౦౯

మ. ఇదిరాజేశ్వర పాదపంకజ సస * ర్యేతప్రభా ప్తసం
 పమదీర్ఘత్వ విధుత్వ ధర్మసుగుణ * ప్రాల్భ్య సంయిక్తసం
 మృదరాజన్న సృపాలకాభిహితశుం * భక్తిర్మి భద్రాచల
 భక్తిదయాభ్యాన్విత సత్త్విబంధము చతు * రోల్లాన మొప్పు ధర ౨ : ౬

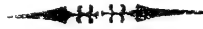
గ ద్య

ఇది శ్రీమద్రామాంజలిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవీక్షణ ప్రసాద ప్రా
 పాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రామల్లగోత్రపాత్ర కామినేనివం
 శసయః పారావార రాకాసుధాకర రాజద్రాజన్న దేశాయినార్వ
 భౌమాజ్ఞా పితాంధ్ర గీర్వాణ కవిత్వతత్త్వ చాతుర్యధుర్య
 సరాశరగోత్ర రాపాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మీపతి
 ప్రణీతంబైన భద్రాచలభక్తిదయంబను
 మహాప్రబంధంబునందు
 చతుర్థోల్లాసము

శ్రీ శుభ స్తు

హైదరాబాద్ భ్యవయము

పంచమోద్యమము

శ్రీమత్సువర్ణపూర్ణమ్
జీనుయసంతతి సువాసి + నీపూజకల
శ్రీమందురి పరిత్రోషి
రామారెడ్డిండ్ర నగర + రాజమహేశ్వర

౧

అవధరింపుము + శౌనకాది మునీంద్రులకు నిఖిలపురాణ వ్యాఖ్యాత్రవ్యాతుం
డైన సూతుం డిట్లనియె నట్లు నారాజకన్య నిశాంత సమయంబున సఖికృత
తైత్తియోపచారంబు లొందుచుండు సమయంబున

౨

నీ॥ ఎడనెడఁ గన్పట్టు + నడుతతుల్ ముత్తెంపు
గుత్తులు గలపువ్వు + పెత్తులుగ్గను
తొగ్గడాలల మొగుల్ + తెగలు లత్తుకనుబె
డంగై న చీరచే + రంగులుగను

మొఱుగారు కటిమొగుల్ ♦ తెరతెరల్ నలుపైన
యగరు ధూమంబుల ♦ పొగలుగాగఁ
బలుచున్ తెలుముడ ♦ న్నెలపిండు లందంపు
గంపపుకోరల ♦ చందములుగఁ

జొడలచాయలు కిచ్చగంపు ♦ మడుపులుగను
గుంపురేయెండ దీపంపు ♦ సొంపుమీరఁ
బొలిచె నొనాయికానాయ ♦ కులకుఁ గలయుఁ
కేళికా తల్పమనఁగన ♦ వేళమింట

౬

సీ॥ శ్యామానుమోదంబు ♦ సమకూర్చి కలజీవ
నములకుఁ జల్లద ♦ సంభాసర్చి
సంపూర్ణ కళలచేర్చి ♦ బెంపువహించి కు
ముద్వతీ వికసితా ♦ మోదమెనసి
బహుళరశ్మిస్తీతిఁ ♦ బలుమారు బుధకోటి
కర్పించినట్టి మ ♦ హానుభావుఁ
డనుదిన శ్రీవ్యయా ♦ వ్యయమునఁ దనరారి
కువలయంబులప్రేమఁ ♦ గోరుచున్న

గీ॥ సరసుడై నట్టిరాజు ద్వి ♦ జప్రభవుల
స్వపదములనుంచె యామత్ర ♦ యపరిమితప
థంబు గతియని పలుమరు ♦ ధర్మదేవ
తలు బలుకురీతిఁ జరణాయు ♦ ధములుమోసె

౪

ఆ॥ సకల చక్రపాల ♦ సకుతూహలేనుండు
శార్వరప్రకాశ ♦ శాసనుండు
కదిసిరాగ నెదుట ♦ కాహళంబులుమోయు
సరణి కుక్కుటములు ♦ తలచుమోసె

౫

అ॥ ఇళక మరుద్విజాళి ♦ వృత్తులొసగునొర
వచ్చెనని త్రిశుద్ధి ♦ వాచక : గ
సమ్మొడనుచు నజ్ఞ ♦ నమ్మిదెల్పుగతిగను
క్కుటములొక్క చక్కె ♦ గూయదొడంగె

౬

గీ॥ వీర్యవృద్ధికరంబుగా ♦ విశదపాద
రసఘటిక పుక్కిటనుబెట్టి ♦ భాజనమ్ము
దోస్తరాది సతీకేళి ♦ నొనరిమరల
నమియుగతి వేగునక్షత్ర ♦ ముదయమయ్యె

౭

చ॥ బలువియ దాలయంబునన ♦ పారసరంపరలైన పూసరం
బులగతి వెల్లుతారలను ♦ పొల్పుగ వేకుష యాదికెంపుతో
య్యలిలలిమించు శోధినిబ ♦ యల్పడనుడిచి యొక్కరాళిగా
నలరిచెనోయనంగ జల ♦ జారిగనంబడె సారెసారెకు

౮

మ॥ కమనీయారుణ వాసరంబను వనా ♦ కంభానభోవృక్షమిల
వమరన్బాకిని శాఖ్యశాఖలను ము ♦ న్నట్టిట్టు గానూచము
క్షుముల బువ్వులు పల్చునై కనబడె ♦ చంద్రుండనే పండు ప
శ్చిమపుంసంద్రములోన వ్రాలెననదో ♦ చెక్ సంధివేళన్దగః

౯

న॥ మఱియును

౧౦

గీ॥ యామినీ : మినీపీత ♦ హస్తనార
నీరుహమృత పతయాళు ♦ శేషమధుభ
రస్ఫురద్రాప్య పానపా ♦ త్రింబనండు
జరమ బూధరమునశీత ♦ కిరణుండలరె

౧౧

గీ॥ ద్విజపతియునై ప్రవృద్ధనం ♦ దీప్తవారు
ణీసమాగమముననుండి ♦ నిశ్చయముగ

బతితుండగునవి నన్నున ♦ పగిదిమాన్యు

దెనను తెలిజాలు ♦ గనుపట్టె ♦ దెలివిదనగ

౧౨

శా॥ అంధానాన వి శంధమంధతమనా ♦ హంకార శూరంబనం

బంధేందీవర గంధమంబు రుహనం ♦ బంధానునాధానతా

బంధూభూక మహర్ముఖాగ్ని ముఖనం ♦ ప్రాప్త ప్రభంబుజ్వల

ద్వ ధూన్త బకాభిరామము జగ ♦ ద్బంధూదయబొప్పిన

౧౩

ప॥ మఱియుఁ బ్రాచీనుమారీలలామ బలాటటట్టుటకైతె కు కుమ తిలకంబనఁ బ్రా
గ్నిశా విలాసిని కనకక కురంబనఁ ద ప్రలోహ కుంభంబన మంజుషాయుణ పల్ల
మూర్త సింధంబన ప్రాగ్ధర ధాతుధారా నిణదిగ్గజ పాదతలంబనఁ దిమిరచో
రుండ్లైన దివాకగుండన సంహృతతారకుండైన కుమాగుండనఁదగి ఉల్లసిత ప
ద్మండ్లై పద్మనాభుండనఁదగి గోపతియై శ్శుక్లండ్లనఁదగియుండ నరుణకేసరి
ఖరనఖరహతాంధకార కరింద్ర) రక్తధారలై యుదయగిరి గై రికధాతు భూతి
లపరాగంబులై హేమారవపరి కుశితకాచనసరి గర్భాయచకితపూష శతాంగ
తురంగ ఖరపుటిపాటిలి పద్మరాగోత్త తత్కాంతలై ప్రాగ్నికూట కోటిపరి
రూఢపహకుసుమద్వ్యుత్పలై యరుణ కిరణంబులు వెలయ జలధరచ్చదా శైం
ద్ర ధనుకాంతి లేనంబన శాక్యాశ్రమశాఖశాఖాతాండ విలికామాయపటంబ
న వ్యోమసాధాంగణ లిప్తకుంకుమ రసంబనఁ గామమహానటన నటనయో
గ్యాయుణ యవనికాపటల మనబ్రవాళ భంగంబున బాలాతపంబు ప్రస
రించఁ గ్రమక్రమంబు జక్రవాక్ హృదయసంతాప హరణంబువలనఁ దహ
నప్రవేశే ప్రభాగ్రహణంబువలన సార్యకాంతో సంగమంబువలన నుద్భవ్యం
బు వహించిమించిన

౧౪

చ॥ పలుచని నాతెఱల్ మెఱుంగు ♦ పట్టుల గన్నడుమండ బేరురం

బులవలిచన్నులన్నెలల ♦ పొందలి నందముజూపగందపుం

దళకులు మేనదంతరిత ♦ ధామముబూన నిజాంగణంబుల

వెలచెలులట్టియెండలను ♦ వేడ్క జరింపుచు నుండిరింపుగ

౧౫

చ॥ అట్టియెడఁ గీర్తిచూలిని విరహసాగర నిమజ్జనోన్ముజ్జన సజ్జభవదంతరంగమై
నిజమనోహరుండు దృగ్గోచరుండుగాఁ దలంచి మనోస్పర్తిఁ జక్కఁజేసిన నది
సంకల్పమాత్రంబై తోచ జూరరావస్థాధీనంబై కృత్యములు సంపాదించి యర
తిప్రకారంబు లజ్జాభావంబు మూర్ఛోన్మాదములు సత్తంబునం బేరంబులు
వారవియోగావస్థ నొందిన

౧౬.

క॥ ఆనమయంబునఁ గుసుమశః రాసమండా సుదతిహృదయ + మట్టిబ్బుగను
ద్యాసిశరమలను నాడెకు! గాసింబడిజేయ నకియ + కళవళరమమకా ౧౭

క॥ చెలులార; మరునిబారి + గలఁగితి నేట్టులి కిం + గడ తేరుద నా
వలవంతఁదీర్చుచుని! యలరుల నానువునఁ బొదలి + యల నటనొందక౧౮

క॥ వనితవిరహార్తిఁ బలికిన! వినియత్తరుణీలలామ + విధమంతయుండ
జ్జనకునికిఁ దెలియఁజెప్పిన! దనయపయింగూర్చిచేత + ధరణిపుండ్రంతక ౧౯

గీ॥ నిఖిలః సుగుణరత్న + నీరధియైనభ

ద్రాయ వల్లుండైన + సంతకంఠె

బుణ్యమేమియనుచుఁ + బురము చాటింపఁగఁ

బనిపినజపురోహిం + తునికిఁ దెలుప

౨౦

మ॥ వినయంబేర్పడ మంచిలగ్నముమనో + వృత్తిన్విచారించి యో

జనపాలాగ్రణి; శోభనావసరమా + సన్నంబుగన్వచ్చెరా

ట్రానయుందోడ్కాని రాగ మంత్రివరువే + డ్కంబంపు మీవన్ననం

జనితానంద మమందమై తనరఁగాఁ + జంద్రాంగదుండర్పిల్

౨౧

క॥ తనమంత్రివరులలోనొక! ఘనగుణమణిరాజకార్య + ఘటనాచతురా

త్ముని నాయువేగ జవహ! హనరథమున నునచివనుప + నాతఁడు గడిమిన్ ౨౨

గీ॥ భూరితరమోదమున వైశ్య + పురములోప

నించు భద్రాయోగని ద్రమో + దించిరత్న

నికరముతోచముగఁజేసి ♦ నిఖిలరాజు

మంత్ర తంత్రాంగకుండెల్లి ♦ మదిగరంచి ౨౩

క॥ స్వామీ; చంద్రాంగదండను! భూమిశుడు తనమకూర్చి ♦ శాత్రికనుబో
ద్రాముడవగు నీకియ్యగ! నేమియొనరించెనిపుడు ♦ నియతాత్ముండై ౨౪

ఉ॥ కావున నీవువచ్చుటయె ♦ కర్ణమటంచు వచించియ్యుహా
భావుడు వైశ్యవ్యండు న ♦ బాలభవుడై చనుడేరి దీప్తర
త్నావహమైన హహము ♦ నందుముదంబున దల్లినుంచివుం
భావపరాక్రమక్రమము ♦ బర్హస హనుడై రయంబునన్ ౨౫

క॥ వచ్చిన నెదురుగఁ జనిమును! గ్రుచ్చిపరిరంభముంచి ♦ కూరిమితోడన్
విచ్చుల విడివిడిదలలో! నచ్చుపడిన విడియఁజేసి ♦ యతిమోదమునన్ ౨౬

ప॥ పురాధికార పురుషుల రావించి వివాహకార్య ప్రయత్నోత్సవం బవలంబిం
చుండని నియోగించిన శుంభద్రంభా స్తంభంబులు నిలిపిగరికపచ్చల తోరణం
బులు గట్టువారును బ్రశస్త కస్తూరి కలనసలికి యొప్పిన కప్పరంబున ముగ్గు
లు పెట్టువారును. మృగమదనంకమద పరిమృదిత హిమాంబు సంచయంబుల
సెల్లకడలం జల్లువారును వివిక్త క్షాతాఫలరంగ నల్లిసంగత శృంగాటకంబుల
హాటకమయ వర్ణనీకు పూర్ణకలశంబు లుంచువాగును నిటుల బహువిధ శో
భనకార్యంబు లొనరించి యాభద్రాయువును శిల్పకళామర్మ పారగ నిర్మిత
భర్తృమయలక్ష్మీవిలాస మందిరంబుల వసింపఁజేసిన ౨౭

గీ॥ అటుల వసియింపఁ గూతురు ♦ ననుగుచెలుల

కలరఁ జేయుండనుచుఁ డెల్లి ♦ నంతకంత

కభినవవ్యక్త లావణ్య ♦ మమరంగఁ బ్ర

సాధికలు తత్సమయకృత ♦ సాధనముల ౨౮

సీ. తతపయో ధరనిరో ♦ ధంబుగా నంబరం

బలరించ దగెనొక్క ♦ తలిరుబోడి

ఘననువర్ణప్రభ ♦ గన్పట్టనంజనం

బమరించ దగెనొక్క ♦ కమలపదన

హృదయరింజకిముగ ♦ మెనపి కుంకుమగంధ

మలరించ దగెనొక్క ♦ జలజనయన

నేత్రాంతకాంతితో ♦ సూత్రపట్టినరీతి

కస్తూరి బొట్టొక్క ♦ కలికిదీప్తి

గీ. విమల గోరోచనాచిత్ర ♦ కములురోజు

గల్గినీమల యందొక్క ♦ కాంతినిలిపె

జరణతలముల లాక్షార ♦ సప్రకార

ముంచి చెలకేగె నందొక్క ♦ చంచలాక్షి

౨౪

ఆ॥ మెఱుగులీనుచున్న ♦ మేలిమి సంపంగి

విరుల మెఱుగుతురుము ♦ తరుచుమెఱసె

మెఱుపు లిడుముకొన్న ♦ మేఘమో యనగను

వెలసె జూచునారు ♦ వెరగువడంగా

౩౦

౧॥ పులుగడిగివట్టి ముత్తియ | ములచే రొకసకియదీర్చ ♦ ముగ్గురుకుమార

వెలసె నలతురుముతారో | జ్వలదంతర మైతనర్చు ♦ జలధరమనగళ ౩౧

ఆ॥ చెలియయొకతె సకియ ♦ చెలువై ననాసను

గొప్పముత్తియంపు ♦ నొప్పనునుప

నాన్యమున దలిచ్చె ♦ నధరామృతప్రతి

బింబమైనరాజ ♦ బింబమనగా

౩౨

సీ॥ నుదతి యొక్కతె కరముల ♦ బదతలముల

గంకణంబులు ఘనహంస ♦ కమలు నిలువ
మెఱసె దద్దేహలావణ్య ♦ సరసిలోన
నవి వినోదింపు టాశ్చర్య ♦ మవునెఱిలచ

౩౨

వ॥ చెలియ యొకర్లు బోటికటి ♦ సీమపయ్య రతనంపుసొంపు బి
ల్లల మొలనూలు నిల్విన సు , లక్షణమై కనుపట్టె నెట్లనన్
గలికి విలోచనంబులు మృ ♦ గంబులనన్ విలసిల్లుచుండఁగా
నొలయును చారమారమృగ ♦ యుండొనరించిన జాలమోయనన్

౩౪

స॥ తీగబోడి యొకర్లు మ ♦ త్రైంపునరులు
గలికి కుచసీమ వెలయింప ♦ వెలసెనవియు
వెలది వేనలి మేఘంబు ♦ వలనఁ దొరగి
గిరుల జాల్మాను ముక్తప్ర ♦ కరమనంగా

౩౫

స॥ పొంకమై తగువజ్ర తా ♦ టంకయుగళ
మొకనరోరుహ లోచన ♦ యుంచనలరె
మంగళాంగత దంగనా ♦ పాంగళరము
సానబట్టెడు కంటుని , శాణములన

౩౬

క॥ చెలియొక తెరుచిరమాక్తిక॥ ములచేలు నుడుటఁజేర్చు ముదమలరిచెన
య్యలికార్థ విధుఁడు తారా । వలయవిలాసంబుదోచవఱలెననంగన్ ౩౭

క॥ తగుణియొకతె నవరపరిచె॥ నుగుమణిగణ ఖచితఘంటికౌఠ్యాణముపై
మెరసెనభ్రాంతర్గతమై॥ మెరుగుల నెడతెగకనిలచు ♦ మెరపొయనఁగాన్ ౩౮

స॥ పడఁతి యొక్కజై తఱుకుల , పద్మరాగ
మణుల పదకంబు సవరింప , మహిమ వలరై
సరసతఁ దలిర్చు కుచసీమ ♦ గిరులనడుమ
డంబుమిరిన బాలార్క , భింబమనఁగా

౩౯

సీ॥ లలితకం బుసమాన ♦ గళమందు నేకమై
 భాసిల్లు ముత్యాల ♦ పట్టంగట్టి
 సుందరదోఃకాంతి ♦ కందళప్రములా
 నందిటి తాయెతుల్ ♦ బొందుపరచి
 పొగఁకెక్కి బిగియెన ♦ జగిగబ్బిగుబ్బుల
 నవరించి జాలీల ♦ రవికదాడఁగి
 శస్త్రగోరోచనా ♦ కస్తూరికాసంకు
 మదకుంకు మాగరు ♦ మలయజాది

సీ॥ వస్తువుల విస్తరించిరి ♦ వలయునెడల
 రామణీయక దేహాభి ♦ రామసీమ
 నలరఁజేయుచు చృష్టిదో ♦ షాభిహతిగ
 మంచి సామ్రాణి సూపచు ♦ ర్పించిచుతీయు

౪౦

సీ॥ తరుణియొక్కతె నిలువుట ♦ ద్దంబుదెచ్చి
 యెదుట నిల్విన నారాచ ♦ సుదతిఁజూచె
 సంగశృంగార రసభేద ♦ మమరసవర
 లక్ష్మీయనిమది నాత్మీయ ♦ లలనలలరా

౪౧

51 ఇవ్విధంబున నలంకరించుట విని పెండ్లికొడుకు నలంకరించుడని నియోగించిన
 నర్కసఖులుగడంగి

౪౨

సీ॥ సంపంగ నూనెచే ♦ సవరించి యొక్కతె
 శిరసంఘనమ్మహి ♦ వరసుతునకు
 మలయ జపరిమళ ♦ మర్దితంబై నట్టి
 నలుగిడ నొకలేమి ♦ విలసితునకు
 నామోద యుక్తమా ♦ నటకలి నొనరించె
 నొకముద్దుగుమ్మయా ♦ యుద్విపతికి

సన్నీట జలకమే • ర్పరచెనొక్క లతాంగి

సాహస బిడదాంక • సంయుతునకు

గీ॥ మిసిమిబంగరు కోకచే • మేనునంటి

నట్టి తడియొత్తై నొకలేమ • యధికమతిని

దివ్యవసనంబు గట్టించె • దెరవయొక్కతె

సకల జనసమ్మద ప్రద • జనవరునకు

౪

సీ॥ రంగుబంగుళాలు • రింగులువారంగ

గప్పి మేనునసిరి • గందమలది

కురులలోఁ బువ్వులు • దురిమిఁగ్రొమ్మడివేసి

పైమణి మకుటంబు • బదిలపరచి

కళలీను మకరకుం • డలములు శ్రవణసం

గిచ్చములుగాఁజేసి • కరములందుఁ

గంకణంబులునిల్పి • ఘనదోర్మగమునందుఁ

గేఁజూర వరములు • గీలుకొల్పి

గీ॥ వక్షమునఁ బతకమొనర్చి • వజ్రశనఁ

గట్టితట్టి సవరించి డా • కాలబిరుద

సారమై తగుగండఁ • డారముంచి

పడఁతులీరీతి వరుఁబెండ్లి • కొడుకుఁజేసి

౪౪

చ॥ కళలు వెలుంగునెన్నెదుట • గస్తురినామము దిద్ది సొంపుగా

గలయంగఁ గంతసీనుసిరి • గండముబూసి సరుకేఁగుటింపుచుం

బాలుపుగఁ గప్పురంపుమడ • పుల్ దగనోటికొసంగుచున్ సఖుల్

నిలువగు దర్శనంబెదుట • నిల్వినఁ జూచెద దోచితస్థితిఁ

౪౫

వ॥ ఇష్టిధంబునఁ జూచి భద్రాయువ భంగమంగళ స్నానానంతరంబున ససాధన
ప్రసాధికాలంకృతులంగైకొని నిర్జితసంక్రందన పందనుండు నిర్భర్తైత రాజ

రాజతనూజుండు నిందిత వసంతుండునై నిరుపమాన మానాతీత నూతన శృం
గారరస విశేషుండు తన్మహోత్సవాగతానంద కందళిత దరహాస సుందర వ
దనార విందుండునై యుండుటవిని ౪౬

చ॥ అలరు మనంబుతోడ వను + ధాధిపుఁ డాపులఁ బుత్రమిత్రమం
త్రులఁ దగుబంధులంగనిపు + రోహిత నిశ్చిత చంద్రతారకా
బలయుత లగ్ననిర్ణయము + బర్హిస వేడుకతోప నామెడక
గలిత వివాహవేళయని + కైకొనుడందఱు సంభ్రమంబునక ౪౭

వ. అని పెండ్లికొమరుని కభ్యుదయి క స్థితి నొనరించి గోదాన భూదాన హిరణ్యా
ది దానంబులు నిర్వహించి బహుమణిగణాగణిత భూమివిశేష భూమితులును
బంధురసుగంధ మాల్యాలంకృతులును బరిమళ మిళిత గంధలేపన శరీరులును
శాంధ్రుల వరునివారలై వచ్చుట కిచ్చగించి భేరిపటహాధక్కాడిండి మమర్ద
లతాళకాహళ ముఖపృథ్వానవద్యధ్వనులును వారనారీవిలాస కుండలిదండ
లాసక ప్రేరణాది నృత్యవధాన విధాన చమత్క్రియా చంచలమృగి శ్లాఘ్య
మేఖలా మంజుసింజాన మంజీర విలసిత వలయకింకిణీ విలాప సంభూతారావ
సంఘాతంబులు తర్కద్వయ సాంఖ్యయోగమీ మాంసాయుగ భాట్టప్రాభా
కర నాటకాలంకారా క్షీణలక్షణ గంధనందర్భ దుర్భర వ్యాభ్రాన ప్రత్యాతి
ధౌరంధర్య ధుర్వావసీసుర క్షేమంక రాశీర్వాద భేదంబులు వందిమాగధ జ
యజయ శబ్దంబులు మాధురీధురీణతాన మానవడ్డ మధ్యమ గాంధారబంధు
ర గ్రామకరానూన గానన సంధాన గాయక వీణావేణ ముఖనిన్వనంబు లేకీ
భవంప నిజాజ్ఞావశేవర్తి సమాగతాంగ వంగకళింగ కాంభోజాది దేశాధీశ్వర
సల్లావంబులు చెలంగనిజమనోరంబులగు రథంబులును, సంతత గాంభీర్య నిర్జి
త సింధువులగు సింధువులును, జవనదూరీకృత గంధర్వంబులగు గంధర్వంబు
లును, నిరంతర బాహుబలోద్భటులగు భటులును దనర భద్రాయు భద్రగ
జంబునెక్కించి మండలాధిపతులను సామంతుల నతనివెంబడి రానియమించి
సాంద్రచంద్ర చంద్రికా ప్రభాసుర వివిక్త మాక్కికాతపత్రంబులు ధ్వజాలవట్టి
కావ్య జనాదులు సందడింపఁ బరశుగదా ప్రాసతో మరభిండివాల ముండిలా

గ్రాది సాధనంబులుబూని కాల్యలంబునేతేరఁ గనత్కనకమణిమయ వేత్రహ
స్తులు నలుదెసల బరాబరులునేయ బంగరు పశ్చరంబుల సాక్షత మృగమద
సంకుమద ఘనసార గంధసార కుంకుమ చంపకతైల హిమోదకాని గంధిల
ద్రవ్యంబుల. గొనుచుఁబుణ్యస్థ్రీలు నిజకర సరసిజ పరిస్ఫురన్మంగళా రాత్రిక
లు వెలుంగ రత్నమయ పాత్రంబుల నవీన దుకూలంబులు మనోహరంబు
లుఫలంబులు కనుమంబులు గొనుచు కనకమణిమయ రాజద్రాజ మార్గంబు
నఁ జనుదెంచు సమయంబున

కృ

గీ॥ అమృహాత్మునిఁ గనువేడ్క , నతివయోర్దు

హారవల్లులు మొలనూల్లఁ ♦ గారించిచి

కంకణంబుల నలకాళ్ల , కడియములుగఁ

జేసి చనుదెంచె విభ్రమ , స్థితిఁదలిర్ప

క॥ స్నానంబు చేయుచోనొక మానిని రవణములదాల్చి ♦ మరచి జగద్ర

క్షానిపుణత్వము గలిగిన యానరపతి సుతునిజూడ ♦ నల్లనవచ్చెన్ గిం

ఉ॥ చేడియ యోర్తుగల్గుచ ♦ సీమలపై మకరీ కలాపముల్

వేడుకతో పహించకర ♦ వేసలి దూలంగ వేగమొప్పుదూ

గాడెడు హేమధామ వస ♦ నాంచల మిట్టలు జేసికొంచుత

న్నాడిన లేమనవ్వగను ♦ గోరికదీరంగ వచ్చె జెచ్చెరన్ గిం

మ॥ పొలంతియొకర్తు నెచ్చిఱుర ♦ పుష్పాడిచీర ధరించిమేడలో

పలంగల యంగఁజూచితన ♦ ప్రాణసఖుండు రతిప్రసంగముల్

దలపఁగ వల్లువల్లునుచు ♦ దద్దరునిం గనవచ్చె జెచ్చెరన్

బిలువని పేరటంబనుచు ♦ బెక్కు తెఱంగుల గ్రేణినీయంగన్ గిం

గిం

ఉ॥ రామయొకర్తు వచ్చి యల ♦ రాజకుమారునిఁ గాంచికాంచికా

జ్ఞామము పుష్పదామము య ♦ ధాక్రమ యోగమునొందనందమా

మోమునసాదు బొట్టమర • ముంగురులల్లన నాడఁజూచుభా
మామణులెల్ల నవ్వగను • మారవికారము జెందియున్నగ

౫౩

కా॥ ద్వారానక్తదృగజ్జముల్ దసరనిఁ • ద్రప్రస్థ రాగారశ్శం
గారోదార విహార ల మరచిభూ • కాంతాత్మజుండల్లదే
రాచేరాచె యటంచుఁబిల్చి కొనుచుక • రామామణుల్ వచ్చిరో
య్యారంబేర్పడఁ జూడవలె గలవా • రాబాల గోపాలముక

౫౪

ప॥ ఇటుల సకలజనంబులు ఘనంబులగు నుపహారంబులుగొని యవ్వరునికి నమ
ర్పించి వెంటరానయ్యెడ

౫౫

గీ॥ మలయుచు పకంత నక్షత్ర • మాలదసర
కుజును లడరంగగఁ విబుధ • గురువులలరఁ
గలసిచూచు చకోరాక్షు • లెలమిఁజెంద
సత్పథంబున నారాజు • సంభ్రమించె

౫౬

ప॥ మఱియు నీరాజన భాజన కరసరసిజాడ్య వృత్తాంగన లుప్పొంగుచు మంగ
ళపాఠంబులు వాడ జేదీప్యమాన కరదీపికా నేకంబులు వెలుంగ సాంద్రచం
ద్రజ్యోతిస్సంచయంబులు ప్రకాశింప నుభయవైవాహిక బలంబు లెదుర్కొ
నునెడ ముందుముందుగ నందంబుగ నందఱు గ్రందుకొని గందవడులు పిడికిళ్ల
కొలఁదిగుప్పునం బరవఁదత్తుగంధ బంధుర పరాగంబు నలైనల బ్రసరింపుచుం
డ నిర్నిద్రభద్ర చతుర్థంతకాంత దంతావళంబులనుండి యామహీపతి కుమా
రుండు మగసాలందిగి యున్లండ మండలాధిపతులు కైదండ తానంగ సాకల్య
కల్యాణావహానివాహవేదిక కేతెంచి ప్రచుర రచిత నూత్నరత్న హటః పీఠం
బునం దధివసించి యుండునంత మహోత్సవంబున జండ్రాంగదునను మఠిన
డసి యత్తతి

౫౭

భద్రాచలపు స్త్రీమాలిని వివాహమాడుట

గీ॥ పాలతుంకలుపొంగి సింగార • మొలుకందభుకు

జెనుచుచూపుల నలైనట్ • వెలుగ గలికి

కులుకుగుబ్బలు మోహంబు • దెలుపమెఱుఘ

మొలకనగక్కిరి మాలిని • నిలుపనచుడు

౫౮

క॥ తెరబట్టిరి తెఱవకుండెర • తెరయైలజ్జోదయంబు • తేకువరాన

తెరఁ గెఱుంగలేక జనమే • తెరపైపైఁ గదియభాగ • ధేయకృదాన్యుత్ గెల

చ॥ వెలయంగ సావధానయని : వేదవిదుల్ బలుకంగరాజున

త్పలకిరివిప్రుత్త్రుతిరి • ధాన గతిన్మధు పర్కమాదిగా

గలుగు విశేషకార్యములఁ • శాశలమేర్పడఁ జేసి కామినుల్

బలుమరు మంగళార్థగతిఁ • బాటలుబాడుచు సభ్రమింపంగ

౬౦

క॥ జలజాతీ గళమునను మం॥ గళనూత్రముఁ గట్టెవరుడు • కాతుక మొదవ

జలజాన్తు గెలిచి తత్పరిఁ గలువలతోరణముగట్టు • కై వడిదోవ

౬౧

క॥ నలువొందనప్పుడంజలిఁ దెలిముత్తియమల ఘటించి • తెరవతురుమునన్

నిలుపనవియు జీమూతము! వలనన్ జలజలనఁ దొరంగు • వై పెఱిగించెన్

౬౨

ఆ॥ పనితయప్పడంజ • లిని వెల్గుముత్యముల్

వరుని శిరముమీద • విరివిఁజేయఁ

బరగఁ నిండుశిరము • పై శచీజీవిక

ల్పకసుమంబులుంచు • పాటిదనరె

వ॥ ఇతైరంగున

౬౩

సీ॥ ముత్యాల బాసికం • బులు ఫాలశలములఁ

బొలుపొందు కాంతులఁ • బొదలుచుండ

నప్పరి దివ్యతే • జస్ఫూర్తి గలవాడ

ననిస్సల్కుబడి ముందు • ననువుదోస

నష్టపదంబుల ♦ సనకట్లునంజేర్చి ♦
 ప్రకృతి పురుషులెడ ♦ బాయర నెడు
 నుడువుఁ దోఁసగబమ్మ ♦ ముడిని వెలుంగుచుఁ
 జెంగటనుప్పొంగి ♦ తొంగలించు

ఆ॥ వేడఁదగినకులము ♦ వేల్పులగురువగు ♦
 తపసిజేనిరాణి ♦ దర్శనంబు
 జేసి పెండ్లిజగతిఁ ♦ డాసివీరంబుపై
 పొలచి రవ్యధూవ ♦ రులుకడంగి॥

౬౪

సీ॥ నిజమైనపెనువీడు ♦ నెల్లవైనదేవర
 మాటలోఁదిరిగిన ♦ మధురవాణి
 తేజరిల్లుచునుండు ♦ జేజేలరాయెదిఁ
 బాయక నిలచిన ♦ పంకజాక్షి
 బత్తులంబ్రోవఁగ ♦ నత్తైంబుగలదొర
 కరగామెలంగిన ♦ పరమసాధ్వీ
 తరుచుగానుఖయించు ♦ తెరగన్నులలరిన
 పెనిమిటితోఁగూడు ♦ పువ్వుఁబోడి॥

గీ॥ గావలయునీవెలఁది యని ♦ కాంచుజనము
 పొగడుచుండంగ నారాచఁబొలతిమిన్న
 మగనితోఁగూడి ♦ జేదీప్యమానయగుచు
 మూర్తివిఘ్నార్తిగను ♦ పట్టెమోదమలరా॥

౬౫

సీ॥ సరసవృత్తులనవ్యధూ ♦ వగులువేద
 ఘణిత మార్గస్థితులనేరు ♦ పరచితెలుప

* కీర్తిమాలిని జూపట్టెమూర్తిదనర-తా-ప్ర

నిత్యకర్తవ్య సంగతుల్ ♦ నెరపిరపుడు
బ్రాహ్మణా శీర్షచనములు ♦ బలసియుండ॥

౬౬

చ॥ మునుకొని నేలవేలుపుల ♦ మూకలుసేకను దానమాడి భో
జనమనకిచ్చగించగర ♦ సాతలనాథుడ భీష్మశంబుగా
నను పువడంగవడ్రసన ♦ మంచితమైస పదార్థమెల్లమున్
బనివడ వడ్డనల్ నలిసి ♦ బంతులవైబడి సంచరింపుచున్॥

౬౭

సీ॥ అన్నముష్ణంనన ♦ మంచితంశాకవా
కత్వంసభవతీహ ♦ ఘనశలాటు
సంఘటితోవదం ♦ శనిశేష బహుళతా
నాస్తిరసాశ్యప్ర ♦ శస్త్రపక్ష్య
ఘలపాస్త్రవనాస్తి ♦ బహుకృతభక్ష్యాది
క సమీక్ష్యనితాంత ♦ కరుణయాప్ర
కటశీలతోదక ♦ పటుతాంసపరమాన్న
మస్తి నాస్తర్షప ♦ న్యస్తవస్తు

గీ॥ సంచయోనాస్తిలవణచిం ♦ చాఫలరస
కలితమోదనమోవభో ♦ క్లవ్యమప్ర
మదపరాధవిచార్యక్ష ♦ మన్వమనుచు
విభుడుభోక్తలనందటి ♦ నభినుతించె

౬౮

ప॥ క్రమ్యరసమ్మ హీమండలా ఖండనుండ దభ్రసితాభ ప్రశస్తకస్తూరి కాకుం
కుసు సంకుసుః మృగమద హిమాంబు పరిమళ పరిమిత సుగంధబంధు రచ
ర్పల వలనను గంబూరంబు వేడబుబుగల తాంబూలంబుల వలననుంబహు
నిధవాసనావాసప్రసోల్ల సత్పుల్ల హల్లకమల్లి కాదికుసుమ వినరంబుల వలనను
సౌరవార నారీవిహార వారపార వారసార సాక్షి కృత తౌర్యత్రి కచమత్క
యలవలనవిభావాను భావాద్యుల్ల సద్రసవిశేష శ్లేభిముఖ సుఖముభోచ్చార
ణోల్లాస కరపరిహాస కసల్లాప ప్రసంగంబుల వలనను ఇది మొదలగుదైనది

న బహుమాన కార్యంబుల వలన సంతకంతకునంతోపంబుల నందందయంద
రి కానందంబు నొందించి సొంపుపుట్టించు నిలిన పతివైభవంబున సంభూ
తోత్సవ ప్రభూత భూతలాభీశ జాలంబులకు జాతరూపస్వరూప ఛేలంబులొ
సంగి ధరామర వరుల కపరిమిత రత్న సువర్ణ దుర్వర్ణ నిర్దిష్టముద్రి లొసంగి
సుజన నేతయుగు జామాతకు బహువేలమొదవుల కదువుల సంతకమ్మడి తురం
గంబుల నంతకు జమిలిబలుగొల్ల మెకమ్మల నంతకు గెట్టిరథంబుల నం
తకినుమడి యూడిగవుచేడి యలనంత కెక్కువ విడిచిడి సంతకన్న మిగుల
రతనంబులనివి మొదలగు హరణంబుల నాగమోక్త ప్రకారంబుల నవినయం
బుగానిచ్చి మణిపుత్రి యనందగు తనపుత్రింజూచి.

౬౦

సీ॥ అత్త మామలయాన ♦ నానాదనకపారి

మనసురా మెలంగుమీ ♦ మంజువాణీ

సతిమాట జవదాట ♦ కతనికింపగుజేళ

నెదురాడబోకుమీ ♦ యిందువదన

తోడికోడండ్రోతో ♦ గూడివారలకెల్ల

హితమాచరింపుమీ ♦ యిగురుబోడి

చుట్టల యెడయేని ♦ గొట్టుమిట్టాడక

కరుణ రానమవునీ ♦ కంబుక

సీ॥ నేవలొనరించు దాసదా ♦ సీజనముల

దయఁడలంపుచు బ్రోవుమీ ♦ తరళనయన

యెన్నికల్లింటికినిబుట్టి ♦ నింటికెప్పుడు

వాసిరాగ్జరింపుమీ ♦ భానురాంగి

౬౦

అ॥ ఎల్లజనుల యెడల ♦ దల్లితల్లియనంగ

మెలంగ వలయుబుధులు ♦ మేలనంగ

భావమధుధులందు ♦ నావంతయైనను

గడుసుతనము పుడు ♦ కమల నయనా

౬౧

క॥ మునుదాదులు ప్రమదాదులు | నినదాదులు నెరవబుట్టి • నెనరుట్టివడన్
ఘనజాలకవినుతాలక! చనజాల కయున్నగన్న • జనకుండంతన్ 29

చ॥ కరములుచాచి యెత్తుకొని • కొగిట నొప్పుగ నప్పశించుచున్
శిరముప యింగనుంగవను • జెందిన యశ్రువులుంచె నెట్లనన్
సిరిజనియించువేళల • క్షీరసరిత్పతి తచ్చిరంబునన్
దరగలుచాచిశీరంకదం • బములందగఁ జల్లెనోయనన్ 25

వ॥ ఇవ్విధంబున గారవించి 28

క॥ అమ్మా, అత్తింటికిబో | వమ్మా తడవేలచేసె • దమ్మా; నీతో • డమ్మా;
యితటవచ్చెద | మమ్మామీ జాలిమాన • వమ్మా కొమ్మా 27

ఆ॥ అనుచుజాలిమాన్చి • యంపకమొనరింప

మగుడి మగుడిచూచె • జగురుఁబోడి

చెలఁగిపెనిమిటుత • సిరిగలవాడైన

నతివపుట్టినింటి • కానపడును 26

క॥ అంతట నవోధతోసా • మంతహితపు రోహితాను • మతితత్పరశు
ధాన్య ప్రదేశముధ • కాంతుండొనరించె జనముకౌతుకమందన్ 22

వ॥ అంత శుద్ధాత ప్రవేశా సంతరంబునఁ జొక్కమగు నొక్కసమ యంబున

ఉ॥ చంపకగంధి యొర్తురభ • సంబునరాజకుమారుఁజేరినా

తెంపుపసిండి గిండియను • నిండిన సంచెగినూనెఁ బూసెని

ద్దంపుకురుల్ నటింపఁగను • దమ్ములు పెంచెనలారఁచన్గవన్

సొంపులుజూపఁగంకణరు • చుల్గను పట్టవలగ్న మూగగన్ 24

క॥ శిరసంటి నదనకమలము • చిరుచెమ్మట గ్రుమ్మరింప, శీతోదకసం
భరితమగు నటకలిడిచె ఛార్మమజ్జనశాల కడకు • జేర్చిప్రియమునన్ 30

నీ! మంజవాణి యొక్కర్తు ♦ మజ్జనంబానరింప
 క్వేతవస్త్రములొక్క ♦ చెలియగట్టె
 మదవతి యొక్కతె ♦ మణిభూషలనొసంగ
 శిరముననొకలేమ ♦ విరులుదురిమె
 కంజాక్షియొక్కతె ♦ కనకవీతముపెట్టె
 గలికియొక్కతెమేన ♦ గంధమలఁజె
 లగరుభూనమునొక్క ♦ యతివసమర్పించె
 లలనయొక్కతెపాదు ♦ కలనమచ్చె

గీ॥ నాతియొక్కతె నీరాజనంబుజూపె
 బడఁతియొక్కతెసురటిచే ♦ బట్టివినరె
 బాలయొక్కతె రత్నద ♦ ర్పణముఁజూపె
 రామయొక్కతె ఘనచామ ♦ రంబుబూనె॥

౪౦

క॥ వనబాస్యయొకతె మ్రోలన్ | గనకపుష్పలైరముపెట్టె ♦ గలికియొకతె వా
 నన దొలుకుజలములరిన | కనకాలుకనుంచె వేమ ♦ కల్పజనియింపన్॥ ౪౧

మ॥ సమరస్యంబయికించి దుష్టమగునా ♦ శాల్యన్నమున్ దుగ్ధమా
 జ్యమువచ్చుటృనపూపముల్ వడియముల్ ♦ శాకంబులున్ సూపము
 త్తమలేహ్యంబు రసాయనఁబులు ప్రమోదంబొప్పవడ్డించిరా
 రమణుల్ కంకణకింకిణీకటకజా ♦ రావంబు తోరంబుగాన్॥ ౪౨

గీ॥ ఇటుల వడ్డింపనవియెల్ల ♦ నింపులేక
 పెరుగు పరమాన్నములరుచు ♦ లెటుగఁలేక
 కూరగాయలుచవియని ♦ కోరరాక
 వలసివల్లమిసాపాటు ♦ సలిపెనపుడు॥

౪౩

క॥ అంగనయొక్కతె ముంగల | బంగరుపావలుల గించె బదములఁదొడియ
 భృంగారు జలముచేన్తు | పొంగుచుఁజేవార్చి రాజపుంగవుడంతన్॥ ౪౪

క॥ జాంబూనదవిదితముతో । గంబూరపుబాగములను ♦ గైరావళులన్
బింబోష్ఠియొకతియందియఁ । దాంబూలమువేసిగొనియ ♦ ధావిధిదోషన్॥ ౮౬

సీ॥ పండరసింజాన ♦ బహుస్థిరశారికా
ఫణితమన్నధతంత్ర ♦ బంధురంబు
జాలాగతారవ ♦ స్పర్శపీణారవా
కర్ణనోత్సుకపటు ♦ కలరవంబు
సుఖకృద్రతిహాస్య ♦ లిఖితబంధవిశేష
సంయుతయవనికా ♦ సంచయంబు
నవరత్న కీలిత ♦ నవ్యోపచారన
జీవపాంచాలికా ♦ సేవ్యతలము

గీ॥ సారఘనసార వరగంధ ♦ సారచారు
మన్మథాఘనస్మృతవిదిత సంకు ♦ మదమృగమద
ముఖరతి సుఖకరద్రవ్య ♦ ముఖ్యమగుచు
నలరుచుండిన కేళికా ♦ నిలయమునను॥ ౮౭

చ॥ అరుదొనరించు కుండనపు ♦ టండలముల్ దగుతూగుటయ్యెలల్
విరివిరిచప్పరంబులను ♦ వింతెగుకాంతులఁ జెందు చందువల్
వరతెడు దర్పణస్ఫుటక ♦ వాటములు మగరాలదేహభుల్
తరళగ వాత్సరత్నములు ♦ తద్గృహదీపములై కనంబడన్॥ ౮౮

క॥ మగరాలకురుచలును నిగ । నిగమను మరకతపుమణుల ♦ నిడుపులు కోమల్
ధగధగను పద్మరాగము । లుగనొనరినశయనమున్న ♦ లోపలిదెసకున్॥ ౮౯

ఉ॥ మూలలనీలముల్ తుదల ♦ ముత్తైపుగుత్తులు సందుసందులన్
జాలగు పచ్చలున్నదుమ ♦ చక్కనిఁ గెంపుల జొంపమడ్డులన్
మేలుగున్నాటి కాంకములు ♦ మించులసంచుల మించుపట్టెయున్
నేలుగఁగల్గి వెల్లుటకుఁ ♦ జిత్తమురంగిలి సమ్మదంబునన్॥ ౯౦

కం ఆరీతి మదినిబొడలుచు | నారాజనుతుడు పరిష్కీ + యాంచితలీలా
గారాంతర శయ్యపయి | గూరిమితో సధివసించి + కోరికదీరక

౯౦

ఉ॥ ఎప్పుడువచ్చునో చెలియ + యెప్పుడుప్రేమను గారవించునో
యెప్పుడు కాంగలించుకొను + నెప్పుడు వాతెరగ్రోలనిచ్చునో
యెప్పుడుకేళి నల్పుదొగ్గా + యెప్పుడునేనల మురుగెత్తునో
యెప్పటికెప్పుడంచు హృద + యేశ్వరిరాకి మదిన్ దలంపుచుకొ॥

౯౧

ఆ॥ పంచలాక్షులాల + సింహగర్జనము
కానుధాంశునెండ + కాకలకును
మరునిధాకలకును + మదతిరాకలకునే
దాళలేనటంచు + దలఁజితలఁచి

౯౩

వ॥ ఇవ్విధంబున నెదురుచూచు శున్నంత

౯౪

సీ॥ కురులుచక్కగద్రవ్వి + విరులచేరులఁజుట్టి
విరివిగా మురిపెంపు + తురుమునర్చి
సిరులీనువజ్రంపు + చేర్చుక్కనవరించి
కస్తూరికాచిత్ర + కంబునిలిపి
వీనుల మణిగణా + స్వోతకుండలములుంచి
యరుత ముత్తైపువట్ట + నిరవుకొల్చి
నిబ్బరంబొనరించు + గబ్బిగుబ్బలమీద
గంబురాగలసిరి + గండమలఁచి

శీ॥ శరమలను గంకణంబులు + మెరయనుంచి
లుకుతలుకుల హాంబటు + చీరగట్టి
యధుగులను విడవక మ్రోయు + సందియలును
సవరపరచిరి ముగుడకుం + పురుషోద్ధవు

౯౫

వ॥ మఱియుఁ గర్బరాభంబులైన కుంభికుంభ సంభవంబులు రక్తసిత వర్ణంబులైన వంశజంబులు జ్యోతి ప్రభంబులగు జలద జననంబులు హరిద్రాభంబులైన యిటు సంభూతంబులు నీల కాంతిగల ఘణిఘణోద్భవంబులు శుద్ధస్ఫటిక సంకాశంబులగు శంఖ జాతంబులు శృంగలోహితచ్ఛవిగల వరాహదంష్ట్రాదితంబులు పాటల ప్ర శంబులగు శుక్తి జన్మంబులు గజల హారంబులు ముక్తావళులు దేవచ్ఛందంబులు గుత్సంబులు గుత్సార్థంబులు గోస్తనంబులు మాణవకంబులు నేకావళులు నక్షత్రమాలికలు ననుహార విశేషంబులు సవరించి రత్నమయంబులగు భూవణంబులు శ్రీ గంధాది పరిమళ లేపంబులు నానావిధ కుసుమ మాల్యంబులు మొదలగు చతుర్విధ శృంగారంబుల నలంకరించి యించు బోడులలోఁ బ్రోడయగు నొక్కచేదీయ యాపూఁబోడి కిట్లు నియె॥

౯౬

శా॥ ఓ నారీమణి చెల్వనింగదిసి నీ , యుల్లాసమురజాపి నీ
వానింగానొనరించు మించుక వినే , వాకాగిటన్జేర్చుచు
సూనాస్త్రింగలిపించి నేరువులచే , సాక్కించి సొలించితే
నీనానేస్త్ర మెటుంగవచ్చు నిపుడో , నీరేజ పత్రేక్షణ॥

౯౭

గీ॥ అడుగులొత్తి పండు , టాకుల సొగసైన
మడుపులాసగి రతుల , జడుపులేక
సరసరతులవిభుని , గరగించితేనియు
నేడు దెలియునీడు , నిపుణతయును॥

౯౮

క॥ వినుముద్దుగులుకు పలుకుల , వినఁదలంచి విశండుగోరివేడిపలుకరిం
చిన సిగ్గుబడుచు లోభం , బానరంగ వినివినని పగిది + నుండెడునుమ్మొ

చ॥ అనిచతురోక్తి సూక్తులగ , యాళితనంబునఁ బల్కునాసఖుల్
దనువిదనాడి యెక్కడఁ దొ , లంగుడురోయని పారిపయ్యెదల్
బెనఁగొని వెన్నముందడుగు , బెట్టుచు నందెలు ఖల్లుఖల్లునన్
గినుకఁదొలంగు చూపులన , ఖితతిదూరుచు పచ్చెనయ్యెడన్

౧౦౦

ప॥ ఇట్లు చనుడెంచి

౧౦౧

గీ॥ అతివమణినుయకేళి గృ + హాంతరాశ
రమ్యశయనంబు వసియించు + రమణునెదుట
నిలిచి భయకంపవిస్మయో + త్కలికపులక
ముఖ్యసాత్వికదశలచే + బాలించియపుడు

౧౦౨

గీ॥ చెలియత్తచేవాడేహలే + సీమశుద్ధి
వెనుకముగ్దైవ యడుగుల + ననరేలజ్జ
యనెడు చెలివెన్న కొరిగించి + నలరచేమ
యనెడు చెలిముందరికిఁ ద్రోచు + ననువుదోప॥

౧౦౩

ప॥ ఇన్నిధంబున విభుని మ్రోల నిలిచిన తత్పథాలమృదోహరాంగు
యిట్లనిరి.

నింజూచి

౧౦౪

గీ॥ నేరువరికాడవన్నిట + నృపతనూజ
బాలజూచినగడు ముద్దు + రాలుగాని
ప్రోడతన మేమెటుంగడు + బుజ్జగించి
తీరగడఁగాఁగ మెల్లన + దిద్దుకొమ్ము॥

౧౦౫

చ॥ నలతపలజ్జయై పెనఁగ + నేరదుమారుని కేళిలోపల
బలుగఁజులంమెలంగఁ జొరఁబారదు కౌగిటి కాసఁజేసినన్
జెలిమిఁజలంచి ముంగలికిఁ + జీరదు శ్రీధరణీశ పుత్రమా
పలఁగలచేతలివెరుగ + వా వివరింపఁబడేము మాకికన్॥

౧౦౬

గీ॥ అనుచుఁబక్కిన నగుచు భ + ద్రాయువపుడు
మందు ఘనసారసహిత తాం + బూలములను
లలిత మణిభూషణాంబరా + దుల నొసంగి
యెని పెనచ్చేడి యలనేరు + పలర్పఁబుండ॥

౧౦౭

న॥ అట్లులంబనిపిన॥

౧౦౮

సీ॥ శ్రీగంధమేదెత్తు + శ్రీగంధగజయాన
చంద్రంబునేదెత్తు + చంద్రవదన
సుమజాలమేదెత్తు + సుమనోరథావాప్తి
ఫలములేదెత్తుజం + భలదునోజ
సారసంబేదెత్తు + సారసాంచితిహాని
పాటలంబేదెత్తు + పాటలాప్తి
పరిమళంబేదెత్తు + పరిమళోత్సవవాంఛ
సరసినేదెత్తు + సరిసుమధ్య॥

సీ॥ యనుచు నొక్కొక్కరయ్యింతి + ననుగుంచెలులు
కార్యమివమున గేళికా + గారమెడలి
చిఱునగవు నెమ్మనమ్ముల + జెంగలింప
వచ్చిరయ్యడ సిగ్గును + వనితదక్క

౧౦౯

వ॥ అట్టియెడ॥

౧౧౦

క॥ సతియపుడు స్థాయిభావం + బతిరమునుండోచ + భావహావాదికముల్
మితితేక మెలగె + జేమన్ + సతిమోమున దృష్టినిలిపి + సరభసవృత్తిన్

చ॥ చరణ తలంబులెంచికర + సారసముల్ బరికించి పెందొడల్
మరియుచుగాంచి చిన్ననకు + మున్ వివరించి చెలంగుచున్నమో
మరసివచించిపేరురము + సందుబ్రయంబున మించియున్నభూ
వరుసయ నాంతమల్ మగుడ + యెనులాక్షణికత్వమువ్వంగన్

వ॥ అప్పుడు

౧౧౧

సీ॥ సమోదముననల + సంబులై యంతలో
గ్రమ్మరవలీతప్ర + కారమొంది

ప్రేమచే నార్ద్రంబులై ♦ మాటిమాటికి
ముకుళీకృతంబులై ♦ మోహమానసు
కుణమాత్రమాభిము ♦ ఖ్యస్తీతివిలసిల్లి
లజ్జాప్తిచే జంచ ♦ లంబులగుచు
గడుని మేషపరాజ్ఞు ♦ ఖంబులైహృదయ భా
వా కూపములనుబ ♦ యల్పడంగ

గీ॥ జేయుచూపులచేర్చియు ♦ జెంతజేరి
యిందిరాసు తుపట్టంపు ♦ టేచుగనగ
నలరువిల్తుని నవమోహ ♦ నాస్త్రమనగ
నిలుచునయ్యిం తిగనుగొని ♦ నృపవరుండు

౧౧౩

సీ॥ ముందుగానేనయై ♦ చుండలించినపల్క
నలుగునోకలుగునో ♦ తెలియరాదు
సూచితప్రేమచే జూచితినా ♦ వెన్న
కేగునోలోగునో ♦ యెఱుగరాద
వీడమిమ్మనిచేర ♦ బలచినవితగా
జేరునోమీరు నోచెప్పరాదు
పైతాపటంబుచే ♦ బట్టెదనంతినా
వెగచునోపరచునో ♦ కెరవుగాదు

గీ॥ ఏమి నేయుదు నేమందు ♦ నేయిపాయ
మేగతినియీవిరాళిని ♦ నెటులనోర్తు
ననుచుశరమూచుజేహచు ♦ నెనయజూచు
నేరుపేర్పడ కప్పడా ♦ నృపవరుండు

౧౧౪

ఉ॥ ఏగతి మందలింతునిపు ♦ డిందుముఖదృఢ చూననంబునీ
లాగుగరంతులజ్జితవి ♦ లానకళాపతలాత్మనిష్పజే

బాగుగ గూడువాడనుమ ! బాణుశరంబులఁ జిక్కిఁ న్రుక్కినే
వేగగ లేచటంచు మదివిశ్వవిభ్రంశు దలంకి చింతిలెనె

౧౧౫

ప॥ ఇట్లు చింతించి

౧౧౬

గీ॥ నేరుపునగాని కరగదీ + నెలతమనసు
ప్రోడ తనమేరు పరచంగఁ + బొసంగదనుచు
జాటుకారప్రకార వా + చాచిచార
మమర ధరణీధవుండిట్టి + లనియెనపుడు

౧౧౭

క॥ ఓరాజీవాక్షిరొమరు! బారింబడియున్న ననుఁగ్మ + పారసధారా
వారిం దేలించుటకై! రారాదా యిందునుండు + రాకేందునుచు

గీ॥ కొమ్మయీ మడుపులనుజే + కొమ్మనీదు
మధుధురాధర రససుధా + మధురభాష
ఁజమ్ము లలరంగ మణిభూష + ఁజమ్మలిప్పుచు
గనికరమ్మునఁ గై కొమ్ము + కనికరమున

౧౧౮

నీ॥ పలుకవే తేనియల్ + జలుకంగముంగల
నబ్బునిబ్బెపు గల్బి + గుబ్బలాడి
చూడవే వేడుకల్ + తోడనేకూడంగఁ
న్నారి నెమ్మోము + చిన్నెలాడి
కులుకవే పాయంబు + గురుకులు తళుగొత్త
మేలై న పువ్వుల + మేనులాడి
నెలంగవే యొగ్గుయ్య + మొలుకసన్నుడిముఠ
మించుసంచులమించు + మెరుగుఁబోడి

గీ॥ మెలమున మేలమేటికి + వాలుగంటి
మెదుట కేతెంచవేటికే + యిందుపదన

జాలిఁ జేరించనేటికే , సారసాక్షి
కేళి నేలంగ రాదెయో , శిరవాణి

౧౨౦

సీ॥ ఏకాంతమునను ని • న్నేపుడువీక్షింతునో
యని తల్పుకొనఁగొన్ని • దినములటిఁగ
సరసరాత్రిందివ , జాగ్రదవస్థచే
జరియించఁ గొన్నివా • సరములటిఁగఁ
మదనవేదసధూయ • మానమాససతనా
రంభించఁ గొన్నివా • రంబులటిఁగఁ
కుశలవాంఛితభవ • ద్గురుజనాజ్ఞప్తికై
వసియించఁ గొన్నిది • వంబులటిఁగ

గీ॥ నిముసముకపూట పూటొక్క • నెలయునెలయు
హాయనము హాయనముగల్ప • మగుచునుండుఁ
గరుణజేయుట యెప్పుడో • గారవించు
అప్పుడోకాని తెలియదే • యిందువదన

౧౨౧

సీ॥ ఇంపుగా నగుముగం • బెత్తికన్గొనకున్న
దొంగలరాయనినెట్లుఁ • బెగఁచువాడఁ
దేనెజాలల్లువా , తెరఁగోల నీకున్న
మధువిజృంభణమెట్లు • మరచువాడఁ
గలితామృతములొల్కు • నెలుకుఁ బల్కకయున్నఁ
గీరాదికమునెట్లు • గలచువాడఁ
సురత్తసౌఖ్యంబునఁ • జొక్కించకున్నను
దర్పకు నేనెట్లుఁ • దరుమువాడ

గీ॥ గబ్బి చనుగుబ్బ లొరయంగఁ • గాఁగలింపఁ
జేతుకున్నను బైవచ్చు • శీతలాని

లుని హాసించంగ నేనెట్లు ♦ పెనగువాడ
వింతనేయంగ నేటికే ♦ వినుమోష్టి

౨౨౨

సీ॥ అతివరో మస్మధుం ♦ డనుసూత్రధారుండు
తద్దేహలావణ్య ♦ ధన్యకళలఁ
బాత్రను తేజసినే ♦ పత్యాఖ్య యపనికాం
తరములోపల సాపి ♦ తముగఁజేయ
నవియు భావ్యాభ్యాంత ♦ రావ్వాఁజెన్నొందఁ
గనుగొంటి గానిమి ♦ క్కుటముగాఁగ
దొరయులజ్ఞాతిర ♦ స్కరణిలోపలనుండి
విలసిల్లు నీచునో ♦ వృత్తి నటని

గీ॥ వెడల నీవయ్యె నీకృపా ♦ స్వీతదృష్టి
నను గనుగొంటి వేనిద ♦ న్నాట్యవిధముఁ
జూచి సమ్మోద మొందుదో ♦ నుందరాంగి
మనవిఁ గైకొను మికనైన ♦ జనువుమీర

౧౨౩

ప॥ అని విప్రలంభ శృంగారంబున నొక్కింత సరనవచన రచనల నెఱపి సంభోగ
శృంగారంబున రోహిణిచి

౧౨౪

చ॥ నడుమసియాడఁ గంకణాని ♦ నాదము తుప్పతిలస్వదాబ్జముల్
తడఁబడఁ ఘట్టుఘట్టుని ముదంబున నందెలు మ్రోయుచుండసాం
పడరెడు మూనుకేతనవ ♦ టాంఘలమై తగ్గిపైటజారన
ప్పడఁది క రాంబుజంబొడసి ♦ పట్టెన్మౌళివలతంసుఁ డయ్యెడన్

౧౨౫

మ॥ ఇవ్విధంబున బట్టినఁ గిలికించిత భావంబున సంచలించు చంచలాక్షిని హంస
తూలికాత్పలంబునంజేర్చి

౧౨౬

సీ॥ తరళాన్వితంబులై ♦ విరళప్రవేశహ
స్తాచితంబులు కంచు ♦ కాంతిరంబు

లగుబాల చన్ద్రాండ • లవనీపతికరగ్ర

హానుమోగ్యములు గా • నాత్మదలపు

మనియాంత రంగికుం • డగుశంబరారిత

త్కంపితోత్పత దంశు • కంబుచేత

సంజ్ఞజేయంగన • జ్ఞనసతి గదియత

త్కటకస్థ ఘంటికల్ • కవులటంచు

గీ॥ తెలుపు గతిమోయఁ దత్త్రియా • కలితుండగుచు

గడక నిజశాసనములుంచు • గతినిజంగ్ర

శేఖ లానరించఁ దలచిన • రేచిసాత్వ

కాదులఁ జెలంగెనప్పుడ • య్యాదిమమున

౧౨౭

సీ॥ సరసలాక్షా రాగ • భరమాన్నదనుచును

దంటగా మోవిప • ల్లంటిజేసి

మకరీకలాపముల్ • సుకరంబులనిమెచ్చి

నునువుచెక్కులను చూ • బనమొనర్చి

కంచుకం బొరపుగాఁ • గనుపట్టె ననికుల్కు

గుబ్బలు తొనగోళ్ల • గ్రుచ్చిచూచి

మృగమద సారథ • మేదులంబనిమేను

మునుకొని పరిరంధ • మొనరజేసి

గీ॥ పడతి కపురంపు బాగాలు • మహేపులివిగొ

గొమ్మనుచు గంకీసీమను • గోరుబూని

యవియు మొదలగు క్రియలఁజేసి నెలిమి చెలియ

నతులిత స్థితిఁజే • బాహ్య • రతులఁగలచి

౧౨౮

సీ॥ కోరినా తెరతేనె • గ్రోలంగ గమకంప

బెటవుల నందరెడ • పేనెగిపేనెగి

ముకురంబులని పూని • ముద్దిడరాజూచి

చెక్కులంగంబులు • నొక్కపట్టి
యరముపై గరయుగ్గు • మొసరించ గన్గొని
బిగించునట్ గరమునఁ • బిగియఁబట్టి
నాగు కీడి జేరించు • నరువునిరీక్షించి
ఁదొడ లుదండఁ • జెనఁగ జసి

గీ పరగుకటిసీమ సుత్పల • పత్రములను

కభరవై ఖరులుంచు న • న్నాహమెఱిగి

నీక్కుతం బొనరించుదు • సిగ్గునొంది

విముఖుల వహించు చెలిఁగూడే • విభుల మొదల

౧౨౯

ప॥ మఱియు సామాన్యులఁ బ్రార్థనావిశేషంబుల రతిప్రేమఁ బుట్టించి జెందంబు
గందనీయక కందర్ప కేళిసొందించి

౧౩౦

నీ తురుమున విరివిగాఁ • దురిమిన పూసరుల్

చెదరి వన్నెలుదీరి • చిక్కువడఁగ

సురముపై నిరవొంది • సిరులకింపైనము

క్రాహఁములు జారి • కన్పడంగ

లీలాకపోలసా • లికపన్నరీకక

లాపముల్ శ్వేతాంబు • లనుగరంగఁ

మేననిండవలందు • మిసిమిశ్రీగంధాధి

పరిమళంబులు పలు • పల్పుగాఁగ

ప॥ గమ్మతెమ్మరలకనరీ • గాజరించు

నూర్పుగమిదోచఁ జెనుమోహ • మొప్పుచుండఁ

జరుత ముత్తియములరీతిఁ • జెమటిచిన్ను

లలికమునఁ దోచడత్కూట • మమరెనపును

౧౩౧

ప॥ మఱియును

౧౩౨

సీ॥ ముప్పరిగాఁజెన్ద , మోవిమోవిఁగదించి
 చాలువారెడతేన , గ్రోలిగ్రోలి
 కళ్ళలాక్క చక్కిగాఁ , గరగంగ నంగంబు
 నేకీకృతములుగా + నెనసియెనసి
 సమృక్తిఁప్రజే + శముల సన్యోన్యహ
 స్తాజంబు లొనరంగఁ + నదిమియదిమి
 యరయనాక్షీర్ణత్ర + మాంబుపూరంగబార
 నతిగాఢ రతిరయం + బాచియాచి

గీ॥ సాలపు గిలగిత నొక్కులఁ + గలరవణము
 లంఠిమేనుల నొక్కుల + నదరుముద్దు
 గులుకువాక్కులఁ బలుగంట్ల + నులికిపాటు
 బామల నిక్కులఁ దగుకేళిఁ + బొలిచిరపుడు. ౧౩౩

వ॥ తదసంతరంబు ౧౩౪

చ॥ వలపులతావి మోవిపయి + పల్మానలందముఁ జెందగబ్బిచ
 మ్ములు నెలవన్నెలందగివి + నోదము మీరంగచంబుజారమే
 న్వెలవెలఁబారఁ బోకమడి + వీడఁగఁ శాసనియాడనొక్కచో
 నలకలశయ్యనుండి చెలి + యల్లనలేచె విభుండుఁ జూడఁగన్ ౧౩౫

గీ॥ నెరుక లొకకేల సవరించి నీవినలన
 విడిన వసనంబు సవరించి + యడరుచున్న
 సిగ్గుతో భయసంభ్రమ + స్థితినిబ్రయుని
 పునుకఁజేసి తొలంగ న + వ్విడుమోష్టి ౧౩౬

వ॥ ఇట్లు తొలంగి తత్సమయోచిత కృత్యంబులు నిర్వర్తింపి నిద్రాకాంక్ష జ
 న్నొంది

సీ॥ సునుగప్పు కొప్పుము ♦ నూపునగదియంగఁ
 జన్గొండ లురమున ♦ సంఘటిల్లఁ
 జక్కినై మెఱుంగెక్కు ♦ చెక్కిచెక్కిటయందఁ
 దావిచే దగుమోవి ♦ మోవిబెనఁగి
 నరసకటితటికా ♦ జరణాబ్జము జెలంగఁ
 బాలుపొందు కరమువీ ♦ పునఁబొసంగి
 నలయక తనదుమే ♦ నుల నొక్కటిగఁజేసి
 రతిపారవశ్యనం ♦ రంభమొంది

గీ॥ నుందరిమణి గూడియా ♦ సూనబాణు
 డనఁగఁదగినట్టి భద్రాచలు . నతివినోద
 సమ్యగమృతాంబు నిధియందు ♦ శయిత్తుడైన
 నీరజాక్షుడచట సుఖ ♦ నిద్రఁజెందె

౧౩౮

వ॥ అట్టియెడ

౧౩౯

గీ॥ అంతకన్నమున్నె ♦ మానీరజాతాక్షి
 శేచికేళిలక్ష ♦ శోచితముల
 మరుగుపడ విలాస ♦ మందిరంబెడఁబాసి
 వచ్చి సిగ్గుపడిన ♦ వనితలపుడు

౧౪౦

గీ॥ చెలియ యీరేయి విభుడేమి ♦ జేసెనతని
 కిష్టవర్తనమేరీతి ♦ నీవునలిపి
 తింతియు నచింపుమెప్పుడునీ . చెంతినిరుగు
 వారలముగానొ సఖితాతి ♦ వారమటవె

౧౪౧

౪. అనవిని విననట్టులనా! సనతామరసంబువగుచు ♦ సనబోడినిచ

య్యనఁ గదిసివరీరంభం బునఁజేర్చిప్రయోక్తులొప్పుఁ ♦ బొదలించితగ్గఁ ౪౨

గీ॥ మానినీమణి నీవునీ ♦ మగడుసూన
శరునికేళిలొ నొక్కటై ♦ నరనమార్గ
మునఁ జరించిన మావంటి ♦ దినులకెల్ల
నమ్మదంబగునుడు నా ♦ సంతతంబు

(౧౩)

గీ॥ పరనవుండ్కిలొ ♦ స్వాధితెంబైయును
డరుణపల్లవము నొక ♦ పలరుచుండ
నాజహంసనఖాళి ♦ రామబులై మించి
యబ్జకోశంబులొ ♦ య్యారమెనఁగె
బున్నాగ నంపర్క ♦ మునమాధపీలతా
యసియాడఁ దొడఁగె హఱా ♦ యల్ జెలంగ
హితమహీన విలాస ♦ మీక్షించిపదముల
ననురాగము వహించి ♦ హర్షమెనఁగె

గీ॥ ననుచుఁ దత్స ఖులునలజ్జ ♦ యైనచలినిఁ
గనుచుసాధ్యవ సానల ♦ త్తణఁ దలంచి
పలుకనించు కస్మితముచే ♦ నలుకదొలుక
నులుకుచుండంగ నప్పడ ♦ ప్పొలఁ తులెనసి॥

౧౪౦

వ. ఇవిధంబున నర్మనర్మోక్తి నర్మగగ్ధ నర్మహాసంబు నర్మస్ఫటింబులగు భా
వంబులస్మితంబును హాసితంబును విహాసితంబును పుహాసితంబు నపహాసితంబు
నతిహాసితంబు స్మితహాసితంబులను నుత్తమస్థానంబుల విహాసితోప హాసితంబు
లు మధ్యములయెడ నపహాసితాతి హాసితంబుల ధమపక్షంబులు నివిమొదలగు
చాతుర్యంబులు గరపిరసాభిజ్ఞాన యోగ్యంబగు భావబీషద్యక్ష వికారభావం
బగు హావంబు నువ్యక్త విక్రియాభావంబుగల హేలయు భూషణా భావంబై
మనోహరంబై తోచు మాధుర్యంబు శీలాద్యలుఘనంబై కనుపట్టు ధైర్యంబు
ను ప్రియానుకరణ సరస వాక్యగత్యాది చేష్టితంబుగల లీలయు, మనోరమమ
హితేక్షణంబులగు విలాసంబులు స్వల్పభూషణాతి రమ్యంబై తగువిచ్ఛిత్తియు

భూషణస్థానవి పర్యంబున నగు విభ్రమంబును, దోషాశ్రుహర్షచీత్యాది సాంక
ర్యంబున నొప్పు కిలికించి తంబును ఇష్టకథాది సంభవ సంభావనా నూచకం
బులగు మోట్టాయితంబును రతినమ్మర్ద సుఖాధిక్యంబగు కుట్టమితంబు విలాస
జనితంబగు బిహ్వంబు నిరంతర సౌందర్యంబున దగులలితంబు మనోజ్ఞదృష్టి
చపలత్వంబుగల కుతూహలంబు భయసంగ్రహ మంబులందగు చకితంబు వాక్యా
వివరణంబుగలవి హృతంబును వికృతివస్తు సంజాతంబై తోచు హాసంబు నివి
మొదలగు యష్టాదశ శృంగార చేష్ట లెఱుంగఁజేసి స్థాయి భావంబు పరస్ప
రావ లోకన సంభాషణాలింగన మంబనాద్యనేకవిధవ్యాపారంబులుగ అలశ్యం
గార రసంబునకు సుత్యాహంబు బుట్టించి నగుచుఁ బ్రయునివలనఁ బ్రతిదిన్వా
భ్యస్తరతిగతు లెఱింగి యక్కాంతారత్నంబు

౧౫౩

సీ॥ పర్వందు ఖండప్ర + భాషాలతలమున

నునుకుంతలములు న + ర్తనమునలుప

నురుచిర భాస్వన్ను + కురుకపోలస్థల

ములమణితాటంక + ములునటింప

విలసిత శ్రమజలం + బులచేత నించుక

తొలఁగిన మాక్తిక + తిలక మలరఁ

గుచకుంభములమీదఁ + బ్రచురంబులగుతార

హారముల్ దోలా వి + హార మొంద

గీ॥ జఘనఘనమేఖ లారావ + చరణనూపు

రన్వరంబులు గళరవ + సున్వరములు

కింకణనినాదములు నొక్క + గతిచెలంగఁ

బడతివీ ముత న న + పృథిఁ గలంచె

౧౫౬

ప॥ అట్టియెడ

౧౫౭

సీ॥ మాక్తికంబుల చంద్ర + మండలంబుజెలంగె

విరళతా రుద్రోమ + విధిదనరె

జంచలత్వము మాని + స్మారచాపముదోచె

గలరనంబులు మానె ♦ గలరవములు
నించుక ముకుళించె ♦ నిందీవరంబులు
కమ్మ తెమ్మరలు ని ♦ ల్కడలఁ జెంద
నచలితన్ బకయై ♦ యలరె జంపకవల్లి
చిగుత వెన్నెల గల్గి ♦ చిగురునిగుడ

గీ॥ ములుపులొందిన మేఘంబు ♦ విరివిదూచె
నేమిచిత్రంబొకాని యా ♦ భామయనుచు
సరస వచసరచఁలన త ♦ రుణిగరంగఁ
జేసిసంతోషవారిధిఁ ♦ జెందెనృపుఁడు

౧౪౮

వ॥ ఇవ్విధంబున సర్వోక్తి సర్వగర్భసర్వ స్ఫోటసర్వస్వంజ్ఞమధురిలమధురీణంబగు
వచనంబులఁ బ్రతిదినంబు సమస్త సురతవిశేషంబులఁ బ్రాధనాయక నొనరించ
నమ్మానవతి స్వాధీనపతికాది లక్షణ లక్ష్మితయై సరస స్థూపభావభావ విలా
స విభ్రమాదులఁ గొన్నిదినంబులు దనర్చు

౧౪౯

గీ॥ అంతక తకుఁ బ్రాధిమ ♦ నలరికీర్తి
మాలినీకాంత కాంతుని ♦ మననుఁగరంగఁ
జేసిచంద్రాంగ దాజ్ఞప్తి ♦ శిశిరవిలస
దుపవని చరించెఁ బ్రియునితో ♦ నుల్పహించి

౧౫౦

గీ॥ రయనితఁ డుద ♦ కార్క దేశాధిరాజ్య
పూజ్యుడగువజ్రబాహుని ♦ పుత్రుడగుటఁ
దద్విషయమున కాధిప ♦ త్యమువహింపఁ
జేయవలెనని సంతోష ♦ చిత్తుడగుచు

౧౫౧

క॥ ధీమండగుమంత్ర నొక్కనిఁ జీరితదధ్యక్షుడటకుఁ ♦ జేయనుజాతు
ప్రారంభంబొనరింపుము హారయ్యముననేగి యునిన ♦ యుతఁడెట్లనుచు

౧౫౨

సీ॥ దాశార్ణదేశప్ర • ధానపూరణివాన
 దాననోల్లాసియ • వ్యభ్రబాహు
 కాత్మాగతంబుచం • ద్రాంగదప్రేమిత
 త్వంబని ముందుగా • దగవచింవి
 మీరువిచ్చేయుట • మేలుసిద్ధించునీ
 మొదలును సమ్మోదన • ములనునుండ
 హస్త్యశ్చరభవదా • త్యాస్త్యభృత్యామాన్య
 హితపురోహితసమ • స్వీతుడవగుచు

గీ॥ తొలుత గిరిసరిదుపవన • ములనుదుర్గ
 దుర్గమస్తానములనెల్ల • నిర్గమించి
 ధన్యచంద్రాంగదప్రసే • దప్రథాన
 సగరిజూడంగ జనిన న • జ్జగతివిభుడు

౧౧౩

క॥ చతురంగ బలముగొలువగ॥ సతిరయమున నెదురుకొనుచు • సన్యోన్యసమ
 ర్పిత కలితాలింగనముల జతురవచన రచన తెనయ • నల్పుచు బ్రేమ ౧౧౪

క॥ సవరత్న మయశుభోద్వా॥ హవిధసవిధ వివిధమణి • సమన్వితమునభా
 భవనమున కలరుచు దశా॥ ర్ణవిభుండోతెంచిమణిక • సకవీరము న ౧౧౫

క॥ విచయమున జేర్చుసింహా॥ సనమున నూతనలతాంతశరు • డనడగురా
 త్రనయునిగనుగొని నిజజీవనదుని గాదలచనతడ • వారణభక్తి ౧౧౬

సీ॥ పాదకంబములకు • బ్రణమిల్లికనినజే
 గంబుగొధాల్చిగ • సంబాసర్పి
 యితడు మృత్యాదండ • డిత్తుడు మద్భాంధవుం
 డిత్తుడు మచ్చత్రునం • హతిహరుడు

సాక్షాత్తుని మున్వరణం • నీధియైనాదర్య
 సాక్షాత్తుని మున్వరణం • నీధియైనాదర్య

సరసాక్తిః దెల్పునై, వధమహారాజేంద్ర
యననుపాంశుస్థితిః నతనిగూర్చి

గీ॥ యమ్యహాత్ముని జననాదుః తేర్పడంగ
దెలియ వచియింతుయిప్పుడుః క్షీరమృదయ
సావధాన మనంబుతోః నలరివినుచు
టంచుః జెంద్రాంగదుండిట్టుః లనియె నగుచు

౧౫౭

మ॥ అవసీనాథ యితండు నీనుతుండుగోః గార్తుండునై యుండనీ
వవిసితాత్మత మాతృయక్తునిగ బ్రహ్మరణ్య మార్గంబున
దవులంజ్ఞయః బరిభ్రమత్రవనమిద్ధవ్యాధిచే నాధిచే
వివిధాపద్ధశచేః గృశింపుచునమాః విరూపత భీతస్థితిః

మ॥ బహుధాధావదనేక భీకరమృగా బ్రహ్మరణ్య మర్థింపుచు
గహన ప్రస్ఫుట కంటకావృతలతాః క్రాంతాలకాంతాభివై
యహారీశోగ్ర సమగ్రఘృష్టి పరితః ప్తాంగంబున బ్రుంగదు
ర్దహనజ్వాల విశాలమైనపదముంః చాపంబు నొండెంపగా

౧౫౮

గీ॥ భుజ్యుండై నట్టి యొకవైశ్యః పుంగవుండు
సార్థవజ్జన పదమునంః దధివసించ
వనట నొందుచుః దత్థానః మునకుబోవ
నలేడు గన్గొని భారదః రాద్రమతిని

౧౫౯

క॥ అగడంకారుల బహువిధుః లగువారల బిల్వనంపి యజ్ఞసనీవు
త్రుగద వినివారణంబుగః జగతిగలుగునాపదములః సవరణ తాపగర్భ

నీ॥ పానగంగ నొసేగడైః త్పుత్రుండు మృతుండై
దీనార్థ యగుచు నేః శివితలక
ముషభాభ్యుశివయోగః యతంచేద్రబీతచే
సంజీవితనిః జేసః సదయిడగుచుః

వానిదిద్యాకార + వంతునిగాఁజేసి

యా రాజపుత్రుని + కరిముదమున

శత్రువధంబులా ! శంఖఖడ్గములిచ్చి

యెససిద్వాదశ సహ + స్రేభబలము

సీ॥ నొసఁగి సకలార్థశాస్త్ర సంయుక్తుఁడేసి

గాననితఁడు సమర్థుండు + ఘనవిచార

రాజవదనుని బుత్రుని + రాజధాని

కిప్పుడు దోడ్కొని పొమ్ముము + సీశతిలకా

౧౬౨

కి॥ అని సర్వంబువదించినా వినివివృత మందికులది. వెనుకనుదాఁజే

సినదుర్నయమును దెగడుచుఁజననాథుండు సమ్మదమున నత్వరుడగుచు ౧౬౩

క॥ ఆయగ్రభార్యతనయుని బాయవిమోహంబుతోడ + పరిరంభములఁ

దాయంజేయుచు సమ్మోదాయత్త మనంబుదోప + నధివతియచట ౧౬౪

ప॥ కొన్నిదిసంబు లధివసించి తదిష్టగోష్ఠితో నుండునెడ

క॥ అనైషధండుబహుబహు మానంబొనరింపనగ్ర + మహిషినిసుతుని ౧౬౫

నానావిధమణినికరస్త్వానరథంబులనువిడుక + చయ్యసవచ్చె

౧౬౬

క॥ వచ్చినిజరాజధానికి విచ్చలవిడి యచ్చరాని + వెరగందంగఁ

సచ్చరితుఁడైనపుత్రునిఁ జెచ్చరసింహాసనస్థు + కేసముదమున ౧౬౭

ప॥ ఇట్లుచేసిన

౧౬౮

సీ॥ సకలజనుల సదానంద + జలధిఁదేల్చి

దేవగురుప్రపూజా + విధేయవృత్తిఁ

బ్రాహ్మతరపూజ్య సామ్రాజ్య + భారమూని

ప్రబల భద్రాచల విందనై + భవముదోప

౧౬౯

గీ॥ మగధజేశాధి నాథుహే + మరథుముందుఁ
బుత్రమిత్ర శత్రుత్రస + భూతభూతి
నొందఁజేయుచు విడచియూ + నందిమహిమ
సకల పృథ్వీభరంబున + సంభ్రమించె

౧౭౦

చ॥ శివకవచప్రభావము స్ర + సిద్ధతరస్వ భయోగిదత్తశి
ద్గవరదరప్రతాపమున + ఖండపరాక్రమ విక్రమంబుప్రా
భవముఁ జెలంగుచుండఁ బరి + పంధివిదారణ మాట చిత్రమా
యవిరళదానధర్మ పక్షఁడౌటకుఁ + జోద్యమె యెన్నిభంగులక

౧౭౧

వ॥ అని యివ్విధంబున సకలవర్ణంబులవారు వినుతింప సామ్రాజ్య ధురంధరుండ
యియుండెనని సూతుండు శౌనకాది మునీంద్రులకు నీ పుణ్యకథా శ్రవణంబు
నఁ జతుర్విధ పురుషార్థంబులు సిద్ధించునని వివరించి యైతిహ్య పురాణంబుల
వివోదంబు నలుపుచుండె.

౧౭౨

శా॥ అండేజధ్వజాండకాండకకటా + హప్రాంచదుద్యద్యశ
స్తండప్రక్రమ దక్షదక్షనవన + ధ్వంసక్రియాహంక్రియా
ఖండప్రాభవ చిత్తచిత్తజ మహా + గర్వాభజంభూనిలో
ద్వండస్థైర్య విహారహారశరదు + ద్యద్వారిభృద్విగ్రహః

౧౭౩

క॥ సురధరణీధరశాసనః సరసారథితో దనత్ప్ర + జవజవక్మద్రా
శరధి హేతకరణ ధీరతః శరధీకృత శరధిశైల + శయభూమిరగ్రీ

౧౭౪

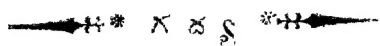
పృథ్వీవృత్తము

నియుద్ధ సమయోద్యమ + నిజభుజార్గళాస్త్రత్రుట
ద్వియత్స్పృహపదావత + ద్విమతేతుండ చండోత్తమా
భయభ్రమదహస్కరా + భయకర ప్రచక్షేభవ
త్స్వియోదయశరాసనా + తతసమార్జితైకోత్సవా॥

౧౭౫

మ॥ ఇదిశ్రీవేంకటాచల పట్టణనివా • సేవానన్దప్రాప్తశ
 శ్వేదయప్రాభవ కామినీకుల రా • జారెడ్డి దేశాయిస
 మృదలక్ష్మీపతి పండితోదితసు • ధీమందార భద్రాయుర
 భ్యుదయాభ్యాన్నిత సత్ప్రబంధమురుచిం • సునన్దచమోల్లాసమై ౧౭౩

ఇది శ్రీ ద్రామా రెడ్డివేట రాజరాజేశ్వర కరుణాకటాక్షేయ ప్రసాద
 ప్రాప్తోభయ భామావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రామల్ల గోత్రపాత్ర
 కామినీని వంశవయః పారావార రాకాసుధాకర రాజన్న
 దేశాయి సార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధ్రగీర్వాణ కవిత్వ
 చాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్ర రాపాకలింగ
 నార్యపుత్ర లక్ష్మీపతి ప్రణీతంబైన
 శ్రీ ద్రా యు రభ్యుదయంబు
 సం దు స ర్య ము
 పంచమోల్లాసము

